Adriaan en Olivier

De ware geschiedenis van een straatarme maar beschaafde tweeling van redelijk goede familie

Leonard Huizinga

bron
Leonard Huizinga, *Adriaan en Olivier*. P.N. van Kampen, Amsterdam z.j. [1939]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/huiz004adri01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

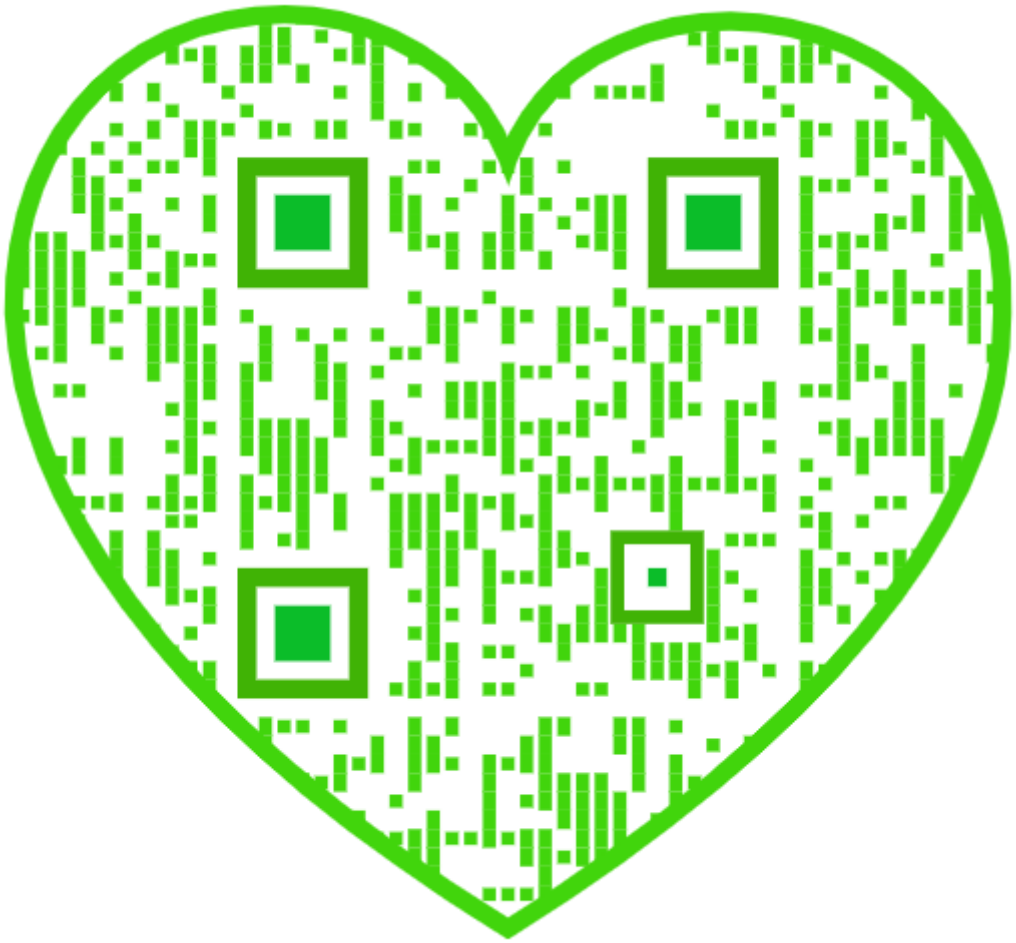

V

Moge dit boek, geschreven in tijden van gruwelijke spanning, den lezer dezelfde ontspanning geven, die het den schrijver verschafte in de droevige dagen, waarin het ontstond.

Zomer 1939

Daar mijn respect voor 'Nicht Heleentje' mij verbiedt deze bladzijden van lichtzinnige dwaasheid aan haar op te dragen, hoewel juist zij op grond van mijn affectie en dankbaarheid daarvoor in de allereerste plaats in aanmerking zou komen, doe ik dit niet. Waarvan acte.

Leonhard Huizinga

Alle personen in dit boek berusten uitsluitend op fantasie. Mocht U mij echter ooit tegenkomen in gezelschap van een jongen man, die mìjn innemend uiterlijk paart aan een tweetal geweldige flapooren en een paar overmatig groote voeten, dan is dat Adriaan.

Olivier

I Vogelvrij

Het was in het allerholst van den nacht en twee groote volle manen stonden met verwijtende gezichten aan den hemel.

‘Hoe hard rijden wij nu?’ vroeg ik.

‘Zesennegentig,’ zei Adriaan en draaide achteloos het stuur drie keer rond.

‘Wáár rijden wij nu?’ vroeg ik.

‘Om de markt in Rittenburg,’ zei Adriaan.

‘Rittenburg is een prachtig oud stadje,’ zei ik. ‘Het bezit een fraai middeleeuwsch stadhuis, met een monumentale trap.’

‘Nee,’ zei ik, toen het lawaai had opgehouden, ‘het *bezat* een fraai middeleeuwsch stadhuis. Kijk nu toch eens wat je gedaan hebt! Je kunt toch niet met een auto deze monumentale trap op!’

‘Is die auto van u?’ vroeg de agent.

‘Geweest,’ zeiden wij, en schudden de overblijfselen van ons af.

‘Mag ik uw rijbewijs eens even zien?’ vroeg de agent.

‘Nee,’ zei ik, ‘het is geen kijkdag vannacht.’

Hij trok zijn potlood.

‘Uw naam!’ zei hij tegen mij.

‘Ik ben incognito, nieuwsgierig aagje.’

‘Hoe zegt u?’

‘Incognito. I-N-C-O-G-N-I-T-O.’

Hij schreef het op.

‘Voornaam?’

‘Ja, erg voornaam.’

‘Hoe is die?’

‘Olivier,’ zei ik, ‘maar zonder Twist.’

‘Dat zou ik u ook niet raje,’ zei de agent. ‘Waar ben u geboren?’

‘In het binnengasthuis, 's ochtends om kwart over twee uit een zekere hoeveelheid zonnegloren plus een zucht van de ziedende zee.’

‘In Rotterdam?’

‘Dat is beleediging door een ambtenaar in functie!’

‘In Rotterdam?’ vroeg hij weer.

‘Ja,’ zei ik, om hem een pleizier te doen, hoewel zooiets mij als geboren Hagenaar natuurlijk wel tegen de borst stuitte.

‘Wanneer?’

‘Op 1 September. Een goed Hagenaar laat Hare Majesteit voorgaan.’

‘En uw beroep?’

‘Schrijver.’

‘Op een kantoor?’

‘Neen individu, achter een schrijftafel bedekt met paperassen.’

‘Waar woont u?’

‘In Nieuwpoort.’

‘Welke straat?’

‘Mauritskade 1600.’

Hij schreef het op en begon toen met Adriaan, die het stuur en de versnelling nog in zijn handen had.

‘En u, hoe heet u?’

‘Ik ben ook incognito,’ zei Adriaan koel en maakte een bocht naar links. ‘Met een hoofdletter alsjeblieft!’

‘Wij zijn broers,’ zei ik.

‘Voornamen?’

‘Désirée....,’ fluisterde Adriaan, en draaide met zijn derrière, omdat dat ook Fransch is.

‘Geboren?’

‘Net als ik,’ zei ik, ‘wij vormen samen een niet-Siameesche tweeling.’

‘Maar ik was er eerder!’ riep Adriaan.

‘Dat liegt hij, agent,’ zei ik. ‘Ik kwam eerst.’

‘Dat zal de commissaris wel uitmake,’ zei de agent streng. ‘Uw beroep?!’

‘Cocotte....’ fluisterde Adriaan blozend.

‘En u woont?’

‘Parijs. U weet wel, de lichtstad. Rue du Popo, drie hoog achter, drukwerken worden niet teruggegeven, aan de deur wordt niets gekocht, voorzien van radio, stofzuiger en norit.’

‘U ben dronke!’ zei de agent.

‘Dat jokt u, inspecteurtje,’ kraaide Adriaan.

‘Ik ruik het,’ zei de agent vol sombere afgunst, ‘ik ruik het aan uw adem!’

‘Désirée,’ zei ik, ‘deze Hermandad beschuldigt je van halitosis.’

‘Never a bridesmaid, always a bride,’ zei Adriaan luchtig. ‘Removes hair everywhere,’ voegde hij er bedrukt aan toe.

‘Désirée,’ zei ik, ‘blijf ernstig, deze Hermandad...’

‘Herman*dit*,’ zei Désirée.

‘Herman*dat*,’ zei ik.

‘Ik zal je tegemoet komen,’ zei Désirée. ‘Hermandie!’

‘Nee,’ zei ik, ‘maar wat denk je van Herman*deze*?’

‘Niets,’ zei Adriaan.

Tenslotte werden wij het eens op Hermaphrodit.

‘U ben allebei dronken,’ zei de Hermaphrodit.

‘Dat liegen jullie allebei,’ zei Désirée ruziezoekerig. ‘Doe liever al die opschrijfboekjes weg en probeer niet met twee potlooden te schrijven. Jullie zijn charlatans!’

‘Désirée,’ zei ik, ‘hij verstaat geen Fransch.’

‘Jij ook niet?’ vroeg Désirée aan de Hermaphrodit.

‘Ik waarschuw u,’ zei die.

‘Waarvoor?!’ zei Désirée, en kwam opdringen.

‘Dat zul je op het berroo wel hoore.’

‘O nee, daar komt niets van in. Ik wil hier en nu weten, waarvoor ik word gewaarschuwd. Als er gevaar dreigt moet ik paraat zijn. Ik zal bijzonder pal staan! Ik zal geen duimbreed wijken!....’

‘Luister niet naar hem, commissaris,’ zei ik, ‘mijn broer is wel eens meer zoo. Dat komt heel dikwijls voor bij de tweede van een tweeling. Maar dronken zijn wij niet. Dat zullen wij bewijzen.’

‘Op het berroo,’ zei de Hermaphrodit koppig.

‘Stilte!’ donderde Adriaan opeens. ‘Stilte, of ik laat de tribunes ontruimen. Wat zeg ik! Ontruimen?! Ik laat ze sloopen! Ik laat ze opblazen met poetskatoen, met iedereen die er opzit! Versta je, Aphrodite!....’

‘Stilte!!!’ schreeuwde hij nog eens. ‘Ik ga bewijzen!’

Hij klom over de resten van een auto, die blijkbaar tegen de monumentale trap gereden was, naar het bordes van het stadhuis. Balanceerend op een spatbord bleef hij even staan.

‘Er liggen hier overblijfselen,’ zei hij streng tegen den agent. ‘Die hadden al lang opgeruimd moeten zijn. Geen woord meer, of ik ontsla je met ingang van kwart over drie.’

Daarna stapte hij op het bordes en boog genadig tegen het leege plein, waar alleen nog twee aan twee wat lantaarns brandden.

‘Boeren!!....’ schreeuwde Adriaan.

‘Boem!’ zei de klok in den stadhuistoren.

‘Burgers!!....’ brulde Adriaan.

‘Boem!’ zei de klok.

‘Buitenlui!!!!....’ loeide Adriaan.

‘Boem!’ zei de klok.

‘Hou je bek,’ zei Adriaan naar boven.

‘Hou jij je bek,’ zei de klok.

‘Een klok spreekt niet,’ zei Adriaan verontwaardigd.

‘Ik ben ook geen klok,’ zei de klok, ‘ik ben de bode van het stadhuis en ik kan niet slapen door je lawaai. Ik zal de politie roepen!’

‘Die is er al,’ riep Adriaan verheugd. ‘Kijk maar, je wordt hier prompt bediend.’

‘Sta stil, kerels!’ schreeuwde hij toen tegen den Hermaphrodit.

‘Désirée, liefste,’ zei ik, ‘de klok heeft net drie uur geslagen.’

‘Dat was de klok niet,’ zei Adriaan. ‘Dat was de bode van het stadhuis.’

‘Een bode slaat niet,’ zei ik.

‘Hij moest het eens wagen!’ zei Adriaan.

‘Boem!’ zei de klok.

‘Hij slaat....,’ fluisterde Adriaan.

‘Kwart over drie,’ zei ik.

‘En zoo iets moet ik mij laten welgevallen,’ zei Adriaan en barstte in tranen uit.

‘Kom arme kerel,’ troostte ik, ‘wij gaan naar huis, wij passen niet in deze omgeving, waar bruut geweld hoogtij viert....’

Adriaan begon hartverscheurend te snikken.

‘Ik wil naar huis toe.... ik wil naar huis toe....’

‘Je gaat niet naar huis. Je gaat naar het berroo,’ zei de agent.

‘Agent,’ zei ik, ‘je kunt mijn broer in deze toestand niet opbrengen. Bovendien zie je toch, dat hij berouw heeft. Is het niet, Adri? Je hebt berouw.’

‘Nee,’ zei Adriaan en droogde zijn tranen, ‘ik zal morgen pas berouw hebben, want ik ga nu deze twee dienders vermoorden.’

Hij begon zijn jas uit te trekken.

‘Doe dat niet, broer,’ zei ik. ‘Daar laten ze straks de politiehonden aan ruiken.’

‘Wat een gemeene dierenbeulen,’ zei Adriaan. ‘Ik schrijf morgen een ingezonden stuk van drie en een halve meter.’

‘Dat is goed,’ zei ik. ‘Laten wij dan maar dadelijk naar huis gaan en er aan beginnen.’

‘Een waarlijk nobele gedachte....’ mompelde Adriaan droomerig.

‘Agent,’ zei ik.

‘Dat je nog met die kerels praten wilt,’ zei Adriaan. ‘Ik walg van ze!’

‘Brigadier,’ zei ik, ‘wij keeren thans tot ons uitgangspunt terug. Wij zullen nu bewijzen, dat wij niet dronken zijn.’

‘Op het berroo,’ zei de eentonige gendarm.

‘Jullie kinderen zullen het goed hebben in het weeshuis,’ verklaarde Adriaan. ‘Daar sta ik borg voor.’

‘Kijk inspecteur,’ zei ik, ‘wij zullen thans onder controle der bevoegde autoriteiten dwars over deze schilderachtige markt wandelen, en als wij niet in een rechte lijn loopen....’

‘Dan zijn de gevolgen voor jullie weduwen,’ besloot Adriaan luchtig.

Wij begonnen diagonaalsgewijze over de markt te loopen. Adriaan had het stuur en de versnelling nog in de hand.

‘Olivier,’ zei hij, ‘laat ons iets harder wankelen.’

‘Goed,’ zei ik.

Hij schakelde over. Wij liepen harder. Hij schakelde weer over. Wij liepen nog harder. Hij schakelde nog eens over. Wij vlogen nu in volle vaart naar den overkant. Daar stak ik netjes mijn arm uit voor de bocht en zoo verdwenen wij op de derde versnelling in een donker straatje.

* * *

‘Adriaan,’ zei ik een tijd later, ‘begrijp je dat wij thans voortvluchtig zijn? Outlaws, vogelvrijen.... Begrijp je dat elk oogenblik het net dichter om ons wordt toegehaald, dat er een prijs op ons hoofd staat, dat de speurders van Scotland Yard heel het land afzoeken naar onze vingerafdrukken op den grond en dat alle inboorlingen uit de omgeving klopjachten zullen houden om ons dood of levend in handen te krijgen?....’

Achter ons sloeg de torenklok.

‘De bode!’ fluisterde Adriaan. ‘Zij zijn ons op het spoor!’

‘Voorwaarts!’ beval ik. ‘Wij zullen ons in de ondoordringbare wouden schuilhouden, levend van wilde honing en eetbare wortels....’

‘Paddestoelen!’ zei Adriaan.

‘Champignons!’ zei ik.

‘Au gratin,’ riep Adriaan, ‘met een sauce mousseline! Heerlijk!’

Wij stormden door een donker plantsoen. Opeens stonden wij aan den rand van een modderigen singel. Iets verderop lag een brug open en bloot in het licht van twee lantaarns.

‘Daar kunnen wij over,’ zei ik.

‘Nee,’ zei Adriaan, ‘het leger heeft natuurlijk alle

strategische punten al laten bezetten. Wij moeten een ondoorwaadbare plaats zoeken.'

Wij kleedden ons uit, maakten een bundeltje van onze kleeren, bevestigden dat op onze hoofden en liepen te water. Adriaan voorop. Hij ging onmiddellijk kopje onder.

'Schitterend,' zei hij, toen hij weer bovenkwam, 'deze plaats is volmaakt ondoorwaadbaar.'

Tevreden zwommen wij naar den overkant. Ergens tusschen het riet werd een eend wakker en begon de boel bij mekaar te kwaken.

'Ssst!....' zei Adriaan tusschen twee slokken singel, 'geef geen antwoord. Het is zeker een lokvogel!'

Wij zwommen stilletjes door, verheugd dat wij de eend te slim af waren, en kropen op den anderen oever uit het water. Daar liep een donkere weg het stille land in.

'Laten wij ons niet aankleeden,' zei ik. 'Als wij spoorzoekers tegenkomen, zullen zij ons voor inlandsche vrouwen houden, die met hun koopwaar op het hoofd naar de markt in een nabijgelegen kraal trekken.'

'Denk je?' vroeg Adriaan en bekeek mij ernstig.

'Zeker,' zei ik, 'als wij ons maar onopvallend gedragen. Trouwens in deze streken gelooft nog iedereen aan de ooievaar.'

'Ik hoop maar, dat zij sterk zijn in hun geloof,' zei Adriaan en keek weer.

Wij gingen welgemoed op weg, maar wij kwamen bijna dadelijk een eenzame boerin tegen. Ik probeerde nog inlandsch en vrouwelijk tegen Adriaan te doen, maar zij sloeg gillend op de vlucht.

'Dit gaat niet aan!' zei Adriaan. 'Wij kwetsen de bevolking in haar heiligste gevoelens.' Hij ging zitten en trok zijn schoenen aan.

* * *

Zonder eenige verklaarbare oorzaak werd het onderwijl voortdurend lichter en wij werden daarom voortdurend naakter, totdat wij tenslotte eenvoudig bloot waren, en zelfs Adriaan zich begon te schamen.

Ik kleedde hem aan en hij begon weer zachtjes te huilen. ‘Dat het zoo ver met mij heeft kunnen moeten zullen komen....’ snikte hij.

‘Stil maar vent,’ zei ik, ‘dadelijk heb ik je boord dicht, dan krijg je het nooit meer los.’

Toen het zoover was, stapte ik ook zelf weer in de kleeren en daarna hand in hand met Adriaan verder door de stille dreven. Zachtjes zongen wij een oud, weemoedig lied. De zon kwam stiekempjes op achter een dijk.

Adriaan bleef staan.

‘Olivier,’ zei hij met starenden blik, ‘het asfalt beweegt onder den voet!’

‘Het beteekent niets,’ suste ik, ‘wij moeten op onze overhaaste vlucht reeds in zuidelijke streken zijn doorgedrongen, waar herhaaldelijk aardbevingen worden geregistreerd.’

‘Het zij zoo,’ zei Adriaan.

Even later kwamen wij langs een nederzetting en zagen een huisje, waar het woord ‘Café’ opstond.

‘Dat is vloeiend Fransch en beteekent koffie,’ zei Adriaan.

‘Zei ik het niet,’ zei ik, ‘wij zijn al in Frankrijk.’

‘Ik wil iets drinken,’ zei Adriaan, ‘maar ik weet niets in het Fransch behalve ‘un verre d'eau’ en dat gaat niet, omdat het water zoo slecht is in Frankrijk.’

Wij klopten op de deur van het huisje, waar nog altijd ‘Café’ opstond. Een boersche française in baaien nachtgewaad deed open.

‘Vive la France!’ riep Adriaan. Hij keek haar lang

en meewarig aan. ‘Net een geplukte kip,’ zei hij toen.

‘De vader zal poelier zijn,’ zei ik.

‘Vaincre ou poulir! Le jour d'amour est arrivé!’ riep Adriaan.

‘Grootvader!’ kakelde de geplukte kip.

‘Ha,’ riep Adriaan en stapte naar binnen. ‘Zij is ontwikkeld en spreekt onze landstaal!’

‘Goede vrouw,’ zei ik, nu ook in het vleiend idioom der lage landen, ‘wij hebben nadorst.’

‘Stilte!’ zei Adriaan, ‘je maakt haar bang.’ Hij keek het wezen doorborend aan. ‘Zeg mij, o sloerie, woont hier wellicht een bejaard echtpaar, waarvan het in den omtrek bekend is, dat het een aanzienlijk bedrag aan spaarduitjes in zijn afgelegen woning bewaart?’

‘Ik woon hier heelemaal alleen met me grootfader,’ stamelde de sloerie bevend.

‘Dat is niet zooals het hoort,’ zei Adriaan hoofdschuddend, ‘maar wij zullen voor dit keer met één slachtoffer genoegen nemen. Breng den hulpbehoevenden grijsaard hier.’

Nu echter kwam ik tusschenbeiden.

‘Lief kind,’ zei ik sussend, ‘wij willen geen kwaad, wij zijn slechts twee onverlaten, bedrijvers van een alhier te plegen lafhartigen roofoverval. Toe, wees niet bang, morgen zal je grootvader in de Telegraaf staan. Een kruisje duidt de plaats aan, waar het afschuwelijk verminkte lijk werd gevonden. Van de daders ontbreekt ieder spoor. Kom, stribbel nu niet tegen, het is zóó gebeurd. Doe ons een pleizier en haal den weerloozen ouden man.’

‘Doe wat meneer je zegt, sloerie!’ zei Adriaan streng. ‘Haal je grootvader hier en breng meteen een hard voorwerp mee. Wij moeten hem een gapende wonde aan het achterhoofd toebrengen.’

Als eenig antwoord klapperde de sloerie met zeer bruine tanden.

‘Zij werkt niet mee,’ zei Adriaan. ‘Het zij zoo. Hier,’ en hij gaf haar een handjevol rijksdaalders. ‘Neem ze maar,’ zei hij geruststellend. ‘Ze zijn allemaal valsch. Ik ben de minister van financiën.’

‘Kom, Excellentie,’ zei ik, ‘ook hier worden wij uitgestooten. Wij zijn ballingen....’

Wij veegden onze voeten en verlieten het vertrek. Achter ons rinkelden de rijksdaalders op den grond.

‘Een zelfzuchtige en verkwistende bevolking, Excellentie,’ zei ik.

Buiten evolueerden vele leeuweriken met hinderlijken nadruk in de blauwe lucht.

‘Wij zijn genoodzaakt onder den vrijen hemel in de bloote natuur te slapen,’ zei ik.

Wij gingen in het gras tegen den dijk langs den weg liggen. Het gras was nat en het liggen hard.

‘Wat een leven!’ zei ik.

‘Ik hoor niets,’ zei Adriaan en sliep in.

Ik trok hem zijn schoenen uit en zette die met afgewend gelaat voor de deur van een boerderij aan den overkant van den weg, trok toen mìjn jas uit, dekte hem daarmee toe, trok hem toen zìjn jas uit en dekte mezelf daarmee toe en nam er tenslotte mijn eigen jas nog bij.

‘Overmorgen om kwart over acht wekken,’ mompelde Adriaan tegen een mug, die net op zijn neus neerstreek.

‘Komt in orde, meneer,’ zei de mug en boorde zijn angel diep in Adriaan's neusvleesch.

* * *

De mug hield woord. Wij werden precies om kwart over acht gewekt. Een duistere troep inboorlingen stond

voor ons en bekeek ons. Sommigen hadden dorschvlegels in de hand, anderen hadden de voorkeur gegeven aan een goed gewette zeis, een heel enkele had het voldoende geacht alleen de mouwen op te stroopen.

‘Dat zijn ze!’ riep een mij ten eenen male onbekend vrouwspersoon, dat er uitzag als een geplukte kip. ‘Die lange met die groote ooren wou me grootfader vermoorde!’

Ik begreep wel, dat Adriaan terwijl ik sliep weer het een of ander had uitgehaald en dat ik nu de situatie zou moeten redden.

‘Mijn God, wat ben je mooi!’ zei ik tegen de geplukte kip.

Alle inboorlingen keken opeens naar haar, maar toen zij weer naar ons keken, keken zij niet meer naar ons, want wij waren er niet meer.

‘Dat was een koene sprong,’ zei ik.

‘Olivier,’ vroeg Adriaan, ‘waarom heb ik geen schoenen aan en hoe kom ik op deze vrachtauto?’

‘Je schoenen waren niet op tijd gepoetst en op deze vrachtauto kom je dank zij mijn tegenwoordigheid van geest.’

‘Waarom zitten wij niet in onze eigen limousine?’ vroeg Adriaan weer, die er vreeselijk somber uitzag. ‘Er is geloof ik van alles gebeurd vannacht. Ik begrijp er niets van.’

‘Adriaan,’ zei ik, ‘wees sterk, want de waarheid is verschrikkelijk. Eergisteren waren wij een straatarme maar beschaafde tweeling van redelijk goede familie. Gisteren waren wij, dank zij het tropisch klimaat, dat onzen oom Wouter wegrukte uit een wat lang maar overigens welbesteed leven, twee zeer gefortuneerde jongelui, eigenaars van een limousine en een buiten,

‘Korenvliet’ genaamd, aan de Woudekerksche weg bij Rittenburg. Nu....’

De vrachtauto hield met een ruk stil. Een groote roode chauffeur kwam uit de cabine rollen. Hij was leelijk maar ijzersterk.

‘Wat motte jullie?!’ vroeg hij.

‘Bemoei je met je eigen zaken,’ zei Adriaan streng, ‘wij zijn verstekelingen en willen eerst later ontdekt worden. Rij door en zie niet om.’

‘Adriaan,’ zei ik, ‘zie je die knuisten?’

‘Vormelooze klompen vleesch,’ zei Adriaan verachtelijk.

‘Loopt u hard?’ vroeg ik beleefd aan den chauffeur.

‘Ik loop niet hard, maar ik sla hard!’ zei die, en werd nog eens zoo leelijk.

‘Jij durft wel tegen ons beiden hè,’ zei Adriaan. ‘Wist je niet, dat twee tegen één gemeen is! Hier, je mag met mijn broertje vechten, die is de kleinste.’ Hij klom vastberaden aan den anderen kant uit de auto. Ik volgde hem haastig, want ik wou hem niet alleen laten, op een oogenblik als dit.

‘Je mag blij zijn, dat je er zoo afkomt,’ zei ik tegen den chauffeur, toen de auto tusschen hem en ons was. ‘En sla niet zulke gemeene taal uit, of moet ik eens even bij je komen?!....’

‘Da's best!’ zei de chauffeur en knarssetandde met zijn handen. ‘Komd'es aan deze kant as je durft!....’

‘Mis poes!’ riep ik. ‘Ik durf niet!’

‘Sliep uit!’ riep Adriaan. ‘Je bent er ingeloopen!’

Dat zag hij in, en hijgend van woede wrong hij zich weer naar binnen. Wij stapten weer achterop en maakten het ons daar gemakkelijk.

Hij was langzaam maar grondig in zijn reacties en nog tien minuten lang boog hij zich telkens uit het raampje,

zwaaide zijn vuist tegen den weg achter ons en riep woorden, die ik hier niet herhalen zal.

Toen zijn taal ons al te erg ging tegenstaan, klopte ik tegen het ruitje van de cabine en riep: ‘Stoppen, wij zijn er.’

Hij deed haastig wat hem gezegd werd en barstte toen als een roode bom naar buiten, maar hij ontplofte niet en bleef alleen maar sissen.

‘Hier heb je een tientje, labberdoedas,’ zei ik, ‘en maak nu niet langer van die onsmakelijke geluiden. Je bent tenslotte geen baby meer.’

De reactie van labberdoedas was treffend. Eerst hield hij het tientje tegen het licht, toen trok hij er aan, daarna likte hij er over en vervolgens borg hij het zorgvuldig weg in zijn pet. Daarop nam hij met een innig devoot gebaar een bordje van zijn wagen, toonde het ons, brak het plechtig over zijn knie in tweeën, stapte zonder een woord te zeggen in en reed weg.

Wij keken hem na.

‘Heb jij gelezen, wat er op dat bordje stond?’ vroeg Adriaan eindelijk.

‘Ja,’ zei ik, ‘veevervoer.’

II De twee weezen

‘Adriaan,’ zei ik eindelijk, ‘wij hebben ons nu een vol hoofdstuk lang als kwajongens gedragen. Laten wij nu onzen lezers toonen, dat ook wij niet wars zijn van mannelijken ernst. Laat ons daartoe voorloopig in allen eenvoud op dit landelijk hek gaan zitten en er tijdelijk het zwijgen toe doen.’

‘Dat is goed,’ zei Adriaan, ‘en om heelemaal zeker te zijn, zal ik zelfs een dutje gaan doen. Schrijf jij ondertusschen het tweede hoofdstuk maar.’

Hij ging in het gras liggen en sliep dadelijk in. Ik klom op het vervelooze hek langs een wei aan den kant van den weg, nam mijn notitieboekje en begon ijverig aan het tweede hoofdstuk te schrijven.

Ik vertelde uitvoerig, hoe Adriaan en ik, beiden afstammelingen van een oud geslacht van menschen, op driejarigen leeftijd reeds weezen geworden, door onze goede oude nicht Heleentje werden opgevoed. Hoe wij eens in de week ‘lieve’ brieven moesten schrijven aan een onbekende ‘Oom Wout’ in Indië, die daar ondernemingen bezat, waar iets geplant werd, en hoe wij ondanks nicht Heleentje's bemoeiingen, opgroeiden voor ouderwetsche werktuigen als galg en rad; maar, hoe zich bij mij - in tegenstelling met Adriaan - al vrij vroeg hoogere aspiraties kenbaar maakten, die tot uiting

kwamen in een op twaalfjarigen leeftijd geschreven origineelen roman, getiteld ‘Tom Sawyer’.

Het bleef niet bij deze eene koene stap op den weg naar den Parnassus. Reeds op vijftienjarigen leeftijd begon ik te dichten en toen ik zeventien jaar was geworden, luchtte ik mijn completen voorraad Sturm und Drang in een opus, dat van beslissenden invloed op ons beider levensloop zou worden, daarmee ook Adriaan in mijn scheppingsdrang betrekkend.

Ik had mijn inspiratie uit het volle leven zelf gegrepen. Opstandig geworden door nicht Heleentje's eeuwigen drang ‘lieve brieven’ te schrijven aan den onbekenden en onbeminden Oom Wout, ‘omdat jullie het naast in de familie zijn en een heeleboel van hem te wachten hebben’, vervaardigde ik de volgende ‘Ode aan een erfoom’:

Beste Oom Wout,
Ach waart gij reeds om koud!
Helaas, gij zijt nog lang niet oud
En blijft maar baden in uw goud!
De vrees dat gij per slot nog trouwt,
(Wat voor een erfoom welbeschouwd
Niet anders zijn kan dan een fout)
Maakt reeds bij voorbaat warm en koud
Uw Olivaan en Adriout.

Wij hebben altijd vast vertrouwd,
Dat u ons zulks niet aandoen zoudt.
Want steeds waart gij een man van goud.
(Ook als men 't ideëel beschouwt!)
Daaròm zijn wij niet erg benauwd
En is op u ook onverflauwd
Sinds jaren reeds de hoop gebouwd
Van Adrivier en Olivout.

Wanneer het echter u berouwt,
Dat ge zoo lang het leven houdt,
Dan, ook al klinkt het wel wat boud,
Dan weet, dat ge ons weldoen zoudt,
Door 't zenden van zeg twee ton goud.
Al wordt u tien millioen jaar oud,
Toch laat dat dan volkomen koud
Uw Odrivaan en Aliout.

Wanneer ons tweetal zich verstout
Te schrijven wat elk voor zich houdt,
Is 't slechts opdat ge merken zoudt,
Dan wij niet kruipen om uw goud!
Kus ons, als ge het wagen zoudt,
Den welgevormden lichaamsbout,
Dien men meestal verscholen houdt!
Hoogachtend, Aliodrivout!

Adriaan, die - hoezeer ook geestelijk mijn mindere - in zijn beste oogenblikken het schoone weet te waardeeren, en - gul als hij is, dat moet ik toegeven - anderen steeds in zijn genot willaten deelen, schonk, toen de ‘Ode aan een erfoom’ goed en wel op weg was naar de overzeesche deelen van het Rijk, een gecalligrafeerd exemplaar aan nicht Heleentje.

De uitwerking was verschrikkelijk. Nicht Heleentje bleek elken zin voor kunst te ontberen. Ze eischte telegrafische excuses aan Oom Wout van ons, huilde drie dagen lang iederen middag van twee tot vijf, beweerde bij voortduring, dat wij onze toekomst vernietigd hadden en nam - om ook ons heden daarbij aan te passen - voor zes weken onze hockeysticks en voetbalschoenen en Adriaan's zwembroek weg.

Voor straf zeiden wij toen, dat ze onze voetbalschoe-

nen best mocht gebruiken, maar dat hockeyen toch niets voor haar was en dat dames, die alleen maar een zwembroekje aanhadden, tegenwoordig niet meer werden toegelaten in een zwembad. ‘In uw tijd was dat allemaal nog anders, nicht Heleentje!’ zei ik, ‘maar ònze generatie is zeer op decorum gesteld.’

Nicht Heleentje durfde toen van pure schaamte drie weken lang niet in bad en van Oom Wout hoorden we gelukkig nooit meer iets.

Op achttienjarigen leeftijd stierf nicht Heleentje. Dat wil zeggen op onzen achttienjarigen leeftijd. Wij waren bedroefd als kleine kinderen, want wij hadden ondanks onze zwarte zielen veel van haar gehouden, al schaamden wij ons natuurlijk voor dergelijke bedenkelijke gevoelens, en wij hadden ook wel begrepen hoe goed zij voor ons geweest was.

Om het verlies van Oom Wout goed te maken, liet ze ons haar schamele spaarduitjes na. Die waren net voldoende om ons in leven te houden tot Adriaan na het lyceum het dagelijksch bier voor ons beiden kon verdienen. Dat was zijn plicht, want hij is de oudste van den tweeling en bovendien ben ik kunstenaar en mag mij dus niet met geldzaken bemoeien, Adriaan wel. Die deed niet anders. Met andermans geldzaken tenminste. Hij werd volontair op een bank, moest heel hard werken (wat goed voor hem was) en verdiende niets (wat slecht voor mij was).

Ik schreef intusschen 916 rijmlooze verzen, drie romans met een psychologisch merkwaardig scherpe probleemstelling van twee polaire figuren, die zuiver analytisch behandeld geen cent opbrachten en een kort verhaal, dat dat wel deed, omdat ik vergeten had mijn naam er op te zetten en de redacteur van ‘De Litteraire Stem’ dacht dat het van een collega was, die zoo'n

goede kritiek over zijn laatste boek geschreven had.

Zoover waren ons beider levensloopen gevorderd, toen een meneer opbelde, die zei, dat hij notaris was en iets over een testament bazelde. Wij vertelden hem, dat wij ons vooralsnog niet konden veroorloven aan het maken van een testament te denken, daar wij niets hadden om na te laten behalve een paar prettige slechte gewoonten zooals rooken, drinken en.... wat dies meer zij, maar dat wij aan hem denken zouden, als wij eens iets voor hem te doen hadden.

Hij bleef merkwaardig vriendelijk en begon stomweg weer over een testament. Toen drong het woord ‘Oom’ tot ons door, en wij begrepen, dat hij het over den onbekenden Oom Wout had. Wij lachten heel hard in de telefoon en zeiden hem de heele ‘Ode aan een erfoom’ op, maar nòg bleef hij beleefd, en een half uur later zaten wij op zijn kantoor groote sigaren te rooken en hóorden wij, dat wij de bezitters waren geworden van twee ondernemingen in de buurt van Soekaboemi, honderd aandeelen Koninklijke Olie (Adriaan beweert, dat het heelemaal geen olie maar gewone petroleum is), vijf ton obligaties van iets dat volgens Adriaan kortweg ‘Nederland’ heet (wat obligaties zijn weet ik als kunstenaar natuurlijk niet, maar het klinkt mij in de ooren als dure koekjes), verder een lot van fl. 10 van het Witte Kruis en een buiten, ‘Korenvliet’ geheeten, aan den Woudekerkschen weg bij Rittenburg.

Wij hielden ons woord, dat wij aan den notaris zouden denken als wij eens iets voor hem te doen hadden en maakten allebei op staanden voet ons testament. Toen begonnen wij het lot van het Witte Kruis te verkoopen (verzilveren noemt Adriaan dat, en die kan het weten). Wij deden er nog wat ‘Nederland’ en wat olie bij, en dat alles bij elkaar leverde een heele groote auto op. De

verkooper zei, dat hij kopkleppen had, maar ik geloof, dat hij ons beduvelde. Volgens mij heeft alleen een paard kopkleppen. Een tam paard tenminste. Maar tenslotte kan het ook wel waar zijn. Misschien is het zoo iets als met die olie, die eigenlijk petroleum is. Enfin, hoe dat ook zij, in die auto met kopkleppen reden wij naar de bank waar Adriaan niets verdiende, gingen zonder kloppen de kamer van den directeur binnen, gaven hem een sigaar van een gulden en tuften toen verheugd naar Rittenburg om ons buiten 'Korenvliet' in bezit te gaan nemen.

Hoe het precies kwam weet ik niet, maar.....toen ik wakker werd, stond (volgens oud gebruik) de zon reeds hoog aan den hemel en Adriaan lag vredig snurkend naast mij in het gras.

Ik schopte hem wakker en zei streng:

'Waarom heb je geen schoenen aan, viezik!?'

Hij keek beschaamd naar datgene, wat vriendelijke menschen zijn voeten noemen en zweeg.

Adriaan, al vertoont hij niet mijn fijne aristocratische type en trekken, is over het algemeen toch een heel presentabele figuur. Alleen heeft hij, nog afgezien van twee vleezige vleugels, die ter weerszijden als bolle zeilen van zijn hoofd afstaan en die hij voor ooren tracht te doen doorgaan, een stel afzichtelijke voeten meegekregen om zijn levensweg mee te bewandelen. Reusachtige pezige lappen menschenvleesch, waarmee hij met een hol floppend geluid en een vreemde zwaaiende beweging over straat pleegt te zeilen. Zoolang deze dingen verborgen blijven in geweldige uit leer vervaardigde schuiten, een soort kajaks die hij schoenen noemt, is het nog niet zoo erg, maar wanneer hij deze voorwerpen ontbloot, wordt het vreeselijk. Niet om de reden, die sommige lezers nu al meenen te begrijpen, o neen,

daarvoor is ook Adriaan een te goed Hagenaar. Nee, Adriaans bloote voeten hebben een zuiver psychologische uitwerking. Zij hebben iets onbehoorlijks over zich, zij hebben zoo iets hyperbloots dat ik eenvoudig een kleur krijg als ik er naar kijk, en dat wil wat zeggen. Adriaan op bloote voeten is net een prentje uit zekere tijdschriften, die ik met het oog op onze minderjarige lezers niet noemen zal.

Het was dan ook zaak zoo gauw mogelijk een eind te maken aan dezen onduldbaren misstand.

'Adriaan,' zei ik, 'zoo kun je je zelfs in deze landelijke omgeving niet blootstellen. Laat ons zien, of wij je extremiteiten met de schoenen der liefde kunnen bedekken.'

'Ja, maar waar krijg ik die?' vroeg Adriaan bedrukt.

Wij klommen weer op ons hek om deze netelige kwestie op ons gemak onder oogen te zien. Wij keken peinzend om ons heen. Wij zaten aan een vriendelijken landweg door het groen. Achter ons waren weiden, boerderijen en korenvelden, tegenover ons echter, aan den overkant van den weg, verhieven zich de gebeeldhouwde pilaren van een heel ander hek dan het onze, het statige hek van een groot buiten. Door dat hek kon je aan het eind van een kronkelende oprijlaan over een zonnig grasveld heen een prachtig zooveelste-eeuwsch huis met een typischen rococotoren, me dunkt uit de vroege renaissance, tusschen het hooge hout zien liggen.

'Een feodaal geheel,' zei ik. 'Ik vrees, dat men hier geen schoenen verkoopt.'

'In de verte zijn gewone huizen,' zei Adriaan.

Hij had gelijk. In een bocht van den weg lagen de laatste huizen van een uitlooper van Rittenburg.

'Voorwaarts, heer barrevoets!' zei ik.

Wij klommen van ons hek, lieten het zooveelste-

eeuwsche paradijs voor wat het was en trokken naar de lage huisjes met de groen-en-witte luiken in de verte.

Toen wij de straat bereikten, toonde het op schandaal belust publiek dadelijk een gretige belangstelling voor Adriaan's schaamteloos ontbloote voeten. Wij liepen zoo gauw mogelijk door. Ik voelde mij gekwetst als kunstenaar en geërgerd als mensch, maar dat ging over toen Adriaan op een krommen spijker trapte, en ik was al weer heelemaal opgevroolijkt, toen wij een rustiek schoenwinkeltje vonden en betraden.

De bedienende juffrouw huiverde in haar kleeren, toen Adriaan zijn voetstukken op het daarvoor bestemde bankje plaatste.

'Maat 48,' zei hij somber.

'Die heb ik niet,' zei de juffrouw. 'Wel in pantoffels.'

'Dan maar pantoffels,' zei ik.

'Gebloemde?'

'Hè ja,' zei Adriaan, 'geeft u mij een fleurig patroontje.'

'Dit wordt hier tegenwoordig veel gedragen,' zei de juffrouw. 'Het is iets moderns. Wij hebben het nog niet lang, maar het vliegt weg.'

'Dat is mij te lastig,' zei Adriaan. 'Ik zoek een paar blijvertjes.'

'Wat dunkt u hiervan?' vroeg de juffrouw. 'Dit is handwerk.'

'Daar is meneer niet mee geholpen,' zei ik streng. 'Meneer moet schoenwerk hebben.'

'Waarom neemt u niet een paar klompen?' vroeg de juffrouw opeens. 'Die heb ik wel in uw maat.'

Dat was het! En in minder dan geen tijd stond Adriaan in twee botters, waar men de masten uit gehaald had. Het succes op straat was overweldigend. Adriaan kon zijn voeten niet oplichten, want dan stapte hij uit zijn

schepen. Daarom schoof hij met lange aarzelende passen klepperend over de keien, alsof hij op ski's ergens in de verte een moord ging begaan. Achter hem liep een stille menigte in eerbiedige aandacht.

Onwillekeurig zochten wij de eenzaamheid weer op en toen wij het publiek hadden afgeschud, stonden wij weer voor het hek van het buiten van daarstraks.

'Adriaan,' zei ik plotseling, 'de bouwwerken om je voeten hebben mij mijn laatste geld gekost. Heb jij nog wat?'

'Nee,' zei Adriaan, 'ik heb geen geld, maar wel erge honger.'

'Zou het niet beter zijn, Adriaan, als je wèl gèld en geen honger had?'

'Ja,' zei Adriaan na eenig nadenken, 'dat is een toestand, die wij moeten trachten te bereiken. Laten wij met de honger beginnen.' En zonder het initiatief van mijn toch ongetwijfeld superieuren geest af te wachten, stapte hij door het open hek tusschen de gebeeldhouwde pilaren door het buiten binnen.

Ik volgde hem door de geharkte oprijlaan in de schaduw van honderdjarige boomen met bijzonder veel blaren aan de takken. Een tuinman knielde voor ons neer in een bloembed langs den kant. Adriaan knikte minzaam en zei alleen maar: 'Zoo mag ik het zien.' Maar ik legde in het voorbijgaan een oogenblik mijn hand op den kop van den man. 'Treffend,' zei ik, 'deze welhaast hondsche aanhankelijkheid van een gewoon lijfeigene aan ons, vertegenwoordigers van de heerschende kaste.'

De lijfeigene stiet achter ons ongearticuleerde klanken uit, terwijl wij verder schreden, maar wij letten daar niet op. Waarschijnlijk was hij analphabeet en had niet leeren spreken.

Om een bocht van de oprijlaan verdween het huis, kasteel moest ik eigenlijk zeggen, tijdelijk achter een boomgroep uit het gezicht en liepen wij even wat bedrukt in de stille groene schaduw van de laan.

‘Ik doe het woord zoo meteen,’ zei Adriaan. ‘Ik heb de meeste honger.’

‘Ik doe het woord,’ zei ik. ‘Jouw klompen spreken te veel voor zichzelf.’

Toen stonden wij opeens voor het huis. Wij zagen een hooge eikenhouten deur met een zwaren koperen klopper in het midden. Adriaan liet het ding met een dreunende slag op de deur neerkomen. Het gaf een zeer feodale galm binnen in het huis. Je kon de Rembrandts om zoo te zeggen aan de muur hóóren hangen.

‘Ik doe het woord,’ zei ik nog eens. ‘Tenslotte ben ik woordkunstenaar.’

De deur ging open en een dienstmaagd verscheen, wier uiterlijk zoowel het begrip ‘dienst’, als de veronderstelling ‘maagd’ reeds op het eerste oog beschaamde. Een soort broedsche mijnenlegger.

‘Jij doet het woord,’ zei ik.

‘Meisje,’ vroeg Adriaan, die geen vrees kent, ‘is de baron thuis?’

‘Ik ben geen meisje,’ zei de mijnenlegger en keek naar Adriaan's klompen.

‘Ik ook niet,’ zei Adriaan, ‘een reden te meer dus om je een enkele misstap in het verleden niet na te houden. Geloof mij, ik kèn de mannen. Een nacht van onbedachtzaamheid.... maar terzake, is de baron thuis?’

‘Er woont hier geen baron.’

‘Is een van de freules dan misschien al klaar met haar frivolitéwerkje?’

‘Er wonen hier geen freules.’

‘Is de jonker dan soms al terug van de eendenjacht?’

‘Er woont hier geen jonker.’

‘Wat valt dit milieu me tegen,’ zei Adriaan. ‘Wie woont hier dan eigenlijk wel?’

‘Niemand!’

‘Ja....’ zei Adriaan en wreef peinzend met zijn klompen over elkaar, ‘die kan natuurlijk niet thuis zijn. Maar dat doet er ook eigenlijk niet toe. De kwestie is deze: Wij hebben honger. Geef ons iets te drinken!’

‘Berend!’ riep de mijnenlegger, en het klonk alsof wij al op een mijn geloopen waren.

Om den hoek van de oprijlaan verscheen in klepperende galop de tuinman, die daarstraks nog zoo eerbiedig voor ons was neergeknield. Maar hij was nu een heel ander wezen.

‘Pas op broer!’ riep ik. ‘De lijfeigene maakt amok!’

Ik noem Adriaan alleen in momenten van hoogste levensgevaar ‘broer’. Hij keek dus niet eens naar het snoeimes, dat de amokkende tuinman boven zijn hoofd zwaaide, maar sprong meteen achteruit en versplinterde daarbij de beschoeiing van zijn linkervoet tegen de stoep.

‘Nu breekt mijn klomp,’ zei Adriaan ad rem.

‘Pas op broer,’ riep ik weer. ‘Hij heeft een slag- of steekwapen!’

‘Al had hij een kanon, dan ging ik nog op de loop,’ zei Adriaan.

‘Berend!’ krijschte de mijnenlegger. ‘Landloopers, jaag ze weg, jaag ze weg!’

Ik ben maar klein van stuk, maar de lijfeigene was nog veel grooter. Ik kon dus niet zien wat er gebeurde, omdat ik al gestart was. Maar toen ik na tien meter den stinkenden adem van het ondier nog niet in mijn nek voelde, bleef ik min of meer staan en keek om.

Godlof! De mijnenlegger had kennelijk net een aan-

varing gehad en de lijfeigene zat op den grond en hield zijn hoofd vast. Adriaan stond er bij, op bloote voeten, en zei: ‘Ach wat spijt mij dat, daar heb ik mijn klomp op uw kop laten vallen.’

‘Kom, baas,’ zei hij toen tegen mij, ‘deze wilden kennen geen medelijden.’ En hand in hand wandelden wij de oprijlaan weer uit. Weinig konden wij op dat oogenblik bevroeden.... maar laat ik niet op mijn verhaal vooruitloopen, lieve lezer.

Wij gingen aan den overkant van den weg weer op ons hek van daarstraks zitten om het voor en tegen, het al dan niet, het noch noch en het piep piep van verschillende zaken eens rustig te overwegen.

De zon scheen koesterend op onze trieste gebogen ruggen, de vogels zongen overal om ons heen, maar wat hielp dat ons, uitgeworpenen. Een landelijk postbode ging het hek binnen en wandelde langzaam door de oprijlaan. Wij zagen op zijn kloppen de mijnenlegger verschijnen en een brief in ontvangst nemen. Zij deed hem niets en ook de lijfeigene liet hem ongemoeid.

‘Zoo wordt een doodgewoon postbode ontvangen, daar waar men ons naar het leven staat,’ zei Adriaan.

‘Je hebt gelijk, zei ik opstandig,’ terwijl de postbode het hek weer uitslofte, ‘er is veel onrecht in de wereld! Kijk nu eens naar dit hek, waar wij op zitten en naar dat andere hek tegenover ons. Wat hebben wij? Een doodgewoon hek van vervelooze planken met een paar spijkers die er met ruwe hand doorheen geslagen werden. Een armelijk hek misschien, maar een eerlijk hek. Een hek, kameraden, dat zijn werk doet in weer en wind, bij nacht en ontij, bij C. en A.! En kijk nu eens naar dat hek hiertegenover ons. Kookt dan je bloed niet!? Kijk eens naar dat verguldsel, naar dat lofwerk, kijk eens naar die marmeren beelden op de

pilaren. Ik ken duizenden arme gezinnen, die snakken naar zulke beelden. Maar wat gebeurt er als twee arme proletariërs....'

'Hé, hé!' zei Adriaan.

'Zwijg kameraad,' riep ik nu heelemaal in vuur. 'Ik zeg, wat gebeurt er, wanneer twee hongerige proletariërs hier om een droge korst brood komen smeken? Zij worden als wilde dieren tusschen die zelfde provoceerende pilaren de straat opgejaagd! Het is niet eerlijk verdeeld in deze wereld. Ik zou wel eens willen weten welke uitzuiger hier woont!....'

'Er staat 'Korenvliet' op de pilaren,' zei Adriaan.

'In vergulde letters nog wel!' zei ik.

'Me dunkt,' zei Adriaan verstrooid, 'dat ik die naam meer gehoord heb.'

'Ja,' zei ik, 'het klinkt mij ook zoo bekend in de ooren.'

'Wacht eens,' zei Adriaan peinzend. 'Die notaris had het gisteren telkens over een buiten dat zoo heette.'

'Maar dat hadden wij toch geërfd,' zei ik in gedachten.

'Gut ja,' zei Adriaan.

Wij klommen van het ordinaire hek, waarop wij tot nu toe gezeten hadden en schreden tusschen de twee statige pilaren de oprijlaan binnen.

Wij keken even naar ons nieuwe hek.

'Wat een stijlvolle eenvoud,' zei ik.

III Landheeren

Het feit, dat Adriaan thans weer barrevoets ging behoedde ons blijkbaar voor een hernieuwden aanval van den amokkenden tuinman. Kennelijk was de aanblik van Adriaans voetstukken hem te machtig. Hij maakte tenminste geen verdachte bewegingen, toen wij langs hem schreden.

‘Je bent ontslagen,’ voegde ik hem in het voorbijgaan toe, ‘vervoeg je onmiddellijk bij den hofmeier en laat je zes jaar salaris en een dracht van vijfentwintig stokslagen geven.’

Toen stonden wij weer voor de deur met den klopper, maar wat was hij veranderd in dien korten tijd! Het eikenhout was nu eens zoo zwaar en de klopper.... Ach, wat een klopper, wat een klopper....

Adriaan liet hem met een waren donderslag neerkomen.

‘Voorzichtig met onze voordeur, Adri,’ zei ik.

Weer verscheen de broedsche mijnenlegger. Ze had den nu geopenden brief van de postbode nog in de hand en keek ons angstig aan. Ik mat haar streng van top tot teen.

‘Waarom is er nog geen stof afgenomen in de bibliotheek?’ vroeg ik, ‘en hoe kom je erbij de schilderijengalerij niet te luchten. Alle Rembandts bederven op zoo'n manier.’

‘Precies,’ zei Adriaan, die zich dadelijk begon op te winden, ‘en is nu eindelijk die stamboom voor de hazewinden in de kennel geplant? Het gaat niet aan het zulke rashonden tegen een gewone boom te laten doen. En zeker niet met de iepziekte. Het kan best besmettelijk zijn.’

‘En last not least....’ begon ik.

‘Stil,’ zei Adriaan, ‘ze wil iets zeggen.’

‘Maar....’ begon de mijnenlegger, en wees op den brief.

‘Uitvluchten!’ zei ik streng. ‘Niets dan uitvluchten. Een bende is het hier. Mijn ridderordes zijn natuurlijk weer niet gepoetst en onze adelsbrieven slingeren zeker weer ergens op het buffet. Je moest je schamen!....’

‘Ik heb trouwens nog een hartig woordje over de eieren met je te spreken,’ zei Adriaan steeds boozer. ‘Waarom krijg ik iedere dag een doodgewoon kippenei bij mijn ontbijt? Heb ik daarvoor soms zoo'n duur kievitshok laten bouwen?’

‘Stil, Adriaan,’ suste ik, ‘ik geloof heusch, dat zij weer iets zeggen wil.’

‘Ik heb de brief van de notaris nu pas gekregen,’ stamelde de mijnenlegger. ‘U bent dus....’

‘Adriaan!’ zei Adriaan.

‘En wat meer is,’ zei ik, ‘ik ben Olivier! En wie ben jíj!?’

‘Ik ben de huisbewaarster....’ stotterde de mijnenlegger.

‘Geweest!’ zeiden wij, en stapten over haar lijk ons kasteel binnen.

* * *

Wij stonden in een wel wat heel eenvoudige marmeren hal met vochtvlekken en den opgezetten kop van een beest aan den muur, dat bepaald weinig geluk in het huwelijk had gekend, gezien de formidabele horens, die het op het voorhoofd droeg, en dat met een gezicht, alsof het nog zoo hoorde ook.

'Laten wij eerst zien, dat wij iets te eten krijgen,' zei Adriaan.

'Ja,' zei ik, 'die brave Oom Wout zal toch zeker wel een wijnkelder gehad hebben.'

Wij deden op goed geluk een deur open.

'Ik denk, dat dit de empire-salon met de gobelins is,' zei ik. Maar nee hoor, ribbeltjesbehang en een stokoud biljart met vetvlekken op het laken.

'Zullen we even?' vroeg Adriaan, die zeer sportief is.

'Mij goed,' zei ik. Maar Adriaan maakte dadelijk een serie van drie en daar kom ik toch nooit boven. Dus dat was maar een korte pret.

Wij deden maar weer eens een deur open en kwamen in een reusachtige kamer met leelijke ouderwetsche stoelen en een heel groot schilderij aan den muur van een erg vergeetachtige juffrouw. Zij had tenminste haar décolleté maar aan één kant dichtgemaakt, met alle gevolgen van dien.

'Zeker de vrouw van Oom Wout,' zei Adriaan.

'Hou toch op,' zei ik, 'die goeierd was toch heelemaal niet getrouwd.'

'Daarom juist,' zei Adriaan verontwaardigd, 'anders had zijn vrouw zich toch ook zeker nooit zoo laten schilderen. Stel je voor, onze tante in haar eigen huiskamer met een open bloes!'

'Nee Adri,' zei ik, 'maak je maar niet bezorgd, dit is een zeventiende-eeuwsche meester.'

‘Nou,’ zei Adriaan, ‘het heeft meer van een twintigste-eeuwsche maîtresse, als je het mij vraagt.’

Op dergelijke praatjes kan ik als kunstenaar natuurlijk niet ingaan, dus deed ik maar weer eens een deur open. En daar stonden wij in een lange open serre vol bloemen, waaruit je zoo in den tuin, ik bedoel in het park, kon stappen.

Achter het huis (want ik begon al wel te merken, dat het heelemaal geen echt kasteel, maar alleen een beter soort huis was) lag een groot grasveld, omzoomd door zeventiende-eeuwsch geboomte. Achter het grasveld liep een vijver, die stilletjes uit het park tevoorschijn gekronkeld kwam en er even stiekem weer in verdween ook.

Toen wij buiten kwamen zongen alle vogels in het heele park voor ons. Even luisterden wij minzaam naar deze hulde. ‘Genoeg!!!’ brulde Adriaan toen, en meteen waren zij allemaal stil.

De serre liep langs den heelen achterkant van het huis. Wij ook. Opeens stonden wij weer voor den mijnenlegger.

‘Kijk,’ zei Adriaan, ‘ze is bijgekomen.’

Ze keek ons vijandig aan, maar deed nu onderdanig genoeg naar mijn smaak.

‘Willen de heeren niet wat eten?’ vroeg ze en huiverde toen haar oogen op Adriaans voeten vielen. ‘Ik heb er natuurlijk niet op gerekend, maar ik kan een paar spiegeleieren bakken en ik heb Berend om brood gestuurd.’

‘Stuur dan de huisknecht om boter en laat de stalknecht wat chocoladehagelslag halen, dan wordt het een echte braspartij,’ zei ik.

‘Spiegeleieren!....’ zei Adriaan. ‘Ze wil òns, vertegenwoordigers van de grondbezittende klasse,

spiegeleieren laten eten!.... Nu vraag ik je, spiegeleieren!.... Is het niet ten hemel schreiend?'

'Ja,' zei ik, 'gelijk heb je. Ik wil een gekòòkt ei, halfzacht, net als ik zelf. Laat de butler hier buiten op het grasveld dekken. Wij zullen intusschen ons bezit verder in oogenschouw nemen. En nog iets, hoe heet je?'

'Zoete, meneer.'

Ik keek Adriaan aan.

''s Heeren wegen zijn ondoorgrondelijk,' zei die.

'Amen,' zei ik. Toen gingen wij verder op onzen ontdekkingstocht.

Aan de serre lag nog een tweede kamer, blijkbaar de eetkamer. Ook niets bijzonders. Een ovale tafel met kringen van vuurvaste schoteltjes op het hout, monsterachtige pluchen stoelen en een groot schilderij van een hert aan den muur, dat zoo maar zijn dorst kwam lesschen aan een beek, in plaats van behoorlijk naar zijn drinkensbakje te gaan.

'Een slordig beest,' zei Adriaan. 'Zooiets zul je in Artis nu nooit zien.'

'Het zal dat stomme dier uit de hal zijn,' zei ik.

Op een raar tafeltje tegen den muur, met krulpooten en een gebarsten marmeren blad, stonden twee gipsen borstbeelden van heeren met te veel haar. 'Beethoven' stond onder het een en 'Haydn' onder de ander.

'Dit zijn de bustes van Beethoven en Haydn,' zei ik tegen Adriaan, die niets van kunst weet.

'Bustes? Je bent gek,' zei Adriaan grof. 'Beethoven en Haydn waren toch mànnen.'

Ik deed er het zwijgen toe en maar weer een deur open. Wij stonden voor een doodgewone trap. Stommel-destommel naar boven, en daar op een portaal hing al weer zoo'n groot schilderij. Nu bleek, dat het hert

zijn verdiende loon kreeg, want hier werd het nagezet door likkebaardende wolven.

'Net goed,' zei Adriaan, 'Had hij maar in zijn hok moeten blijven.'

Op het portaal kwamen een heeleboel deuren uit, die wij een voor een open deden. Maar veel bijzonders was het daar ook al niet. Verschoten behang, rare ouderwetsche bedden, leelijke antieke platen van aangekleede juffrouwen, miezerige waschtafels met lampetkannen en versleten gordijnen.

Er waren ook twee werkkamers met vreemdsoortige schrijfbureaux en gebeeldhouwde stoelen. We peuterden hier en daar eens om te kijken of er geen geheime paneelen of laden waren met vergeelde kaarten met een rood kruisje er op en de woorden 'Hier ligt de schat begraven,' maar het was allemaal niets gedaan.

'Een weinig feodale omgeving,' zei ik.

'Ouwe rotzooi,' zei Adriaan.

Typisch hè, hoe verschillend wij ons uitdrukken!

Een beetje teleurgesteld klommen wij toen maar naar de bovenste verdieping. Maar daar was het heelemaal een bende. Een reusachtige zolder vol koffers, een rij vervelooze kamertjes met bedsteden (voor het lagere haremmateriaal, zei Adriaan) en twee groote kamers met ouden rommel. Het eenige bruikbare dat wij vonden, was een paar reusachtige schoenen, die Adriaan juichend aantrok.

Wij maakten een paar vermolmde kasten open en klopten op de muren, op zoek naar een geheime deur, waarachter het skelet van een van Oom Wout's oudtantes zou kunnen zitten met een stuk perkament voor zich, waarop zij stervende met haar eigen bloed geschreven had: 'De schat ligt in het tweede vak, drie hoog achter, links boven de deur, zes ellen rechts van

het tuimelraam links opzij..... - O, daar komen mijn belagers....' En dan niets meer.

Helaas, er was geen oudtante te bekennen, of het moest dan zijn, dat die dame op den tijger er een voorstelde. Dat ongelijke paar vonden wij eenzaam en onverstoorbaar tusschen allen rommel. Een levensgroote tijger, met liggend op zijn rug een levensgroote naakte dame. Van gips hoor, lieve lezer!

Ze lag op haar dij, ik bedoel zij, en steunde het gipsen hoofd op een gipsen elleboog, die zij in den gipsen nek van de tijger plantte. Het dier keek zeer vergenoegd bij dat alles.

'Die tijger schijnt het nog prettig te vinden ook,' zei Adriaan.

'Ja,' zei ik, 'net een mensch.'

We bekeken de dame zoo discreet mogelijk van alle kanten.

'Zoo zie je het tegenwoordig niet meer,' zei ik met een zucht.

'Ja,' ze Adriaan, 'wat een weelderig model. Tegenwoordig is men niet meer zoo royaal met het materiaal.'

'Ik vind haar wel iets voor de huiskamer,' zei ik en klopte mijn oudtante op haar.... schouder zal ik maar zeggen.

'Ja,' zei Adriaan, 'laten wij haar tot gezelschapsdame promoveeren en tante Miesje noemen. Wij kunnen haar meteen mee naar beneden nemen. Het is altijd ièts.'

'Goed,' zei ik, 'maar laten wij eerst nog even kijken, of er in de toren misschien een spoor van de schat te vinden is.'

'Geloof je dan werkelijk, dat er een schat in huis is?'

'Natuurlijk, in ieder zooveelste-eeuwsch huis is

òf een schat verborgen òf tenminste het dokument, waarop de vindplaats staat aangegeven.'

'Dat is waar ook,' zei Adriaan, 'waarom zouden wij anders die enorme successierechten betalen.'

'Gelijk heb je,' zei ik sluw, want ik wou niet laten merken, dat ik dat van die successierechten niet begreep.

Wij stommelden de donkere wenteltrap op, die uit den zolder omhoogdraaide. Maar in de torenkamers (drie boven elkaar) was ook al niets te beleven. Stof, spinnewebben, vliegen, gebroken ruiten en zwaluwnesten.

Uit de bovenste torenkamer konden wij ons heele bezit overzien. Het gaf ons wel even een trotsch gevoel op die zee van boomen neer te kijken en dan te bedenken, dat die van onderen tot boven allemaal van ons waren, maar met de schatzoekerij was het hier ook al weer onbegonnen werk. Mistroostig keken wij tenslotte uit de kleine raampjes neer op het heele 'Korenvliet' met zijn boomen, grasvelden, kronkelpaden en slingervijver, maar zonder schat.

Op het achtergrasveld zagen wij 'Zoete' (lach niet) bezig voor onze lunch te dekken.

'Ze zet kopjes neer,' zei Adriaan opeens.

'Wàt zeg je,' zei ik, 'je bedoelt toch geen kòpjes?'

'Kòffiekòpjes!' zei Adriaan.

We bogen ons zoo ver mogelijk uit het raampje en hoorden de boomen in het park ruischen en de vogels zingen beneden ons.

'Zou ze wèrkèlijk denken, dat wij jenever uit kòffiekòpjes drinken?' vroeg ik.

'Nee,' zei Adriaan, 'kòffie!'

'Dìt gaat te ver,' zei ik, en wij renden alle wentels van de trap af naar beneden.

Gelukkig stootte Adriaan onderweg geweldig zijn

hoofd en zei een hoop grappige woorden, die ik nog niet eens kende, zoodat ik al weer heelemaal opgevroolijkt beneden op den zolder aankwam. Ach, ik heb een zonnig karakter en een kleinigheid is voor mij al voldoende om een sombere bui te verdrijven.

'Adriaan,' zei ik toen ik weer spreken kon, 'wees toch niet zoo ondankbaar. Denk eens aan al die arme gezinnen, die niet eens een wenteltrap boven het hoofd hebben en zich tegen andermans wenteltrap moeten gaan stooten. Wat een omslag, wat een moeite geeft dat niet. En jij? Je hoeft er geen stap voor te doen. Eén kleine beweging, en pats, je bent klaar, op je eigen wenteltrap. God wat is het leven heerlijk! Kom, geef nu niet toe aan je slechte eigenschappen. Je bent jong en rijk en ik ben mooi. Je hebt een naakte tante op een tijger. Wat wil je nog meer!.... Ik ken duizend arme mannen, die maar wat blij zouden zijn met een naakte tante, zelfs zonder tijger. Kom, help mij de lieverd naar beneden dragen.'

Adriaan gaf grommend toe, en samen torsten wij tante Miesje met tijger en al naar beneden. We zetten haar op het grasveld naast de gedekte tafel neer, gingen zelf elk aan een kant van haar zitten en keken met welgevallen naar haar. Zij warmde haar blooten rug lekker in het zonnetje en kreeg dadelijk iets echt huiselijks over zich, net alsof zij leefde. We stuurden Zoete, die tante Miesje negeerde, naar den kelder om jenever en dronken tante Miesje toen toe op de kennismaking.

Ik ben een Hage- en kunstenaar en dus geen buitenmensch, maar ik moet zeggen, die lunch was een genoegen. Het hooge hout om het grasveld beschutte ons naar alle kanten. De drie populieren naast het huis fluisterden allerlei aangename maar onbehoorlijke zaken over het voorjaar en de duiven koerden roeke-

loos aan alle kanten in het park, alsof zij nog niet wisten, hoe moeilijk energieke jonge mannen het in de lente hebben. Helaas lag tante Miesje, zoo ongegeneerd tusschen ons in op haar tijger, dat Adriaan's belangstelling voor haar figuur mij op den duur bepaald begon te hinderen.

‘Ze is lekker toch maar van steen,’ zei ik eindelijk kwaad, ‘niet waar, Mies?’

‘Nee, van gips,’ zei Mies.

We schrokken allebei geweldig, maar het was Zoete maar, die een macaronischoteltje kwam brengen. Ze was nu een en al vriendelijkheid.

‘Het is al een oud erfstuk,’ zei ze, ‘meneer heeft me indertijd verteld, dat het bijna net zoo oud is als het huis en dat dateert van 1724.’

‘Je schijnt nogal op de hoogte te zijn van de geschiedenis van Korenvliet,’ zei Adriaan. ‘Vertel mij daarom maar eens,’ en hij keek haar doordringend aan, ‘waar hier de schat begraven ligt!’

De uitwerking van zijn woorden was verrassend. Zoete werd doodsbleek, zette het macaronischoteltje met bevende handen op den rand van de tafel, riep: ‘Me melk kookt over!’ en verdween volle kracht vooruit het huis in.

We keken elkaar lang aan.

‘Adriaan,’ zei ik eindelijk, ‘hier klopt iets niet.’

‘Wel waar,’ zei Adriaan, ‘luister maar.’ En jawel, daar stond Berend de lijfeigene en klopte tegen de deurpost van de serre, of wij hem op ons grasveld wilden binnenlaten. Ook hij was nu een toonbeeld van onderdanigheid.

‘Wat is het, Berend?’ vroeg ik minzaam. Maar Berend zei niets en staarde met open mond naar tante Miesje's aantrekkelijk sans-gêne.

‘Heeren,’ zei hij eindelijk hol, ‘dat is zonde.’

‘Berend,’ antwoordde ik, ‘je neemt mij de woorden uit de mond. Het is zonde, dat zij niet echt is. Wat een vroolijkheid zou dat geven in huis.

Berend wendde zijn gloeiende blikken niet van tante Miesje af.

‘Vroolijkheid is des duivels oorkussen,’ zei hij duister.

‘Beter één tante in gips....’ begon Adriaan.

‘Adriaan,’ zei ik streng, ‘laat het rijmen aan mij over.’

Berend kon onderwijl maar niet genoeg krijgen van de zonde. Ik legde daarom mijn servet over Miesje's gezicht en zei kortaf: ‘Wel Berend, wat heb je meneer te verzoeken?’

Berend scheurde zich met moeite van tante Miesje los. Groote zweetdroppels parelden op zijn voorhoofd. Zijn lippen mompelden onverstaanbare klanken.

‘Ik wou de heere vragen,’ bracht hij eindelijk uit, ‘of de heere straks eens met mij door het bosch en de moestuin willen loope.’

‘Wij loopen niet om met vreemde heeren,’ zei Adriaan.

‘Zwijg, Adriaan,’ onderbrak ik hem, ‘dit is geen heer, dit is een màn. Welk bosch, Berend?’

Berend wees vaag om zich heen.

‘O, je bedoelt het park. En?’

‘Er is nogal wat, waar nogal wat an gedaan mot worde, meneer. Het rustieke bruggetje achter in het bosch is de vorige herfst ingevallen, het dak van de oranjerie lekt en de achtermuur van de stal is ingewaterd.’

‘Niet zulke taal, Berend,’ waarschuwde Adriaan.

‘Door wie?’ vroeg ik.

‘Ik wil het niet weten,’ zei Adriaan, ‘Verder!’

‘Dan heeft de bongerd mest noodig, heere. Mest en nog eens mest.’

‘Hoor eens, Berend,’ zei ik, onaangenaam getroffen door 's mans optreden, ‘wij zitten nu aan tafel en hebben geen lust naar je vieze praatjes te luisteren.’

‘Maar nu iets anders,’ zei Adriaan plotseling en staarde Berend recht in de oogen, ‘waar ligt de schat begraven!?’

Berend's reactie was nog opvallender dan die van Zoete. Hij wankelde alsof hij een slag gekregen had, strekte een hand uit om zich te steunen, maar kwam daarbij precies terecht op tante Miesje's.... schouder zal ik maar weer zeggen. Hij gaf een schreeuw, alsof hij zich aan haar gebrand had en rende weg om den hoek van het huis.

Wij keken elkaar lang aan.

‘Olivier,’ zei Adriaan eindelijk, ‘hier klopt inderdaad iets niet.’

‘Klop-klop-klop,’ zei het achter ons. Wij sprongen van schrik een halven meter uit onze stoelen en een specht vloog met een honend gelach uit de groote linde langs het pad dwars over òns grasveld.

* * *

Na de lunch hadden wij eerst een lang onderhoud met Zoete. Wij hadden besloten niet terug te komen op den schat en ons eerst op de hoogte te stellen van de algemeene toestanden op Korenvliet.

Het bleek nu, dat Oom Wout er in geen tien jaar geweest was, en dat Zoete, die hij tijdens zijn laatste bezoek als jeugdig dienstmeisje had aangenomen, er sedertdien als huisbewaarster den scepter zwaaide, en dat Berend dat in de moestuin deed en in het

‘bosch’, zooals wij dat nu ook al noemden. Dat was eigenlijk alles. Er waren butlers noch stalknechts en het z.g. ‘lagere personeel’ waar wij ons zooveel van voorgesteld hadden bestond heelemaal niet. Zoete als huisbewaarster, Berend als tuinman en tante Miesje op haar tijger op zolder, waren tien jaar lang de eenige bewoners van Korenvliet geweest. Oom Wout had Zoete op geregelde tijden geld laten sturen door de bank in Rittenburg, waarmee ze de loopende onkosten plus Berend en zichzelf bestreed. Zoo was alles zijn gangetje gegaan, tot zij vanochtend tusschen onze eerste en tweede bezoek, den brief gekregen had van den notaris uit den Haag, die wel eens een enkelen keer overkwam als er iets bijzonders aan huis of tuin moest gebeuren, waarin hij meedeelde, dat Oom Wout overleden was en wij binnenkort onze nieuwe bezitting in oogenschouw zouden komen nemen. ‘Maar,’ besloot ze haar relaas, ‘ik kon natuurlijk niet weten, dat de heeren zóó zouden komen.’

‘Hoe?’ vroegen wij.

‘Zoo,’ zei Zoete, en wij begrepen baar.

‘Nu,’ zei Adriaan, toen zij weg was, ‘dit geeft me toch wel een eenigszins andere kijk op Oom Wout. Eén huisbewaarster en één tuinman. Een armoedig boeltje noem ik het. Geen kittig kamerkatje om mij 's nachts in bed mijn ontbijt te brengen, geen struische boerendeern in het tuinmanshuis om onder de kin te knijpen, (ver onder de kin bedoel ik) en zelfs geen rheumatische oude rentmeester met een jonge vrouw, die bang is alleen in het donker, maar die hij toch telkens alleen moet laten, als hij met jóú op dienstreis gaat. Nee, ik voel het nu heel sterk: geld alleen maakt niet gelukkig.’

‘Ja,’ zei ik, ‘dat is ook mijn innigste overtuiging, wat is geld?’

‘Precies,’ zei Adriaan, ‘wat heeft een mensch aan geld? Niets, zeg ik. Hij moet naar hoogere dingen streven, zooals grondbezit. Ja, grondbezit dat is je ware. Och heer, als ik land had, land met pachters er op om uit te zuigen. Wat zou dat heerlijk zijn!’

‘Maar je hebt toch land, vent,’ zei ik. ‘Kijk eens om je heen. Heel Korenvliet is van ons.’

‘Nou ja,’ zei Adriaan verachtelijk, ‘maar daar staan boomen op. Ik bedoel echt land met dat groene goedje er op en sloten er doorheen en boerenhofsteden erbij met hypotheken er op en pachters er in, die niet kunnen betalen en die op kerstavond, als in de hal van Korenvliet de beukenblokken lustig knetteren in de open haard en de dampende kom met punch onder het gejuich der gasten wordt binnengedragen, om uitstel komen smeken, zoodat ik ze door mijn bloedhonden van mijn drempel kan laten jagen, de sneeuwstorm in!’

‘En dan komen later op de avond hun dochters,’ zei ik ‘en knielen handenwringend voor ons neer en klemmen zich vast aan onze jaspanden....’

‘Hou op,’ zei Adriaan en giechelde. ‘Ik slaap niet in een pandjesjas.’

Wij zuchtten allebei onrustig. Door het open raam dreef de lentelucht zwoel en verleidelijk naar binnen en sprak ons uitvoerig van het verschil tusschen de twee sexen.

‘Ik wou, dat ik van steen was,’ zei Adriaan droevig.

‘Laten wij wat gaan loopen,’ stelde ik voor, ‘misschien helpt dat.’

Zwijgend stonden wij op en liepen langzaam het park in, twee trieste figuren, helaas beiden van de zelfde kunne. Wij waren dan ook heel blij toen wij Berend tegenkwamen en hem konden bevelen ons den moestuin

te toonen, zoodat wij tenminste een beetje afleiding hadden.

De moestuin was geen moestuin, het was een complete moespolder, een reusachtig stuk provincie bedekt met onafzienbare rijen bedden met spruitjes, brusselsch lof, asperges, kool, sla, andijvie, erwten, boonen, capucijners en peentjes.

‘Dat brengt zeker heel wat op, hè?’ vroeg Adriaan, in wien de financier een oogenblik de lente verdrong.

‘O nee, meneer,’ zei Berend somber, ‘er is indertijd afgesproken met meneer uw oom, dat Zoete en ik voor eigen gebruik mochten nemen, wat we noodig hebben, maar het is bij lange na niet genoeg. Ik moet telkens bijkoopen op de markt. Ik ken het u op het boekje laten zien.’

Wij keken even over de steppen met groenten.

‘Wat een eetlust!’ zei Adriaan.

‘En wat liegt hij prachtig,’ zei ik.

‘Ja,’ zei Adriaan, ‘hij verkoopt het natuurlijk stiekem op de markt en wil ons op onze verjaardag verrassen met de opbrengst. Is het niet, Berend, mijn vriend?’

Maar Berend zweeg, snoeide een roode kool wat bij en verklaarde toen somberder dan ooit:

‘Het wordt een slecht jaar van 't jaar.’

‘Ja,’ zeiden wij, ‘voor jou!’

In stilte marcheerden wij toen door een uitgestrekt appelbosch.

‘Ook niet voldoende voor eigen gebruik?’ informeerde Adriaan.

‘t' Gaat net, meneer,’ zei Berend droevig.

‘Maar het zal niet lang meer gaan!’ verklaarde Adriaan.

We waren nu gevorderd tot den gezichtseinder, waaraan een kippenren oprees. Kippenren is overigens maar een zwakke wedergave van wat wij daar zagen.

Kippenrenstal zou een beter woord zijn. Het was gewoonweg grootsch, zooiets als de Niagara of de Tweede Kamer. Kip na kip gaf daar kakelend te kennen, dat haan na haan zijn plicht gedaan had. Het was alles kip wat de kloek sloeg, zoover het oog reikte.

'Ze leggen slecht,' zei Berend, die geen vrees kende.

'Ook dat zal anders worden,' beloofde Adriaan. Maar zelfs deze categorische verzekering vermocht niet Berend vroolijker te stemmen. Hij begon weer over den ingewaterden muur van den stal, klaagde over rheumatiek in zijn linkerbeen en mompelde iets over zooveel jaren trouwen dienst en pensioen, dat meneer hem beloofd had.

'Meneer is gelukkig dood,' zei Adriaan, 'en dooden hebben niets te beloven. Bovendien heeft meneer zelf ook nooit pensioen genoten. Ik zie dan ook volstrekt niet in, waarom zijn tuinman dat wel zou doen. Meneer heeft tot zijn laatsten snik gewerkt en gezwoegd. Niet door andermans groenten naar de markt te brengen en voor eigen bate te verkoopen. O nee, meneer deed heel wat zwaarder werk. Hij heeft geknipt en geknipt tot de couponschaar aan zijn krachtelooze handen ontgleed en de dood hem wegrukte uit het laatste interim-dividend van de Koninklijke.'

'Amen,' zei ik. Wij bleven stilstaan naast een prairie met bieten, namen onze hoeden af en blootshoofds een minuut stilte in acht.

'Rust zacht, Oom Wout,' fluisterde Adriaan eindelijk, 'wees er van overtuigd, dat wij het interim-dividend, dat u op aarde niet meer mocht bereiken, in eere zullen houden. Moge het rijke vruchten dragen.'

Wij slikten een brok weg uit onze kelen en volgden Berend, die iets schuws over zich begon te krijgen, naar den stal.

De stalgebouwen, omgeven door ruischende olmen, stonden zwaarbegroeid met klimop aan weerszijden van het hek.

‘Het is zeker wel een goed klimopjaar?’ vroeg Adriaan, die ongemerkt de leiding van de excursie had overgenomen.

Berend zei niets en opende zwijgend de staldeuren. Maar daar zag ik iets, dat mij het hart van vreugde deed opspringen in het veege lijf.

‘Een paard,’ zei Adriaan.

‘Nee, Adriaan,’ riep ik, ‘een volbloed! Voortaan zal ik dagelijks een wandelrit maken over mijn domein!’

‘Hoe heet deze knol, die je je natuurlijk voor een citroen hebt laten verkoopen?’ vroeg Adriaan, die geen gevoel voor stijl heeft.

‘Riete,’ mompelde Berend dof.

‘Zadel het edele dier onmiddellijk,’ beval ik.

‘Meneer,’ zei Berend klagelijk, ‘hij is al eenentwintig jaar....’

‘Wat zou dat. Ik ben ook eenentwintig en voel mij nog kras genoeg. Zadel hem!’

‘Meneer, hij heeft alleen maar voor de groentekar geloopen....’

‘Daar hebben we de groente weer,’ zei Adriaan. ‘Zadel het stomme dier. Meneer mijn broer wil van hem afvallen.’

‘Breng hem over een kwartier achter het huis,’ zei ik, ‘en vergeet niet het ros ros te kammen.’

Wij lieten Berend met een min of meer waanzinnigen blik in de oogen met den volbloed alleen en wandelden terug naar het achtergrasveld.

‘Een trouwe, ouwe dief,’ zei Adriaan.

Het was al tegen vieren en wij lieten Zoete op de tafel op het gras, waar wij zoo genoegelijk geluncht

hadden, het theestel brengen met de bruine aarden kruik en de kleine glaasjes. Ze had ondertusschen tante Miesje afgestoft en zelfs heelemaal met water en zeepsop gewasschen, wat haar bekoringen nog aanzienlijk verhoogde.

‘Ik zal mij, bij gebrek aan beter, sterk aan deze vrouw gaan hechten,’ verklaarde Adriaan.

‘Laat zij echter geen verwijdering tusschen ons doen ontstaan,’ waarschuwde ik, ‘want ook ik ben niet blind voor haar goede inborst.’

Weinig konden wij op dat oogenblik bevroeden, dat de inborst van tante Miesje.... maar genoeg, laat ik niet op mijn verhaal vooruitloopen, want werkelijk, had men ons toen verteld welke rol tante Miesje's inborst in onze levens zou spelen, dan.... Halt, daar verscheen Berend reeds met den volbloed, gekleed in een schimmelig zomerzadel en een groot aantal leeren riemen.

Het was een heerlijk gezicht. Hij liet den kop fier hangen en knabbelde achteloos aan het grasveld.

Ik heb eens met een ritmeester van de cavalerie geborreld en weet dus precies hoe men met paarden moet omgaan. Ik ging drie stappen achteruit, keek door mijn oogharen naar het dier zijn pooten en zei:

‘Gedverdemme, een bast peerd! Verdemde mooie bienen!’

‘Stommerd,’ zei Adriaan, ‘dat zeg je niet van een paard, dat zeg je van een meisje.’

‘Stil, groene jongen. Van een meisje zeg je heel andere dingen.’

Ik ging naar het beest toe, maar het zwaaide waarschuwend met zijn staart en legde zijn ooren met een heel gemeen gezicht in den nek.

‘Ho, braaf,’ zei ik, en ging weer een beetje achteruit, om hem beter te kunnen bekijken.

‘Klop hem eens van me op zijn nek, Berend,’ zei ik.

Berend deed het en Riete deed niet eens iets terug. Ik kwam weer naar voren.

‘Hou hem stevig vast, Berend. Hij mocht eens schrikken als ik in den zadel wip.’

Riete legde plotseling zijn kop in den nek en liet een hinnikend gelach hooren.

‘Eén-nul,’ zei Adriaan. Maar mijn bloed kookte. Een goed Hagenaar laat zich niet door zijn paard uitlachen. Ik nam een grooten stap, zette mijn linkervoet in den linkerstijgbeugel, zwaaide het rechterbeen óver Riete's achterhand en zat aan den anderen kant op den grond, daar Riete even een stapje opzij gedaan had. Hij draaide zijn kop om, keek mij aan, trok de bovenlip even op eń zei heel zachtjes: ‘Twee-nul.’

‘Dat kun je niet op je laten zitten,’ zei Adriaan, toen hij weer spreken kon.

‘Je vergist je,’ zei ik hoog. ‘Híj kan míj niet op zich laten zitten. Wat een stom dier. Kan nog niet eens onder de man blijven. Stel je voor een paard, dat niet kan paardrijden.’

Ik stond verontwaardigd op.

‘Zal ik meneer een beentje geven?’ vroeg Berend, in wiens oogen voor het eerst iets als vreugde lichtte.

‘Ben je gek,’ zei ik, ‘ik ben geen hond!’

‘Laat je niet kennen, Olivier,’ stookte Adriaan, ‘Spring hem op zijn nek en laat hem de karwats eens flink voelen. Wat verbeeldt zoo'n beest zich wel.’

Ik heb helaas een sterk en trotsch karakter. Dus zette ik den voet weer in den stijgbeugel. Maar nog voor ik mij in het zadel kon werpen, hief Riete de staart in een krampachtigen boog op.

‘Pas op!’ riep Adriaan, ‘hij gaat leggen!’

Ik sprong haastig achteruit. En jawel hoor, Adriaan kreeg gelijk. Minstens acht.

‘Wat een viespeuk,’ zei ik, ‘eenentwintig jaar en nog niet eens zindelijk.’ Ik gaf Berend een korten wenk. ‘Kleed hem maar weer uit en breng hem naar zijn hok,’ zei ik koel.

‘Allee huto,’ zei Berend tegen Riete en wou hem meesjorren. Maar zoover kwam het niet. Riete, die bij het woord ‘viespeuk’ al heel boos achterom gekeken had, mat met een snellen blik of wij wel dicht genoeg bij waren, grinnikte even in zich zelf, boog schijnheilig het hoofd en liet toen zijn heele achterstel naar ons uitschieten, zoodat wij de lucht langs zijn hoeven hoorden suizen.

Zonder Adriaan zou ik er geweest geweest zijn. Door zijn tegenwoordigheid van geest echter bleef ik voor de kunst behouden. Hij rukte mij achteruit, maar ik struikelde over iets en sleurde hem mee in mijn val.

Toen ik opkeek, waren Berend en Riete verdwenen, de tijger stond eenzaam in het gras en ik klemde tante Miesje, losgerukt van haar rijdier, in mijn armen.

‘Olivier, doe niet zoo zinnelijk,’ zei Adriaan, die naast mij opkrabbelde. ‘Laat haar dadelijk los!’

Ik legde tante Miesje voorzichtig in het gras. Wij bogen ons over haar om de schade op te nemen. Die viel nogal mee. Ze was niet noemenswaardig gewond. Alleen bleek, dat zij een zeer vasten zit gehad had op haar rijdier. Op die plek was tenminste een stukje tante weggebroken en op den rug van den tijger blijven zitten. Wij draaiden haar om, en keken er bedrukt naar.

‘Wat een gezicht!’ zei Adriaan.

‘Het is haar gezicht niet, stommerd,’ zei ik en op het zelfde oogenblik zagen wij door de opening in tante

Miesje's.... gips, in haar inborst een rol perkament.

‘De schat!....’ riep Adriaan, maar hij had het niet over tante Miesje.

‘De schat....’ fluisterde ik.

Heel even nog stonden wij roerloos, toen gebeurde het vreeselijke. Wij stortten ons op tante Miesje en rukten haar uit elkaar!

IV De schat op het eiland

Ach, het komt altijd weer anders, dan men heeft gedacht. Hoe heerlijk had ik mij het leven niet voorgesteld, toen ik aan Adriaan's zijde voor het eerst over den drempel van huize Korenvliet stapte! Ik zag mij zelf's ochtends in een crême-met-fraise-kleurige slaapkamer ontwaken in een weelderig lits-jumeaux, om dadelijk op het kussen naast mij het donkere kopje te streelen van Fifi - mijn angorakat. Ik zag mij vervolgens in bed ontbijten met een glas of wat sherry en een enkel cognacje toe, om mij tenslotte naar mijn zalmkleurig atelier te bewegen, waar Suzette, mijn secretaresse, al ijverig op den lila divan lag, met haar stemmige en toch zoo smaakvolle kantoorjurkje losjes om de gevulde schouders geworpen van de Venus van Milo op mijn schrijftafel en met het laatste hoofdstuk van mijn nieuwen roman voor zich, weggeborgen in de likeurkast.

Ik zag mij zelf, een oogenblik weggerukt uit de inspiratie voor het volgende hoofdstuk, haastig even binnengaan in Adriaan's strenge werkkamer, waar hij met juffrouw Cato, zijn spichtige, gebrilde secretaresse, de boeken bijhield, waarin de opbrengst van onze bezittingen werd verantwoord.

Ik zag.... ik zag den volgenden dag op het kussen

naast mij niet het donkere kopje van Suzette, ik bedoel van Fifi, maar wel de pieken van Adriaan's haar en een van zijn ooren, dat mij het uitzicht benam.

Ik legde mijn hand vast maar liefkoozend op zijn mond en kneep met twee vingers zijn neus dicht, tot hij met een gil wakker werd en overeind vloog.

'Ik stik, ik stik, ik bèn gestikt!' riep hij, blijkbaar nog half in den een of anderen Freudiaanschen angstdroom.

'Nee, stommerd,' zei ik, 'dat is alleen je smerige onderbewustzijn, dat je zulke dingen laat zeggen. In werkelijkheid ben je volstrekt niet gestikt.' Ik zuchtte even. 'Laat ik er niet aan denken, wat het mij zou opbrengen als het wèl zoo was....'

Adriaan keek mij opeens klaar wakker aan.

'Olivier,' zei hij hol, 'betere menschen dan jij en ik hebben elkaar reeds naar het leven gestaan omderwille van het goud.'

'Betere menschen dan jij, Adriaan? Toegegeven. Maar betere menschen dan ìk.... Ha, ha. Je schertst, is het niet, schalk?'

'Olivier, laat de schat niet tusschen ons komen!'

'De- schat is al tusschen ons, Adriaan, kijk maar.'

En ik wees op het mysterieuse dokument, dat tusschen onze kussens lag, waar ik het, nadat wij het tot diep in den nacht hadden bestudeerd, zelf had neergelegd.

Wij grepen er tegelijk naar, en ik breidde het dus op mijn knieën uit en voor den hondersten keer lazen wij die enkele geheimzinnige woorden: ''T EYLANT', fraai gecalligrafeerd, en daaronder in ouderwetsche schrijfletters, 'De Amazone'. Verder niets, behalve het stukje landkaart, dat de punt

van het segment vulde. Het geheel was vergeeld, zooals dat trouwens ook hoort met dergelijke dokumenten, maar overigens goed bewaard en zonder eenige teekenen van zijn herkomst, of het moest dan

dat wonderlijke rijmpje op den achterkant zijn. Daar stond in dezelfde hand geschreven:

Een stuck uyt zes.
Zes stuck uyt een.
Zes stuck is gout.
Een stuck is gheen.

'Het is duidelijk genoeg,' zei Adriaan. 'Dit is maar één stuk van de heele kaart, die uit zes segmenten bestaat, die samen een complete cirkel vormen. Wie die zes heeft kan de kaart lezen en de schat vinden. Dus we hoeven alleen nog maar naar de andere vijf stukken te gaan zoeken.'

'Ja,' zei ik korzelig, want ik kan zoo 's ochtends

vroeg verbazend korzelig wezen, ‘dat heb ìk je gisteren al wel tien keer gezegd.’

‘Wij hoeven nu alleen maar de vijf mankeerende stukken te vinden’ zei Adriaan koppig, ‘dan hebben we de schat maar voor het oprapen.’

‘Nee,’ zei ik, ‘begrijp je dan niet, dat de heele schat dan al lang opgeraapt is door de schurk met het zwarte snorretje en het lidteeken over zijn linkerwang.’

‘Welke schurk?’

Ik haalde de schouders op. Adriaan begrijpt niets van het leven.

De ochtendzon scheen dwars door de verschoten gordijnen, die zachtjes heen en weer deinden in de morgenkoelte, want de balkondeuren stonden wijd open. Buiten zongen onze vogels in onze boomen onze lijfliederen en verspreidden onze bloemen onze geuren. Maar wat hadden wij aan dat alles, als ergens op een eiland in de Amazone onze schat vergeefs op ons lag te wachten. Ontmoedigd staarde ik voor den duizendsten keer op de kaart.

‘De Amazone....’ zei Adriaan in gedachten.

‘De schat op het eiland....’ mompelde ik.

‘Ja zeker, die ligt op 't eiland,’ zei een stem buiten.

‘Ja, op 't eiland,’ antwoordde een andere stem.

Wij verstijfden in onze pyjama's.

‘Zoete!....’ fluisterde Adriaan.

‘En Berend!....’ siste ik.

Wij bleven luisteren met ingehouden adem. Wij hoorden stappen zich verwijderen over het pad en toen niets meer.

Ik sprong uit onze bedden.

‘Adriaan, er staat ons maar één ding te doen: wij gaan onmiddellijk onder zeil!’

‘Goed,’ zei Adriaan, draaide zich om en trok de

dekens weer over zijn ooren. Ruw rukte ik echter het dek weer van hem af. Zelfs de aanblik van zijn bloote voeten kon mij op dat oogenblik niet weerhouden.

'Adriaan, je hebt het gehoord. Er zijn kapers op de kust. Wij moeten hen vóór zijn. Wij zullen onmiddellijk een schoener uitrusten, de bramzeilen volbrassen en met de bezaan scherp bij de wind en het vooronder stevig vastgesjord in de persennings met een stijve oorlamskoelte het zeegat kiezen.'

'Hè ja,' riep Adriaan en sprong uit de veeren, 'dan kan het niet missen, of net als onze voorraad scheurbuik begint op te raken, roept de uitkijk die aan de ra bengelt: 'Land te loevert!' Dan is het alleen nog maar zaak om het want te kappen, zoodat wij met de slagzij drie streken midscheeps het schip in vijf vadem water voor anker kunnen laten vallen.'

'Precies,' riep ik, 'want jo-ho, ho-jo, op geen drie trossen afstand recht vooruit, oord-noost-wuid-wuidten-zesten ligt daar in een bocht van de Amazone het goudeiland! Ahoi! Ahoi!'

'En wie staat er op het strand?' vroeg Adriaan lief.

'Wie zou er op het strand staan?'

'Natuurlijk de schurk met het zwarte snorretje en het lidteeken over de linkerwang.'

'In dat geval zul je moeten vechten, broer.'

'En jij?' vroeg Adriaan.

'Ik zal scheidsrechter zijn. Maar wees gerust, ik zal uitermate partijdig wezen.' Ik haalde diep adem. 'Adriaan,' stelde ik voor, 'laten wij deze quaestie nuchter bezien.'

'Dan zul je voort moeten maken, baas,' zei Adriaan luchtig, 'want als landbezitter zijnde, zal ik ongetwijveld mijn tanden poetsen met een glas sherry.'

'Adriaan,' zei ik weer, want ik hèb een engelen-

geduld, ‘buiten ons zelf zijn er nu al twee meeweters. Begrijp je niet dat wij ons moeten haasten en dat wij werkelijk geen tijd verloren kunnen laten gaan met futiliteiten als tandenpoetsen.’

‘Wat moeten we dan doen?’ vroeg Adriaan. ‘Alleen maar onze mond spoelen?’

‘Ja,’ zei ik, ‘met sherry.’ En dat deden wij dan ook geen kwartier later, toen wij op het achtergrasveld in het zonnetje zaten te ontbijten met de kaart voor ons op tafel. De sherry bracht echter vooralsnog geen oplossing voor de problemen, die ons bezig hielden. Wat te doen? Inderdaad was deze vraag niet makkelijk te beantwoorden. Immers zelfs als wij den schurk met het zwarte snorretje en het lidteeken over den linkerwang een oogenblik buiten beschouwing lieten, bleven er toch nog altijd Berend en Zoete, die minstens evenveel wisten van den schat als wij, te oordeelen naar hun opmerkingen over het eiland. In het ergste geval hadden zij elk een van de vijf ontbrekende stukken van de kaart, en in het minste althans samen één. Maar zelfs als wij er in zouden slagen die stukken of dat stuk te bemachtigen, zouden er toch nog altijd drie respectievelijk vier stukken ontbreken. En dan zouden wij waarschijnlijk nog even ver van huis zijn, als van het eiland in de Amazone.

Wij keken diep in onze glazen en somber naar de kaart.

‘Het is toch eigenlijk een schandaal,’ zei Adriaan, ‘we betalen duizenden en duizenden guldens belasting, maar denk je, dat het rijk zich om ons bekommert? Onder onze oogen praten Berend en Zoete over onze schat. Maar denk je, dat de politie ingrijpt?! Nee hoor, het is weer het oude liedje: de autoriteiten weten van niets!’

‘Gelukkig maar,’ troostte ik. ‘Stel je voor dat de autoriteiten ook al op de hoogte waren van de schat. Stel je voor, dat de burgemeester van Rittenburg opeens kwam aanzetten.... Wat is het, Zoete?’

‘Meneer, daar is de burgemeester van Rittenburg.’

‘Daar heb je het al,’ zei ik woedend tegen Adriaan, ‘Waarom zeg je ook zulke stomme dingen! Laat de burgemeester in de groote voorkamer, Zoete. Wij komen bij hem zoodra het ontbijt leeg is.’

Zoete verdween weer en wij keken elkaar vertwijfeld aan. ‘De burgemeester van Rittenburg....’ mompelde Adriaan. ‘Wie kan dat zijn?....’

‘Ja....’ peinsde ik, ‘wie kan dat zijn....’ Toen kwam tegelijk bij ons beiden de zelfde vreeselijke gedachte op. Als één tweeling vlogen wij overeind, smeten onze servetten neer en draafden naar de groote voorkamer. Wij drongen samen door de deur en bleven toen staan, alsof wij door een anderen bliksem getroffen waren.

‘Groote genade!....’ stamelde Adriaan eindelijk. ‘Het is hem!....’ En hij had gelijk: Het was de schurk met het zwarte snorretje en het lidteeken over den linkerwang!....

* * *

De schurk keek ons vriendelijk, ik bedoel valsch glimlachend aan en kwam met uitgestrekte hand op ons af.

‘Dag heeren,’ zei hij.

‘Dag schurk,’ zeiden wij, ‘pardon, burgemeester bedoelen wij.’

‘De Swevelchem,’ zei hij, ‘de Swevelchem is mijn naam. Ik ben de burgemeester van Rittenburg en maak van de eerste de beste gelegenheid gebruik om u als

nieuwe inwoners van ons goede stadje te komen begroeten.'

'Nou, die durft!' zei Adriaan zachtjes tegen mij.

'Ja,' zei ik terug, 'wat een lef hè?'

Wij lieten ons behoedzaam op een wormstekige canapé neerzinken. De burgemeester, ik bedoel de schurk, zag er volstrekt niet uit als een burgemeester. Hij was een slanke man van een jaar of vijfenveertig met grijzend haar en een erg ongetrouwd gezicht en natuurlijk met het lidteeken en het zwarte snorretje. Hij keek even met een gemeenen scheeven glimlach naar zijn nagels en zei toen met veel vertoon van gemoedelijkheid:

'Tja, heeren, ik hoor van mijn politie, dat u al getracht hebt mij een bezoek te brengen op het stadhuis. Helaas was ik zoo laat niet meer aanwezig om u te ontvangen.'

Hij keek ons aan, alsof hij een antwoord verwachtte, maar wij lieten ons niet uit onze tent, ik bedoel onze canapé lokken.

'Tot mijn spijt,' zei hij toen, 'is er bij uw bezoek eenige schade ontstaan aan ons prachtig oud stadhuis. Een verkeerde manoeuvre met uw wagen, naar ik hoor van mijn politie. Het beeldhouwwerk van de monumentale trap heeft nogal geleden.'

'Ja maar onze auto ook!' zei ik opstandig.

De burgemeester lachte, alsof dat erg geestig van mij was.

'U begrijpt,' zei hij vroolijk, 'dat ik de zaak niet vervolgen zal. Ik zelf ben nog jong genoeg, en ik weet het best: een ongeluk zit in een klein hoekje.'

'Het was anders een slee van een auto,' zei Adriaan beleedigd.

Nu schaterde de burgemeester van den lach.

'Als de heeren de zaak in dezen sportieven trant

willen afdoen, mij des te liever. Ik mag u dan de nota van den gemeentearchitect, die belast is met de herstelling van de trap, zeker wel doen toekomen?'

'Dat is best,' zei ik. 'Maar u weet het: leveranciers aan de keukeningang.'

De burgemeester sloeg zich op de knie van de pret. Hij scheen verbazend goedlachs te zijn.

'Het doet mij bijzonder veel genoegen, dat het met de heeren zoo vlot onderhandelen is,' zei hij verheugd. 'Ik heb n.l. nòg een zakelijke quaestie aan u voor te leggen.'

Adriaan stootte mij aan.

'De schat!' zei hij zachtjes.

'Nee,' fluisterde ik terug, 'ik vind hem maar zoo zoo.'

'De quaestie is deze....' begon de burgemeester weer, '....in de laatste raadsvergadering is besloten, dat de groote weg van Rittenburg naar Woudekerke verbreed, geasfalteerd en ten deele omgelegd zal worden.'

'Een dapper besluit van uw geacht college,' zei ik, 'dat ik mede namens mijn broer als nieuw inwoner van Rittenburg ten volle onderschrijf.'

'Daartoe,' ging de burgemeester voort, 'zal het echter noodig zijn, dat een stuk grond behoorend bij het buiten Korenvliet aan de gemeente wordt overgedragen.'

'Ha, ha,' riep Adriaan, 'die prulraad van u heeft vergeten, dat Korenvliet van ons is.'

'Volstrekt niet,' zei de burgemeester. 'De raad heeft een bedrag van vijfduizend gulden gevoteerd voor den aankoop van dit stuk grond.'

'Kijk,' zei Adriaan tegen mij, 'nu zie je weer eens hoe er met onze belastingcenten wordt omgesprongen.

Vijfduizend gulden voor een lap grond, die geen honderd waard is.'

De burgemeester werd een beetje bleek.

'Dat is prachtig,' riep hij haastig, 'de heeren nemen dus genoegen met honderd gulden?'

'Natuurlijk,' zei Adriaan, 'dat stuk grond verkoopen wij toch niet. Nou, dan hebben we ook geen reden om zulke hooge eischen te stellen.'

De burgemeester keek schichtig om zich heen.

'Nemen de heeren een loopje met mij?' vroeg hij.

'Als wij u daarmee een pleizier doen, mij best,' zei Adriaan, 'maar dan buiten waar we de ruimte hebben.'

Wij stonden op en wandelden naar buiten. Wij liepen al pratend eerst over het achtergrasveld, en toen langs den vijver steeds dieper het bosch in. Het was er stil en zonnig. Hoe verder we kwamen, hoe meer de zaak verwilderd was. Onkruid en blaren als een tapijt op de paden, die bijna dichtgegroeid waren door het hakhout aan weerskanten. Het gras schoot ongemaaid in het wilde weg wel een halven meter omhoog en de spinnewebben hingen als vitrages van boom tot boom.

Wij verloren het huis uit het oog en kwamen eindelijk ergéns diep in het bosch bij het ingevallen rustieke bruggetje, waar Berend het al over had gehad. Aan den overkant van den vijver was het heelemaal een wildernis. Daar groeide alles kris en kras door elkaar. Je reinste oerwoud.

Adriaan en ik kwamen voor het eerst zoo diep in het bosch en raakten wel een beetje onder den indruk van de grootte van ons bezit. We luisterden maar met een half oor naar den burgemeester, die ons heelemaal aan den uitersten rand de strook aanwees, die hij hebben wou.

'Nee,' zeiden wij, 'wij doen het niet.'

‘Maar waarom toch niet, heeren?’

‘Och,’ zei Adriaan luchtig, ‘stel je voor, dat er in die strook eens een schat begraven lag.’

De burgemeester bleef met een ruk staan. Hij hapte naar lucht. ‘Hoe weet u .... ik bedoel, hoe komt u er bij .. .. ik meen, ik wil zeggen ....’ Hij slikte iets weg en zei toen met een schorre stem:

‘Het spijt mij u te moeten zeggen, dat als u het bod van de gemeente niet aanneemt, uw grond helaas onteigend zal moeten worden. Per spoedprocedure zelfs,’ zei hij er haastig achteraan.

We hadden allebei zijn verdachte manier van doen gezien en begrepen. Maar nu begonnen wij toch smakelijk te lachen. Het was dan ook een kostelijk idee, die brave schurk, die een stuk Korenvliet ging onteigenen om daarin naar een schat te graven, die op een eiland in de Amazone lag. Op deze manier echter waren wij ten minste één tegenstander kwijt. De burgemeester mocht delven zooveel hij wou in zijn onteigenden grond, wij zouden ondertusschen den schat gaan halen daar waar hij lag: in Brazilië!

Wij waren natuurlijk slim genoeg om hem niet te laten merken wat wij dachten en bleven daarom extra heftig protesteeren.

‘Niet dan over mijn broers lijk zullen de overbetaalde trawanten eener verkwistende gemeente op mijn bezit doordringen,’ verklaarde ik.

‘Juist!’ zei Adriaan, ‘en mìjn broer zal liever sterven dan onteigend worden.’

De burgemeester grinnikte een beetje, terwijl wij langs den buitenslinger van den vijver terugliepen naar het achtergrasveld.

‘Ik kan mij zeer wel begrijpen hoe u aan een bezit als dit gehecht bent,’ zei hij vriendelijk, ‘het is mij

pijnlijk genoeg, dat juist ìk de man moet zijn, die voor mijn gemeente een stuk moet opeischen van een buiten, dat vele generaties lang het bezit van mijn familie is geweest.'

'Wat!?....' zeiden wij, en duizend gedachten gingen Adriaan en mij opeens door mijn hoofd. We waren onderwijl weer op het achtergrasveld aangeland, waar ons onvoltooid ontbijt nog stond te wachten. Maar ik was nu niets vroolijk meer. De laatste woorden van den burgemeester hadden twijfel bij mij opgewekt. We stonden een beetje besluiteloos bij de ontbijttafel in de zon.

'Een glaasje sherry, meneer de Swevelchem?' vroeg ik, opeens vastbesloten achter de waarheid te komen.

'Waarom niet. Heel graag zelfs,' zei de burgemeester.

Wij gingen om de tafel zitten. Adriaan schonk de sherry in. Wij hieven de glazen op, dronken elkaar toe en dachten alle drie bij ons zelf: Ik vertrouw jou niet.

'Tja,' zei de burgemeester en legde zijn hoed voor zich op tafel, 'ik denk, dat ik u een heeleboel over Korenvliet zou kunnen vertellen, dat u nog niet weet.'

'Probeert u eens,' stelde ik voor en schonk meteen zijn glas weer vol, om zijn tong los te maken. Maar op dat oogenblik vielen mij eindelijk de beginregels van een veers in, dat mij al dagen lang door het hoofd had gespookt, ik noteerde ze gauw even op een stuk papier en borg dat zorgvuldig weer weg in mijn binnenzak.

'Wel?....' zei ik toen.

'Er zijn alle mogelijke romantische verhalen verbonden aan Korenvliet,' begon de burgemeester. 'U maakte daarstraks een grapje over een begraven schat, maar u weet natuurlijk niet, dat - naar de legende wil - inderdaad een schat, bestaande uit twaalf gouden

apostelbeelden, op Korenvliet begraven zou zijn.' Hij wachtte even of wij iets zouden zeggen en keek ons aan, als een echte schurk, die ons, arme weezen, ons kostbaar geheim ontfutselen wou.

'Het zijn natuurlijk allemaal maar bakerpraatjes,' ging hij voort en verschoof zijn hoed een beetje voor zich op tafel, 'maar dat neemt niet weg, dat er menschen bestaan die allerminst bakers zijn, en er toch geloof aan hechten. Uw buurvrouw bijvoorbeeld, Mevrouw Pipsch van Remeldinghe, die hiernaast op 'Lindenbosch' woont, is er heilig van overtuigd, dat er op Korenvliet dokumenten te vinden zijn, die verband houden met de schat. Zij beweert zelfs, dat zij daar rechten op zou kunnen doen gelden.'

'Berend, Zoete, de burgemeester, mevrouw Pipsch van Remeldinghe en wij....' dacht ik. 'We hebben de kaart al bijna bij elkaar. Wij hebben één stuk, Berend en Zoete één of misschien zelfs twee, de burgemeester één en die mevrouw Pipsch van Remeldinghe één, anders zouden ze er niets van weten. Maar wij en Berend en Zoete zijn de eenigen, die weten, dat de schat niet op Korenvliet, maar op een eiland in de Amazone ligt. Dat geeft ons een voorsprong. Wie niet dom is moet slim zijn. En dus moeten we om te beginnen de burgemeester op een dwaalspoor brengen en hem hier bezig houden, terwijl wij heimelijk naar Brazilië zeilen.'

'Meneer de Swevelchem,' zei ik en schopte Adriaan onder tafel, 'het is een boeiend en romantisch verhaal, maar mijn broer en ik kunnen ons met dergelijke zaken niet ophouden. Wij hebben wel iets anders te doen dan naar sprookjes over verborgen schatten te luisteren. Mijn broer heeft de handen vol aan het beheer onzer goederen, en ik als kunstenaar zie mijn heele aandacht

opgeëischt door moderner romangegevens dan die van begraven schatten. We hebben nu al genoeg grapjes gemaakt, laten wij nu eindelijk tot zaken komen. Hoeveel biedt u voor het stuk grond, dat u ons hebt aangewezen?'

'Vijfduizend,' zei de burgemeester.

'Vijfduizendvijfhonderd,' bood Adriaan.

'Zesduizend,' zei ik.

'Zevenduizend!' riep Adriaan.

'Achtduizend!' riep ik kwaad.

'Negenduizend!' schreeuwde Adriaan. 'Wie biedt er meer?'

'Tienduizend!' zei ik grïmmig.

'Tienduizend, tienduizend.... gaat er niemand boven de tienduizend?' vroeg Adriaan, 'tienduizend geboden. Eerste maal, ander maal, derde maal. Verkocht. Burgemeester ik feliciteer u! Wat een koopje!'

'Ja maar dat gaat toch zoo maar niet,' jammerde de burgemeester. 'Er is maar vijfduizendvoor uitgetrokken.

'Dan zou ik nog maar eens flink trekken, burgemeester,' zei ik bemoedigend.

'Ik begrijp u niet, burgemeester,' zei Adriaan, 'tienduizend gulden voor zoo'n prachtig stuk grond met boomen er op. En dat is bovendien nog niet alles. Weet u, dat het daar bijna achthonderd meter diep is! Dat wordt allemaal van u. En als u gaat onteigenen, wat gebeurt er dan? Uitstel en nog eens uitstel. Wij gaan in beroep bij Gedeputeerde Staten, wij schrijven ingezonden stukken in de krant, wij vragen audiëntie aan bij de minister en laten vragen stellen in de Tweede Kamer. Dat kost allemaal een hoop tijd, burgemeester, en wanneer u de zaak tenslotte natuurlijk toch in handen krijgt, zijn er tien jaar verloopen en gaat u net met pensioen.'

Dat scheen den doorslag te geven.

‘Heeren,’ zei de burgemeester, ‘ik accepteer, ik bedoel: ik capituleer. Ik zal de raad overhalen tot mijn, ik bedoel tot uw standpunt.’

‘Zoo mogen wij het hooren,’ zei ik. ‘En vertelt u nu nog eens een paar saillante détails over die zoogenaamde schat.’

‘Die moeite kan ik mij besparen,’ zei de burgemeester een beetje kortaf. ‘Daar zult u gauw genoeg meer van hooren van Mevrouw Pipsch van Remeldinghe. Het verbaast mij, eerlijk gezegd, dat zij nog niet hier geweest is om u er over aan te spreken. Of was zij misschien al hier?’ Hij keek ons opeens angstig aan.

‘Nee,’ zeiden wij, ‘wij hebben haar nog niet gezien.’

‘Nu,’ zei de burgemeester en zuchtte even, ‘u zult niet lang op haar hoeven te wachten. Haar verhalen moet u op de koop toe nemen, dat is natuurlijk allemaal onzin, faliekante onzin. Maar zij is een alleraardigste vrouw, amusant en temperamentvol en bovendien al sinds tien jaar weduwe. Nu heeren,’ en hij stond met een ruk op, ‘het wordt mijn tijd. Er is vanmiddag raadsvergadering. Morgen stuur ik u dan de gemeentesecretaris of ik kom zelf met de noodige stukken ter onderteekening.’

Hij greep met een eigenaardige krampachtige beweging zijn hoed en begon meteen om het huis heen naar den voorkant te loopen, waar zijn oude rammelkast van een auto stond te wachten. Hij scheen opeens verbazend veel haast te hebben en had nauwelijks tijd om behoorlijk afscheid van ons te nemen.

‘Tot genoegen, heeren, tot genoegen,’ zei hij, en zijn kop knikte achterover, zoo wild reed hij weg.

Wij keken hem een beetje verbaasd na, terwijl hij eerst achter het platanenboschje verdween, daarna

weer te voorschijn kwam, over het pleintje tusschen de stalgebouwen vloog en met zoo'n vaart het hek uitzwaaide, dat de dikke dame, die net binnenkwam, als een goedgevulde hinde opzijsprong en op haar veerend weekeinde op den grond kwam te zitten.

Wij renden als goede Hagenaars dwars over het grasveld naar haar toe, om haar op te helpen. Maar toen we haar bereikten, viel er niets te helpen, alleen maar te luisteren. ‘Godsallemachtig!’ zei de dikke dame met een prachtigen bas. Zij keek den burgemeester met hijgenden boezem na. En dat wil wat zeggen, want er viel daar heel wat te hijgen.

‘Godsallemachtig!’ zei ze weer, ‘die ploert van een de Swevelchem! Rijdt me daar gewoon van de sokken en zegt geen boe of ba!’

‘Mevrouw,’ zei ik hoffelijk, ‘dat laatste moogt u hem niet kwalijk nemen. Wie zou het nu toch in zijn hoofd halen boe of zelfs ba te zeggen tegen een zoo charmante vrouw als u!’

De charmante vrouw keek mij een oogenblik met open mond aan, wierp toen het hoofd in den nek en bulderde van den lach, zoodat haar heele dikke lichaam er van schudde en zij als een groote rose vleeschpudding op den grond heen en weer drilde.

‘Met jou zal ik het zeker goed kunnen vinden, jongmensch,’ zei ze eindelijk. ‘En helpen jullie me nu eens op.’

Dat deden wij dus.

‘Ik ben jullie buurvrouw, de douairière Pipsch van Remeldinghe,’ zei ze, toen ze stond, maar wij moesten even wachten tot wij weer op adem gekomen waren. Toen stelden we ons heel keurig voor.

‘Adriaan en Olivier, dat vind ik nu eens echt mannelijke namen,’ zei de douairière en gaf ons elk een arm.

‘Ik zeg maar meteen je en jij, en noemen jullie me maar Ceciel. Dat is makkelijker en we zullen mekaar toch zoo veel zien, dat we maar beter meteen een begin kunnen maken.’ En daarbij kneep ze ons veelbeteekenend in den arm. We keken elkaar over haar hoofd heen aan, terwijl we langzaam met haar naar het huis schommelden en haalden onze wenkbrauwen op, meer niet.

De douairière had ons stevig vast, terwijl ze tusschen ons voordeinde, en verhevigde haar greep nog voortdurend.

‘Pas op, jongens, met de Swevelchem,’ baste ze. ‘Het is een gemeene kerel. Een knappe man om te zien, dat geef ik toe, maar pas met hem op. Hij heeft je te pakken voor je het weet. Daar kan ik van meepraten.’

‘Heeft hij u ook te pakken willen nemen?’ informeerde Adriaan beleefd.

De douairière lachte dreunend.

‘Nou heerschap,’ riep ze en porde hem verheugd in zijn zij, ‘jij bent ook niet op je mondje gevallen!’

‘U daarnet ook niet, mevrouw,’ zei ik.

De douairière brulde.

‘Hoor me zoo'n verdomde aap eens aan!’

‘Niet zulke taal, Ceciel!’ zei Adriaan opeens, en toen drilde de douairière weer van den lach en trok ons allebei naar zich toe, alsof zij ons tegelijk omhelzen wou. Maar wij zijn zeer gespierd, en het kwam er niet van. We waren onderwijl om het huis heengestevend en zoo weer op het achtergrasveld aangeland, waar ons onvoltooid ontbijt nog altijd stond te wachten.

‘Een glaasje sherry?’ vroeg ik.

‘Graag,’ zei de douairière.

Adriaan schoof een stoel bij, maar daar kon ze niet in.

‘Adriaan, dat is een kinderstoel!’ zei ik tactvol, ‘geef Ceciel toch een gewone stoel.’

‘Hou op met die flauwe praatjes, dacht je dat ik niet wist wat voor een dikke derrière ik heb!’ riep de douairière.

‘Dat is dan een douairederrière,’ zei ik. Maar Adriaan bleef ernstig.

‘Hoor eens, Ceciel,’ zei hij, ‘als je denkt dat het flink staat om zulke taal uit te slaan, dan heb je het mis.’

Toen zweeg hij verbaasd, want ergens vlakbij begon een misthoorn te loeien. Toen de mist was opgetrokken hief de douairière haar glas op.

‘Proost!’ zei ze, zoodat de vogels tot diep in het bosch er stil van werden, en sloeg haar heele glas ineens naar binnen. ‘Jongens, wat vind ik het gezellig, dat ik jullie als buren heb gekregen. Dat had ik slechter kunnen treffen!’

‘Inderdaad!’ zeiden wij.

‘Maar laat ik jullie nu eerst eens heel hartelijk condoleeren met de dood van je Oom,’ ging de douairière vroolijk voort en schonk zich zelf een tweede glas vol. ‘Dat was zeker een heele slag?’

‘Ja,’ zei Adriaan, ‘een verschrikkelijke slag. Je kon het over de heele markt hooren. Van die auto is geen spaan overgebleven en de burgemeester is daarstraks al met de rekening voor een nieuwe stadhuistrap komen opdraven.’

‘Zoo....’ de douairière keek opeens erg onschuldig, wat haar ongewoon stond. ‘Was dat alles wat hij te vertellen had?’

‘O nee,’ zei Adriaan, ‘hij kwam meteen even een stukje Korenvliet van ons koopen.’

‘Wat!’ brulde de douairière. ‘Waar?! Welk stuk!?’

‘Achteraan links in de uiterste hoek, achter de vijver.’

‘En jullie hebben het hem verkocht?!’

‘Natuurlijk, voor tienduizend gulden.’

De douairière klampte zich vast aan haar glas als een drenkeling en hield met moeite het hoofd boven de golven van haar deinenden boezem, tot de storm weer wat ging liggen.

‘Jongens,’ fluisterde zij toen, ‘jongens, ik moet naar huis.... ik moet naar huis....’ En voor wij een woord hadden kunnen zeggen, was zij om den hoek van het huis verdwenen met haar glas sherry nog in de hand.

‘Je ziet het, Adriaan,’ zei ik, ‘het is net als ik dacht: Zoete en Berend hebben één stuk van de kaart (misschien zelfs twee), de burgemeester heeft een stuk en de douairière een. Maar Zoete, Berend, jij en ik zijn de eenigen, die althans ongeveer weten waar de schat te vinden is, n.l. op een eiland in de Amazone. De burgemeester en de douairière denken, dat hij op Korenvliet begraven ligt. Daarom heeft de burgemeester een waardelooze lap grond van ons gekocht voor tienduizend harde guldens en daarom is de douairière bij het vernemen van die tijding zoo geschrokken, dat zij naar huis is gerend om nieuwe plannen te beramen. Enfin, laten zij voor mijn part heel Korenvliet ondersteboven graven, zoolang ze ons maar met rust laten in Brazilië. En laten wij nu de kaart nog eens grondig bestudeeren.’

We bogen ons over de tafel, maar de kaart die we daar hadden laten liggen toen de burgemeester kwam, was verdwenen....

V Plons!

‘Olivier,’ zei Adriaan, ‘ik zal je zeggen, wat ik op het oogenblik droom. Ik moet het gauw doen, want zoo dadelijk zal ik met een vreeselijke kater wakker worden in mijn opklapbed op ons dakkamertje om te ontdekken, dat Oom Wout nog leeft. Olivier, ik droom iets vreeselijk komieks. Ik droom, dat Oom Wout gestorven is en ons al zijn centen heeft nagelaten, inclusief een buiten, dat de zonderlinge naam ‘Korenvliet’ draagt. Nu droom ik verder, dat er allemaal heel gekke dingen op dat buiten gebeuren. Er is een zekere tante Miesje met niets aan en een schat in haar binnenste, of liever gezegd een kaart waarop die schat staat. Verder droom ik van een zeer zonderlinge burgemeester, die een bezoek heeft gebracht op ons achtergrasveld om de boel te onteigenen en van een rare dikke douairière, die er vandoor is gegaan met een glas sherry in haar hand, en nu op dit oogenblik droom ik, dat die kaart van die schat uit het binnenste van die tante Miesje verdwenen is. Wat een gekke droom, hè!’

‘Wacht even, Adriaan,’ zei ik, ‘dat is misschien iets voor het prosodisch schema van mijn nieuwe psychologische roman. Wij beleven hier n.l. een heel merkwaardig physiologisch verschijnsel. Je moet weten, dat ik precies hetzelfde droom.’

‘Jasses!’ schreeuwde Adriaan, ‘dan is het geen droom. Olivier, de kaart is weg!’

‘Ja, Adriaan, zoo zie ik het ook,’ zei ik verdrietig. ‘Toen de burgemeester kwam, lag hij hier op tafel. Nu ligt hij er niet meer. Hij moet dus weg zijn.’

‘Ja,’ zei Adriaan, ‘dat kun je nu wel zoo rustig zeggen, maar daar neem ik geen genoegen mee, als je dat soms dacht. Als die kaart weg is, moet hij terugkomen!’

‘Waarvandaan?’

‘Van de vuile dief, die hem gestolen heeft!’

‘Ja, maar wie kan dat zijn?’

‘Jij!’ zei Adriaan. ‘Jij hebt de kaart weggenomen om de schat voor jou alleen te hebben.’

‘Maar Adri,’ zei ik gegriefd, ‘zooiets doet de eene broer toch niet tegenover de andere....’

‘Nee natuurlijk niet,’ zei Adriaan, ‘maar wie kan hem dan hebben?’

‘Jij!’ zei ik, ‘smerige dief, die je bent. Jij hebt je tweelingbroer bestolen!’

‘Wat een schoftenstreek van mij,’ zei Adriaan. ‘Ik had nooit gedacht, dat ik tot zooiets leelijks in staat was.’

‘Ik ook niet, hoor,’ zei ik gauw om hem te troosten. ‘Maar wie kan hem dan hebben?’

‘A,’ zei Adriaan, ‘Zoete heeft hem gegapt. B, de burgemeester heeft hem onteigend. C, de douairière heeft hem achterover gedrukt. D, Berend heeft hem doodgewoon gestolen. E, er is een onbekende vrouw ik het spel.’

‘Wie bedoel je?’

‘Dat weet ik niet, stommerd, want ze is onbekend, maar je zal zien, dat ze gauw genoeg komt opdagen. Dat gaat altijd zoo. Dat kan niet missen.’

‘Zou ze jong zijn, Adriaan?’

‘Jong en heel mooi!’

‘Nu,’ zei ik, en voelde mij heelemaal warm worden van binnen, ‘dan vind ik het allemaal niet zoo erg. Als je er maar aan denkt, dat je ons niet stoort. En nog iets, vriendje: blijf discreet! Geen woord tegenover derden over mijn verhouding met.... ik bedoel tòt haar.’

Ik voelde al mijn levenslust weer terugkeeren.

‘Aan het werk, Adriaan!’ riep ik. ‘Jij volgt de gangen van Zoete, Berend, de douairière en de burgemeester, ik zal wachten op de....’

‘Plons!....’ klonk het in den vijver.

Wij sprongen op, maar zagen niets. Geen kringen in het water, geen belletjes, die naar de oppervlakte stegen. Niets dan de spiegelgladde vijver, die stil en geniepig aan den eenen kant uit het bosch tevoorschijn kwam, zonder een woord te zeggen langs het achtergrasveld gleed om aan den anderen kant weer in de schaduw onder de overhangende takken te verdwijnen, alsof er niets gebeurd was. Wat overigens ook zoo was.

Desondanks voelde ik mijn hart bonzen in mijn keel. Ik wist het: die plons was geen gewone plons. Deze plons had iets te beteekenen. Ik stond werktuiglijk op. Het was nu weer stil en alleen een heel zacht geplas in het water drong diep uit het bosch tot ons door. Maar het was geen gewoon geplas. Dit geplas had iets te beteekenen. Het was een verleidelijk geplas vol heimelijke beloften. Het lokte mij onweerstaanbaar weg van het zonnige grasveld, het bosch in.

Maar Adriaan was al naast mij, met een walgelijk gretige uitdrukking op zijn afstootelijke tronie.

‘Ik zal gaan kijken,’ zei hij en snoof, het zwijn!

‘Nee ik!’ zei ik.

‘Nee ik!’ zei hij.

Wij draafden met woedende gezichten over het pad, dat langs den vijver het bosch inkronkelde, allebei dringend om de eerste te zijn. Het was stil en zwoel onder de boomen, en dat waren wij ook. Het geplas had opgehouden, maar naarmate wij verder kwamen, zag ik steeds duidelijker, dat de onbewogen vijver stilletjes om ons lag te grinniken. Ik begon mij te schamen.

‘Adriaan,’ zei ik, ‘wat zijn wij: goede Hagenaars of wellustige satyrs?’

‘Allebei!’ zei Adriaan, en toen moesten wij opeens erg lachen.

‘Wij hebben ons eigenlijk wel een beetje kinderachtig aangesteld, is het niet?’ zei ik hartelijk.

‘Wat je maar kinderachtig noemt!’ zei Adriaan. ‘Mijn bloed kookt er nog van. Maar het is natuurlijk weer niets gedaan. Het zal een wilde eend zijn, die bezig is kuit te schieten.’

‘Nee,’ zei ik fijn, ‘laten wij in stijl blijven. Het zal een boschnymph wezen, die - zich onbespied wanend- baadt in het koele nat van den klaren vliet en het blanke naakt harer leden slechts blootgeeft aan het twetterend gevogelte in het struweel op den oever.’

‘Zou je wel willen,’ zei Adriaan, die nu eenmaal iedere hoogere beschaving mist. Maar ik had gelijk. Toen wij om een bocht van het pad kwamen, stond daar vlak bij het ingevallen rustieke bruggetje de boschnymph precies zooals ik haar beschreven had, gelukkig maar tot aan haar knieën in het water.

‘Adriaan,’ zei ik, ‘doe je oogen dicht.’

‘Nee,’ zei Adriaan, ‘haal liever mijn verrekijker.’

De boschnymph hoorde hem, keek om, gaf een gil en dook meteen onder, zoodat alleen het puntje van haar neus nog boven water stak.

‘Wij moeten de vijver noodig laten uitbaggeren en zorgen dat er versch kristalhelder water in komt,’ zei Adriaan. ‘Net als in het zuiden. Daar kun je tot op de bodem zien. En kijk hier eens! Wij kunnen niet verder kijken dan háár neus lang is, en dat op ons eigen landgoed.’

‘Ga weg jullie!’ riep de boschnymph uit den vijver.

‘Mijn broer gaat dadelijk, hoor,’ riep Adriaan beleefd.

‘Ga weg!’ riep de boschnymph woedend. ‘Jullie zijn geen gentlemen!’

‘Dat hebben wij ook niet beweerd!’ riep Adriaan verontwaardigd.

‘O, ga toch weg! Ga toch weg....’ riep de boschnymph, en begon midden in het water te huilen.

Ik schrok vreeselijk.

‘Wij gaan al,’ zei ik heelemaal beduusd en sleepte den tegenstribbelenden Adriaan mee. ‘Tot genoegen, freule.’

* * *

Wij kwamen zonder een woord te zeggen weer bij ons nog altijd onvoltooid ontbijt op het achtergrasveld. Wij gingen zwijgend zitten en durfden elkaar niet aanzien.

Na een lange stilte hief Adriaan met een ruk het hoofd op. ‘Olivier,’ zei hij verbaasd, ‘ze had niks aan.’

‘Je reageert bliksemsnel, Adri,’ zei ik, ‘maar het in dubbelen zin bloote feit, dat je vermeldt zal oorzaak zijn, dat ik haar nooit weer zal zien.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat ik als kenner van de psyche van de vrouw...’

‘Het is niet dè psyche maar hèt physiek,’ zei Adriaan.

‘Nee Adriaan, wat jij zag was het physiek, ik echter ben dadelijk doorgedrongen tot de psyche.’

‘Smeerlap!’ zei Adriaan.

‘En die psyche zal haar verhinderen mij ooit weer onder oogen te komen. Zij zou sterven van schaamte na onze eerste ontmoeting van daarstraks.’

‘Daar komt ze al aangestorven,’ zei Adriaan luchtig.

En zoo was het. Daar kwam ze over het grasveld, recht op ons, ik bedoel op mìj af. Ze was nu niet meer ....eh.... onthuld als nymph, maar gekleed in al dat weinige wat meisjes van goeden huize tegenwoordig niet uitlaten.

‘Adriaan,’ zei ik en stond op, ‘laat mij met haar alleen. Je mag haar deze gang niet zwaarder maken, dan hij al is.’

‘Ik vind heelemaal niet dat ze een zware gang heeft,’ zei Adriaan en nam haar ranke zwevende figuurtje op met een blik, die mijn bloed deed koken van broederliefde.

‘Adriaan!’ zei ik. Maar de nymph was nu vlakbij.

‘Heet jij Adriaan?’ vroeg ze, en bleef voor hem staan.

‘Ja,’ zei Adriaan vol geest.

Toen begon ze te schateren, maar ach zoo had ik nog nooit hooren schateren!....

‘Wat staat je dàt mal!’ riep ze proestend, en ik begon gauw mee te proesten.

‘Ja, wat staat hem dat idioot, hè!’ zei ik ijverig. ‘En kijk eens wat een flapooren hij heeft en let eens op die voeten. Dat is nu mìjn broer!’

‘Verschrikkelijk!’ zei ze. ‘En jij heet zeker Zacharias?’

‘Nee,’ zei ik gekwetst, ‘ik ben Olivier, Olivier zelf....’

Ze keek van Adriaan naar mij en van mij naar Adri-

aan, alsof ze niet kon besluiten om wie ze het hardst zou lachen.

‘Adriaan en Olivier,’ zei ze eindelijk en begon weer te proesten, ‘het klinkt als de titel van een heel mal boek.’

‘Dat wordt het ook,’ zei ik, dankbaar dat ik haar nu eindelijk kon laten merken, dat zij met een kunstenaar te doen had. ‘Ik ben schrijver, ziet U.’

‘Dat komt meer voor op jouw leeftijd,’ zei ze.

‘Ja,’ zei ik verheugd, ‘de kunst komt met de rijpere jaren.’

Toen begon ze weer te lachen, blijkbaar om Adriaan. Maar toen ze zag, dat ik daar niet op in ging, werd ze weer ernstig en keek hem streng aan.

‘Kleine jongens hooren niet te komen kijken, als groote menschen een bad nemen!’ zei ze.

‘Kleine jongens!’ riep Adriaan verontwaardigd. ‘We zijn goddome eenentwintig!’

‘Met zijn tweeën waarschijnlijk,’ zei ze.

‘Zeg eens,’ riep Adriaan, die vlerk, ‘hoe oud ben jij heelemaal?!’

‘Zesentwintig!’ zei ze, voor ik tusschenbeide had kunnen komen.

‘Nou Olivier,’ zei Adriaan, ‘dan is ze goed geconserveerd. Je zou het haar nooit aanzien. Nu zie je toch weer eens wat er met een beetje lipstick, rouge en poeder te bereiken valt.’

‘Zeg eens, aap van een jongen!....’ riep de nymph.

‘Aap van een grondbezitter, alsjeblieft!’ zei Adriaan hoog.

Daarover moest ze tot mijn spijt weer verschrikkelijk lachen. Gelukkig stak ze opeens haar arm door de mijne, en dat maakte weer veel goed. Maar toen ik zag, dat ze bij Adriaan hetzelfde deed, kwam de twijfel weer

bij mij boven, en toen ze sprak werd mijn twijfel ontzetting, want terwijl ze daar stond, net zooals de douairière daarstraks met ons gestaan had, zei ze net hetzelfde als de douairière had gezegd:

‘Jongens,’ zei ze, ‘wat vind ik het gezellig, dat ik jullie als buren heb gekregen. Dat had ik slechter kunnen treffen.’

‘Inderdaad,’ zei Adriaan. ‘Maar vertel eens, je heet toch geen Ceciel?’

‘Ja, zoo heet ik wel,’ zei ze. ‘Hoe kom je daarbij?’

‘Olivier,’ zei Adriaan, ‘ik krijg het weer. Ik ben weer aan het droomen. Ik droom, dat zij ook Ceciel heet. Let op mijn woorden. Zoometeen zegt ze: ik moet naar huis, ik moet naar huis, en rent weg met een glas sherry in haar hand.’

De nymph lachte. ‘Een glas sherry kan ik best gebruiken, maar naar huis hoef ik nog lang niet. Mijn tent waait niet weg.’

‘Groote genade! Ze komt van de kermis,’ zei Adriaan. ‘Sta je daar in een schiettent? Dan wil ik een vrijkaartje van je hebben.’

Daarover kreeg de nymph weer veel pleizier. Maar ik deed daar niet aan mee. Mijn hart was vol bitterheid. Waarom was zij niet, zooals zij hoorde te zijn? Waarom was zij een half hoofd grooter dan ik en blond in plaats van zwart? Waarom was er niets in haar houding van dat stille ontzag voor den kunstenaar, dat een vrouw zoo ontroerend kan staan? Waarom was er in haar oogen niets van dien heimelijken blik, half van maagdelijke schaamte half van vrouwelijk lokkende verstandhouding bij de herinnering aan onze eerste ontmoeting?

‘Zouden wij nu eindelijk niet eens gaan ontbijten,’ zei ik boos. ‘We zijn er nu sinds vanochtend half tien mee bezig. Nu is het half drie, en we zijn nog niet klaar.’

‘Ontbijten jullie altijd met sherry?’ vroeg de nymph.

‘Als er gasten uit de vijver komen wel,’ zei Adriaan. En voor het eerst bloosde zij. Dat deed me goed en ik gaf haar haastig een stoel vlak naast mij, terwijl Adriaan de glazen volschonk.

‘Het schijnt jullie volstrekt niet te interresseeren waar ik vandaan kom,’ zei ze, toen wij onze glazen ophieven.

‘Je slaat de spijker op de kop,’ zei Adriaan. ‘Wij staan boven bekrompen standsvooroordeelen. Ieder meisje, dat ons voor den mond komt is ons welkom, uit welk milieu dan ook. Zelfs al komt zij alleen maar uit een vijver.’

De nymph keek hem aan, met oogen waar pijn uitsprak en al mijn bitterheid van zooeven smolt weg. Maar toen zei ze heel rustig: ‘Ik geloof, dat ìk nù te grazen genomen word,’ en mijn hart kromp weer ineen bij het hooren van zulke taal uit háár mond.

‘Precies,’ zei Adriaan.

‘Dan zijn we quitte,’ zei ze weer, met een zakelijkheid, die mij door de ziel sneed. ‘En zullen we nu maar vrede sluiten?’

‘Best,’ zei Adriaan en klonk met haar.

‘Jullie wonen hier lang niet slecht,’ zei ze toen.

‘'t Kon minder,’ zei Adriaan, ‘maar we zijn het anders gewend, hoor. Vroeger hadden wij een heele zòlderkamer met wel twee opklapbedden en minstens drie muizen achter het behang.’

Ze keek hem aan, alsof ze zich niet meer zoo heelemaal op haar gemak voelde.

‘Luister nu eens, Adriaan,’ begon ze een beetje gejaagd, ‘laat mij nu eerst eens vertellen wie ik ben en hoe ik hier kom. Ik ben Ceciel Remèl.’

‘Hoe?’ vroeg Adriaan.

‘Remèl.’

‘Remèl, Olivier,’ zei Adriaan. ‘Met een accent circonclave.’

‘Ik kom hier in mijn vacanties altijd kampeeren,’ ging ze haastig verder. ‘Tenminste dat deed ik, zoolang het huis onbewoond was. Als ik had geweten, dat jullie hier nu wonen, was ik natuurlijk niet zoomaar binnengedrongen. Ik kwam altijd langs het achterweggetje, daar ligt een plank over de sloot, en dan zette ik mijn tent onder de groote spar achter bij de vijver en had een heerlijk leventje.’

‘Maar hebben Zoete of Berend je nooit gezien?’ vroeg Adriaan. ‘Ik bedoel de huisbewaarster en de tuinman.’

‘Nee, er kwam nooit iemand in de tuin. Daarom is hij ook zoo verwilderd. En het huis was altijd potdicht. Ik wist heelemaal niet, dat er menschen op Korenvliet waren, tot ik eens op verkenning ben uitgegaan en ontdekte, dat die twee in het tuinmanshuis wonen.’

‘Wat!’ riep Adriaan. ‘Samen?!....’

‘Ja zeker.’

‘Jasses,’ zei Adriaan. ‘Korenvliet herbergt een concubinaat. Dat moet uit zijn. Ik heb altijd gevonden, dat je zulke dingen zelf moet doen en niet aan je personeel overlaten.’

‘Zal ik verdergaan met mijn verhaal?’ vroeg de nymph.

Maar ik luisterde niet meer. Ik voelde mij eindeloos bedroefd. Het was zoo heel anders dan ik gedroomd had. Ze vroeg mij niet een paar van mijn veerzen te zeggen. Ze keek niet met groote oogen naar mij op, als ik iets heel dieps zei. Zij sloeg haar blik niet in verwarring neer, wanneer mijn oogen even de hare vonden. Ze had niet die koude onverschilligheid voor Adriaan's

praatjes, die een jonge vrouw zoo aanbiddelijk kan staan.

Nee, zij zat daar tusschen ons in, dronk haar derde glas sherry en schaterde om Adriaan's onfijne grollen. Ze keek hem aan, alsof hij werkelijk op mij leek. Ze vertelde over haar kampeeren achter in het bosch en hij maakte onhebbelijke grapjes, waar zij samen plezier voor tien om hadden. Ze legde haar hand op zijn arm en toen.... werd alles rood voor mijn oogen.

'Je mag vanavond je voeten wel eens wasschen,' zei ik schor van haat.

'Ik?' vroeg ze verbaasd.

Dat was te veel.

'Ja!' zei ik, en wist, dat ik haar nu voorgoed verloren had.

Ik stond op om lekker alleen te gaan lijden, maar Adriaan zei: 'Zeg Olivier, als je uitgepraat bent over je pedicuristische idealen, zou ik je willen voorstellen, dat Ceciel bij ons komt logeeren. Anders laat ik haar bekeuren omdat zij op verboden terrein kampeert.'

'En wie moet haar chaperonneeren?' vroeg ik hoog.

'Jij,' lachte de nymph.

'Maar we zullen het je niet moeilijk maken,' zei Adriaan. 'Je zult niets van ons merken, zoolang ze hier blijft. Is het wel Cecieltje?'

Dat was het oogenblik, waarop ik voor het eerst merkte, dat de aarde werkelijk draait.

'Nu bega ik een lustmoord,' dacht ik. Maar op hetzelfde oogenblik stopte de aarde weer en gebeurde bovendien nog een ander wonder. Ze stond naast mij en nam mijn hand in de hare.

'Kom Oliviertje,' zei ze, 'kijk nu niet zoo treurig en blijf gezellig hier.' Ze keek mij diep in de oogen. Haar vingers streelden heimelijk de mijne. Ze trok mij

weer neer in mijn stoel en kwam toen op de leuning zitten, dicht tegen mij aan.

‘Doe dat niet, Ceciel!’ riep Adriaan. ‘Die stoel houdt het niet uit.’

‘Als Olivier het maar uithoudt,’ zei ze eenvoudig en legde haar warmen arm om mijn schouders.

Nu nog doorstroomt mij een trilling van geluk, als ik denk aan de uitdrukking, die toen op Adriaan's gezicht verscheen.

‘Jammer, dat wij tante Miesje kapot gemaakt hebben,’ zei ik met een brok in de keel. ‘Die zou een keurige chaperonne opgeleverd hebben.’

‘Wat zeg je nu?!’ riep Ceciel. ‘Hebben jullie je eigen tante....’

‘Kapotgemaakt!’ zei Adriaan triomfantelijk.

‘Alleen omdat de kaart van de begraven schat in haar zat,’ troostte ik.

‘Wat!....’ riep Ceciel en stond met een ruk van mijn leuning op. ‘De begraven schat!?....’ Ze was doodsbleek geworden.

‘Hier kind, drink eens,’ zei Adriaan en kwam gauw met een glas sherry aandragen. Hij legde zijn arm vaderlijk om haar schouders, de schoft, maar ze schudde hem tot mijn innige vreugde als een hinderlijk insect van zich af en liet zich langzaam neerzinken in een stoel.

‘Vertel me van die schat, ik bedoel van die tante,’ fluisterde ze heesch. Zoo was de lieverd geschrokken bij de gedachte, dat wij een werkelijke tante gemold konden hebben.

We schoven tegelijk onze stoelen aan om alles uit te leggen en begonnen tegelijk te praten. We vertelden alles van de auto en onze aankomst op Korenvliet, van Riete en van tante Miesje en eindelijk van

de kaart, die uit haar binnenste tevoorschijn gekomen was.

‘Maar waar is die kaart, waar is die kaart?....’ vroeg ze ademloos.

‘Weg,’ zeiden wij.

Daarop vertelden we van den burgemeester en van de douairière, van Zoete, Berend en het eiland in de Amazone, van het stuk grond, dat wij verkocht hadden en van de overhaaste terugtocht van den burgemeester en van de vlucht van de douairière. Kortom we vertelden alles, wat er maar te vertellen viel.

Ze luisterde alsof haar leven er van afhing en pakte beurtelings mijn hand en - mal genoeg - ook die van Adriaan in de spanning van het verhaal.

‘Zou jullie een van beiden die kaart nauwkeurig kunnen nateekenen?’ vroeg ze eindelijk.

‘Natuurlijk,’ zeiden wij.

‘Dan moeten we daarmee beginnen,’ riep ze.

En zoo begon de eigenlijke jacht op den schat.

* * *

Ach, die eerste middag op het grasveld in de zon! Hoe schaamde ik mij over mijn aanvankelijke teleurstelling! Aanbiddelijk was zij, zooals zij als een generaal de leiding in handen nam, plannen ont- en verwierp en ons links en rechts commandeerde!

Adriaan, die op school jaren lang uitsluitend van afkijken heeft geleefd, bleek dit nog niet verleerd te zijn en teekende op waarlijk magistrale wijze een copie van de kaart. Ik geloof nauwelijks, dat hij van het origineel te onderscheiden geweest zou zijn, als wij dat er naast gehad hadden.

Kijk, zoo zag hij er uit:

Eenmaal zoo ver, namen wij eindelijk eens een glaasje sherry en begonnen toen onder Ceciel's leiding hem te bestudeeren.

Ach, die studie daar op het grasveld in de zon! Nooit zal ik de trilling van geluk vergeten, die mij doorvoer, toen Adriaan's uithoudingsvermogen na zijn zevende sherry eindelijk zijn uiterste grens bereikt had en hij even weg moest, ons een kort oogenblik met elkaar alleen latend.

Samen bogen wij ons toen over de kaart. Haar hoofd was zoo dicht naast het mijne, dat de geur van heur haar mij bedwelmde en toen zij met een verrukkelijk gebaar half van schaamte half van uitdaging even tegen mij aanleunde, voelde ik de warmte van háár lichaam het mijne doorstroomen.

'Ceciel!....' zei ik schor en trok haar zachtjes naar mij toe. Heel even liet zij mij begaan, toen met een oneindig teedere beweging maakte zij zich los en keek mij aan:

'Olivier....' fluisterde zij, en toen, in razenden galop kwam Adriaan uit het huis schieten.

‘Olivier, telefoon voor je!’ riep hij hijgend. ‘Een uitgever voor je nieuwe boek!’

‘Excuseer me even, Ceciel,’ zei ik achteloos. ‘Die kerels laten een jong auteur ook geen oogenblik met rust.’

Maar toen ik vijf minuten lang ‘hallo’ gezegd had tegen de telefoon, kwam er een stem die zei: ‘Ik heb niemand voor u,’ en toen was het mijn beurt om te galoppeeren.

Maar bij de tafel aangekomen, was één blik mij voldoende om mij met schaamte te vervullen over het gebrek aan vertrouwen in de vrouw, die ik liefhad, dat mij een oogenblik had bezield. Adriaan zat met een sigaret in zijn mond de kaart te bestudeeren en Ceciel was zóó ingespannen bezig haar lippen bij te verven, dat haar boezem er hijgend van op en neer ging, wat hem aanbiddelijk stond.

‘En?’ vroeg Adriaan zonder op te zien, ‘wat bood hij?’

‘Niet de moeite waard om over te praten,’ zei ik onverschillig. ‘Het was een zekere meneer van Kampen uit Amsterdam. Wou me afschepen met een royalty van 25%, maar ik denk er natuurlijk niet aan een dergelijk aanbod ook maar in overweging te nemen. Die kerels willen altijd voor een dubbeltje op de eerste rang zitten.’

Ceciel keek mij met groote oogen aan, alsof haar zoojuist iets heerlijks geopenbaard was, en voor het eerst in mijn leven voelde ik medelijden met Adriaan, want ik zag, dat zij gekozen had tusschen ons beiden.... De kunstenaar had den burger overwonnen!....

Onder haar alleszeggende blik, voelde ik mij plotseling boordevol levenslust en energie.

‘Laten wij systematisch te werk gaan,’ zei ik strijdlustig.

‘Ja,’ zei Adriaan en keek even naar Ceciel, die net klaar was met haar lippen.

‘We hoeven de verschillende mogelijkheden van het verdwijnen van de kaart niet meer te recapituleeren,’ ging ik bijna juichend voort. ‘Zoete, Berend, de burgemeester of de douairière moet hem hebben. Zoete en Berend verhooren heeft geen zin. Ook de burgemeester en de douairière kunnen wij bezwaarlijk vragen, of ze hem gestolen hebben. Als het inderdaad zoo is, zeggen ze toch nee, en als het niet zoo is, maken wij alleen maar slapende honden wakker. Wat ons nu te doen staat is echt speurderswerk. We moeten de vier mogelijke daders nagaan en geen oogenblik uit het oog verliezen. Ik stel daarom voor, dat Adriaan, die veel sluwer is dan ik, een kamer neemt in de stad tegenover het huis van de burgemeester en hem vanachter de vitrages blijft bespieden, al moest het weken ja maanden duren!’

‘Geen denken aan,’ protesteerde Adriaan, die spelbreker, dadelijk, ‘dat is allemaal nuttelooze romantiek. Wat we noodig hebben is een koene onverschrokken pionier, die daar waar de schat te vinden is poolshoogte gaat nemen. Daarom moet Olivier dadelijk naar Brazilië, hoe eerder hoe liever.’

‘Nee, dat gaat me te ver,’ zei Ceciel rustig, en mijn hart sprong op van vreugde, want ik verstond den waren zin van die woorden. Zij wilde niet nu al weer afstand doen van haar jong geluk!

‘Ik stel iets heel prozaïsch voor,’ zei ze. ‘We nemen een particuliere detective.’

‘Schitterend!’ riep ik. ‘Zoo'n oude knaap, met een onbenullig gezicht, die er heel verlegen voor spek en boonen bijzit, maar met een staalharde blik achter zijn brilleglazen. Dat zijn de besten.’

‘Waarom moet hij nu juist oud zijn?’ vroeg Ceciel. ‘Ik had gedacht aan een jonge energieke kerel.’

‘Die hebben we al,’ zei Adriaan. ‘Dat ben ik. En bovendien, ik geloof werkelijk dat Olivier gelijk heeft. We moeten liever een vaderlijk type nemen, die houdt zich bij zijn werk. Zoo'n jonge knaap zou zich hier te veel laten afleiden. Die gaat dan bloemen plukken in het bosch, of vlinders vangen, of visschen in de vijver. En vooral tegen dat laatste heb ik groot bezwaar. Wat uit ònze vijver komt is van ons!’

‘Ik weet wel een goed bureau,’ zei Ceciel dwars door zijn praatjes heen. ‘Op het kantoor waar ik werkte namen zij dat altijd, als ze inlichtingen over iemand moesten hebben.’

Bij die woorden sloeg een golf van ontroering in mij omhoog.

‘Ceciel,’ riep ik buiten mezelf bij die vreeselijke gedachte, ‘je hebt gewèrkt!....’

‘Zeker,’ zei ze moedig, ‘ik ben privé-secretaresse, of liever gezegd,’ en ze zuchtte even, ‘ik wàs het.’

‘Ontslagen?’ vroeg Adriaan, die gevoellooze hond.

‘Nee, ik heb mijn ontslag zelf genomen. De jongste directeur maakte het mij te lastig.’

Ze zei het rustig genoeg, maar ik voelde welk een eindeloos leed achter die simpele woorden schuil ging en ik kreeg een rood waas voor mijn oogen. Ik zag haar, met blocnote en potlood nog in de hand, wanhopig worstelen met den wellustigen werkgever.

‘Ik krijg je wel, jij kleine duivel!....’ hijgde hij.

‘Nooit, nooit! Dan liever opslag, ik bedoel ontslag,’ snikte zij.

‘Ceciel....’ stamelde ik.

‘Ceciel,’ zei Adriaan, ‘als dat zoo is, moest je je van nu af aan maar als onze secretaresse beschouwen.

Voor Olivier kan ik niet instaan, maar wat mezelf betreft, geef ik je de plechtige verzekering, dat ik het je niet lastig zal maken.'

'Je moest het ook eens wagen!' zei ik verhit.

'Nee,' zei Adriaan, 'ik zal het juist nìet wagen. Ceciel en ik zijn er de menschen niet naar om het elkaar moeilijk te maken, ik welk opzicht dan ook. Is niet, Ceciel?'

Ceciel keek mij heimelijk aan en bloosde diep. En die blos nam mijn laatste onrust weg. Die blos beteekende, dat zij Adriaan's woorden begrepen had en dat zij nu wist, dat hij daarmee bij voorbaat afstand had gedaan van haar, omdat ook hij inzag, dat zij reeds gekozen had.

Een groot geluksgevoel vervulde en verwarmde mij opeens net als jenever.

'Adriaan,' zei ik, 'wat staan die flapooren je toch goed!'

* * *

Ceciel kreeg haar zin. Ze bestelde nog dien zelfden middag een detective bij het haar bekende bureau in Amsterdam. Dat beloofde haar zijn besten man, een zekeren meneer Plint te sturen.

Daarna wees zij ons de weg naar haar bivak. We drongen onvervaard in een uithoek van het bosch door, waar wij nog nooit geweest waren en braken daar haar tent af. Ze had een uitrusting als een pelsjager, compleet met spa, houweel en zelfs een bijl. De ontroering greep mij weer naar de keel, toen ik dacht aan de eenzame nachten, die zij daar alleen in het donker had doorgebracht.

Wij sleepten dat alles naar huis en installeerden haar in de beste slaapkamer, die er te vinden was. Toen tele-

foneerde ze met haar hospita in Amsterdam, instrueerde die haar heele hebben en houden in te pakken en den volgenden dag mee te geven aan meneer Plint de detective, die het voor zijn vertrek naar Korenvliet zou komen halen.

Onder de bedrijven door waren wij zoo langzamerhand klaar met het ontbijt, en werd het tijd om eens over het diner te denken. Dat deden wij dan ook lang en grondig, onder het genot van wat sherry voor Ceciel en jenever voor ons, op het achtergrasveld.

De zon stond nu al laag en lange schaduwen vielen over onze geurende groene wereld tusschen het hooge hout. Het laatste beetje wind was gaan liggen en het werd een heerlijke zoele avond.

Ik zei niet veel. Ik keek stil naar Ceciel over den rand van mijn glas. Ze durfde mij niet aanzien, sinds dien eenen blik, waarmee zij alles verraden had. Zij praatte ostentatief met Adriaan en deed erg haar best om over zijn dunne praatjes te lachen. Maar ik wist waar haar werkelijke gedachten waren en zat er dankbaar en bewonderend bij.

Toen de schemering viel, kwam Zoete buiten dekken. Ik zei haar op scherpen toon, dat zij voortaan de orders van juffrouw Remèl had op te volgen, en wij sloegen haar alle drie. Gade wel te verstaan, om te zien of er niets verdachts in haar houding was. Maar zij begroette Ceciel allervriendelijkst en deed alsof zij van den prins geen kwaad wist.

Het werd voor mij een avond van stille vreugde. Ik dronk Oom Wout's Bourgogne en Ceciel's aanblik in. Ik was te vol van beiden om veel te kunnen zeggen.

De nacht kwam op fluweelen voeten en Zoete op pantoffels om op te doen. Ik beval haar kaarsen op tafel te zetten. Ik tuurde in de vlammen en hoorde in mijn

hoofd als muziek den eersten regel van een veers. ‘Gij kwaamt uit zon en zomer in mijn leven met een plons....’

‘Hoor eens, Ceciel,’ zei Adriaan, ‘dat verhaal van de schat blijft onder ons.’

Ik schrok op, alsof ik een dolkstoot had gekregen en mijn inspiratie brak als glas. Maar Ceciel wist zich ook nu te beheerschen en zei kalm: ‘Natuurlijk, dacht je, dat ik overal ging rondvertellen, dat er op Korenvliet een schat begraven ligt.’

‘Op Korenvliet?’ Adriaan lachte. ‘Op een eiland in de Amazone dan toch.’

Ceciel schrok. ‘Ach ja, natuurlijk,’ zei ze gauw en keek een heelen tijd strak voor zich op haar bord. Natuurlijk dacht ze aan mij.

Het was nu heelemaal donker. De sterren stonden precies boven het grasveld en achter mij uit het roerlooze geboomte klonk opeens een zilveren toon door de stilte.

‘De nachtegaal slaat....’ zei ik zalig.

‘Niet terugslaan, Olivier,’ vermaande Adriaan, en Ceciel giechelde. Maar ik voelde wat die opzettelijke giechel haar kostte en had alleen maar medelijden met de grove figuur, die Adriaan is.

‘Zoo menschenkinderen,’ zei Ceciel wat later, en durfde mij nog altijd niet aanzien, ‘bedtijd. We hebben morgen een hoop te doen.’

Ik schrok wakker uit mijn droomen. Ik was graag nog wat blijven zitten, maar ik begreep, dat zij Adriaan's tegenwoordigheid niet langer kon verdragen. Zij wilde alleen zijn met haar groote, groote geluk.

Wij brachten haar tot de deur van haar slaapkamer.

‘Slaap wel, Ceciel,’ zei ik, en kuste haar hand.

‘Maf ze,’ zei Adriaan.

‘Wel te rusten,’ fluisterde Ceciel en de deur ging achter haar dicht....

Wel te rusten.... Ja, dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Adriaan was gauw genoeg onder zeil, maar voor mij was geen slaap weggelegd dien nacht. Ik kleedde mij uit, maar kon er niet toe komen naar bed te gaan. Ik deed mijn kamerjas aan en stapte naar buiten op het balkon. De nachtegalen sloegen nu aan alle kanten in het hout. Gras en bloemen geurden in den nacht en de duisternis had niets griezeligs zoo van het balkon bekeken en met Adriaan vlak bij de hand.

Lang stond ik daar met opgeheven gelaat in de koelte en dacht aan mijzelf en huiverde van geluk en kou.

Tenslotte werd het mij toch te machtig, maar juist toen ik weer naar binnen wou gaan, hoorde ik diep in het bosch: ‘Plons!....’

Ik verstijfde. Met een plons was Ceciel in mijn leven gekomen, zou zij met een tweeden plons daaruit weer verdwijnen?

Ik dacht al niet meer, schoot mijn pantoffels aan en de kamer uit. Ik vond - hoe weet ik niet - den weg door het donkere huis naar beneden en stond toen trillend voor het achtergrasveld.

Geen geluid. Niets bewoog. Zelfs de nachtegalen zwegen.

Ademloos stond ik daar en wachtte. De sterren schitterden boven mijn hoofd, de vijver glansde achter het grasveld en de boomen..... onder de boomen kwam zij. Een lichte gestalte, snel en stil, nauw zichtbaar in het donker. Eén oogenblik maar zag ik haar, toen zij om de bocht van het pad langs den vijver tevoorschijn kwam uit de schaduwen. Daarna

kon ik haar meer raden dan zien, toen zij onder de overhangende takken der kastanjes langs het grasveld aan kwam zweven. Recht op mij af.... Ik hoorde haar hijgenden adem in het donker, toen stond zij voor mij. Zij gaf een korten kreet van schrik toen ik haar in mijn armen sloot. Even worstelde zij tegen, als een fier wild dier, dat de kracht van zijn meester nog niet wil erkennen, toen was zij getemd en terwijl mijn brandende kussen haar gewilligen mond vonden, gaf zij zich gewonnen.

Niet lang. Met een plotselingen ruk bevrijdde zij zich en vluchtte hijgend weg om den hoek van het huis.

En toen pas zag ik, dat het Zoete was.

VI Hartelijkheid

Hoewel ik het grootste deel van dien nacht rusteloos woelend doorbracht, verteerd van schaamte bij de herinnering aan Zoete's zoenen, werd ik den volgenden dag toch in alle vroegte wakker. Het kon hoogstens halfelf zijn.

Ik had na bitteren tweestrijd besloten aan niemand, ook niet aan Ceciel zelf, mijn nachtelijke ontmoeting met Zoete te bekennen. Als later mocht blijken, dat deze een schakel vormde in de keten van mysteriën, die naar den begraven schat leidden, kon ik er altijd nog mee voor den dag komen in den een of anderen vorm. Gesterkt door dit besluit besloot ik maar meteen op te staan.

Op het kussen naast mij zag ik net als gisteren de pieken van Adriaan's ragebol. Heel voorzichtig stapte ik uit bed, mijn adem inhoudend als ik naar de stille wildernis van haar op zijn kussen keek. Met mijn schoenen in de hand sloop ik, toen ik aangekleed was, op kousenvoeten de deur uit en de trap af om lekker voor Ceciel rozen te gaan plukken, terwijl Adriaan nog vadsig lag te ronken.

In het perk op het grasveld voor het huis trof ik Adriaan aan, met alle rozen, die daar gisteren nog gebloeid hadden in één reusachtige bos in zijn armen.

‘Voor Ceciel,’ zei hij blij.

‘Wat ligt er in je bed?’ vroeg ik.

‘Een ragebol.’

‘Ja,’ zei ik, ‘hij leek sprekend, behalve de ooren.’

‘Je moet geen overdreven eischen stellen aan een ragebol,’ zei Adriaan luchtig.

‘Wat is dat voor een auto?’ vroeg ik, en wees op een fel-rooden two-seater met een gezicht als een windhond, die voor de deur stond.

‘Voor Ceciel,’ zei Adriaan. ‘Ik ben daarstraks terwijl jij nog vadsig lag te ronken, even naar de stad geweest om hem voor haar te koopen. Hier, ik heb voor jou ook iets meegebracht.’ En hij gaf me een pakje cigaretten.

‘Dat zijn cigaretten van vijf cent per stuk!’ zei ik verontwaardigd. ‘Hoe kom je aan al dat geld?’

‘Man,’ zei Adriaan, ‘hoe kom ik er af! Vanmorgen met de eerste post, toen jij nog als een varken in je kussen lag te wroeten, maakte ik al een brief open van de notaris met het dividend van die eene theeonderneming van wijlen onzen overleden Oom Wout zaliger, die kortgeleden is gestorven. Weet je dat het heele ding voor één gulden in de boeken staat!’

‘Eén gulden!’ zei ik. ‘Eén gulden! En onderwijl verkwist jij duizenden aan cigaretten!’

‘Wat is er, m'n jongen?’ vroeg Adriaan honingzoet.

‘Ik ben je jongen niet,’ zei ik woedend, ‘hou je bek maar liever!’

‘Ik zei heelemaal niets, meneer,’ zei een stem achter mij.

‘Wat kom je dan doen!?’

‘Ik kom van de juwelier. Hier is de zichtzending, die U hebt besteld.’

‘Ik heb niets besteld!’ blafte ik.

‘Natuurlijk niet,’ zei Adriaan, en nam drie groote leeren cassettes van den jongen man in het zwart over. ‘Dat zijn van die attenties voor een vrouw, waar jij niet aan denkt. Het is natuurlijk maar een kleinigheid,’ en hij haalde een collier tevoorschijn waar de vonken afspatten, ‘en toch Olivier, het zijn juist kleine hartelijkheden zooals deze, die het leven voor een vrouw zoo aangenaam kunnen maken. Geloof mij, het zit hem niet in rijmlooze veerzen en mooie woorden. Een vrouw vraagt die subtiele oplettendheid, die regelrecht uit het hart komt. Bekijk dit nu eens goed, daar kun je iets van leeren.’ En hij gaf mij het heele vuurwerk in de hand.

‘Morgen, Ceciel!’ riep hij toen.

‘Morgen, Ceciel,’ zei ik, ‘kijk eens wat ik voor je heb laten komen!’ En voor zij iets kon zeggen, had ik haar het collier omgehangen.

‘Maar Olivier,’ riep ze, en bloosde tot in haar hals, ‘dat mag je niet doen.’

‘Ach,’ zei ik bescheiden, ‘het is maar een niemandalletje, en toch, het zijn juist kleine hartelijkheden zooals deze, die het leven voor een vrouw zoo aangenaam kunnen maken. Au, laat dat Adriaan!’

Ze was er stil van geworden en probeerde naar beneden te kijken op het geflonker om haar hals.

‘Nee,’ zei ze eindelijk zachtjes, ‘dàt gaat niet,’ en maakte met bevende vingers het collier weer los.

‘Dat heb ik Olivier ook al gezegd,’ zei Adriaan haastig, ‘maar hij wou niet luisteren. Hij heeft je er toch hoop ik geen pijn mee gedaan?’

‘Een klein beetje wel.....’ fluisterde Ceciel, en de vogels hielden op met zingen.

Het was doodstil om ons heen. ‘Nu sterf ik,’ dacht ik, maar het gebeurde niet. Achteraf gezien maar goed ook.

Dat echter kon ik op dat oogenblik nog niet begrijpen, toen ik moest toezien, hoe Adriaan haar zwijgend en heel ernstig de rozen overhandigde en zij haar gezicht daarin verborg.

'Ach,' dacht ik, 'als hij maar een paar hoofden kleiner was dan ik, zoodat ik hem in een oneerlijken strijd kon dooden....'

Langzaam draaide Ceciel zich om, haar gezicht nog over Adriaan's rozen gebogen.

'Wat een schat van een auto!' riep zij toen.

'Een cadeau van mij!' zei Adriaan triomfantelijk.

'Wat?!' vroeg ze, even beleedigd als over het collier.

'Een cadeau van mij voor Olivier,' zei de schoft gauw.

'Wat aardig, van de eene broer voor de andere,' zei ze geroerd.

'Ja,' zei ik heesch, 'van de eene broer voor de andere. Daar!' en ik schopte Adriaan àchter haar rug en ónder de zijne, zoo hard als ik kon.

Toen gaf ik den verbijsterden juweliersjongen zijn heele rommeltje terug en zei hoog:

'Schiet maar op. Wij koopen niet aan de deur.'

'Kom,' zei Adriaan, die geen gevoel heeft, zelfs niet in zijn achterste, 'laten wij gezellig gaan ontbijten. We mogen wel een beetje opschieten, want ik denk, dat meneer Plint van het detective-bureau wel gauw verschijnt.'

We ontbeten net als gisteren op het achtergrasveld. Maar ach hoe anders was alles nu!.... Ceciel zat bleek en zwijgend van de beleediging, die ik haar onwetend had aangedaan, tusschen ons in en hield haar oogen strak voor zich op haar bord. Ik zat naast haar en kon geen slok naar binnen krijgen van vernedering, haat en

berouw, en alleen Adriaan dronk en praatte, alsof er niets gebeurd was.

‘Nu, ik ben benieuwd wat die meneer Plint er van terecht brengt,’ zei hij vroolijk. ‘Ik zal om te beginnen zijn scherpzinnigheid eens op de proef stellen, voor wij hem de zaak voorleggen.’ En daarbij lachte hij geheimzinnig.

Hij hoefde niet lang te wachten, want wij waren nauwelijks aan ons tweede glas sherry toe, of daar kwam Zoete meneer Plint al aandienen. Ik keek gauw een anderen kant op, want ik kon haar aanblik niet verdragen, bij de gedachte, dat ik haar in mijn armen gehad en gezoend had, denkend dat het Ceciel was. Gelukkig verdween zij meteen weer, daar de heer Plint haar op den voet gevolgd was.

‘Plint,’ zei hij. ‘Plint is mijn naam. Van het Internationaal Detective Bureau.’

Wij namen hem scherp op, voor wij hem antwoord gaven, maar ik moet zeggen, dat de kerel een hoogst onaangenamen indruk op mij maakte. Hij was bijna twee meter lang, hinderlijk slank en leelijk bruin verbrand. Hij had goore witte tanden en een monsterachtigen rechten neus, een afschuwelijke zoogenaamd wilskrachtigen kin en valsche blauwe oogen, die je zoo recht aankeken, dat het nooit echt kon zijn. Kortom een louche individu. Bovendien gaf hij op zoo'n slinksche manier een hand, dat al je vingers er pijn van deden. Het eenige wat me aan den vent beviel was zijn das. Die had een aardig patroontje.

Ik liet hem even staan om hem vooral niet op zijn gemak te brengen en stelde hem toen zeer nonchalant aan Ceciel voor, die hem overigens nauwelijks aankeek.

‘Gaat u gerust zitten,’ zei ik daarop hoog en wees achteloos op een stoel, want ik was niet van plan het

heerschap als gentleman te behandelen. Adriaan echter kon den juisten toon van neerbuigende verachting natuurlijk weer niet vinden.

‘Een glas sherry, meneer Plint?’ vroeg hij, alsof de man onze gelijke was.

‘Wat graag,’ zei de vent vroolijk.

‘En een klapsigaar?’ vroeg Adriaan en schoof hem een kistje toe.

De kerel lachte. ‘Dank u,’ zei hij en stak er een op.

‘Pats!’ zei de sigaar meteen midden in zijn gezicht.

‘Verdomme!’ zei de lummel.

‘Wat is dat nou!’ zei Adriaan verontwaardigd. ‘Ik bied u een klapsigaar aan en als hij werkelijk klapt bent u nog boos ook!’

Toen begon ik te schudden van den lach. Adriaan kan een heel enkelen keer toch wel verbazend geestig zijn. Maar ik zag nog net bijtijds, dat Ceciel woedend naar hem keek.

‘Wat een misselijke aardigheid, Adriaan,’ zei ik gauw.

‘Volstrekt niet,’ grinnikte Adriaan. ‘Ik wou alleen de scherpzinnigheid van meneer Plint eens op de proef stellen. Ik wou eens kijken hoe het met zijn combinatievermogen staat.’

‘Uitstekend!’ zei Plint tusschen zijn tanden, en keek even naar Ceciel. ‘Uitstekend, dat kan ik u verzekeren.’

‘Nu,’ zei ik, ‘dan is de proefneming dus tot aller tevredenheid verloopen en weten we nu waar wij aan toe zijn.’

‘Inderdaad!’ zei Plint, en veegde den kruitdamp van zijn gezicht.

‘Kijk eens, meneer Plint,’ zei ik toen, langzamerhand weer wat opgevroolijkt, ‘u begrijpt wel, dat wij u niet hebben laten komen om hier maar het eene glas

sherry na het andere te drinken.' (Dat was om hem nog eens goed zijn ondergeschikte positie duidelijk te maken.) 'Er moet hier namelijk werk gedaan worden. Werk, dat den heelen mensch vereischt en dat u geen tijd zal laten u met iets of iémand anders bezig te houden, dan met dat werk en alleen met dat werk.'

'Precies!' zei Adriaan hartgrondig en keek naar Ceciel.

'Het werk, dat wij u opdragen,' ging ik voort, 'is van delicaten aard. Het betreft n.l. een begraven schat. Een schat, die begraven ligt in Brazilië op een eiland in de Amazone.'

'Wat!?....' zei Plint en keek mij in stomme verbazing aan, 'in Brazilië?.... Ik dacht....'

'Ik stel voor, dat u eerst luistert en dan zegt wat u denkt,' zei Ceciel opeens scherp, en Plint wipte in zijn stoel, alsof hij een prik gekregen had.

'Bravo!' zei Adriaan. En dat zei hij een kwartier later weer, toen Ceciel was uitgesproken en aan de hand van de copie van onze kaart alles aan Plint had uiteengezet.

'Maar....' zei Plint eindelijk.

'Geen maren!' zei ik streng. 'Begint u maar meteen vingerafdrukken op te nemen en het personeel te verhooren. U hebt natuurlijk al verdenkingen tegen bepaalde personen. Of liever gezegd, u weet natuurlijk al wie het origineel van onze kaart gestolen heeft.'

'Nee,' zei Plint.

'Maar ik wel!' riep Adriaan opeens. 'De burgemeester heeft het gedaan! Olivier, herinner je je, dat hij zijn hoed voor zich op tafel legde en een paar maal verschoof en hem eindelijk met een rare krampachtige beweging opnam? Toen is het gebeurd! Hij had zijn hoed boven op de kaart gelegd en pakte mèt zijn hoed tege-

lijk de kaart, die er onder lag. Daarom had hij opeens zoo'n haast om weg te komen!'

'Nu, meneer Plint,' zei ik, 'het valt me niet mee, dat u daar zelf niet opgekomen bent.'

'Hoe kon ik dat nou?' zei de klungel verontwaardigd, 'Ik was er toch niet bij toen het gebeurde.'

'Dat is het hem juist,' zei Adriaan. 'Wat hebben wij aan een detective, die op het kritieke oogenblik ergens anders is.'

Plint zei niets, en het bleef stil, tot Zoete den burgemeester kwam aandienen.

'Nu, meneer Plint,' zei ik gauw, 'nu krijgt u de kans om uw blunder goed te maken.'

Wij hadden haastig de copie van de kaart weggestopt, toen Zoete kwam en wachtten nu in spanning op den burgemeester, maar er was niets bijzonders aan hem te zien. Geen schuldige trek op het gelaat, geen hoorbare stem van het geweten uit zijn binnenste. Integendeel, hij keek hoogstvergenoegd.

'Vuile dief!' dachten wij.

'Morgen burgemeester,' zeiden wij.

Wij stelden hem voor aan Ceciel en Plint, en gaven hem toen een stoel. Hij legde een actentasch op tafel en keek ons vragend aan.

'Komt u maar met de papieren voor de dag, burgemeester,' zei Adriaan, 'wij hebben geen geheimen voor onze gasten. Maar laat ik u eerst een glas sherry en een klapsigaar geven.'

'Graag,' zei de burgemeester en had al weer pret voor tien. 'Als het tenminste een echte is.'

'Het ìs een echte,' zei Adriaan en gaf hem vuur.

'Pats!' zei de sigaar.

'Ziet u wel,' zei ik. 'Wij houden de menschen niet voor den gek.'

‘En nu over de brug met die tienduizend gulden,’ zei Adriaan. ‘Ik snak eenvoudig naar wat kleingeld.’

De burgemeester zag wit, voorzoover hij niet zwart zag van de kruitdamp.

‘Heeren....’ begon hij. Toen zag hij het nuttelooze van zijn pogingen in. ‘Zooiets heb ik nog nooit meegemaakt....’ mompelde hij.

‘Ik ook niet,’ zei Adriaan, ‘en u bent de tweede al vandaag. Meneer Plint hier was nummer één. Toen dat ding onder zijn neus ontplofte keek hij nog veel stommer dan U.’

‘Hoe is het mogelijk....’ mompelde de burgemeester.

‘Zegt u dat wel,’ zeiden wij blij. ‘En nu ter zake.’

De burgemeester kwam weer een beetje bij, terwijl hij allerlei papieren en een kaart op tafel uitbreidde.

‘Ik heb hier de strook gearceerd aangegeven,’ zei hij en wees naar A. ‘Het landweggetje L, dat hier langs de grenssloot G van Korenvliet loopt, wordt verbreed tot een primaire weg, die achterom Korenvliet heenloopt, en met de strook A kunnen wij dan net een bocht afsnijden, die anders een waar verkeersobtakel zou worden.’

‘Tienduizend gulden is een hoop geld voor een bocht,’ zei Plint peinzend en boog zich over de kaart. ‘Vooral voor een gemeente, die zich, naar ik hoor, binnenkort om steun tot het rijk zal moeten wenden.’

‘Hoe komt u er bij!’ riep de burgemeester verontwaardigd. ‘De gemeente Rittenburg armlastig! U insinueert, meneer Plint!’

‘Ik begrijpheel goed, meneer de Swevelchem,’ zei Plint en keek nog altijd niet op van de kaart, ‘dat u alles doet om uw gemeente aan fondsen te helpen, maar of het afsnijden van deze bocht voor Rittenburg de gewenschte

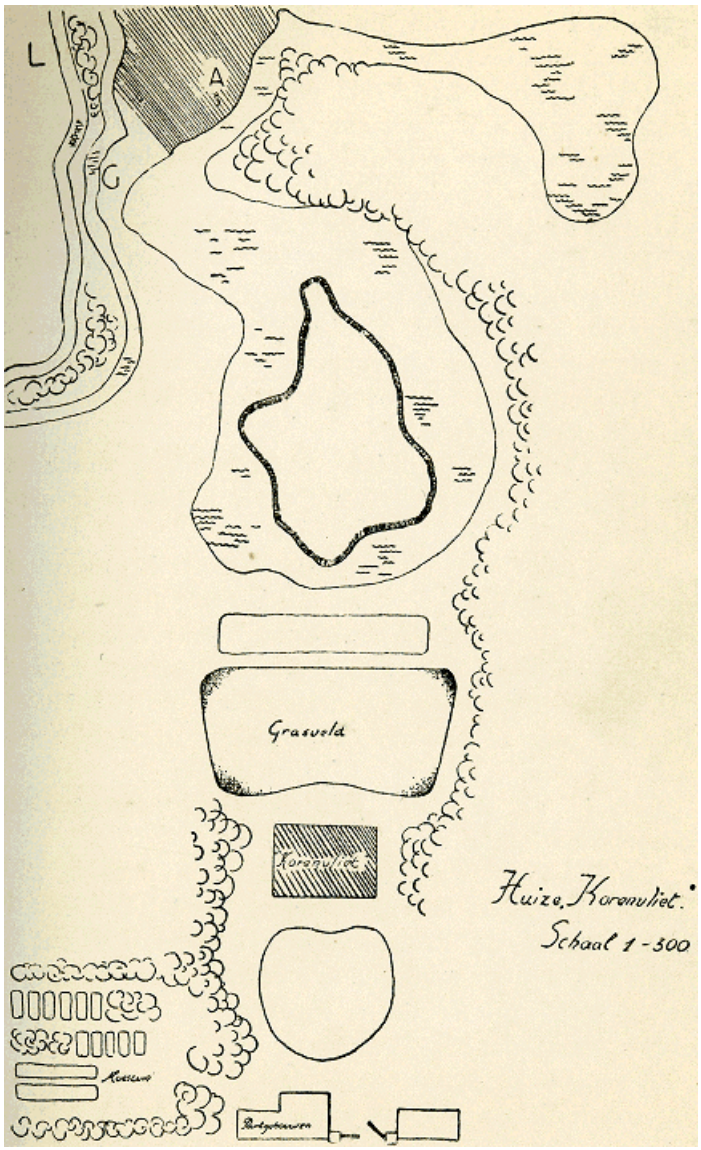
L
A
Grasveld
Huize. Koronvliet.
Schaal 1 - 500

resultaten zal opleveren, moet ik ernstig betwijfelen.'

'Ik ben hier niet gekomen om met u over gemeentepolitiek te debatteeren,' zei de burgemeester kortaf, 'maar om met de heeren hier zaken te doen.'

Nu, dat was gauw gebeurd. Hier een handteekeningetje en daar een handteekeningetje en de tienduizend gulden waren binnen. Maar toch bleef de ware stemming uit. Het debat tusschen Plint en den burgemeester had een stille spanning geschapen om onze anders zoo zorgelooze ontbijttafel. Een beetje gegêneerd bleven wij zitten zonder veel te zeggen, tot achter mij opeens een honderdvoudig versterkte luidspreker over het grasveld begon te brullen.

'Zoo Charles!' bulderde de luidspreker woedend, 'we schijnen elkaar nog al eens tegen het lijf te loopen, dezer dagen.'

'Dag Ceciel,' zei de burgemeester en begroette de douairière hoffelijk, 'je weet, dat het mij altijd een genoegen is.' 'Jetegen het lijfte loopen,' vulde Adriaan aan.

'Dat kan ik mij begrijpen,' zei de douairière kwaad-

Ik stootte Plint aan. 'De douairière,' zei ik zachtjes. 'Probeer haar te bekoren. Dan laat zij misschien iets los.'

'Ceciel,' zei ik toen, 'mag ik je een naamgenoote voorstellen?'

'Wat!' schreeuwde de douairière, en draaide zich als een tol om. 'Ik heb geen naamgenooten! Ik ben de laatste Pipsch van Remeldinghe. Ik weet wel, dat er ergens nog een paar idioten te vinden zijn, die beweren, dat zij recht op de naam Pipsch van Remeldinghe hebben, maar dat zijn oplichters, versta je!'

Zij staarde de echte Ceciel met zwoegende boezem aan, maar die zei niets en was alleen erg bleek geworden.

‘Maar Ceciel,’ zei ik onthutst, ‘beheersch toch je bruisend temperament, ik bedoel juffrouw Remèl hier, die alleen de voornaam met je gemeen heeft.... En verder niets!’ zei ik er opeens woedend achteraan en bekeek de kwaadaardige vleeschpudding van top tot teen.

‘Had dat eerder gezegd!’ riep de douairière en greep Ceciel's beide handen. ‘Neem me niet kwalijk, lieve kind, maar ik ben de laatste dagen wat nerveus.’

‘Het gaat mij net zoo,’ zei Adriaan gauw om de situatie te redden. ‘Dat is de lente.’ Toen zag ik den burgemeester voor het eerst lachen sinds de klapsigaar.

‘Wat een charmante vrouw!’ fluisterde Plint mij heel hard in het oor. ‘Wil je mij niet aan haar voorstellen, Olivier?’

Ik wou hem juist zeggen, dat ik me maar niet door den eersten den besten betaalden speurhond laat tutoyeeren, maar de douairière had hem al gehoord en kwam dadelijk stralend op hem toevloeien.

‘Ceciel,’ zei ik, ‘dit is meneer Plint.’ Ik zweeg even en streed een korten maar heftigen strijd met mijn aangeboren klassebewustzijn, toen voegde ik er tandenknarsend aan toe: ‘Een oude vriend van mijn broer en mij.’

‘Mevrouw,’ zei Plint en kuste haar de hand, alsof hij werkelijk een heer was, ‘ik ben blij, dat ik, na alles wat ik van u gehoord heb van Adriaan en Oliviertje, nu eindelijk met u kennis mag maken.’

De douairière keek naar hem op met een blik van radelooze gelukzaligheid, zei opeens met een hooge piepstem: ‘Wat heb ik het warm....’ en liet zich toen, zonder haar oogen van hem af te wenden in een stoel naast hem neerzinken.

‘Dan zal een glas sherry u smaken,’ zei Plint en greep

waarachtig zoomaar naar de flesch, de brutale hond!

'Halt!' riep Adriaan. 'Ceciel waar is dat glas, dat je gisteren meegenomen hebt? Wij schenken hier wel sherry maar geen glazen.'

Toen lachte iedereen en ook de douairière baste weer vroolijk mee, al wendde zij, na een laatsten kwaadaardigen blik op den burgemeester, haar oogen dan ook niet meer van Plint af.

'Ik heb het meegebracht! Ik heb het meegebracht!' schreeuwde zij. 'Ik heb het in mijn tasch. Waar is mijn tasch nu weer. Au vervloekt!' En ze vloog op, alsof zij in haar douairière gestoken was. En dat was ook zoo, want zij was op haar tasch gaan zitten. En daar kwamen de versplinterde resten van het glas dan ook uit tevoorschijn, toen ze hem binnenstebuiten keerde.

Zij lachte zelf zoo hard, dat iedereen schaterend achterover lag in zijn stoel. En zoo kwam het, dat ik, die tegenover haar zat, de eenige was die zag, dat er behalve een poeierdoos, lipstick, sleutels en andere schoonheidsmiddelen nog iets uit haar tasch viel. Dat was een stuk papier, dat voor mijn voeten op den grond fladderde. Zoo zag het er uit:

maar meer kon ik in de gauwigheid niet zien, want iemand zette er gauw zijn voet op.

Die iemand was ikzelf. Hadden jullie niet gedacht, hè?

'Nu,' zei Adriaan, toen we allemaal een beetje uitgelachen waren, 'dan moet Ceciel maar een nieuw glas hebben.' Maar zoover kwam het niet. Diep in het bosch klonk opeens een afschuwelijk steunen, toen een huiveringwekkend gekraak, dat aanzwol en aan-

zwol, tot het eindigde in een donderenden slag, die wegstierf in een groote zucht, alsof een reusachtig wezen daar in het hout was neergeveld.

We waren allemaal overeind gevlogen, ik ook. Eén oogenblik had ik de kaart onder mijn voet vergeten, maar - bliksemsnel in mijn reacties - zette ik, zelfs zonder te kijken, mijn opgeheven voet weer op de zelfde plaats neer. Toen, in de verwarring om mij heen, keek ik gauw even naar beneden. Godlof, geen stukje van het papier gluurde onder mijn schoen uit.

'Wat was dat! Wat was dat!?' riep iedereen.

'Wat was dat!' riep ik ook, om geen argwaan te wekken, en ging heel voorzichtig weer zitten zonder mijn voet te verplaatsen.

Alleen de burgemeester had zich kalm gehouden. Hij glimlachte tevreden.

'Dat was de eerste boom, die geveld werd op het stuk grond, dat u zoojuist aan de gemeente verkocht hebt,' zei hij rustig. 'En nu moet ik eens gaan kijken hoe het werk verloopt. De kaart van Korenvliet laat ik u, misschien kunt u hem gebruiken, als u aan de nieuwe grens van het buiten iets veranderen wilt. Dag Ceciel, dag juffrouw Remèl, dag meneer Plint, dag Heeren.' En toen wandelde hij dwars over òns grasveld naar zijn nieuwe bezit, met een breede grijns over zijn heelen rug!

'De burgemeester schijnt haast te hebben met zijn graafwerk,' zei Plint en keek hem na.

De douairière vloog overeind bij die woorden. Zij was al weer heelemaal van haar tramontanen, en keek den burgemeester na alsof zij hem met huid en haar wou opvreten.

'O....' fluisterde zij toen dreunend en klampte zich aan Plint vast. 'O.... dat is vreeselijk.... dat

is vreeselijk.... Ik moet naar huis.... ik moet iets innemen....'

Ik breng u, Mevrouw,' zei Plint ijverig en sprong op.

'O ja,' stamelde de douairière, 'doet u dat.... doet u dat....' En, vastgeklemd aan zijn arm, alsof zij hem nooit meer zou loslaten, liet ze zich door hem wegleiden, als een tamme beer, die niet lekker geworden is.

Ceciel keek hen met vlammende blikken na.

'Ik heb hoofdpijn!' zei ze opeens met een vreemde harde stem, sprong op en rende met gebogen hoofd het huis in.

Ik had haar graag willen volgen, om haar aspirine te geven, koude compressen te maken en aan haar bed gezeten haar een paar van mijn veerzen te zeggen, maar dit keer was de plicht sterker dan de liefde. Ik hield daarom Adriaan, die haar na wilde loopen, met geweld terug.

'Broer,' zei ik plechtig, 'wij komen nader tot de oplossing van het raadsel. Zie je mijn rechtervoet? Welnu, let goed op wat er te voorschijn komt, als ik dien voet verplaats.' Ik bleef Adriaan aanzien om de reactie op zijn gezicht gade te slaan. Ik tilde mijn voet voorzichtig op en zette hem iets verder weer neer.

'Nu Adriaan,' vroeg ik zegevierend, 'wat zie je?'

'Niets,' zei Adriaan en rende Ceciel achterna.

* * *

Ik bleef dien verderen dag op het grasveld ontbijten. Ik deed net, alsof ik aan heel andere dingen dacht, verzette van tijd tot tijd achteloos mijn rechtervoet en keek dan bliksemsnel naar beneden, of ik de kaart toch niet net kon snappen. Maar deze kaart was al net zoo als zijn voorganger. Hij was en bleef weg en dat deed

het verdere gezelschap ook, behalve Adriaan. Die kwam al gauw eenigszins bedremmeld terug met de mededeeling, dat Ceciel zich op haar kamer had opgesloten, maar hoezeer heel mijn hart ook naar haar schreeuwde, ik mocht op dat oogenblik mijn post niet verlaten en bleef verbeten jagen op de kaart.

Terwijl Adriaan mij hielp het ontbijt leeg te drinken, vertelde ik hem alles van de kaart uit de tasch van de douairière en van de raadselachtige verdwijning daarvan. Maar hij zei alleen maar:

'Ach ja, de symptomen zijn bij iedereen weer anders. De een ziet witte muizen en de ander slangen. Ik persoonlijk pleeg spinnen te zien.' Toen sprong hij krijschend op en rende weg, want er klom een groote spin in zijn glas op en nipte van zijn sherry.

Ik ging door met mijn werk en bleef daarmee bezig, tot de burgemeester terugkwam van zijn inspectie. Hij straalde van vreugde.

'Dat is nog eens aanpakken!' riep hij. 'Binnen vierentwintig uur is al het graafwerk gedaan!'

'En toch ligt de schat lekker in Brazilië, smerige, vuile, gemeene dief van een burgemeester,' dacht ik. Maar ik zei niets en gaf hem Adriaan's glas met de dronken spin er in. Hij verzwolg het weerlooze dier, de wreedaard, en nam toen afscheid.

'Ik heb een hulpbruggetje over de grenssloot laten leggen,' zei hij, 'zoodat ik voortaan de werkzaamheden buitenom kan bereiken. Ik hoef u dan niet telkens te storen.'

'Dat is geen bezwaar, hoor,' zei ik. 'U komt er zelf wel uit, hè? Excuseert u mij, maar ik heb het verbazend druk'. En ik begon weer met mijn rechtervoet.

Het was hard werk, maar ik gaf het niet op. Uur in uur uit bleef ik volhouden. Het werd middag. De zon

brandde op mij neer, de vogels die den heelen morgen zoo dapper gezongen hadden, zwegen, de boomen die den heelen morgen zoo frisch hadden geruischt, werden stil en de flesschen, die jaren lang zoo vol waren geweest, werden leeg. Maar ik ben een doorzetter en bleef jagen op de kaart.

Adriaan kwam wat gekalmeerd weer terug, dronk een paar glazen sherry voor de schrik en begon mee te helpen. Dat was mij zeer wekom, want als Adriaan zoo'n reusachtige schuit verzet, is de kans dat daar iets onder te voorschijn komt natuurlijk veel grooter, dan wanneer ik mijn zooveel sierlijker onderdanen verplaats. Toch mocht ook dat niet baten. En toen tegen het eind van den middag Plint weer verscheen, waren wij allebei doodmoe. Plint trouwens blijkbaar ook.

Hij liet zich met een zucht in een stoel vallen en zei alleen maar: ‘Oef!....’

‘Hard gewerkt, ouwe jongen?’ vroeg Adriaan en sloeg hem op zijn schouder.

Plint zuchtte. ‘Verschrikkelijk....’ zei hij.

‘Nou wij anders ook,’ zei Adriaan. ‘De heele dag zijn wij bezig geweest. Kijk eens naar mijn rechtervoet. Let nu goed op, wat er tevoorschijn komt, als ik hem opzij zet.’

Plint keek. ‘Niets,’ zei hij.

‘Dat is het juist....’ fluisterde Adriaan vertrouwelijk. ‘Daar klopt iets niet.... Er moet een stuk van de kaart onder tevoorschijn komen....’

‘Waar komt dat dan vandaan?’ vroeg Plint.

‘Uit de tasch van de douairière, slimmerd,’ zei ik, ‘maar jij hebt het niet gezien.’

‘Wat!....’ riep Plint.

‘Ja, ja....’ zei ik droomerig, ‘toen die dikzak d'r tasch omkeerde om dat kapotte glas er uit te halen, viel

dat stuk kaart eruit. Nou, en ik ook niet slim zette m'n voet er op.'

'En?....' vroeg Plint.

'Verder niet.... niets dan sherry.... de heele middag lang. Hé, laat dat, ik ben je meisje niet!' Maar Plint liet niet los en schudde me heen en weer.

'Waar is dat stuk gebleven!' riep hij.

Ik aaide hem over het gezicht, want mijn hart was vol teederheid voor hem.

'Ik weet het niet, poes,' zei ik.

'Maar je had je voet er op!'

'Ja, ja,' zei ik zalig, 'maar toen ik hem optilde was het ding gelukkig weg.... Wat een opluchting.... wat een opluchting.... Stel je voor, dat ik mijn leven lang hier had moeten zitten, met mijn voet op die smerige kaart.... nee, nee het is maar beter zoo....'

Maar Plint scheen daar anders over te denken. Hij trok me aan mijn kleeren, alsof wij al jaren verloofd waren.

'Heb je gezien wat er opstond?!' vroeg hij koortsachtig.

'Nee,' zei ik. 'Jij?'

'Nee,' zei Plint opeens heel kalm, 'maar ik heb het gehoord.'

'Wat!....' zeiden wij, en meteen was al het werk van een heelen dag voor niets. Wij waren weer nuchter!

'Wat!?....' zeiden wij weer.

'Ja,' zei Plint, nu heel rustig. 'De douairière heeft mij verteld, wat er op die kaart stond, maar dat is niet alles wat ik vandaag te weten gekomen ben. Ik heb nog meer. Alsjeblieft!' En hij legde een stuk perkament op tafel. Kijk zoo zag het er uit:

‘Hoe kom je daaraan?’ vroeg Adriaan.

‘Van de douairière,’ zei Plinten boog het moede hoofd.

‘Zoo maar gratis, present, cadeau, voorniets?’ vroeg Adriaan.

‘Nee,’ fluisterde Plint, ‘ik heb het geruild.’

‘Waarvoor?’ vroeg ik. Maar Plint zuchtte alleen maar en zei niets.

‘Is dat alles, of heb je nog iets toegekregen?’ vroeg Adriaan.

Plint keek hem vol haat aan. ‘Ja,’ zei hij, ‘ik heb op den koop toe nog informatie gekregen over de kaart, waar Olivier zijn voet opzette en die nu weg is.’

‘Ik moet zeggen, Plint,’ zei ik, ‘je valt me mee. Je hebt jezelf niet gespaard.’

‘Barst!’ zei Plint.

‘Hier, drink eens,’ zei Adriaan, ‘dat zal je goed doen.’

‘Het was zoo....,’ begon Plint nadat hij zich gelaafd had.

‘Halt!’ zei Adriaan ‘Geen scabreuze details alsjeblieft. Wij willen alleen de resultaten weten. Hoe die bereikt zijn, blijft jouw zaak.’

Plint overlegde kennelijk even bij zichzelf, of hij ons

nu maar vermoorden zou of niet, en besloot na korten strijd tot nog een glas sherry.

‘De zaak zit zoo,’ begon hij weer, uiterlijk zeer beheerscht. ‘Dit stuk met ‘ALWAER’ en ‘richt zig by’ is het oorspronkelijke stuk van de douairière, dat zij tusschen oude familiepapieren op Lindenbosch heeft gevonden. Het stuk waarop Olivier zijn voet gezet heeft, en dat verdwenen is, was een copie van het stuk van de burgemeester, dat deze - altijd volgens de douairière - eveneens tusschen oude familiepapieren gevonden zou hebben. Op dat stuk stond ‘LEYT IN’ en daaronder ‘naer den schat’. Die copie had de douairière en zou ze mij ook gegeven hebben, als niet eerst zijzelf en daarna Olivier het ding verloren had.’

‘Hoe kwam de douairière aan een copie van het stuk van de burgemeester?’ vroeg ik.

Plint zuchtte even. ‘Ook geruild,’ zei hij toen. ‘De burgemeester en de douairière hebben indertijd alles wat zij van de schat wisten uitgewisseld. De burgemeester toonde zijn deel van de kaart en de douairière het hare, maar toen zij daarmee geen van beiden een stap verder kwamen, dachten ze allebei, dat de ander hen bedroog door iets achter te houden. Sindsdien is de liefde aanmerkelijk bekoeld.’

‘Ik heb nu,’ ging hij voort, ‘naast de andere argumenten, die ik heb moeten aanwenden om de douairière over te halen, haar gezegd, dat jullie van plan zijn heel Korenvliet ondersteboven te graven en dat zij dus toch geen enkele kans heeft op de schat, tenzij zij jullie helpt, door haar kaarten op tafel te leggen. Ik heb haar beloofd, dat, als dientengevolge de schat op Korenvliet gevonden wordt, zij er 2/6 deel van krijgt.’

‘Maar de schat ligt immers niet op Korenvliet,’ zei ik.

‘Inderdaad, maar dat weet zij niet, want ik heb van jullie kaart, waaruit blijkt, dat hij in Brazilië ligt, niets gezegd. Ik heb haar alleen verteld, dat jullie de legende van de verborgen schat hebben gehoord en nu systematisch heel Korenvliet willen gaan afzoeken. Daarom kon ik haar toch ook zonder bezwaar 2/6 deel beloven, als hij op Korenvliet gevonden wordt. Daar is hij immers niet, en wanneer wij hem straks uit het eiland in de Amazone opgraven, hebben wij geen enkele verplichting aan haar.’

‘Slim, Plint, heel slim,’ zei Adriaan.

‘Nu zijn er voorloopig nog twee punten op te helderen,’ zei Plint, die langzamerhand weer een beetje begon bij te komen. Maar daar kwam Ceciel eindelijk naar buiten. Ach, zij zag er aanbiddelijk uit met haar groote ernstige oogen, waarmee zij ons een voor een onderzoekend aankeek. Maar Adriaan, die gevoellooze hond, lette daar natuurlijk niet op. ‘Ceciel!’ riep hij, en hief zijn glas op, ‘we zijn de schat op het spoor. Plint heeft de douairière verleid..... Au, Plint laat dat!’

Ceciel ging langzaam zitten.

‘Arme kind,’ zei ik bewogen, ‘je kan wel zien, dat je hoofdpijn hebt gehad. Je ziet doodsbleek.’

Plint keek naar Ceciel als een geslagen hond. Je kon duidelijk zien, dat hij het meer dan pijnlijk vond, dat Adriaan in haar bijzijn dergelijke dingen zei. Dat nam mij bijzonder voor den man in en ik zei gauw:

‘Meneer Plint heeft een lang en hartelijk onderhoud gehad met de douairière....’

‘Hm, hm,’ zei Adriaan guitig, ‘een lang en hartstochtelijk onderhoud bedoel je....’ En ik moest ondanks mezelf even lachen.

‘De quaestie is deze,’ zei Plint heesch en keek strak

voor zich op den grond, ‘we hebben nu een copie van onze kaart en het origineel van de douairière....’

‘Ja,’ zei Adriaan grijnzend, ‘voor het origineel van de douairière heeft Plint gezorgd!’

Plint werd nog iets bleeker en legde de beide stukken op tafel. ‘Olivier,’ zei hij toen, en hij had moeite om te spreken, ‘had vanmorgen de hand gelegd....’

‘Zijn voet gezet....’ zei Adriaan.

‘.... op de copie van de kaart van de burgemeester, die de douairière verloor, toen zij dat kapotte sherryglas uit haar tasch haalde. Op dat stuk staat: ‘LEYT IN’ en er onder ‘naer den schat’, maar ik vrees, dat het ons niet veel verder zal brengen naar de schat, want het is op de meest raadselachtige manier verdwenen. Hoe weet ik niet.’

‘Ik wel,’ zei Ceciel en staarde wezenloos voor zich uit. ‘De burgemeester heeft het opgeraapt, toen Olivier opsprong omdat die boom omviel.’

‘Dus de burgemeester heeft het!’ riep Adriaan.

‘Nee,’ zei Ceciel. ‘Ik!’ En dit legde zij op tafel:

‘Waarachtig,’ zei ik. ‘Net als Plint zei. Daar staat het: ‘LEYT IN’ en ‘naer den schat’.’
Maar Plint keek niet eens naar de kaart. Hij staarde Ceciel doodsbleek aan.

‘Hoe kom je daaraan!?’ riep hij bevend.

Zij antwoordde niet dadelijk, maar keek ons een voor een strak aan, Plint het laatst.
Toen zei ze langzaam:

‘Ik heb een lang en hartelijk onderhoud gehad met de burgemeester....’

VII Zuidenwind

Het werd doodstil om de tafel na die woorden. Plint wrong zijn handen krampachtig in elkaar en Adriaan staarde Ceciel aan, alsof hij spoken zag. Maar ik glimlachte om de verrukkelijke onschuld, waarmee zij die laatste woorden had uitgesproken, die ikzelf ten opzichte van Plint even tevoren in een zoo geheel andere beteekenis had gebruikt.

Plint stond met een ruk op. Hij zag heel bleek.

'Ik ga een eindje omloopen,' zei hij verwilderd.

'Ik ga met je mee,' zei Adriaan schor, en weg waren ze. Ik bleef glimlachen.

'Kleine Ceciel,' zei ik, 'je weet het zelf niet, maar je hebt ons gezelschap zwaar geschokt. Je hebt gehoord wat Adriaan in zijn verregaande tactloosheid van Plint en de douairière zei....'

'Is dat waar?' vroeg zij en greep mijn arm.

'Natuurlijk,' zei ik, 'dergelijke dingen hooren tot het dagelijksch werk van een goedafgerichte speurhond zooals hij, maar het was geen manier van Adriaan om er in jouw bijzijn over te spreken. Plint zelf vond dat ook kennelijk heel pijnlijk, wat mij erg is meegevallen van een doodgewone detective. Daarom kwam ik toen tusschen beide met de formuleering: 'een lang en hartelijk onderhoud', maar toen jij in je verrukkelijke on-

schuld, die zelfde uitdrukking gebruikte voor je gesprek met de burgemeester, waren zij natuurlijk geschokt over iets dat zij van jou als een heel misplaatst grapje opvatten.' En ik lachte smakelijk.

'Maar het is heelemaal niet waar!' riep Ceciel opeens.

'Natuurlijk is het niet waar, liefste. Je was immers op je kamer.'

'Olivier....' fluisterde ze, en toen opeens snikte zij het uit en lag in mijn armen en sprakeloos zoende ik haar natte oogen en haar vochtigen warmen mond, die de mijne zocht in een langen langen zoen....

Eerst voelde ik haar lichaam schokken van de snikken tegen het mijne, maar langzamerhand werd zij rustiger. Tenslotte boog zij haar hoofd achterover, zoodat zij mij aankijken kon en zei: 'Zoo, en laten wij ons nu eens bezig houden met de drie kaarten.'

Ik begreep niets van dien plotselingen ommekeer, maar ik wou haar gevoelens niet forceeren en ging dus op haar zakelijken toon in, alsof er niets gebeurd was.

'Dat is best,' zei ik, 'maar er is één ding, dat ik nog niet heelemaal begrijp. Je hebt de burgemeester niet meer gesproken. Hoe kom je dan aan zijn kaart?'

Ze keek mij met een allerliefst schuldig gezicht aan.

'De burgemeester heeft die kaart heelemaal niet weggenomen,' zei ze.

'Wie dan?'

'Ik,' zei Ceciel.

'Jij! Waarom?'

Ze keek mij schuw aan. 'Ik was bang, dat hij verloren zou gaan....'

'Maar waarom zei je dan, dat de burgemeester het had gedaan?'

‘Ik wou ‘meneer Plint’ pesten,’ zei ze tusschen haar tanden.

Toen ging mij eindelijk een licht op. ‘Ach,’ riep ik, ‘nu begrijp ik je. Je wou hem eens laten zien, dat hij niets presteert en dat hij zijn oogen in zijn zak heeft, op het oogenblik dat het er op aankomt.’

‘Ja,’ zei Ceciel heel hard. ‘Ik haat hem!’

Nu, dat klonk mij als muziek in de ooren, en dus zei ik:

‘Is dat niet wat héél erg? Ik moet bekennen, dat hij mij in den beginne ook niet bijster sympathiek was, maar hij begint me nu geducht mee te vallen.’

‘Mij niet!’ zei Ceciel. ‘En nu aan het werk. Laten wij eens kijken of er uit deze legkaart iets te maken valt.’

Ze paste de drie stukken aan elkaar. Zoo:

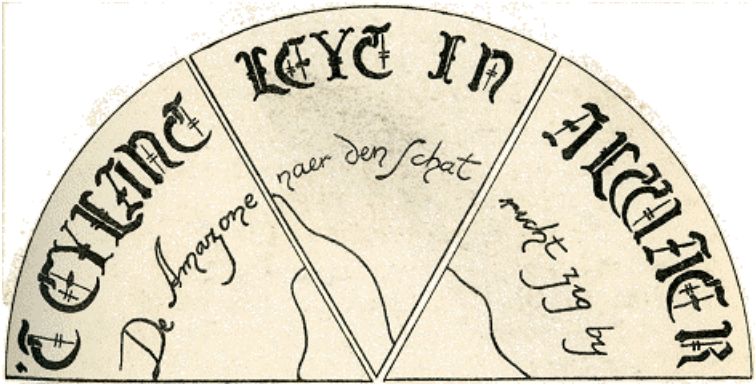

‘Klopt niet,’ zei ik. ‘Noch met de tekst, noch met de kustlijn. Wacht eens. Wat denk je hiervan?’ En ik veranderde de volgorde. Zoo:

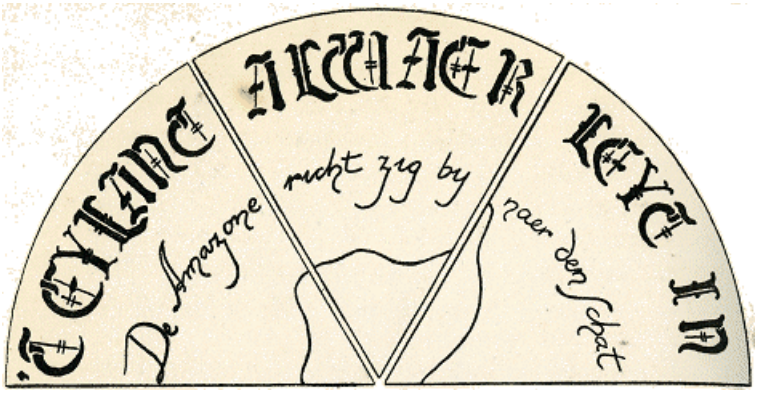

'Prachtig!' riep Ceciel. 'Een en twee zijn goed. Lees maar: 'T EYLANT ALWAER' enz., en de lijn van de kaart klopt ook.'

'Maar de tweede regel: 'De Amazone richt zig bij' vind ik maar matig bevredigend,' zei ik. 'De Amazone 'richt zig niet bij', die ligt, of stroomt over, of wast. Ik heb nog nooit gehoord van een rivier, die zich bijricht. Toch moet het zoo wel juist zijn, dat blijkt uit de kustlijn van het eiland, die loopt precies door.'

'Ja,' zei Ceciel, 'een en twee zijn goed in deze volgorde, dat is vast en zeker, maar we kunnen drie nog aan de andere kant leggen. Kijk. Zoo:'

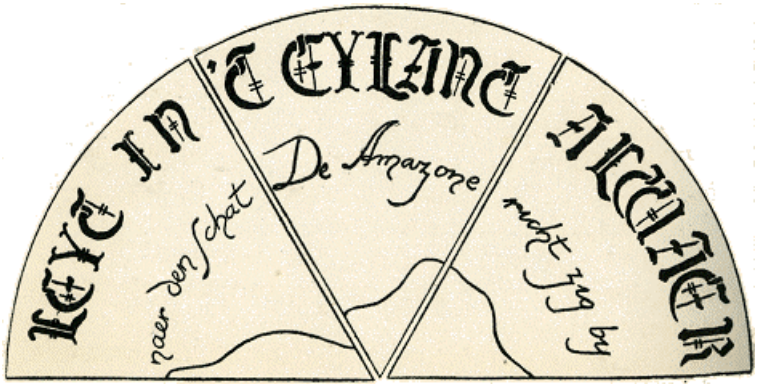

‘Nee, ook mis,’ zei ik, ‘Kijk maar naar de kustlijn. Met de tekst zou het nog ten deele te rijmen zijn, want ‘LEYT IN T EYLANT’ zou heel goed kunnen, maar ‘naer den schat de Amazone’ is onzin en bovendien de kustlijn geeft al dadelijk de doorslag. Met andere woorden: het stuk ‘LEYT IN’ past nergens bij de twee andere, zoodat wij daar vrijwel niets aan hebben. ‘T EYLANT ALWAER’ is dus ons eenige aanknoopingspunt. Wat nu?’

‘Ja, wat nu?’ zei Ceciel. ‘Nu hebben we drie stukken, maar we komen er niets verder mee, zoolang we niet weten waar de andere drie zijn. En daar hebben we geen flauw idée van.’

‘Inderdaad,’ zei ik, ‘de douairière heeft bij haar lang en hartelijk onderhoud met Plint ongetwijfeld alles laten zien, wat zij te vertoonen heeft. Is er iets, Ceciel?....’

‘Nee, Olivier, alleen mijn hoofdpijn,’

‘Arme liefste. We weten dus dat zij niets meer te onthullen heeft. Dat weten we in zekeren zin ook van de burgemeester. Want wat de burgemeester wist, wist de douairière en wat de douairière wist, wist de burgemeester.’

‘Hoezoo?’ vroeg Ceciel.

‘O ja, dat is waar. Je was er niet bij, toen Plint dat vertelde. Het zit zoo, zie je. De burgemeester en de douairière hebben indertijd.... enfin, je begrijpt wel wat ik bedoel.... ze hebben.... ze hebben elkaar ingelicht over de schat.... volgens.... volgens de methode Plint.... begrijp je?’

‘Ja,’ zei Ceciel toonloos. ‘Ik begrijp....’ en ik zag aan haar gezicht, dat de hoofdpijn al weer kwam opzetten.

‘Daarom weten wij door middel van de douairière

dan ook alles wat de burgemeester wist. En zoo was de douairière ook aan deze copie van de kaart van de burgemeester gekomen. Helaas is later het nauwe contact tusschen die twee afgebroken, anders zouden we nu ook wel van de douairière te weten kunnen komen of de burgemeester onze kaart gestolen heeft. Dat zou een peulschilletje zijn voor Plint. De douairière heeft dat zeker niet gedaan, anders had ze hem dat in de opwinding van het oogenblik heusch wel opgebiecht. Al weer die nare hoofdpijn, liefste?'

'Olivier,' zei Ceciel opeens met een schelle stem, 'bèn je werkelijk zoo dom, of dòè je alleen maar zoo?'

'Ceciel,' zei ik, 'ik bèn niet alleen zoo dom om waanzinnig veel van je te houden, maar ik doe ook nog zoo stom om het je eerlijk te zeggen ook.'

'Olivier!....' riep Ceciel heel hard.

'Olivier....' zei ze toen heel zachtjes.

'Olivier!' zei Adriaan, die opeens naast de tafel stond.

'Olivier!....' riep Ceciel en vluchtte het huis in.

'Olivier!' zei ik zelf, want dat scheen het eenige te zijn, wat er in deze situatie te zeggen viel.

'Olivier,' zei Adriaan en liet zich langzaam in een stoel zinken. 'We hebben een slang aan onze boezem gekoesterd.'

'Nou,' zei ik, met het hoofd nog vol van Ceciel, 'ik vind dat zij meer op een goedgewasschen speenvarken lijkt.'

'Wie? Ceciel?'

'Nee, rund, de douairière natuurlijk.'

'Ik praat niet over de douairière, Olivier. Ik praat over Ceciel.'

Ik was te verbaasd om hartstochtelijk boos te worden.

'Ceciel een slang, Adriaan?'

‘Een cobra, Olivier, een python, een ratelslang, een brandweerslang, een tuinspuit, zeg ik je!’

‘Ik begrijp je niet, Adriaan.’

Adiraan schudde meewarig het hoofd.

‘Houder van het wereldrecord in stupiditeit op de lange afstand, begrijp je dan niet wat er gebeurd is. Heb je dan niet gehoord wat ze zelf gezegd heeft! ‘Een lang en hartelijk onderhoud met de burgemeester’! Jawel, griesmeelpudding met bessensap! Terwijl wij dachten, dat zij lekker met hoofdpijn op haar kamer lag, is zij het bosch ingeslopen die satyr met ambtsketen achterna, en daar in het kreupelhout, dat hij geen vijf minuten geleden van ons gekocht had, in het kreupelhout, waarvoor wij dit jaar nog belasting betalen, daar is het gebeurd, het onderhoud!....’

Ik had hem natuurlijk op de plaats moeten dooden, maar Adriaan is zooveel grooter dan ik, dat ik smakelijk begon te lachen.

‘Ceciel was de heele tijd op haar kamer,’ zei ik geamuseerd. ‘Ze las mijn veerzen,’ zei ik er achteraan om het wat waarschijnlijker te maken.

‘Dat bewijst het juist,’ riep Adriaan. ‘Iemand die jouw sinterklaasgedichten leest, houdt het geen minuut uit op welke kamer dan ook.’

‘Cultuurlooze prool,’ zei ik ijskoud, ‘laat me je meedeelen, dat zelfs als ze mijn veerzen nièt had gelezen en zelfs als ze de burgemeester wèl had gesproken, ze de kaart nog niet van hem had kunnen krijgen, want die had hij niet.’

‘Wie had hem dan!?’ schreeuwde iemand achter mij, en daar stond een compleet verwilderde Plint als een toonbeeld van ellende.

‘Ceciel zelf,’ zei ik zegevierend.

‘Hoe kwam zij er dan aan?’

‘Zij had hem opgeraapt, toen wij allemaal opsprongen, toen die boom omviel.’

‘Ja, dat zegt ze natuurlijk,’ riep Plint bijna met tranen in zijn oogen, ‘maar wie garandeert me dat het waar is.’

Ik begreep niets van de vent zijn opwinding, maar begon nu toch wel genoeg te krijgen van hun minne verdachtmakingen.

‘*Ik* garandeer het je!’ zei ik.

‘Hoe?’

‘Ik heb het gezien,’ loog ik dapper.

‘*Wat* heb je gezien?’

‘Dat zij de kaart opraapte.’

‘Waarom zegt ze dan, dat de burgemeester het deed....’ riep Plint wanhopig.

‘Hoor eens, Plint,’ zei ik, ‘ik begrijp eigenlijk volstrekt niet, waarmee je je bemoeit, maar als je het nu met alle geweld weten wil, laat ik je dan maar eerlijk vertellen, dat juffrouw Remèl niets van je moet hebben. Daarom wou ze jou eens laten zien, dat je hier geen sikkepit presteert, tenzij bij gelegenheden zooals met onze geachte buurvrouw, in wie je het nuttige met het aangename vereenigd vond. Ze gaf je dus een lesje door met die kaart voor den dag te komen, die jij als betaalde speurhond natuurlijk had moeten apporteeren. Om je je fouten nog iets duidelijker te laten voelen, deed zij alsof zij die kaart met dezelfde kunst en hetzelfde vliegwerk van de burgemeester had losgekregen, die jij met zooveel geestdrift op de douairière hebt toegepast. En als je nu de waterlanders de vrije loop wilt laten, doe het dan boven die fuchsia daar, want die heeft dringend water noodig, zie ik.’

Mijn rede maakte indruk. Plint liet zich langzaam in een stoel zinken; leunde achterover alsof hij te moe was

om rechtop te zitten en staarde minuten lang in de lucht.

Na een tijdje keek ik eens, of hij een vliegmachine of een onweer zag opkomen, maar er was niets te zien, behalve de vergulde windwijzer op den toren van het huis, die geen haan maar een zonderlinge zeemeermin voorstelde, die met pijl en boog de windrichting wees.

Ik zei niets. Adriaan zat er bij met zijn mond vol geplombeerde tanden en Plint bleef maar staren. Ik geloof, dat zij zich allebei geducht schaamden over hun slechte gedachten en begon nu eindelijk de heele zaak wel te begrijpen. Ze waren niet gechoqueerd geweest over iets dat zij als een misplaatst grapje van Ceciel hadden beschouwd, maar hadden waarachtig gedacht dat ze werkelijk.... Ik werd opeens bleek van woede.

'Jullie zijn twee vieze ploerten!' barstte ik los. Maar er kwam geen antwoord. Plint sloeg zich opeens voor het voorhoofd dat het knalde en stamelde heelemaal van de kook:

'Zuidewind.... zui-de-wind!....' Toen stond hij op als een slaapwandelaar en wankelde het huis in.

Adriaan en ik keken omhoog naar de zeemeermin en zagen, dat hij gelijk had. Het was inderdaad zuidenwind.

'Toch lijkt het meer op zonnesteek,' zei Adriaan.

* * *

Ik moet tot mijn spijt bekennen, dat ik nog steeds niet weet, of alles wat er dien verderen middag en in den nacht, die er op volgde, gebeurde, ook werkelijk gebeurde. Wat ik er mij van herinner is zóó vreemd en verward, dat ik nog steeds geneigd ben het allemaal voor een droom te houden.

Het begon met Adriaan. Hij was na Plint's wonderlijke opmerking over den zuidenwind de drie kaarten

plus de kaart van Korenvliet, die de burgemeester voor ons achtergelaten had en die allemaal nog op tafel lagen, gaan bestudeeren. Hij bleef er een heelen tijd zoet mee en zei niets meer. Alleen zag ik, dat zijn gezicht meer en meer betrok. Tenslotte stak hij met een diep ernstige uitdrukking het heele geval in zijn zak en bleef zwijgend voor zich uitstaren. Het was onderwijl al weer theetijd geworden, maar toen Zoete de genever bracht, weigerde hij daarvan te drinken.

'Je moet ziek zijn, broer,' zei ik bezorgd.

'Nee,' zei hij, 'ik denk.'

Nu, dat was zooiets ongehoords, dat ik mij inderdaad ernstig ongerust ging maken. Ik sloeg een enkel glaasje om en Adriaan bezorgd gade. Het was een akelig gezicht zooals hij daar strak en onbeweeglijk vlak naast mij zat, zonder de vertrouwde beweging naar het lokkend kristal voor hem op tafel. Hij staarde maar voor zich uit en verroerde geen vin, uur in uur uit.

Het begon avond te worden en ik zelf was reeds lang onder moeder alcohols vleugelen, maar toen ik hem heel voorzichtig een glaasje toeschoof, wendde hij als een schuw diertje het hoofd af. Het werd mij angstig te moede, want waarlijk zoo kende ik mijn Adriaan niet.

Net als gisteren vielen lange schaduwen over het grasveld, net als gisteren kwam Zoete dekken voor het diner buiten.

Even later kwam Plint eindelijk weer tevoorschijn. Maar hij was nu een ander mensch. Hij keek zegevierend om zich heen en kwam bij mij zitten, alsof wij oude vrienden waren. En dat waren wij eigenlijk ook, sinds ik wist hoe Ceciel over hem dacht.

'Olivier,' zei hij, 'als wij er eens een glaasje op namen!'

'Kerel,' zei ik, want hij begon mij met de minuut sym-

pathieker te worden, ‘ik doe al twee uur lang niets anders.’

Toen werd hij Adriaan gewaar. Hij keek hem met groote oogen aan.

‘Wat heeft je broer?’ vroeg hij.

‘Stil,’ zei ik, ‘laat hem met rust. Adriaan is niet lekker, hij denkt.’

‘Groote genade,’ zei Plint en sloeg zijn glaasje om, ‘voor de eerste keer?’

‘Nee,’ zei Adriaan en werd opeens wakker, ‘voor de laatste keer!’ En daarbij keek hij Plint met groote hongerige oogen aan, alsof hij hem met huid en haar wou opvreten. Maar zoover kwam het niet, want daar kwam Ceciel eindelijk ook aan. Plint en ik sprongen op, maar Adriaan was al weer ingestort. Hij bleef zitten en staarde voor zich uit als een os, die aan de gelukkiger tijden denkt, toen hij nog geen os was.

Ceciel was niet zoo veranderd als Plint. Zij had een hooge kleur en haar oogen stonden brandend in haar gezicht toen zij mij aankeek. Geen wonder overigens.

‘Geen hoofdpijn meer?’ vroeg ik.

‘Nee, geen hoofdpijn meer,’ zei Ceciel en staarde voor zich uit, kennelijk in de herinnering aan onzen eersten zoen.

‘Dat denk je maar!’ zei Adriaan opeens en verviel weer in zijn verdooving.

‘Hij kan het niet helpen, Ceciel,’ zei ik verontschuldigend. ‘Hij denkt, zie je. En dat is hij niet gewend.’

‘Ja, dat zie ik,’ zei Ceciel en toen schaterden wij allemaal om het stomme smoel van Adriaan en begonnen te eten.

Een erg vroolijk maal werd het helaas niet, want Adriaan bedierf ons pleizier en onze eetlust door zijn

botte manier van doen. Hij zei geen boe of ba, liet zijn voedsel onaangeroerd staan en bleef maar voor zich uitstaren.

Tenslotte begon hij zoo op onze zenuwen te werken, dat wij na het eten alle drie meteen opstonden en tegelijk zeiden: ‘Kom, ik ga vanavond maar eens vroeg naar bed.’ Toen moesten wij, ondanks de bedorven stemming, toch wel even lachen om dit incident. Bovendien was Adriaan na drie uur denken blijkbaar tot een conclusie gekomen. Hij stond langzaam op en zei plechtig:

‘Kom, ik ga vanavond maar eens vroeg naar bed.’

Toen lachten wij drieën nog harder, maar daarmee was zijn conversatie weer uitgeput. Hij zei verder niets, draaide zich om zonder ons een blik waardig te keuren en ging statig het huis in. Wij volgden hem een beetje verbaasd, zeiden elkaar binnen schouderophalend goeden nacht en trokken ons terug, met het gevoel van een bedorven avond in onze monden.

Adriaan sliep dadelijk, maar ik kon ook dit keer weer den slaap niet vatten. Nu waren het echter niet de nachtegalen, mijn groote liefde of de uitgebreide borrel, die mij uit den slaap hielden, maar een vaag gevoel van onrust dat mij vervulde. Het was mij, alsof er iets gebeuren ging, alsof buiten in het bosch een stille verwachting hing, alsof ook in de slaapkamer een atmosfeer van spanning binnensloop. Ik moest daar eerlijk gezegd niets van hebben en kroop zoo diep mogelijk weg onder de lakens, maar ook daar hing reeds een benauwende atmosfeer. Die echter werd veroorzaakt door Adriaan naast mij!

Midden in den nacht werd ik met een schok uit een diepe insomnia wakker. Ik zat meteen rechtovereind en luisterde, trillend over mijn heele lichaam, want nu

was de onzichtbare dreiging vlakbij. Er was iets.... Maar toen zag ik, dat juist het tegenovergestelde het geval was: er was iets nièt. Dat iets was Adriaan! Doodelijk ontzet keek ik naar het leege bed naast mij en luisterde met al mijn zenuwen tot het uiterste gespannen. Maar toen ik geen afschuwelijke kreet eindigend in een vreeselijk gerochel hoorde, drong opeens de verklaring voor zijn afwezigheid tot mij door, en gerustgesteld ging ik weer liggen.

Na een kwartier echter was hij nog niet terug en mijn onrust kwam weer boven. 'Zoo traag is Adriaan niet,' dacht ik en stond vastbesloten op om mij te gaan overtuigen. Mijn ergste vermoedens werden bewaarheid. Het ding stond op 'Vrij'. Adriaan was weg!....

IJlings liep ik terug naar onze slaapkamer en begon mij aan te kleeden. Ik was net bezig met mijn das, toen ik, door de open balkondeuren, buiten snelle voetstappen hoorde naderen. Ik knipte meteen het licht uit, ook al werd het daardoor wel wat erg donker, en glipte het balkon op.

Het pad dat langs het achtergrasveld en daarna langs het huis naar voren liep, werd net op dat oogenblik overgoten met het zilveren licht van een groote volle maan, die juist oprees boven het inktzwarte geboomte. De stappen kwamen snel nader in de donkere schaduw onder de overhangende takken der kastanjes, maar ik kon nog niet zien wie daar aankwam. Ademloos keek en luisterde ik. En toen opeens gleed een spookachtige gestalte uit de duisternis te voorschijn in het maanlicht. Het was Zoete! Maar zij was niet alleen. Aan haar borst geklemd droeg zij een kind!

Even maar zag ik haar, toen zij onder het balkon voorbij-ijlde en om den voorkant van het huis verdween.

Ik ben wars van alle klein-burgerlijke vooroordeelen, en ik moet zeggen, dat ik geroerd was bij de gedachte aan Zoete, die zich alleen 's nachts met haar onwettig kroost buiten waagde. Ik kreeg echter nauwelijks den tijd om daar dieper op in te gaan, want al weer kwamen stappen nader door het bosch, zwaarder ditmaal. Bijna op het zelfde oogenblik zag ik Berend in het maanlicht verschijnen. Hij nam den zelfden weg als Zoete en was al weer verdwenen voor het tot mij doordrong, dat ook hij een kind in zijn armen had.

Het was allemaal zoo onverwacht en geheimzinnig, dat ik een heelen tijd op het balkon bleef staan met mijn open boord, voor ik me weer herinnerde, dat Adriaan weg was. Haastig kleedde ik mij toen verder aan en overlegde intusschen wat mij te doen stond. Ik kwam na eenigen twijfel tot de conclusie, dat er wel niets anders op zou zitten dan hem buiten te gaan zoeken. Het was een geluk, dat de maan scheen, zoodat het niet donker was ....en ik tenminste iets zien kon.

Ik sloop op mijn teenen naar beneden, doodsbenauwd om Ceciel wakker te maken, draaide - ik weet eigenlijk niet waarom - geen licht aan in de groote achterkamer, deed - ik weet al evenmin waarom - heel voorzichtig de deur naar de serre open, sloop - ik weet het allerminst waarom - als een dief naar buiten en verdween meteen in de schaduw van de kastanjes langs het achtergrasveld, dat blank en badend in het maanlicht voor mij lag in den stillen nacht.

Ik had mij daar nauwelijks verscholen, of daar kwam- alsof zij als volgend nummer van het programma besteld was - de douairière aanvloeien om den voorkant van het huis. Ze had een vreemdsoortig toilet aan, dat hoofdzakelijk uit parfum en décolleté bestond. Dat was me wat te veel van het goede en ik trok mij schie-

lijk nog dieper terug in de beschermende schaduw. Helaas, vlak voor mijn schuilplaats bleef zij natuurlijk staan en ik, die de twee laatste jaren lang maar één keer in de week vleesch gekregen had, moest wel toezien op dien provoceerenden overvloed. 'De Venus van Kilo', zei ik tegen mezelf en kon mij maar net goed houden.

Maar ook dit feest der zinnen duurde niet lang, want nu was nummer vier al op komst. Ik hoorde zachte stappen in de serre, en jawel, geruischloos als een mannelijke elf kwam daar vriend Plint het huis uitzweven, uitsluitend gekleed in een nauwsluitend zwembroekje.

De douairière maakte een klein geluidje van verrukking en verborg zich nota bene ook in mijn schaduw. Ik kon nog maar net een stap verder tusschen de blaren doen, zoodat ze niet tegen mij aan veerde. Zij bleef vlak naast mij staan en als heel haar machtig décolleté niet als een rose blaasbalg luidruchtig op en neer was gegaan, had zij mijn hart zeker hooren kloppen. Een wolk van parfum sloeg van haar af en prikkelde mij zoo in mijn neusgaten, dat ik een geweldige nies voelde opkomen.

Ondertusschen was Plint, sluipend als een panter zonder kleeren aan, al tot vlak bij onze schuilplaats genaderd. De douairière, nu met ingehouden blaasbalg, stond onbeweeglijk als een groot stilleven van Rubens. Ik begon mij al met verbazing af te vragen, of zij hem ongemoeid zou laten trekken, toen ze heel zachtjes: 'Schat....' zei. Dat wil zeggen, voor haar doen was het zachtjes, in werkelijkheid echter dreunde dat eene woord als een donderslag door het bosch. De echo rolde drie keer heen en weer over het grasveld en boven mijn hoofd stegen uit hun slaap opgeschrikte

vogels in doodsangst krijschend van hun nesten op. Maar het allerergste was Plint er aan toe. Hij sprong bijna uit zijn zwembroekje van schrik en bleef toen verstijfd van ontzetting staan, alsof dat werkelijk gebeurd was.

'Jij!....' fluisterde hij.

'Ja ik,' kirde de douairière, en de laatste vogels lieten hun eieren in den steek.

Wat er toen gebeurde valt met geen woorden te beschrijven, maar heel mijn hart gaat uit naar Plint, wanneer ik denk aan dien strijd van man tegen man, ik bedoel man tegen vrouw, dien hij te voeren kreeg. Ik weet dan ook niet hoe dit alles afgeloopen zou zijn, als door het vuur van de worsteling de wolken parfum, die opstegen van alles wat er maar aan douairière voorhanden was, niet zoo prikkelend geworden waren, dat ik opeens schallend moest niezen midden in het handgemeen.

Het resultaat was verbijsterend. Plint maakte bliksemsnel gebruik van de ééne sekonde dat haar doodelijke greep verslapte om zich los te rukken en vloog terug naar het huis. De douairière luisterde één oogenblik met zwoegenden boezem, maar kon de plaats van mijn nies blijkbaar niet thuis brengen, maakte toen ijlings haar overgekookt décolleté in orde, en vluchtte even verschrikt als Plint het pad af en verdween om het huis, net als daarstraks Berend en Zoete.

Ik hoorde nog even de stappen van de douairière in de oprijlaan langs het voorplein, ik hoorde nog even een deur dichtslaan binnen in het huis, toen was alles weer stil en alleen het maanlicht lag nog koel en geheimzinnig over het grasveld daar voor mij.

Voor den tweeden keer bemerkte ik toen met schaamte, dat ik Adriaan's verdwijning vergeten had.

Maar ik had nu wel begrepen, dat ik in dezen nacht alleen maar toeschouwer was en niet handelend hoefde op te treden. Dus wachtte ik vol vertrouwen in de schaduw op de dingen, die komen zouden.

Vreemd genoeg kwam er voorloopig nu geen enkel ding meer. In het slapende huis, dat witglanzend in het maanlicht stond, verroerde zich niets. De douairière bleef verdwenen, Plint al evenzeer en het lichte grasveld bleef leeg als een tooneel tusschen twee bedrijven. Het donkere bosch er om heen stond roerloos met witte plassen maanlicht op paden en grasvelden en gapende stukken zwarte schaduw onder de boomen.

Maar toen, in de ademlooze stilte, die zich onder de tooverachtige blanke lucht over dat alles uitbreidde, klonk diep in het bosch als een signaal voor het volgend bedrijf: ‘Plons!....’

Het was inderdaad een signaal. Het geluid was nog niet weggestorven, of een donkere gestalte gleed geruischloos uit het hakhout aan den overkant van het grasveld tevoorschijn, stond even stil met opgeheven hoofd als een wild beest dat zijn prooi ruikt en rende toen met lange sprongen naar het pad, dat langs den vijver het bosch inkronkelde. Ik hoorde het gras, nat van dauw onder zijn voeten ritselen. Verstijfd van schrik keek ik toe. Het was een groote angstwekkende figuur, die met een doodelijke zekerheid en snelheid zijn weg koos het bosch in. Het hart bonsde mij in de schoenen bij de gedachte aan alles wat hij tegen mij zou kunnen zeggen, als ik hem te lijf ging. Maar toen herinnerde ik mij den plons, die hem tevoorschijn geroepen had en iets zei mij, dat die plons Ceciel heette. Op hetzelfde oogenblik begon ik hem na te rennen, op eerbiedigen afstand.

Hij hoorde mij niet, en zoo vlogen wij zwijgend

achter elkaar aan door maanlicht en schaduw langs den stillen vijver, waarlangs nog slechts één dag geleden Adriaan en ik gedraafd waren naar dien eersten plons in mijn leven.

Plotseling stond de gestalte voor mij met een ruk stil, op de zelfde plek, bij het ingevallen rustieke bruggetje, waar wij ook toen stil hadden gestaan, toen Ceciel.... Daar stond Ceciel, net als toen, tot aan haar knieën in de vijver. Zij had nu een badpak aan, dat haar nog bekoorlijker stond dan het costuum waarin zij zich; onbespied in haar volle vrouwelijke glorie, dien eersten keer aan mij had vertoond.

De onbekende voor mij hield zijn hijgenden heeten adem in. Alles was doodstil. Ceciel stond daar met haar aanbiddelijk gezicht opgeheven in het maanlicht en luisterde in een houding van onnavolgbare gratie. Toen, met een verrukkelijke kleine beweging, alsof zij iets onaangenaams van zich afschudde, draaide zij zich om, liet zich stilletjes in het water glijden en zwom met behoedzame slagen naar den overkant. Daar verbrak de betoovering een oogenblik, want zij had moeite om tegen de vrij steile oever op te komen, wat haar tijdelijk tot krampachtige en onwaardige houdingen noopte, die mij pijn deden. Maar eenmaal op het gras aan den overkant, richtte zij zich in haar volle lengte op, glanzend en badend in het maanlicht als Diana zelf en luisterde weer in de stilte. Toen, zoo geluidloos en snel dat ik haar bewegingen nauwelijks volgen kon, glipte zij weg tusschen het hakhout en was verdwenen, alsof zij slechts een visioen geweest was.

Ik had alles om mij heen vergeten, bij dit heerlijk spel in het maanlicht, maar nu werd ik ruw gewekt. De onbekende voor mij liet een beestachtig gegrom hooren, was met één sprong over het pad, dook met een

slag, die door het heele bosch weergalmde met kleeren en al plat op zijn buik in de vijver en schoot met woeste slagen naar den overkant.

‘Ach heer, als ik maar geen watervrees had!’ dacht ik. Maar daarna dacht ik volstrekt niet meer en zag alleen nog het afschuwelijk beeld van Ceciel in haar eenvoudige badpak worstelend tegen den onbeleefden aanrander. Het volgend oogenblik werd ik ijskoud, alles klokte, gorgelde en borrelde in mijn hoofd, ik kreeg natte voeten en sloeg met armen en beenen om mij heen. Daarna ontdekte ik mijzelf met Adriaan kletsnat over den grond rollend en trachtend hem onder den gordel te raken - met mijn schoen. Ik schrok erg toen ik zag wat ik deed en sprong haastig op.

‘Waar is hij!.... Waar is hij!?....’ riep ik.

‘Wie?’ vroeg Adriaan.

‘Die kerel, die Ceciel wou aanranden!’

‘Die kerel was ik en Ceciel aanranden wou hij heelemaal niet. Hij was alleen maar op zoek naar de schat en als hij zich niet vergist, heeft hij hem gevonden ook.’

Hij trok mij mee het kreupelhout in en daar op een rond grasveldje tusschen de elzen stond - o roerende aanblik - Ceciel bibberend van de kou in haar badpak te huilen in het maanlicht.

‘Wat is er, liefste?.... Wat is er toch!?....’ vroeg ik doodelijk ongerust.

‘De schat is weg.... de schat is weg....’ snikte Ceciel.

‘Precies!’ zei Adriaan grimmig en wees op een groote kuil voor onze voeten, waar alleen een paar verrotte en vermolmde planken in lagen. Toen keek de druipende Adriaan de druipende Ceciel aan:

‘Golddigger!!!’ zei hij.

VIII De ontmaskering

Na Adriaan's schandelijke uitbarsting tegen Ceciel bleef het een heelen tijd stil. Het water droop in straaltjes uit onze kleeren, en opeens begonnen wij alle drie in koor te klappertanden. Ik trok gauw mijn jasje uit en hing het Ceciel om de bloote schouders, maar ze schudde het met een woeste beweging van zich af, en toen pas merkte ik, dat het ding heelemaal nat was. Ik keek radeloos om mij heen, of er niet iets anders was, dat ik haar kon omslaan, en zag tusschen de boomen de zon en Plint opkomen. Hij had een grooten badmantel bij zich, dien hij Ceciel zorgzaam omhing en legde zijn arm om haar heen, de vlegel! Tot mijn onuitsprekelijke verbazing liet ze hem rustig begaan en leunde zelfs snikkend tegen hem aan. Het was alsof ik een dolkstoot dwars door mijn koude kleeren kreeg.

‘Wij moeten van dit vervloekte eiland af!’ zei Adriaan.

‘Eiland?....’ mompelde ik, en zag alleen Ceciel.

‘Ja, stommerd. Dit is het eiland waar de schat lag.’

‘En de Amazone dan?’

‘Staat op de toren en wees de ligging van de schat aan.’

Ik merkte dat Adriaan ijlde, zei niets meer en staarde weer rampzalig naar Ceciel, die met haar hoofd tegen

Plint's schouder, nog altijd wanhopig stond te huilen. Ik zag nu ook, dat de ellendeling zelfs geen zwembroekje meer aanhad. Hij was heelemaal gekleed en nog droog ook.

'Hoe kom jij over de vijver?' vroeg ik, en door die woorden drong het opeens tot mij door, dat wij werkelijk op een eiland waren.

'Kom maar,' zei hij en ging ons met Ceciel voor.

'Ja zeker,' zei Adriaan, 'ik kom, maar ik zou jullie allebei raden geen poging te doen om te ontsnappen, want de politie is gauw bij de hand!'

Niemand zei iets. Ik zelf het allerminst. In ganzenmarsch volgden wij Plint, die ons voorging naar den vijver aan den anderen kant van het eiland. Daar lagen twee drijvende planken, die door opgeblazen gummiluchtzakken werden opgehouden, dwars over het water.

'Keurig Plint, keurig,' zei Adriaan. 'Ik moet zeggen, je hebt aan alles gedacht.' Maar Plint antwoordde niets, en ook terwijl wij in onze natte kleeren naar huis sopten, bleef alles stil.

Het was al licht onder de boomen. De dauw schitterde op het gras van het achterveld, toen onze droeve stoet daar aankwam, en de moedigste vogels waren sedert het overhaast vertrek van de douairière weer teruggekeerd en zongen aan alle kanten in de boomen, alsof er niets gebeurd was. Zij hadden, zooals dat meer het geval is met vogels, ongelijk. Er was wel degelijk iets gebeurd. Mij hart was n.l. gebroken bij den aanblik van Ceciel in Plint's armen. Ik was volkomen verdoofd door den slag. Heel verweg hoorde ik Adriaan tegen hen zeggen: 'Ik verwacht jullie binnen een uur hier beneden. Probeer niet te ontsnappen, of ik laat jullie als gewone dieven oppakken!' Ja, dat hoorde ik hem zeggen tegen Ceciel, en toch kwam het niet bij mij op hem te dooden!

Ze verdwenen samen naar boven. Samen! Ceciel nog altijd dicht tegen hem aangedrukt, en voor het eerst sinds mijn kinderjaren verlangde ik naar een flikje voor de troost.

'Kom,' zei Adriaan toen vol ruwe hartelijkheid tegen mij, 'kom, stom loeder, ga je verkleeden.'

Hij moest het nog wel tien keer zeggen. Eerst op de trap en later op de slaapkamer, maar het hielp niets. Ik was een gebroken man.

'Adriaan,' hoorde ik mezelf telkens weer fluisteren, 'Adriaan, zet de gaskraan open.... Zet de gaskraan toch open....'

'Ben je gek,' zei Adriaan, 'het is nu geen oogenblik om spiegeleieren te bakken. We moeten eerst met die twee oplichters afrekenen.'

Hoe het zoo ver kwam, weet ik niet, maar op de een of andere manier moet mijn onderwustzijn me verkleed hebben, want ik herinner me, dat ik droge kleeren aanhad, toen Adriaan me naar beneden sleepte 'voor de afrekening' zooals hij zei.

De zon scheen nu stralend over het achtergrasveld, maar de vogels hadden inmiddels hun vergissing ingezien. Zij zwegen, zoodra ik buitenkwam, met stomheid geslagen door het leed, dat uit mijn trekken sprak.

Adriaan liet mij de tafel, waaraan ik zooveel gelukkige uren had doorgebracht, naar buiten op het grasveld brengen. Maar mijn verdriet was te groot.

'Adriaan,' zei ik, 'ik kan dit niet dragen.'

'Schuif hem dan,' zei Adriaan.

'Ik bedoel de tafel niet. Ik bedoel mijn leed, Adriaan.'

'Je bent niet lekker,' zei Adriaan.

'Ik wou, dat ik dood was,' zei ik.

'Ik ook,' zei Adriaan, 'dan erfde ik van je.'

Toen kwamen Ceciel en Plint naar buiten en uit wan-

hoop tilde ik de tafel met één hand boven mijn hoofd en smeet hem tien meter ver, waar hij staan moest. Ze keken heel bedrukt, maar Adriaan gromde als een valsche hond, toen hij hen zag.

‘Ga zitten,’ zei hij bevelend. Zij deden het. ‘Kijk!’ zei hij toen. Zij deden het. En toen pas zag ik, wat hij ondertusschen op tafel had neergelegd. Dit was het:

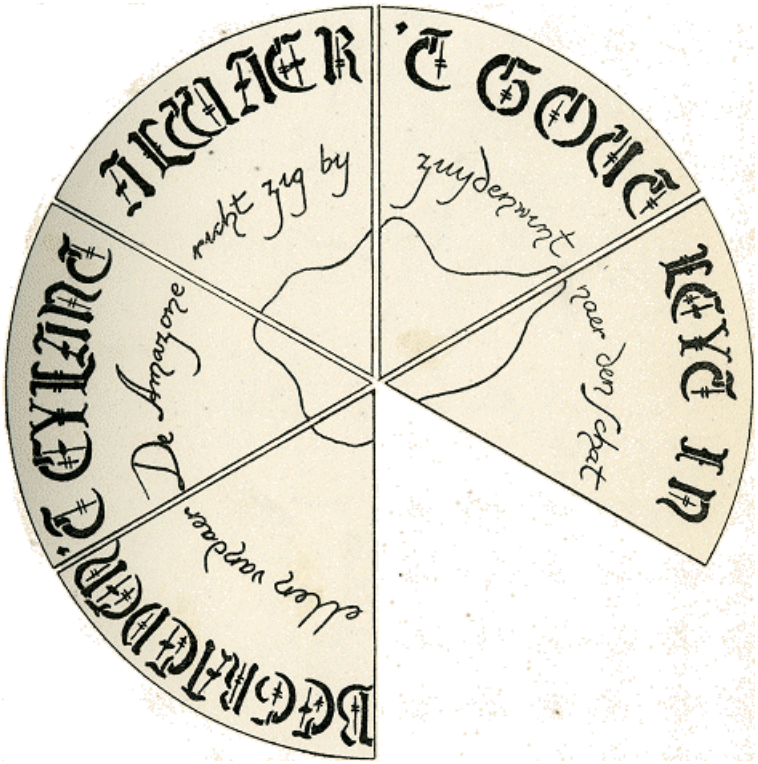

‘Kijk Olivier,’ zei Adriaan, alsof de twee anderen er niet bij waren, ‘hier hebben we nu de heele kaart van

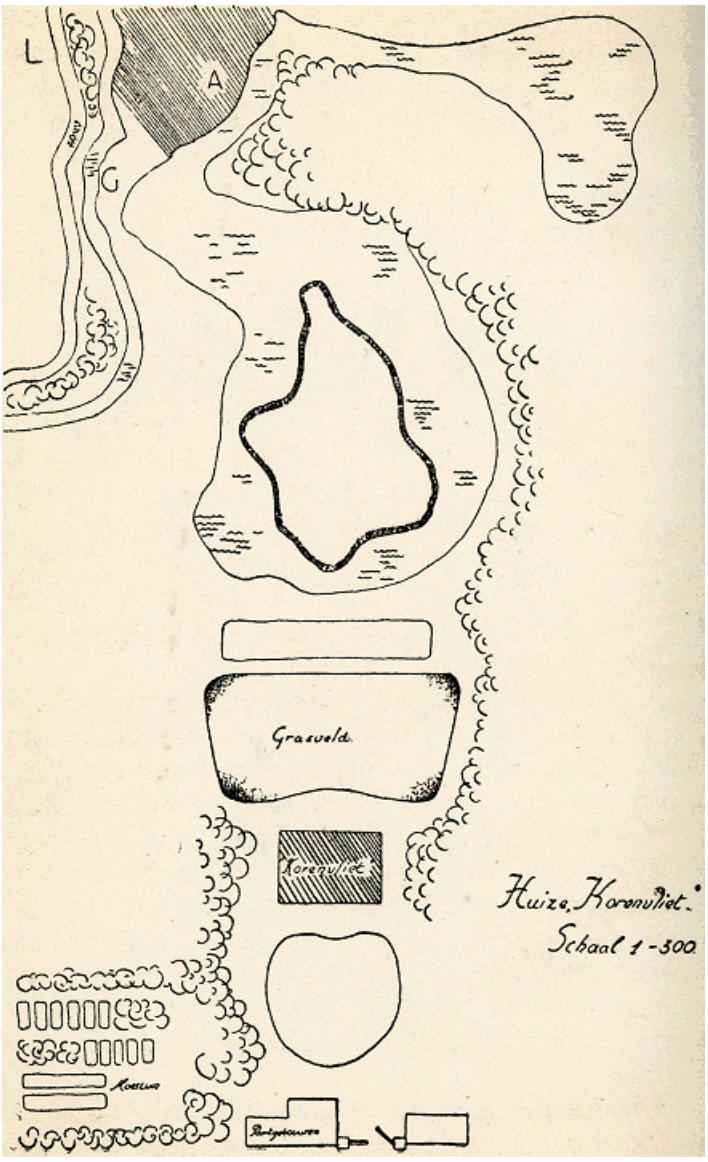
L
A
G
Grasveld
Koreguliet
Huize Koreuliet
Schaal 1-300

het eiland op één stuk na, dat wel nooit tevoorschijn zal komen. Zelfs jij, die wat uitgezochte stommigheid betreft het achtereind van de achterlijkste koe uit de Achterhoek nog met vele neuslengten slaat, zult nu wel inzien, hoe eenvoudig de zaak eigenlijk was. Vergelijk dit geheel maar eens met de kaart van Korenvliet, dan zul je meteen begrijpen, dat ons eiland heelemaal niet in de Amazone lag, maar vlak voor onze neus aan de overkant van de vijver. Kijk, hier, en hij wees naar B, 'vind je het eiland terug precies zooals het op de kaart van de schat staat. Je ziet wel, dat de vijver het stuk B inderdaad tot een eiland maakt, zoodat de oplossing eenvoudig genoeg is, vooral als je de tekst leest. 'T EYLANT ALWAER 'T GOUT LEYT IN ..... BEGRAEVEN' is simpel genoeg. Op het ontbrekende stuk staat waarschijnlijk 'de grond' of zoo, dan leest het geheel als volgt: 'T EYLANT ALWAER 'T GOUT LEYT IN DE GROND BEGRAEVEN'. Zoo ongeveer zal de oplossing tenminste wel zijn.

De tweede regel is zoo op het oog minder duidelijk: 'De Amazone richt zig by zuyden wint naer den schat.. ..... ellen vandaer'. Op het ontbrekende stuk heeft hier echter ongetwijfeld de afstand gestaan. Daar duidt het woord 'ellen' op. Het geheel moet dus zooiets geweest zijn als: 'De Amazone richt zig bij zuyden wint naar den schat op zoo en zooveel ellen vandaer'. Nu is dat op zichzelf nog niet erg helder, vooral als je vasthoudt aan het idée, dat met de Amazone een rivier in Brazilië wordt bedoeld. Maar - lieve Olivier - kijk nu eens even naar de windwijzer op onze toren. Wat zie je dan?'

'Een zeemeermin met een pijl en boog.'

'Nee vent, je ziet geen zeemeermin maar een Ama-

zone! Die Amazone wijst de windrichting aan. Nu was het niet alleen gisteren zuidenwind, zooals onze diefachtige gast Plint opmerkte, toen wij hier gedrieën om de tafel zaten, maar op dit oogenblik in het weer zuidenwind. Kijk nu goed. Waarheen 'richt zig by zuyden wint de Amazone'?....'

Ik keek. 'Naar het eiland.'

'Juist vent. Wat ligt er op het eiland?....'

'Een kuil met niets er in.'

'Wat heeft er in die kuil gezeten?'

'De schat waarschijnlijk.'

'Uitstekend, m'n jongen. Wie heeft hem daar weggehaald?'

'Ik weet het niet.'

'Ik wel, Olivier. Deze twee oplichters hier! Deze mercantiele boschnymph met of zonder badpak met haar pseudo-detective!'

'O....' zei ik.

'Blijf origineel, Olivier,' zei Adriaan streng. 'O.... zei ik' is de titel van een boek van Leonhard Huizinga, de begaafde jonge auteur, die reeds dadelijk zooveel succes had met....'

'Ik houd niet van auteurs, die succes hebben,' zei ik fel, ondanks mijn smart.

'Ja,' zei Adriaan, 'zoo gaat het met alle schrijvers van quasi-diepzinnige prullitteratuur. Maar genoeg, laten wij Leonhard Huizinga buiten het spel laten. Wij moeten nu eerst dit nobele tweetal ontmaskeren.'

Ik keek van Ceciel naar Plint en van Plint naar Ceciel. Er knaagde iets in mijn binnenste.

'Ik heb honger,' zei ik, 'verdriet bedoel, ik,' voegde ik er eenvoudig aan toe.

'Ceciel, ga eieren voor ons bakken!' beval Adriaan.

Ceciel stond op en gehoorzaamde zonder een woord

te zeggen. Haar onderworpen houding sneed mij door de ziel. Ze kwam een minuut of wat later al weer terug met een heele schaal vol spiegeleieren, dekte vlug en handig, haalde heelemaal uit zichzelf sherry, glazen en zelfs rookgerei en bediende ons toen zwijgend en waardig.

Behalve ikzelf waren we allemaal uitgehongerd, maar daar zelfs Adriaan een te goed Hagenaar is om iemand met volle mond te ontmaskeren, werd de volgende scêne nog even uitgesteld.

Wij aten onderwijl als wolven. De anderen omdat zij honger hadden, en ik om mijn leed te vergeten. Alleen Ceciel, die zich ook in deze situatie bewonderenswaardig bleef gedragen, at bijna niets, maar nam bescheiden en onopvallend met zooveel gratie de plichten van een gastvrouw waar, dat de atmosfeer bij het tweede ei al wat minder gespannen was.

Zoo kwam het dan ook, dat Adriaan, toen wij klaar waren, tevreden achterover in zijn stoel leunde om zijn relaas voort te zetten. Hij herinnerde zich echter nog bijtijds, dat hij kwaad moest zijn en ging gauw weer rechtop zitten. Toch klonk zijn stem al wat vriendelijker, toen hij weer begon te praten, ook al deed hij nog steeds alsof de twee anderen er niet bij waren.

‘Kijk Olivier,’ begon hij, ‘daar onze eigen huurspeurhond ons bedriegt en tracht te bestelen - ja Plint, ik bedoel jou - zal ik de rol van de detectlve op mij nemen en dit boevenpak ontmaskeren.’ Hij haalde diep adem, ging een beetje verzitten en door als volgt: ‘Ik hoef de omstandigheden die leidden tot het vinden van de kaart in tante Miesje's binnenste niet meer te recapituleeren. Mijn verhaal begint dus eergisteren met een plons. Een plons, die afkomstig bleek te zijn van een onbekende jonge vrouw, die niet alleen de

onbeschaamdheid had om poedelnaakt in onze vijver rond te wandelen, maar ons bovendien wegjoeg van onze eigen vijver met de bewering, dat wij geen gentlemen zouden zijn. Deze naakte.... Ja Plint, trek maar niet zulke rare grimassen. Je zult nog meer over je liefje te hooren krijgen.'

'Wat!' zei Ceciel opeens, en hief haar vlammend rood aanbiddelijk gezicht met een ruk op: 'Zijn *liefje*!?'

'Laten wij niet over woorden twisten,' zei Adriaan, 'ik heb je door, je vriend en jou!'

'Hij is mijn vriend niet. Hij is mijn broer!' viel Ceciel uit.

Op het zelfde oogenblik barstte met een orgelenden donderslag een duizendvoudig vogelkoor om het grasveld los. Nachtegalen, pimpelmeezen en struisvogels jubelden in de struiken, wilde zwanen, sijsjes en parkieten kwinkeleerden in de boomen, pinguins, roodborstjes en lammergieren twetterden tusschen het gras, pelikanen sjilpten in de dakgoot, en in het hakhout achter Ceciel ving ik zelfs een glimp op van dien oolijken langbeen den ooievaar, die eens kwam kijken, of hier wellicht iets voor hem te doen viel.

'Adriaan!' schreeuwde ik boven het tumult.

'Schreeuw niet zoo,' antwoordde Adriaan heel rustig. 'Of zij nu zijn tante, zijn dochter of zijn concubine is, het feit blijft bestaan, dat zij ons samen de schat wilden ontstelen.'

'Nee Adriaan,' zei Ceciel vast, 'wij wilden alleen maar zeker zijn, dat wij het deel kregen, dat ons toekomt.'

'Toekomt?!....'

'Ja zeker: toekomt. Henri en ik hadden samen twee stukken van de kaart en vonden daarom, dat wij recht hadden op 2/6 van de schat.'

‘Hoe kwamen jullie aan die twee stukken?’

‘Dat zal ik je allemaal vertellen, als je mij rustig laat praten en niet meer van die akelige dingen tegen mij zegt.’

‘Juist,’ zei ik. ‘Je mag wel eens een beetje op je woorden letten, mannetje!’

‘Dat is lief van je, Olivier,’ zei Ceciel, en daar begonnen meteen de struisvogels en de heele rest weer, dat hooren en zien me verging.

‘Nou,’ zei Adriaan een beetje toeschietelijker, ‘kom maar over de brug.’

‘Dan zal ik met die twee stukken kaart beginnen,’ zei Ceciel en wees in de legkaart, die voor Adriaan op tafel lag, de stukken met ‘T GOUT’ en ‘Zuyden wint’ en met ‘BEGRAEVEN’ en ‘ellen vandaer’ aan. Deze twee stukken vond mijn broer Henri,’ zij wees even op Plint, ‘na de dood van onze vader tusschen oude familiepapieren. Wij wisten eerst volstrekt niet, wat wij er mee aan moesten en hadden de dingen al weer vrijwel vergeten, toen ik mij herinnerde....’

‘Hoe heette je vader?’ vroeg Adriaan.

‘Remèl natuurlijk, Henri Remèl, net als mijn broer.’

Plint knikte.

‘Ik zei,’ ging Ceciel voort, ‘dat ik mij herinnerde, dat vader aan Henri en mij als kleine kinderen altijd weer hetzelfde fantastische verhaal moest doen over een bebegraven schat, die uit twaalf gouden apostelbeelden bestond. Die beelden waren ergens op een buiten te vinden, als je tenminste de zes stukken van de kaart, die hun ligging aangaf bij elkaar kon krijgen. Dat verhaal had hij ons wel honderd keer gedaan, maar wij hadden er nooit meer in gezien dan een kinderverhaal en eerst jaren later, toen wij na zijn dood die twee stukken van de kaart vonden, kwam dat alles weer bij mij boven

en toen herinnerde ik mij ook, dat mijn vader de naam van het buiten had genoemd: ‘Korenvliet’. Toen begonnen wij, eerst nog half als spelletje, te zoeken of er ergens in Nederland een buiten te vinden was, dat Korenvliet heette. We zochten in boeken, op kaarten en in archieven, maar we vonden niets, heelemaal niets. Totdat we, net toen we het opgeven wilden, in een oude jaargang van het tijdschrift ‘BUITEN’ een compleet artikel over het buiten ‘Korenvliet’ bij Rittenburg ontdekten. We waren er eerst heelemaal beduusd van. Maar toen we een beetje bekomen waren van de schrik, besloten wij om nu ernst met de zaak te maken. Dat was niet zoo gemakkelijk, want wij hadden geen geld en eigenlijk ook geen tijd. Wij wonen in Amsterdam, zie je. Ik zat op kantoor en Henri op een bank.’

‘Als detective?’ vroeg Adriaan.

Ceciel bloosde. ‘Nee,’ zei ze, ‘gewoon op de afdeeling effecten. En dus konden wij eigenlijk alleen in onze vacanties werk maken van de schat. Dat deden wij dan ook ijverig. We kwamen naar Rittenburg om poolshoogte te nemen en hoorden, dat Korenvliet het eigendom was van een rijke meneer in Indië, die er in geen jaren geweest was. Henri schreef hem een brief, waarin hij hem zoo veel vertelde van onze kaarten als hem goeddacht en hem voorstelde samen naar de schat te zoeken, onder voorwaarde, dat wij 2/6 deel zouden krijgen als hij gevonden werd. Maar de man vond het niet eens noodig om te antwoorden.’

‘Oom Wout is altijd een man zonder manieren geweest,’ zei ik. ‘Wij hebben hem op bevel van nicht Heleentje jarenlang de roerendste brieven geschreven, maar denk maar niet dat hij ooit iets van zich liet hooren. Zelfs dat hij dood was en wij alles van hem erfden,

moesten wij nog van iemand anders vernemen.'

'Nu,' ging Ceciel verder, 'toen besloten wij om dan maar op ons eigen houtje aan het werk te gaan. Wij hadden al gauw ontdekt, dat er nooit iemand in het bosch kwam en gingen daarom in onze vacanties geregeld hier kampeeren. Dan snuffelden wij in alle hoekjes en gaatjes, groeven loopgraven en kuilen, maar vonden niets, want onze twee kaarten, die zooals je ziet niet eens aan elkaar passen, gaven ons geen enkel aanknoopingspunt en het bleef dus zoeken in het wilde weg.'

'Ach,' zei Adriaan, 'daarvoor had je dus die compleete uitrusting mee, met een bijl en een spa en een houweel.'

'Precies, maar daar kon ik dit keer niet dadelijk mee beginnen, omdat ik alleen was. Ik had mijn ontslag genomen, dat weet je, maar Henri was nog niet vrij en zou een paar dagen later komen. Daarom begon ik maar in mijn eentje weer eens te zoeken, en zoo kwam het, dat....'

'Dat wij je naak....' begon Adriaan.

'Na kwart voor twee in de vijver ontmoetten!' viel ik fel in.

'Dank je, Olivier,' zei Ceciel, en rang daar begonnen de struisvogels weer. Maar Henri zag bleek om zijn neus, en geen wonder. Welke broer hoort graag op zoo'n manier over zijn zuster spreken!

'Zal *ik* nu eens verder gaan met het verhaal,' zei Adriaan. 'Nu dan, je kroop uit de vijver, kleedde je aan en verscheen hier op het grasveld voor twee bijzonder stomme knapen, die je nog voor je de kans gekregen had hun ook maar met een woord over de schat te polsen, bereids alles verteld hadden, wat zij maar te vertellen hadden. Je warmde eerst de een en vervolgens de ander op, volgens alle regelen der vrou-

welijke kookkunst....' Henri werd nog bleeker, maar zijn gezicht klaarde weer op, toen ik geprikkeld zei: 'Dwaal nu niet af, Adriaan. Wat heeft de kookkunst hier nu mee te maken.'

'Dat zeg ik ook,' zei Ceciel en keek mij aan op een manier, zoodat rang! de struisvo.... Maar nee, dat hebben wij nu al een paar keer gehad.

'Hoe dat ook zij, kookkunst of geen kookkunst,' ging Adriaan voort, 'je slaagde er in ieder geval in ons vertrouwen te winnen en dat, met de bedoeling ons te bestelen, zoodra je er maar de kans voor kreeg. Je liet je broer komen als heer vermomd en als detective gekleed en toen je, dank zij het begrip dat de douairière voor de naakte feiten toonde, voldoende gegevens bij elkaar had, groef je bliksemsnel onze schat op en verstopte hem ergens anders. Je was net klaar toen we je betrapten en ging toen gauw staan huilen (het laatste redmiddel van iedere vrouw die betrapt wordt) alsof niet jullie maar iemand anders de schat gestolen had. Maar denk maar niet dat ik daarin trap!'

'Adriaan, zoo was het heelemaal niet!' riep Ceciel heftig.

'Adriaan, ik zweer je, dat je je vergist,' zei Plint ik bedoel Henri, en keek trouwhartiger dan de trouwste St. Bernard. 'Mag ik nu het verhaal van Ceciel overnemen? Dan zul jullie gauw genoeg inzien, dat er geen sprake is van bedrog of diefstal.'

'Dat heb ik al lang ingezien,' zei ik met veel nadruk, 'maar Adriaan is zoo'n vreeselijk rund, zie je.'

'Dank je Olivier,' zei Ceciel en.... ach die struisvogels!....

'De zaak zat zoo,' begon Henri. 'Ik kwam hier onder valsche voorwendsels en zelfs onder een valsche

naam, dat geef ik toe. Maar ik had niet het plan jullie te bestelen of te bedriegen. Kijk, jullie zijn schatrijk. Daarom is het voor jullie natuurlijk heel moeilijk om je in te denken in de toestand van menschen, die geen cent bezitten en nu opeens de kans krijgen om ook deel te hebben aan alles wat anderen zoomaar in de schoot geworpen wordt.'

'Integendeel, dat is heel makkelijk voor ons,' zei Adriaan, 'ik zal nooit het oogenblik vergeten, dat die notaris begon ons de Koninklijke Olie bij heele pakken tegelijk in de schoot te werpen.'

'Het zou natuurlijk juister geweest zijn,' ging Henri voort, 'als wij dadelijk verteld hadden hoe de vork in de steel zat, vertrouwend dat jullie ons een redelijk deel van de schat zouden hebben gegeven.'

'Je erkent dus, dat wij recht hebben op de schat?' viel Adriaan in.

'Juridisch zeker. Hij ligt, of liever gezegd làg op jullie grond. Hij is dus van jullie. Maar aan de andere kant hadden jullie hem zonder hulp van onze twee deelen van de kaart zeker nooit gevonden. Toch wisten wij niet hoe jullie tegenover ons zouden staan, als wij jullie een voorstel deden en daarom namen wij het zekere voor het onzekere. Vergeet niet wat het voor ons beteekende. Wij bezitten geen cent op de wereld...'

'Hier nemen jullie nog een glas sherry,' zei ik gauw.

'....En wij waren doodsbang om onze kansen op dat deel van de schat, waarop wij meenden recht te hebben, te bederven.... Wij besloten.... wij besloten daarom....'

'Wij besloten tot het volgende plan,' begon Ceciel opeens weer. 'Wij zouden de schat heimelijk opgraven, ons 2/6 deel ofwel vier gouden apostelbeelden wegnemen en dan met de rest voor jullie tevoorschijn

komen. Helaas is het allemaal anders gekomen. Iemand is ons voor geweest en nu hebben we geen van allen iets...' En toen, zonder overgang, legde ze haar hoofd naast haar bord op tafel en begon wanhopig te snikken.

Ik had moeite om mijn ontroering te bedwingen en zelfs Adriaan keek met iets menschelijks in zijn blik naar haar schokkende schouders.

'Jouw schuld!' zei ik woedend.

'Nee,' snikte Ceciel, 'mijn eigen schuld.... als ik jullie maar dadelijk eerlijk behandeld had, zouden wij niet te laat gekomen zijn.... Maar nu is alles weg en moet ik weer naar kantoor....'

'Dat nooit!' zei ik, maar Ceciel bleef zoo hartverscheurend snikken, dat zelfs Adriaan het er te kwaad van kreeg. Zenuwachtig nam hij een sigaar uit het kistje, dat Ceciel zoo zorgzaam had klaargezet en stak hem op.

'Ik begrijp je gevoelens wel,' zei hij, 'het is natuurlijk een heele....'

'Klap!' zei de sigaar, midden in zijn gezicht. En toen begon Ceciel te lachen, dat de tranen haar over haar natbehuilde wangen stroomden. Van pure dankbaarheid begon ik na een oogenblik zenuwachtig mee te grinneken, toen kon ook Pl....Henri zich niet langer goedhouden en toen de kruitdamp tenslotte opgetrokken was, brulde zelfs Adriaan mee.

Wie was er toen gelukkiger dan onze Olivier! Hij straalde over zijn heele knappe gezicht! Het was een lust naar hem te kijken! Hij.... O nee, dat is waar ook. Olivier ben ik zelf. Nu ja, dat komt van het geluk. Waar was ik ook weer? Ach ik weet het niet meer. Ik weet alleen nog, dat wij een oogenblik later alle vier het glas hieven en klonken op.... ik weet niet meer waarop.

‘Henri Henri, beste kerel,’ zei ik, ‘ik mag het je nu wel zeggen: ik mocht je eerst volstrekt niet, maar nu begrijp ik alles en stel ik er dan ook prijs op je mee te deelen, dat niets en niemand voortaan in den weg zal staan aan de meest hartelijke betrekkingen tusschen ons beiden, die naar ik hoop tot in lengte van dagen zullen mogen duren.’

Henri, die goeierd, slikte iets weg en Ceciel keek van terzijde naar ons met een lach, die duidelijker dan woorden zei: ‘Dat is de juiste toon tusschen zwagers.’

‘Kinderen,’ riep Adriaan, ‘ook wij, hoewel thans welgestelde grootgrondbezitters, hebben jaren lang niets anders te eten gehad dan droog brood slechts dun bedekt met het zwarte zaad waarop wij eerst gezeten hadden. Wij begrijpen hoe de armoede jullie tot je plannen bracht. Laat ons daarom het verleden vergeten en thans in ernst nagaan wat er precies gebeurd is en wat er nu gebeuren moet. Want nu begint de jacht op de schat eerst recht!’

‘Dat is goed, maar niet in ernst!’ riep Henri, ‘een feest moet het worden!’

En het werd een feest! Ach wat hebben wij gelachen, toen Adriaan met de kostelijkste détails vertelde, hoe hij achterdocht had opgevat door de geheimzinnige opmerkingen over den zuidenwind, die Henri gistermiddag had gemaakt.

‘Zoo,’ zei ik, ‘daarom keek je gisteravond zoo innig innig stom. Je dacht dus werkelijk.’

‘Precies,’ zei Adriaan, ‘maar toen jij sliep en nog veel stommer keek, hoewel je niet dacht en alleen maar droomde, ben ik tenminste in de dekenkist op het portaal op de loer gaan liggen. Ik proef de kamfer nog, maar het was de moeite waard, want wie zag ik daar tot mijn aangename verrassing in badpak verschijnen? Ceciel.

En wie kwam er even later in colbertcostuum? Olivier. En wie sloot de rij nog even later in zwembroekje? Henri, toen nog Plint geheeten. Om je de waarheid te zeggen, had ik volstrekt geen verdenking tegen Ceciel. Ik had ondanks alles nog niet in de gaten, dat jullie iets met elkaar te maken hebben.'

'Stommerd!' riep ik, 'ze lijken toch sprekend op elkaar.'

'Dus,' ging Adriaan voort, 'bleef ik nog even in de kamfer om na te denken. De mogelijkheid van een rendez-vous tusschen Ceciel en Olivier schakelde ik dadelijk uit. Olivier doet zooiets niet. Rendez-vous Olivier - Henri kwam ook niet in aanmerking. Zooiets doet Olivier eerst recht niet. Bleef over rendez-vous Ceciel-Henri. Daar wees jullie kleeding of liever gezegd ontkleeding ook op. Dat moest het dus wel zijn. Ik besloot daarom Henri de volgende morgen onmiddelijk te ontslaan, stapte uit de kamfer en brak meteen in zijn kamer binnen om te zien, of hij ons behalve onze lieve gasten misschien ook nog andere waardevolle gebruiksvoorwerpen afhandig gemaakt had. En daar, op zijn nachtkastje lagen net zoo open en bloot als Ceciel in haar badpak, die twee kaarten op tafel. 'De sloeber', zei ik en begon meteen met die twee en de drie andere, die ik 's middags bij me had gestoken te puzzelen. Ik was nog maar half klaar met mijn legkaart toen ik stappen hoorde op de trap. Ik knipte het licht uit, stak alle kaarten in mijn zak, glipte naar buiten en botste in het donker bijna tegen Henri op, die als een kip in doodsnood terugvluchtte naar zijn kamer.'

'Waarom was dat, Henri?' vroeg Ceciel.

'Dat was om de douairière!' riep ik.

'Wat!....?' zei Ceciel.

‘Niet boos kijken alsjeblieft,’ pleitte ik. ‘Henri heeft zich geweerd als een man.’

‘Henri!’ riep Ceciel bleek.

‘Maar kind,’ protesteerde ik, ‘het ondier lag in hinderlaag en hij kon er werkelijk niets aan doen. Als ik niet had geniesd....’

‘Was jìj dat?’ riep Henri. ‘Olivier je hebt me het leven gered!’

‘Ik heb slechts mijn plicht geniesd,’ zei ik bescheiden.

‘Maar wat deed *jij* daar met de douairière, Olivier?’ vroeg Adriaan.

‘Ik deed niets met de douairière!’ zei ik heftig. ‘Ik was jou gaan zoeken. Ik had mij net aan de rand van het grasveld in de schaduw verborgen, of daar kwam de douairière aan.’

‘Ook in badpak?’ vroeg Adriaan.

‘Nee Adri,’ zei ik, ‘ze had niet eens een badpak aan en was gewoon in haar bloote hoofd, een jurk en een wolk parfum. Daarom moest ik ook zoo niezen.’

‘Ik begrijp het niet,’ zei Ceciel strak.

‘Het zat zoo,’ zei ik, nu zooveel mogelijk er op uit mijn aanstaanden zwager te sparen. ‘Ik stond daar verscholen in de schaduw uit te kijken naar Adriaan, toen de douairière aan kwam zetten. En omdat de kastanje, waaronder ik stond, de eenige was, die zooveel schaduw gaf, dat zij daar heelemaal in kon, verschool zij zich daar ook.’

‘En jij?’ vroeg Adriaan gretig.

‘Ik verschool mij nog erger, zoodat zij mij niet zag. Toen kwam Henri er aan in zijn zwembroekje en sloop vlak langs ons....’

‘En toen!?.....’ vroeg Ceciel en greep mijn arm.

‘Ceciel,’ zei ik gegêneerd, ‘het is eigenlijk geen

verhaal voor jonge meisjes, maar als je het dan met alle geweld hooren wilt: de douairière is een oermensch. Wij moderne lieden hebben complexen, maar in plaats daarvan heeft die vrouw gewoonweg instincten. Je weet waarschijnlijk niet wat dat zijn, want in onze kringen komt zooiets tegenwoordig niet meer voor, maar het houdt nauw verband met wat men vroeger noemde de lage driften.'

'Een driftig mensch hè, de douairière,' zei Adriaan luchtig.

'Adriaan wees stil,' zei Ceciel scherp. 'Vertel verder Olivier.'

'Ceciel,' zei ik, 'dit is mij bijzonder pijnlijk. In mijn romans laat ik altijd hevige dingen gebeuren. Als kunstenaar mag ik geen enkel brok fel doorleefde passie verzwijgen en beschrijf ik dan ook..... enfin je begijpt mij wel.... maar zooiets nu maar gewoon te zeggen....'

'Vertel!' beval Ceciel.

'Nu,' zei ik en bloosde, 'ze randde Henri gewoonweg aan. Maar ik moet zeggen, je broer kan je nog recht in de oogen zien. Hij vocht als een held voor de eer van zijn geslacht. Grinnik niet zoo dom, Adriaan. Toch zou hij misschien voor de overmacht bezweken zijn, als niet een sliert parfum van dat oermensch mij zoo in mijn neus gekieteldhad, dat ik opeens heel hard niesde.. Toen ik opkeek had je broer zijn kans schoon gezien en zijn eigen beenen genomen en het oermensch vluchtte in bijgeloovige angst terug naar haar spelonk.'

Ceciel keek eerst Henri en toen mij aan, maar ze zei niets.

'Om je gek te lachen,' zei Adriaan. 'Maar om verder te gaan met mìjn verhaal: Toen ik Henri in het donker nog net omzeild was, rende ik door de keuken-

deur naar buiten en verborg mij in het kreupelhout langs het grasveld, omdat ik dacht dat hij wel weer tevoorschijn zou komen. Ik had in de gauwigheid nog niet heelemaal begrepen hoe het precies met die kaarten zat, maar ik was nu toch wel zoover, dat ik inzag, dat hij niet alleen achter Ceciel, de eene schat, maar ook achter de andere schat aan was, en ik weet niet waar ik boozer om was. Ik wachtte een oogenblik, maar hij kwam niet terug en ik stond net te overleggen wat ik doen zou, toen ik diep in het bosch een plons in de vijver hoorde. Nou, sinds kort ben ik dol op plonzen in vijvers en dus ik er op af, en daar stond me potverdikke onze Ceciel in badpak en wel in de vijver. Dat was iets nieuws, ten minste wat dat badpak betreft....'

'Adriaan!....' waarschuwde ik.

'Nou ja,' zei Adriaan, 'we zijn toch onder ons menschen. Enfin, ik stond haar te bekijken en had nog altijd niet begrepen, hoe de vork in de steel zat en dacht nog altijd, dat het tusschen Ceciel en Henri uitsluitend een manifestatie betrof van wat Olivier zoo netjes instincten noemt. Toen zwom ze opeens naar de overkant en klom daar aan land. Houd mij ten goede Ceciel, maar dat badpak staat je uitstekend, en toen ik je daar zoo aan wal zag klauteren, zei ik spijtig tegen mezelf: Wat een schat! Ik had die woorden nog niet uitgesproken, of ik zag opeens de kaart van Korenvliet voor me, die de burgemeester hier gelaten heeft. Ik zag de groote slinger van de vijver, die dat stuk van het bosch waar Ceciel naar toe gezwommen was heelemaal omsluit en ik begreep opeens, dat zij daar op een echt eiland stond. 'De schat op het eiland,' zei ik tegen mezelf en grinnikte. En toen pas begreep ik alles: de Amazone, de zuidenwind, Ceciel's uitrusting met spa en houweel,

Henri in zwembroekje enz. enz. Toen vielen me de schellen van de oogen en ik begreep, dat de eene schat op het eiland samen met onze eigen speurhond achter de andere schat op het eiland aan was. Toen eindelijk doorzag ik het heele spel van deze twee gemeene schurken....'

'Hé hé,' vermaande ik, 'dat hebben wij al lang gehad.'

'O ja,' zei Adriaan, 'dat is waar ook. Ik vergat, dat wij al weer goeje vrienden zijn. Maar dat waren we toen nog niet en vooral op Ceciel, die ons op zoo'n vuile geraffineerde, gemeene manier om de tuin geleid heeft....'

'Hé hé,' riep ik weer.

'Al goed,' zei Adriaan. 'Maar eerlijk is eerlijk. Ik was razend en daardoor vergat ik van pure woede wat ik deed en voor ik wist wat er met me gebeurde, was ik al in de vijver gedoken, haar achterna. Als ik je toen te pakken gekregen had meisje, had ik je met badpak en al over de knie gelegd!'

'Adriaan!' riep ik.

'Maar zoover kwam het niet,' ging Adriaan voort, 'want het volgende wat ik merkte, was een klein ventje, dat tegen me opsprong en probeerde me in mijn buik te schoppen.'

'Dat was ik!' zei ik trotsch.

'Precies,' zei Adriaan, en toen schaterde iedereen en ik schaterde tenslotte in vredesnaam maar mee, hoewel ik moet zeggen, dat ik wel eens meer van harte geschaterd heb.

'Ik dacht, dat hij je aanranden wou,' zei ik verontschuldigend tegen Ceciel. 'Ik had hem in het donker niet herkend, toen hij tevoorschijn kwam, nadat Henri en de douairière verdwenen waren, en was hem nage-

rend, toen hij op die plons afvloog als een uitgehongerd beest.'

'Oliviertje je bent een schat!' zei Ceciel.

'Vooral op een eiland,' zei Henri, en toen begonnen wij allemaal weer te schateren. Dit keer ook ik van harte.

'Dit is dus om zoo te zeggen de reconstructie van de misdaad,' zei Adriaan eindelijk. 'Nu ontbreekt alleen nog het relaas van Henri en Ceciel.'

'Wij hebben alles al verteld,' protesteerde Henri.

'Niet van vannacht,' zei Adriaan. 'Vanaf het oogenblik dat Henri in het zwoele middaguur de douairière verl....'

'Verliet!' zei ik scherp.

'Zooals je wilt,' zei Adriaan. 'Dus, vanaf dat oogenblik, nadat hij haar in ruil voor haar deel van de kaart en voor de copie van de kaart van de burgemeester, die zij intusschen verloren had, 2/6 deel van de schat had beloofd, als die op Korenvliet gevonden zou worden, weten wij geen détails meer.' Toen sloeg hij zich voor het hoofd, dat het weergalmde in de leegte daarbinnen en riep: 'Jassus! Nu moeten we de douairière toch 2/6 van de schat geven, want hij lag *wel* op Korenvliet. Henri, wat heb je gedaan!'

'Niets,' zei Ceciel, 'want voorloopig is de schat nog heelemaal niet gevonden en zelfs als wij hem nog achterhalen, lijkt het mij niet waarschijnlijk, dat wij hem op Korenvliet zullen vinden. En dat is immers de voorwaarde. De douairière krijgt 2/6 deel, als de schat op Korenvliet gevonden wordt, niet als hij op Korenvliet gewèèst is, maar ergens anders gevonden wordt.'

'Slim Ceciel, heel slim,' zei Adriaan, 'maar dat herinnert mij er aan, dat de schat weg is.'

'Ja ons ook,' zeiden wij opeens bedrukt, en het

werd heelemaal stil om de tafel. Niet lang overigens.

‘Verder met de reconstructie,’ zei Adriaan met een zucht. ‘Vertel op Henri. Je kwam van de douairière met haar kaart plus de wetenschap wat er op de kaart van de burgemeester stond, die tenslotte via de voet van Olivier door Ceciel werd geproduceerd.’

Henri keek Ceciel aan, maar Adriaan lette daar niet op en vroeg: ‘Waarom hield je dat alles niet voor je, Henri? Je had al je bij de douairière gedane ontdekkingen, toch veel beter voor je zelf kunnen houden.’

Ceciel keek Henri aan en zei toen: ‘Nee volstrekt niet. Het eenige wat wij voor ons zelf wilden houden was ons deel van de schat. Dat wilden we dadelijk nemen en dan met de rest eerlijk voor den dag komen.’

‘Maar hoe had je dan verklaard, dat je zelf ook nog twee kaarten had?’ vroeg Adriaan weer.

‘Mijn hemel,’ zei Ceciel luchtig, ‘die had Henri als detective hier toch heel goed ergens achter het behang kunnen ontdekken.’

‘Niet slecht,’ zei Adriaan, ‘maar dan? Dan hadden jullie onderwijl vier van de twaalf apostelen opgegraven en ergens anders verstopt en dan was de groote detective bij ons met de rest van de schat voor den dag gekomen. Dan hadden wij nog maar acht apostelbeelden gevonden, waarvan we er bovendien nog vier aan de douairière hadden moeten geven.’

‘Dat was toch altijd voor jullie elk nog twee apostelen per stuk,’ zei Ceciel. ‘Ruim voldoende voor twee zulke heidenen, dunkt me.’ En daarbij keek ze zoo ondeugend, dat wij allemaal weer moesten lachen.

‘Dat neemt niet weg, dat wij de ontbrekende vier zouden zijn gaan zoeken,’ zei Adriaan.

‘Kan zijn,’ antwoordde Ceciel, ‘maar je had ze toch

niet gevonden en dan had je het tenslotte wel opgegeven en zoo had ieder zijn deel gehad.'

'Nu nog iets,' begon Adriaan weer, die vreeselijk kan zanikken. 'Toen Henri ons vertelde, dat hij de douairière 2/6 van de schat beloofd had, als die op Korenvliet gevonden zou worden, zei hij tegen ons, dat daar niets tegen was, omdat de schat immers op een eiland in de Amazone lag. Maar desalniettemin en evenwelnochtans wist hij bijaldien nademaal verdomd goed, dat de schat *wel* op Korenvliet lag, en daarom zitten wij nu vast aan die 2/6 voor de douairière, als wij de schat tenminste nog op Korenvliet achterhalen. Hij heeft ons dus willens en wetens gedupeerd.'

'Dat kan ik niet heelemaal ontkennen,' gaf Henri een beetje zenuwachtig toe, 'maar ik zag anders geen kans de boel van haar los te krijgen.'

'Kom kom,' zei Adriaan en meesmuilde gemeen, 'een ervaren detective als jij zou zoo'n paar doodgewone drukknoopjes niet los kunnen krijgen!?....'

'Nee!' zei Henri en verbleekte onder Ceciels blik.

'Zoo is het!' zei ik, blakend van zwagerliefde. 'En bovendien hebben we de heele schat nog volstrekt niet en heeft dus al dit gepraat heelemaal geen zin.'

'Nu verder dan maar weer met de reconstructie,' zei Adriaan.

'Wel,' begon Henri onzeker, 'ik kwam dus van de douairière met het origineel van haar kaart en toen kwam Ceciel met die copie van de kaart van de burgemeester voor den dag, waar Olivier oorspronkelijk zijn voet opgezet had. Ik kon die stukken in jullie bijzijn niet dadelijk vergelijken en bovendien lagen onze eigen twee stukken op mijn kamer. Maar ik prentte mij de tekst goed in het geheugen en toen ik later....'

'Nadat je je eerst op de malste manier had aangesteld

over een doodonschuldige opmerking van je zuster!' zei ik streng en hield toen verbaasd op. 'Maar Ceciel,' zei ik, 'waarvoor diende die heele comedie, dat je het land had aan 'meneer Plint' en dat je hem een lesje wou geven, terwijl je heel goed wist, dat het je eigen broer was?'

Ceciel keek Henri aan en Henri Ceciel.

'Ik wou hem werkelijk een lesje geven, Olivier,' zei ze toen. 'We hebben samen al zoo lang naar die schat gezocht en Henri doet altijd zoo eigenwijs, alsof hij al het werk doet. Daarom wou ik hem pesten, zie je.' En ze keek haar broer vinnig aan.

Ik lachte smakelijk. 'Een mooi stel zijn jullie! En nu maar weer verder met het verhaal.'

'Ik had 's ochtends,' ging Henri voort, 'toen ik jullie kaart en de groote kaart van de burgemeester van Korenvliet gezien had, al begrepen wat er met het eiland bedoeld werd, maar daarmee wist ik nog niets naders over de nauwkeurige ligging van de schat. En ook 's middags met die twee andere kaarten er bij, had ik nog niet voldoende gegevens en begreep nog steeds niets van die geheimzinnige Amazone, die zich bij zuidenwind 'naar de schat richtte'. Ik had eigenlijk in mijn hoofd, dat het een marmeren tuinbeeld moest zijn ergens op het eiland, en besloot zoo gauw mogelijk op onderzoek uit te gaan. Maar toen, terwijl wij hier met zijn drieën om de tafel zaten, nadat Ceciel naar haar kamer was gegaan, zag ik opeens de windwijzer en toen werd alles mij duidelijk. Toen wist ik, dat ergens onder een denkbeeldige lijn, die van de windwijzer pal over het eiland liep, de schat moest liggen. Ik rende naar binnen om het Ceciel te vertellen en wij besloten om 's nachts dadelijk nog een eerste expeditie naar het eiland te ondernemen. Wij slopen

afzonderlijk het huis uit, om zoo stil mogelijk te zijn. Zoo kwam het, dat Ceciel al in het bosch was, toen ik werd.... werd opgehouden door dat afschuwelijke mensch. En toen een onbekende vlak achter mij niesde als een verkouden kanon, vluchtte ik hals over kop terug naar mijn kamer, omdat ik dacht, dat ik ontdekt was. Ik schoot mijn bed in en deed alsof ik sliep, voor het geval dat jullie een van beiden zou komen kijken. Maar er kwam niemand. Toen hoorde ik opeens diep in het bosch een heidensch spektakel. Ik kleedde mij als de weerlicht aan, griste een badmantel mee voor Ceciel en vloog op het lawaai af om te kijken wat er met haar gebeurde. Ik liep de andere kant van de vijver langs en vond daar tot mijn stomme verbazing die mooie pontonbrug, waarover ik op het eiland kon komen.'

'Wat!' riep Adriaan. 'Had *jij* dat ding daar dan niet neergelegd!?'

'Wel nee,' zei Henri. 'Dat was toch van jou.'

'Je bent gek,' zei Adriaan. 'Maar wie kan het daar dan wel hebben neergelegd? Jij niet, Ceciel niet, ik niet. Jij toch niet, Olivier?'

'Hoe kom je er bij,' zei ik. 'Dan was ik toch niet over die smerige vijver gezwommen.' En toen begon ik over mijn geheele lichaam te beven, want nu pas herinnerde ik mij, dat ik heelemaal niet zwemmen kan. Ik wischte mij het nagekomen angstzweet van het voorhoofd, maar niemand lette op mijn ontroering, want Ceciel zei opeens heel rustig: 'Ik weet wie die brug daar neergelegd heeft.'

'Wie dan!?....' vroegen wij.

'Degeen, die de schat gestolen heeft.'

'Maar wie is dat?!'

'Dat kunnen maar drie menschen zijn,' riep Adriaan,

‘de burgemeester, Zoete of Berend, of liever gezegd: de burgemeester of Zoete en Berend. Dat zijn de eenigen die het origineel van jullie kaart gestolen kunnen hebben. Van de burgemeester weten wij, dat hij hier eergisteren aan tafel gezeten heeft, terwijl de kaart er lag en dat hij er erg haastig vandoor gegaan is, nadat hij op een rare krampachtige manier zijn hoed van de tafel had opgenomen.’ ‘Maar,’ zei Ceciel haastig, ‘de burgemeester lijkt mij niet bepaald iemand, die uit stelen gaat. Van Zoete en Berend weten wij daarentegen, dat jullie hen hebt hooren spreken over iets, dat op het eiland lag. Die kunnen het dus veel beter gedaan hebben.’

‘Geen sprake van,’ zei ik. ‘De burgemeester heeft het natuurlijk gedaan. Zoete en Berend hadden het 's ochtens vroeg al over het eiland, toen wij boven in bed de kaart zaten te bestudeeren en bovendien hebben ze het natuurlijk veel te druk met hun kinderen om nog te gaan schatgraven ook.’

‘Wat!....’ riepen ze allemaal.

‘Ja zeker,’ zei ik, ‘gisteravond heb ik ze er mee door het bosch zien wandelen in de maneschijn.’

‘Wat!....’ riepen ze allemaal.

En toen vertelde ik - zoo decent mogelijk om Ceciel's gevoelens niet te kwetsen - wat ik van mijn balkon had gezien.

‘Groote zware kinderen waren het,’ zei ik.

Toen vloog Adriaan op.

‘Ezel!’ brulde hij, ‘dat waren geen kinderen! Dat waren gouden apostelbeelden!!!!....’

IX ‘Hou je mond Olivier!’

Het bleef een oogenblik doodstil, toen sprongen de drie anderen tegelijk op en renden het huis in. Ik vloog natuurlijk achter Ceciel aan en zoo draafden wij door drie kamers naar den voorkant, raasden het grasveld op, suisden het laantje naar den moestuin door en barstten de tuinmanswoning binnen.

Het rook er sterk naar kousevoeten en eten van eergisteren, maar onderscheidde zich verder in niets van andere tuinmanshuizen. Het eenige wat ontbrak was een spreuk boven de schoorsteenmantel: ‘Andermans groente is goud waard’.

Adriaan rukte een bedstee open, Henri forceerde een kast, maar Ceciel bleef stokstijf midden in de kamer staan.

‘Kijk,’ zei ze zachtjes, en wees naar de tafel. En daar midden op het wit en blauw geblokte zeiltje lag dit:

‘Alsjeblieft,’ zei Adriaan eindelijk, ‘nu hebben we de kaart bij elkaar, maar dank zij de welhaast bovenmenschelijke sluwheid van meneer mijn tweelingbroer, is de schat weg en zal hij wel wegblijven ook, net als Zoete en Berend.’

‘Ja maar....’ zei ik.

‘Hou je mond Olivier!’ zei iedereen.

‘Als wij nu eerst eens probeerden er achter te komen, of Zoete en Berend werkelijk verdwenen zijn en of ze misschien de schat hier in huis verstopt hebben,’ zei Ceciel, die aan de grove uiting der anderen tegen mij natuurlijk niet had meegedaan.

Adriaan en Henri gingen meteen aan den gang. Zij haalden alles ondersteboven, scheurden het behang af, braken vloeren op, trapten deuren in, keken overal in, onder, tusschen, naast en achter, maar er was al even weinig te bespeuren van den schat, als van Zoete en Berend. Een vol uur lang bleven zij aan het werk. Zij werden steeds geestdriftiger en vergaten tenslotte heelemaal waarom het begonnen was, in hun ijver om alles te vernielen.

Het eindigde er mee, dat ze juichend de heele boel kort en klein sloegen en tenslotte het servies door de ruiten naar buiten smeten. Maar toen het heele tuinmanshuis tenslotte alleen nog maar een onbewoonbaar te verklaren woning was, en zij een beetje beschaamd tot zich zelf kwamen, waren ze nog net zoo ver als toen zij de eerste beeldjes op de étagère in de hoek met de koppen tegen elkaar sloegen.

'Ik denk....' zei ik eindelijk.

'Hou je mond Olivier!' zei iedereen, en zwijgend verlieten wij de puinhoopen in de moestuin en wandelden terug naar huis met onze eenige verovering: het laatste ontbrekende stuk kaart, dat nu echter toch geen waarde meer had.

Op het achtergrasveld wachtte ons een nieuwe verrassing. Aan de tafel, waaraan wij daarstraks nog zoo vroolijk ons eerste ontbijt genuttigd hadden, zat de burgemeester en bestudeerde met diepeernst de vijfstukken kaart, die wij daar hadden laten liggen, toen wij zoo woest waren opgevlogen. Hij was heel bleek en stond langzaam op, toen wij er aan kwamen.

'Ik feliciteer u,' zei hij met stokkende stem. 'U hebt meer geluk gehad dan ik.' En hij keek Ceciel droevig aan.

'Nee burgemeester,' zei Adriaan, 'wij komen er net zoo bekaaid af als u. De schat is weg!'

'Wat!?....' zei de burgemeester.

'Ja zeker, de schat is weg.'

'En dat heeft mijn gemeente tien mille gekost!' jammerde de burgemeester.

'Daarvoor krijgt u dan ook een mooie weg met een bocht er in,' troostte ik. 'Maar wij hebben alleen een kuil met niets er in.'

'Hou je mond Olivier!' zei iedereen.

Zwijgend paste Adriaan het laatste ontbrekende stuk, dat wij bij Berend gevonden hadden in de kaart. Zoo zag hij er uit:

Wij stonden er in stilte omheen, als nabestaanden om een lijk, waarvan men niet heeft geërfd.

'Nu zal de gemeente Rittenburg zich dus toch om steun tot het rijk moeten wenden,' prevelde de burgemeester eindelijk en er klonken tranen in zijn stem.

‘A propos burgemeester, hoe komt U hier zoo vroeg?’ vroeg Adriaan.

De burgemeester zuchtte diep: ‘Ik heb vanochtend vroeg geconstateerd, dat het graafwerk geen enkel resultaat heeft opgeleverd,’ zei hij verslagen. ‘Ik was er zoo van onder den indruk, dat ik hier kwam om wat gezelschap te zoeken’ en hij keek haastig weer even naar Ceciel. ‘Gezelschap vond ik niet. Dit wel,’ en hij wees treurig op de kaart. ‘Die schat was mijn laatste redmiddel. Daarvoor heb ik tienduizend gulden van mijn toch al zoo berooide gemeente geriskeerd. Daarvoor heb ik dingen gedaan, die mij mijn ontslag zouden kunnen kosten. En nog is het allemaal voor niets!....’

‘Nee,’ zei ik, ‘voor tien mille!’

‘Hou je mond Olivier!’ zei iedereen.

‘Ziehier,’ zei de burgemeester zuchtend, haalde een stuk van de kaart uit zijn binnenzak en wierp het wanhopig op tafel neer. Het was het origineel van zijn deel met ‘LEYT IN’ en ‘naer den schat’, waarvan de copie, die de douairière uit haar tasch had laten vallen, al op tafel lag.

‘Alles voor niets en Rittenburg aan de rand van den afgrond....’ fluisterde hij en verborg zijn gezicht in zijn handen.

‘Hier kerel, drink eens,’ zei ik gauw en gaf hem een glas sherry.

Het bleef een heelen tijd stil aan tafel, en geen wonder: een mensch ziet nu eenmaal niet iederen dag huilende burgemeesters. Ik ordende om de pijnlijke stilte te overbruggen de heele kaart weer op tafel, haalde de copie van het stuk van de burgemeester er uit en schoof daarvoor het origineel in de plaats. Toen zei de burgemeester opeens een beetje schor:

‘Hoe komt u aan die copie van mijn kaart?’

‘Weet u dat niet meneer de Swevelchem?’ vroeg Henri met een gezicht, alsof hij hem bijten wou.

‘Hoe zou ik?’ vroeg de burgemeester verontwaardigd.

‘Die kaart heeft de douairière gisteren uit haar tasch laten vallen, toen zij dat kapotte glas tevoorschijn haalde. Hebt u dat niet gezien?’

‘Nee!’ zei de burgemeester verward.

‘Dan heeft blijkbaar niemand van ons het gezien behalve Olivier en mijn zuster,’ zei Henri.

‘Uw zuster?....’

‘Och ja,’ zei ik, ‘u kent Henri nog als detective Plint, maar in werkelijkheid heet hij Remèl en is de broer van juffrouw Remèl hier.’

‘Ik begrijp er niets meer van....’ mompelde de burgemeester.

‘Ik zal het u uitleggen, meneer de Swevelchem,’ zei Ceciel, en op de haar eigen onnavolgbare klare en heldere manier vertelde zij aan den verbaasden burgemeester de heele geschiedenis. Hij luisterde met open mond, neus, ooren en oogen en keek haar opeens heel anders aan dan noodig was, alsof hij nu pas ontdekte, hoe mooi zij was. Maar toen zij aan de passage van de kaart uit de tasch van de douairière kwam en vertelde, hoe ik daar eerst mijn voet opgezet had en zij zelf hem vervolgens in de verwarring had weggepakt, keek hij zóó verbaasd, dat Henri opeens hardop begon te lachen. En toen pas begreep ik, dat de sloeber nu pas werkelijk geloofde, dat Ceciel de kaart inderdaad zelf had opgeraapt en geen ‘lang en hartelijk onderhoud’ met de burgemeester had gehad. Ik had hem wel kunnen slaan, als hij kleiner geweest was!

‘Maar,’ vroeg de burgemeester eindelijk, en bleef Ceciel maar aanstaren, ‘hoe komt mevrouw Pipsch

er bij het origineel van haar kaart aan meneer Plint, ik bedoel meneer Remèl te geven?'

'Tja, burgemeestertje,' zei Adriaan en meesmuilde verschrikkelijk, 'hoe kwam u er indertijd bij een copie van uw kaart aan mevrouw Pipsch te geven?....'

'Zoo....' zei de burgemeester en keek schichtig naar Ceciel.

'Ja net zoo,' zei Adriaan blij.

'Ik stel voor dat wij nu de handen allemaal ineenslaan,' zei Henri haastig. 'Iedereen heeft op eigen gelegenheid naar de schat gezocht en het gevolg is, dat wij hem nu geen van allen hebben. Als we nu samenwerken vinden we misschien een mogelijkheid om hem terug te krijgen. Wij hebben meneer de Swevelchem nu alles verteld wat erte vertellen valt, laat hij nu van zijn kant alles meedeelen, wat ons misschien op weg kan helpen.'

'Dat is goed, luistert u maar,' zei de burgemeester wat onzeker. En daar kwam het oude verhaal van de kaart gevonden tusschen familiepapieren, van een legende die in de familie de Swevelchem van vader op zoon was overgegaan over een begraven schat op het buiten Korenvliet, dat tweehonderd jaar geleden bezit van de familie geweest was, en eindelijk van de pogingen van den burgemeester om dien schat voor zijn misdeelde gemeente in bezit te krijgen.

'Tot mijn laatste plan kwam ik eigenlijk door een toeval,' besloot hij. 'Ik had n.l. - ook afgezien van de schat - het plan om de weg langs Korenvliet om te leggen. Daarvoor zou ik echter maar een strook van een paar meter van het buiten noodig hebben. Maar toen ik te dien einde de kaart van Korenvliet bestudeerde, zag ik opeens dat de lijn op mijn kaart precies terug te vinden is langs het stuk vijver, dat A begrenst en bovendien bleek, dat de grens van het buiten langs de sloot over-

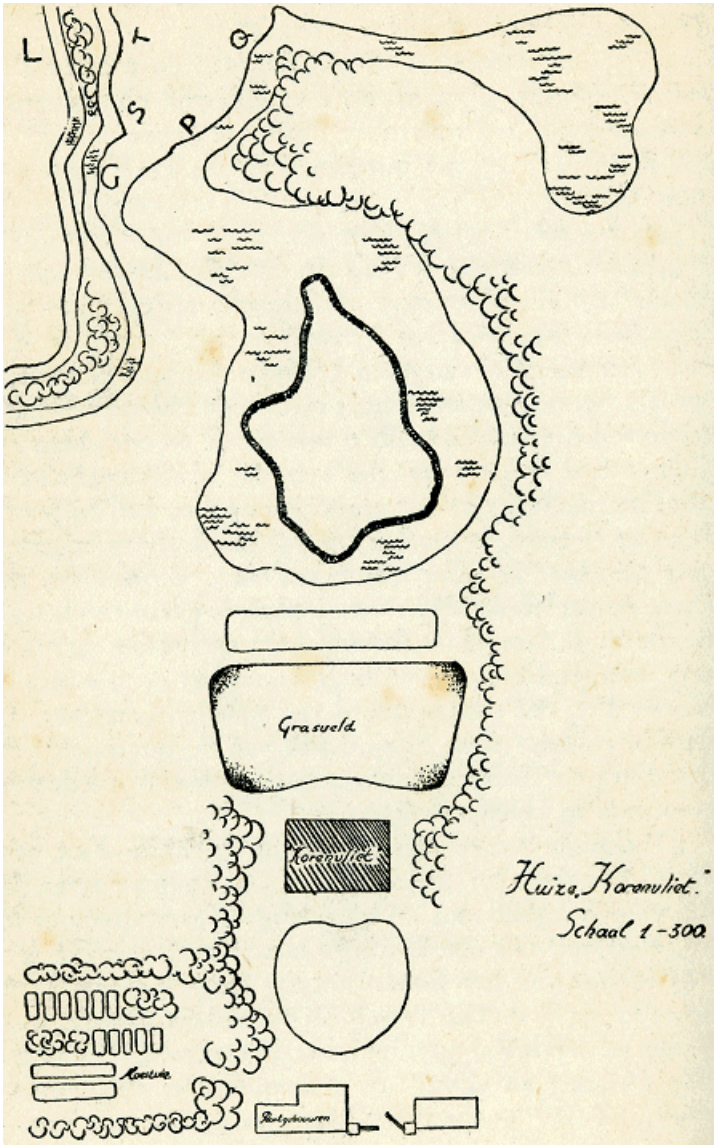
L
S
P
Grasveld
Koranvliet
Huize Koranvliet.
Schaal 1-300

eenkwam met de lijn, die aangegeven staat op de kaart van mevrouw Pipsch.'

'Kijk maar,' en hij wees naar P-Q, 'dit is door een afschuwelijk toeval dezelfde lijn als die op mijn kaart. En dit,' en hij wees naar S-T, 'is dezelfde lijn als die op de kaart van mevrouw Pipsch....

Toen ik dat ontdekte was ik zeker, dat ik het raadsel eindelijk had opgelost. Op hetzelfde oogenblik was mijn plan gemaakt. U begrijpt hoe ik schrok, toen u tijdens ons eerste onderhoud zelf bij wijze van grapje over een schat begon, die wel eens in dat stuk van het buiten begraven zou kunnen zijn. Ik probeerde u toen uit uw tent te lokken door zelf over de legende van de schat te beginnen, maar u liet niets los en toen u tenslotte toch bereid was die strook grond te verkoopen, meende ik met zekerheid, dat uw opmerking over een begraven schat inderdaad alleen maar een grapje geweest was.'

'Dat was het ook,' zei ik, 'want wij dachten, dat de schat op een eiland in de Amazone lag.'

'Hou je mond Olivier!' zei iedereen, behalve Ceciel natuurlijk.

'Toen kwam het gesprek op mevrouw Pipsch van Remeldinghe,' ging de burgemeester voort, 'en ik bedacht me, dat zij uit den tijd van onze samenwerking (Hij bloosde weer en keek naar Ceciel) ook een kaart van Korenvliet bezat, om nog niet te spreken van haar eigen deel van de ronde kaart en van de copie van het mijne. Dat bracht mij op het idée, dat zìj net zoo goed als ìk de overeenkomst op die twee kaarten zou kunnen ontdekken. Daarom ging ik er ijlings vandoor om alle stukken voor de eigendomsoverdracht meteen in orde te maken en gaf twee veldwachters opdracht om bij die hoek van Korenvliet tot de volgende dag onafgebroken te blijven surveilleeren.'

‘Daarom had u dus zoo'n haast,’ zei Adriaan. ‘En wij dachten nog wel, dat u ons stuk van de kaart gestolen had.’

‘Wat nu?’ vroeg de burgemeester, en toen was het onze beurt weer om te vertellen, dat onze kaart na zijn bezoek op geheimzinnige wijze van de tafel verdwenen was en dat wij hem er van verdacht hadden de dief te zijn.

‘Nee,’ zei hij toen wij weer uitgepraat waren, ‘dat stuk kaart heb ik heelemaal niet gezien en mijn hoed nam ik alleen met zoo'n krampachtige beweging op, omdat ik niet wou laten merken, dat er een motgat in zat. Een burgemeester verdient geen schatten, ziet u, en van het familievermogen van de de Swevelchems is ook al niet veel meer over,’ voegde hij er triest aan toe.

‘Dan kunnen dus alleen Zoete en Berend onze kaart gestolen hebben’ zei Adriaan, ‘of de douairière zou het gedaan moeten hebben, wat niemand aanneemt na haar.... eh.... gesprek met Henri. Ik stel daarom voor, dat wij nu de eenige normale weg volgen, die ons openstaat. Laten we de heele zaak doodgewoon aangeven bij de politie.’

‘Ook dat nog!’ riep de burgemeester. ‘De politie, vooronderzoek, procesverbalen, instructie, stukken, getuigenverklaringen.... Dat wordt mijn dood. Dan komt alles aan het licht. Die weg, die bocht, die tien mille!’ Toen begon hij zenuwachtig te lachen: ‘Weet u wie als hoofd der politie in de gemeente Rittenburg in laatste instantie het onderzoek zou moeten leiden? Ik! De burgemeester, die straks op grond van zijn eigen onderzoek oneervol ontslagen wordt, of misschien nog erger....’ Hij verborg zijn gezicht weer in zijn nanden en ik schonk hem gauw een heel vol glas sherry in. Maar Ceciel, mijn eigen Ceciel was natuurlijk weer de eenige die hàar hart liet spreken.

‘Zooiets kunnen wij meneer de Swevelchem niet aandoen,’ zei ze zacht, maar zeer beslist, en de burgemeester keek haar aan, alsof hij haar wel zoo zou kunnen omhelzen, de ploert!

‘Ik vind ook, dat wij de politie in de gegeven omstandigheden niet in deze kwestie moeten mengen,’ zei Henri. ‘Als wij nu eerst eens’ - en hij glimlachte even verontschuldigend - ‘als échte detectives het tooneel van de misdaad gingen onderzoeken. Daarna kunnen wij nagaan of er sporen van Berend en Zoete te vinden zijn, en zoo ja, of en hoe we die kunnen volgen.’

‘Dat is goed,’ zei Adriaan, ‘maar als wij er een detectiveroman van maken, zou ik er toch wel graag een enkel lijk bij willen hebben.’

Op het zelfde oogenblik gilde Ceciel in doodsangst en wees achter zijn stoel. Wij vlogen allemaal overeind en een afschuwelijke stilte daalde neer over het zonnig grasveld, waar gisteren de nachtegalen nog zoo onbezorgd hadden geslagen in zilveren maneschijn.

Achter Adriaan's stoel lag, wit als marmer met starre gebroken oogen omhoogblikkend naar de stralend blauwe hemel, het machtig lijk van de douairière....

Wij staarden in zwijgende ontzetting op haar roerlooze vormen neer.

‘Ceciel....’ sprak Adriaan eindelijk ontroerd, ‘je was een dappere douairière....’

‘Dat ben ik nog!’ zei de douairière en ging overeind zitten in het gras. ‘Help me liever eens op. En als ik jullie weer eens een bezoek breng, geef mij dan een stoel voor ik flauw val!’

Wij schoten allemaal tegelijk te hulp en terwijl wij haar met vereende krachten opvijzelden, vertelde zij al weer heelemaal op peil met haar vroolijke brulstem alles wat wij maar weten wilden.

‘Ik kwam jullie een onschuldig buurbezoekje brengen,’ schreeuwde ze. ‘Daar zie ik me de heele vergadering als een troep samenzweerders om de tafel zitten. Ik er op af, maar geen mensch ziet me, maar ik zie wèl, en wat zie ik? Dat!’ En zij wees met een ronden, rozen vinger naar de kaart. ‘En wat hoor ik? Dat de schat verdwenen is. En wat hoor ik verder? Niks. Want de grond komt op mij af en alles wordt zwart voor mijn oogen.... en dan hoor ik Adriaan, die schijnheilige lummel, aan mijn graf spreken, alsof hij van me dacht te erven. Maar dat gaat niet door, vriend! En geef me nu eens een glas sherry, want een schok wàs het, dat kan ik je verzekeren.’

‘Ja,’ zei Adriaan voor zich heen, ‘het moet een heele schok geweest zijn. Ik verbaas me nog, dat wij de grond niet hebben voelen dreunen.’

‘Heeft iemand er iets tegen, wanneer wij nu mevrouw Pipsch even volledig inlichten, als wij het elkaar wederzijds gedaan hebben?’ vroeg de burgemeester, terwijl de douairière zich aan haar sherry laafde.

‘Niemand,’ zei Ceciel strak, en daar ging het heele verhaal voor den zooveelsten keer. De douairière luisterde aandachtig, zei vijf keer ‘Godsallemachtig’, twee maal ‘verdomd nog an toe’ en één keer ‘ach gunst’. Maar ze zette pas goed oogen op, toen we vertelden dat Plint niet Plint was, maar Henri Remèl en de broer van Ceciel. Ze keek geheel verteederd van Henri naar Ceciel. ‘Ik heb zooiets gevoeld,’ zei ze tenslotte.

‘Ik stel voor, dat wij onze gevoelens uit het spel laten,’ zei Henri scherp.

‘Goed,’ zei de douairière, maar ik wil gehangen worden, als zij niet tegen hem knipoogde.

‘Nu Ceciel,’ zei de burgemeester en keek schichtiger dan ooit naar de andere Ceciel, ‘ik heb daarstraks alles

verteld, wat ik persoonlijk van het geval weet, inclusief het feit dat jij en ik indertijd een belangengemeenschap gesloten-hebben, overigens zonder eenig resultaat.'

De douairière zuchte even. 'Wat lijkt dat al weer lang geleden, niet Charles....' zei ze droomerig.

'Ja, ja, ja!' zei de burgemeester.

'Herinner je je ons eerste gesprek nog, Charles?....' en de douairière ademde diep in en natuurlijk ook weer uit.

'Ja, ja, ja!' zei de burgemeester.

'Het was in deze tijd van het jaar.... Pipsch was al vijf jaar dood en het was volle maan.... toen kwam jij.... Schat.... zei je....'

'*Dè* schat, zei ik!' zei de burgemeester. Maar de douairière luisterde niet. Zij was geheel verzonken in herinneringen.

'Toen je de volgende morgen wegging....'

'Terugkwam!' riep de burgemeester.

'Nee,' fluisterde de douairière, 'dat was de volgende avond.... de rozen bloeiden in de border langs bet gras en....'

'Ceciel!' riep de burgemeester, 'zou je nu - afgezien van dergelijke fantastische détails - niet tot de kern van de zaak willen komen?'

'Charles!....' zei de douairière en zwoegde verontwaardigd met haar boezem. 'Over zooiets praat men niet!'

'Mevrouw Pipsch,' zei Henri smeekend, 'alles wat wij van u vragen, is dat u nu zonder uitweidingen datgene vertelt, wat ons kan helpen om de schat te achterhalen.'

'Goed, liefste,' zei de douairière verstrooid, 'maar zoo heel veel te vertellen heb ik niet. Vijf jaar geleden kwam Charles om over de schat te praten en gisteren,

vijf lange lange jaren later, kwam jij met het zelfde doel. Wat valt er verder nog te zeggen?....'

'Niets!' zei Henri.

'Nou dan,' zei de douairière. En toen bleef het voorloopig stil om de tafel.

'Ik ben van meening,' zei ik eindelijk, 'dat....'

'Hou je mond Olivier!' zei iedereen.

'Is er verder nu niets gebeurd wat ons op het spoor zou kunnen brengen?' vroeg Adriaan aan de douairière. 'Wat heb je zelf gedaan om de schat te bemachtigen?'

'Dat is gauw gezegd. De eerste dag, dat jullie hier waren, ben ik jullie meteen een bezoek gaan brengen om eens poolshoogte te nemen. Maar ik was het hek nog niet binnen, of ik was al bijna van de sokken gereden door Charles, en ik had mijn eerste sherry nog niet binnen, of daar hoor ik me, dat jullie twee lummels, een stuk Korenvliet aan Charles verkocht hebben. Ik schrok zoo, dat ik regelrecht naar huis rende om voor de duizendste keer de twee kaarten te bestudeeren, d.w.z. de mijne en de copie van die van Charles, maar toen ik die in mijn wanhoop nog weer eens vergeleek met de kaart van Korenvliet, die ik indertijd van Charles had gekregen, zag ik opeens, dat de lijnen van onze kaarten terug te vinden waren op de kaart van Korenvliet. Toen begreep ik waarom Charles juist dàt stuk gekocht had en ik wist dat hij de schat om zoo te zeggen al in de handen had, de sloeber!....'

'Maar je had toch een belangengemeenschap met meneer de Swevelchem,' zei Adriaan. 'Waarom ging je niet naar hem toe en eischte je deel?'

'Dat deed ik nog diezelfde dag, maar bij weigerde. Hij beweerde, dat hij de heele schat voor zijn gemeente noodig had.'

‘En je accepteerde dat zoomaar?’

‘Ik moest wel.’

‘Waarom?’

‘Omdat....Omdat het je geen bliksem aangaat!’ brulde de douairière opeens.

‘Ceciel,’ zei Adriaan streng, ‘ik heb je al eens meer gezegd, dat ik dergelijke taal niet wensch te hooren in de pure atmosfeer van ons eenvoudig landgoedje. Verder.’

‘Nu,’ zei de douairière, ‘het was een heele slag, maar ik moest mij er wel bij neerleggen. Toch kon ik niet laten om te komen kijken, hoe Charles de zaak zou aanpakken. Daarom kwam ik de volgende dag weer hier. Maar toen wij hier allemaal op het grasveld bij elkaar zaten en ik die eerste boom hoorde vallen op het stuk waar hij straks de schat zou vinden, toen kwam opeens alles weer boven en ik werd weer zoo boos op Charles, dat ik dacht:’ Als ik nu niet meteen wegga, flap ik er alles uit....’

‘Waarom flapte je dan niet?’ vroeg Adriaan verbaasd.

‘Omdat.... Omdat het je geen bliksem aangaat!’ brulde de douairière weer.

‘Ceciel,’ zei Adriaan, ‘dat is nu voor de laatste keer geweest. Als je nog één keer van die leelijke woorden zegt, mag je niet meer meedoen. Begrepen? En nu verder.’

‘Plint.... ik bedoel Henri bracht me naar huis en bleef koffiedrinken,’ ging de douairière voort, en haar stem werd heelemaal week bij de herinnering aan die koffie. ‘Hij vertelde, dat jullie iets van de schat gehoord hadden en van plan waren om systematisch heel Korenvliet ondersteboven te graven. En hij vroeg me of ik er meer van wist en of ik niet mee wou doen. Enfin

ik had nu toch niets meer te verliezen. Van het een kwam het ander....'

'Ja, ja, ja!' zei Henri.

'Ik gaf hem de kaart, waaraan hij volgens mij nu toch niets meer had en ontdekte toen pas, dat ik de copie van de kaart van Charles kwijt was. Ik had de twee kaarten in mijn tasch gehad, maar toen ik thuis kwam had ik alleeen nog mijn eigen kaart, de copie van de kaart van Charles was weg.'

'Ja slimmerd, die was uit je tasch gevallen,' zei ik.

'Hou je mond Olivier,' zei iedereen.

'Nu,' zei de douairière, 'het doet er nu toch niet meer toe. Hoe dan ook, ik gaf Henri alles wat ik te geven had en vertelde hem alles wat ik bovendien nog wist, behalve het feit dat Charles hem al voor geweest was en de schat binnenkort wel in de wacht zou sleepen.'

'Dat was niet mooi van je, Ceciel,' zei Adriaan. 'Me dunkt, dat jij voor Henri niets te verbergen had.'

'Zoo is het,' zei de douairière en stille blijdschap straalde van haar heele wezen.

'Ik had in mijn hart medelijden met hem, want ik was er van overtuigd, dat alle moeite, die hij zich gaf voor niets was. Wat er is, Henri?'

Maar Henri zei niets en steunde alleen, alsof hij pijn had.

'Toch kon ik er niets aan doen,' zei de douairière weer, 'want ik kon Charles niet verraden.'

'Waarom niet?' vroeg Adriaan.

'Gaat je geen bl.... niet aan,' zei de douairière.

'Ik vind wel, dat je je een beetje achterbaks gedragen hebt, Ceciel,' zei Adriaan bestraffend.

'Dat kan wel zijn,' zei Henri gejaagd en hief zijn bleeke gezicht op, 'maar tenslotte heb ik haar ook de

kaart van Adriaan en Olivier of liever gezegd de copie daarvan niet laten zien. En laten wij nu terzake komen, want al dat gepraat leidt tot niets!'

'Dat was leelijk van je Henri,' zei de douairière, maar haar blik bleef mild op hem rusten.

'En verder Ceciel?' vroeg Adriaan weer. 'Wat kwam je gisternacht hier doen?'

'Dat had niets met de schat te maken!' zei de douairière heftig. 'Ik was alleen en kon niet slapen. Daarom wandelde ik hier maar eens binnen om te kijken of er nog iemand op was. Ik liep Henri tegen het lijf, die net ging zwemmen (tenminste dat dacht ik toen nog) maar voor ik een woord had kunnen zeggen, maakte het een of andere beest achter ons zoo'n afschuwelijk geluid, dat wij er allebei vandoor gingen.'

'Dat was ik!' zei ik trotsch.

'Hou je mond Olivier!' zei iedereen.

'Had gisteren je mond maar gehouden,' zei de douairière en keek mij spijtig aan. 'Nu, verder heb ik niets te vertellen.'

'Toch wel,' zei Adriaan. 'Hoe kwam jij aan jouw eigen stuk van de kaart?'

'Tusschen oude familiepapieren gevonden.'

'Wonderlijk,' zei Adriaan, 'het is bij allemaal hetzelfde: een stuk van de kaart wordt tusschen oude familiepapieren gevonden, een verhaal wordt van vader op zoon oververteld over een schat....'

'Maar daar komen wij nu niet verder mee,' zei Ceciel.

'Laten wij nu eens kijken welke gegevens wij verzameld hebben. Volgens mij begint de zaak toch al wat duidelijker te worden. Berend en Zoete hadden op de een of andere manier, misschien al jaren geleden, dat stuk kaart bemachtigd, dat wij daarstraks bij hen gevonden hebben.'

‘Toen hebben ze ons stuk er bij gestolen,’ viel Adriaan in. ‘Dat moet geweest zijn, toen wij het hier op tafel lieten liggen om de burgemeester te gaan ontvangen.’

‘Zeg toch gewoon: Charles,’ zei de burgemeester.

‘Graag kerel,’ zei Adriaan. ‘Terwijl wij met jou praatten of in het bosch waren, gapten zij de kaart, die hier open en bloot op tafel lag. Toen was de rest natuurlijk kinderspel.’

‘Klopt niet,’ zei Charles. ‘Ten eerste was uit jullie stuk samen met dat van hen nog volstrekt niet op te maken, waar de schat lag en bovendien waren Zoete en Berend al voordien op de hoogte van het eiland. Olivier en jij hadden hen die ochtend vroeg immers al hooren spreken over iets ‘dat op het eiland lag’ en toen hadden ze dat stuk kaart-van jullie nog nooit gezien.’

‘Je hebt gelijk....’ zei Adriaan. ‘Je hebt gelijk.’

‘Laten wij dit punt maar eens even buiten beschouwing laten’ zei Charles. ‘Ik elk geval staat vast, dat Berend en Zoete ons maar een paar minuten vòòr waren, want toen Ceciel, pardon juffrouw Remèl bedoel ik....’

‘Nee Charles noem mij alsjeblieft bij mijn naam,’ zei Ceciel.

‘Graag!’ zei Charles, die toch eigenlijk wel een erg gemeen gezicht heeft. ‘Ik zei dus: dat toen Ceciel de leege kuil op het eiland ontdekte, het hoogstens een half uur geleden was dat Olivier Berend en Zoete met ‘hun kinderen’ in de maneschijn had zien flaneeren.’

‘Het wàren kinderen!’ zei ik, ook al geloofde ik het zelf niet.

‘Hou je mond Olivier!’ zei iedereen.

‘Nee,’ zei ik, ‘ik hou mijn mond niet. Ik wil weten

of jullie ook iets bijzonders aan de sherry proeven.'

'Nee,' zei Adriaan.

'Adriaan,' zei ik en mijn stem beefde nu, 'er mòèt iets met de sherry zijn.'

'Wat is het, baas?' vroeg Adriaan goedhartig. 'Zie je witte muizen?'

'Erger, Adriaan.'

'Slangen?'

'Erger, Adriaan....'

'Zie je dan roode kringen, die twee aan twee heen en weer dansen voor je oogen?'

'Nog erger, Adriaan....'

'Maar wat zie je dan, baas?'

'Blijf stil zitten, Adriaan. Want je kunt nooit weten, of het je niet wil wurgen. Het staat achter je stoel en strekt een hand naar je uit.... Het is het spook van..'

'Berend!' schreeuwde Charles.

'Berend!....' brulde de douairière.

'Berend....' fluisterde Ceciel.

'Berend....' mompelde Adriaan.

'Goeje morrege, meneer,' zei de verschijning, 'ik wou meneer graag even te spreke gehad hebbe.'

'Heb je daarvoor je hooge hoed opgezet?' vroeg Adriaan.

'Nee meneer, *ik* kom uit de kerk,' zei het spook van Berend dreigend. '*Ik* ontheilig de dag des Heeren niet!' En het keek afgunstig naardesherry. 'En terwijl *ik* naarde preek luisterende was, is er in het tuinmanshuis ingebroke,' voegde het er met sombere voldoening aan toe.

'Ingebroken?....'

'Ingebroke meneer. De kast opengebroke, alles overhoop, het behang van de mure, de vloere kapot, een groote verwoesting meneer.'

‘En Berend,’ vroeg Ceciel opeens scherp, ‘is er ook iets verdwenen?’

‘Zeker juffrouw,’ zei Berend.

‘Wat dan?’

Hij wachtte even met zijn antwoord en wij allen hingen aan 's mans door langdurig pruimen gebruinde lippen.

‘Er is een papier gestolen,’ zei hij eindelijk langzaam.

‘Dit papier soms!?’ viel Charles opeens uit en duwde hem het stuk kaart, dat wij op zijn tafel gevonden hadden onder de neus.

‘Precies burgemeester!’ zei Berend voldaan, alsof hij nu den dief betrapt had.

Charles leunde na die woorden achterover in zijn stoel en was opeens het hoofd der politie in de gemeente Rittenburg.

‘Wat deed je met dat papier, Berend?’

‘Niets burgemeester.’

‘Hoe kwam het daar op tafel te liggen?’

‘Ik heb het er zelf neergelege.’

‘Met welk doel?’

‘Ik wou de heere, *na kerktijd*, vrage of ze misschien wete wat het te beteekene heb.’

‘Hoe kom je aan dat papier?’

‘Henri,’ vroeg ik, ‘heb je een zakmes?’

‘Ja,’ zei Henri.

‘Maak het dan eens open en steek hem er mee in zijn linkeroog, zoo diep als je maar kunt, dan zul je zien, dat er niets gebeurt. Hij is niet echt, dat verzeker ik je.’

‘Hou je mond Olivier!’ zei iedereen.

‘Nee,’ zei ik, ‘laat mij hem ten minste met deze flesch op zijn kop slaan. Het is alleen maar om te bewijzen, dat hij niet echt is.’

‘Hou je mond Olivier!’ zei iedereen.

‘Jullie moeten het zelf weten,’ zei ik beleedigd, ‘maar ik lach me gek, als hij straks onder jullie stomme oogen oplost in de lucht.’

‘Hoe kwam je aan dat papier, Berend?’ vroeg Charles weer.

‘Gevonde burgemeester?’

‘Waar?’

‘Achter het behang van de tuinmanswoning.’

‘Zoo zoo, ... en zeg me nu eens Berend: Waar-ligt-het-ei-land!’

Berends blik drukte botte verbazing uit.

‘Daar netuurlijk,’ zei hij en wees met een machtigen tuinmansduim naar den overkant van de vijver.

‘Hoe weet je, dat dat het eiland is?’

‘Maar burgemeester, het heb bij me wete nog nooit anders geheete. Dat is al een antieke naam om zoo te zeggen. De tuinman, die hier voor mijn was noemde het ook al zoo. Vraag u Zoete maar, die ken het u ook vertelle.’

‘Juist Berend,’ zei Charles volstrekt niet uit het veld geslagen, ‘over Zoete wilde ik het juist hebben. Vertel mij eens, waarom je gisteren met Zoete en ‘je kin-de-ren’ in de maneschijn ging wandelen.’

‘We ware weze vissche achter in de vijver, burgemeester. Maar toen zag ik uit de verte de juffrouw hier aankome met nagenogt niks aan, en alsvanwege de zedeloosheid niks is voor zulke onschuldige jonge bloedjes, hebbe me ze maar meteen mee naar huis genome.’

‘Zedeloosheid!’ riep ik woedend. ‘Impertinente ploert! Als je echt was, zou ik je wel eens even!’

‘Hou je mond Olivier!’ zei iedereen.

‘Berend,’ zei Charles zegevierend, ‘je zei, dat je je kinderen mee naar huis genomen hebt. Zijn ze daar op het oogenblik nog?’

‘Nee, burgemeester.’

‘Ah....’ zei iedereen.

‘Berend,’ vroeg Charles, ‘waar-zijn-je-kinderendan?!’

‘Me kindere zijn met mij en d'rlui moeder naar de kerk geweest, burgemeester. Zoete is nog eve aangeloope bij d'r zuster op 't singel, maar ze mos eigenlijk al weer thuis zijn.’

Op dat oogenblik begon ik te schateren van de lach.

‘Zie je wel, dat hij niet echt is’ riep ik. ‘Ik heb het wel gezegd. Kijk daar eens en beweer dan nog eens, dat het niet van de sherry komt!’

Toen bleef ik languit in mijn stoel liggen schateren, want om den hoek van de serre verscheen Zoete met een kind aan iedere hand....

* * *

Laat ik maar niet uitweiden over het tooneel, dat volgde. Al bleken dan tenslotte Berend en Zoete net even echt te zijn als hun kinderen, alles bij elkaar was het toch maar: Olivier triomfans. Er bleef geen spaan over van alle mooie theorieën. De kaart die Berend achter het behang gevonden had, had hij als curiositeit bewaard tot hij eens iemand kon vragen, wat hij er eigenlijk mee aan moest; de kinderen waren eerlijk van hem en Zoete, en bovendien waren ze al acht jaar getrouwd.

‘Waarom heb je dat nooit eerder verteld?’ vroeg Charles, in een laatste poging om iets verdachts te vinden.

‘Burgemeester, ik heb het nooit of te nimmer geheim gehoude,’ zei Berend gegriefd, ‘maar de heere hier hebbe zich alleen om d'rlui groente bekommerd en aan d'r personeel nooit gedacht.’

‘Nu Berend,’ zei Adriaan, ‘om te bewijzen, dat

wij wel degelijk iets voor ons personeel over hebben, zullen we je dan vertellen waar dat stuk papier voor diende.' Hij paste Berend's kaart weer in het geheel en vertoonde dat aan Zoete en hem.

'Een kaart om zoo te zeggen,' zei Berend eindelijk zonder geestdrift.

'Ja, maar een kaart, die goud waard is, of liever gezegd, die goud waard zou zijn, als het niet gestolen was!' En toen vertelde hij het heele verhaal van den schat aan het echtpaar, terwijl de kinderen hun vieze neuzen aan Zoete's zondagsche rok afveegden.

Het tweetal werd er stil van, en toen ik aan Adriaan's wel wat erg zakelijke uiteenzetting een enkel gevoelvol woord toevoegde over valsche verdenkingen, gebleken onschuld, hernieuwd vertrouwen en het werpen van eerste steenen, kregen zij tranen in de oogen.

'De schade, die wij aan jullie reputatie deden, zullen wij aan jullie interieur goed maken,' besloot ik. 'Hier neem je thans toch nutteloos deel van de kaart en wees er gelukkig mee.'

'Houdt u het, meneer. Houdt u het,' stamelde Berend afwerend, 'goud alleen maakt niet gelukkig....' En met die woorden loste het viertal niet op in de lucht, maar verdween te voet om den hoek van de serre.

* * *

'Nu hebben we geen enkel aanknoopingspunt meer,' zuchtte Adriaan eindelijk.

'Hou je mond Olivier!' zei ik luid en triomfantelijk, en niemand durfde iets terugzeggen.

'Je hebt niet heelemaal gelijk, Adriaan,' zei Henri. 'Wij hebben één aanknoopingspunt: die mooie pontonbrug, die de onbekende dief over de vijver gelegd heeft.'

'Wat zeg je?' riep Charles. 'Pontonbrug? Een drij-

vend onderstel op opgeblazen gummizakken met twee planken er over?'

'Precies.'

'Maar dat is van mij. Dat gebruikten mijn mannetjes om over de grenssloot te komen, als zij naar hun werk gingen.'

'Dus de dief, die van buiten kwam, kon met die brug eerst over de sloot, hoefde hem dan maar even verder te sleepen naar de vijver, en kon zoo zelfs zonder zich nat te maken op het eiland komen?'

'Precies,' zei Charles.

'Maar jij liet 's nachts toch surveilleeren?'

'Gisternacht alleen heelemaal aan het andere eind. Want daar waar de brug lag, was alles toen al lang afgegraven.'

'Dus,' zei Adriaan, 'de dief is om zoo te zeggen onder de oogen van de politie gekomen en weer verdwenen.'

'Om zoo te zeggen....' zuchtte Charles.

'Maar dit alles bewijst tenminste één ding,' zei Adriaan, 'en wel, dat de dief inderdaad van buiten gekomen is. Dat is dus ons eenige vaste punt. Verder hebben wij alleen met onbekende factoren te rekenen.'

'Nee,' zei Charles, 'met bekende maar negatieve factoren.'

'Uitgezonderd dan toch de verdwijning van de oorspronkelijke kaart van Olivier en mij, want die wordt nu nog mysterieuzer, nu gebleken is, dat Zoete en Berend die ook niet gestolen hebben. Ceciel heeft het niet gedaan, jij Charles hebt het niet gedaan, Cecieltje en Henri hebben het niet gedaan, Zoete en Berend hebben het niet gedaan.... Mijn hemel wie kan het dan gedaan hebben!'

'Laten wij systematisch te werk gaan,' zei Ceciel.

‘Neem nu eens papier en potlood, Adriaan en laten wij dan een voor een alle mogelijkheden opschrijven.’

Adriaan trok zijn potlood.

‘Geef mij eens een stuk papier, Olivier,’ zei hij. ‘Jij hebt vast wel een kladje bij je met de eerste regel van een sonnet er op.’

Ik greep in mijn zak en haalde een stuk papier tevoorschijn.

‘Je hebt nog gelijk ook,’ zei ik. Toen werd ik even stil als alle anderen.

Het stuk papier, dat ik in mijn hand hield, was het origineel van ons deel van de kaart....

X ‘Met een paard en duizend gulden’

‘Zoo,’ zei Adriaan eindelijk, ‘nu weten wij dus meteen wie de dief is: Olivier! Mijn eigen tweelingbroer, voor wie ik op school altijd met kleinere jongens moest vechten. Ik moet zeggen, vriendje, je hebt je rol meesterlijk gespeeld. Je hebt blijk gegeven van een welhaast duivelsche sluwheid. Je hebt ons allemaal om de tuin geleid door te doen, alsof je te stom bent om voor de duvel te dansen, maar ondertusschen! Wat een comedie!’

‘Dat was geen comedie. Dat was echt!’ riep ik heftig. Maar terwijl iedereen wantrouwig zweeg, had Ceciel ook nu haar vertrouwen in mij niet verloren.

‘Hij heeft gelijk, Adriaan,’ zei ze rustig. ‘Dat was geen comedie. Dat was echt.’

‘Dank je Ceciel,’ zei ik uit den grond van mijn hart, en begreep niet waarom Charles zoo stom grinnikte.

Toen kwam er van een anderen kant ook nog hulp voor mij opdagen.

‘Ik ben het volkomen met mijn zusje eens,’ zei Henri, met de diepste overtuiging. ‘Olivier heeft zich niet anders voorgedaan dan hij is. Dat kàn hij heelemaal niet.’

‘Dank je Henri,’ zei ik. ‘Lach toch niet zoo bête Charles!’

‘Hoe komt die kaart dan in zijn zak?’ vroeg Adriaan en grinnikte ook al zoo stupide.

‘Ja, Olivier, hoe komt dat?’ vroeg Ceciel. ‘Denk eens goed na.’

Ik sloeg mij voor het voorhoofd.

‘Pas op,’ zei Adriaan, ‘niet zoo hard. De watten zijn duur tegenwoordig.’

‘Ik weet het,’ riep ik. ‘Toen wij Charles die lap grond verkocht hadden en hier aan tafel zaten na te praten, vielen mij opeens de eerste regels van een veers in, dat mij al dagen door het hoofd had gespookt. Ik noteerde ze dadelijk op het eerste het beste papier, dat ik in de gauwigheid vinden kon en stak dat bij me. Maar ik merkte in mijn vervoering niet, dat het de kaart was, die voor mij op tafel lag. Kijk hier staat het op de achterkant:

‘Geef mij een paard en duizend gulden’
‘En een koele nacht om weg te rijden’
‘Uit dit voor mij te tamme land’
‘Van vette klei en rechte weiden!’

‘Nu,’ zei Adriaan, toen ik triomfantelijk rondkeek, ‘ik stel voor, dat wij botje bij botje leggen. Als het lukt om duizend gulden bij mekaar te krijgen zijn wij er, want een soort paard staat op stal en een koele nacht kost niets in dit tamme land.’

‘Ik stel voor, dat wij weer aan het werk gaan,’ zei Ceciel streng, ‘want nu is ook het mysterie van het laatste stuk kaart opgelost, al brengt ons dat ook niet veel verder.’ En met die woorden haalde zij de copie van onze kaart uit den cirkel en legde het origineel er voor in de plaats.

‘Ik stel voor....’ zei ik.

‘Hou je mond Olivier,’ zei iedereen.

‘Ik blijf er bij,’ zei Adriaan toen, ‘dat het verre-

weg het beste zou zijn om de zaak gewoon bij de politie aan te geven.'

'Nee,' zei Charles.

'Nee!' riep Henri.

'Nee!!' donderde de douairière.

'Nee,' zei Ceciel.

'Nee,' zei ik dus ook gauw.

'Wat in 's hemelsnaam willen jullie dan doen?'

'Ik heb zoo'n idee,' zei Charles en keek langzaam den kring rond, 'dat de dief, wie hij nu ook zijn mag, de schat hier ergens in de buurt verstopt heeft.'

'Precies, dat denk ik ook!' riep Henri en keek Charles aan.

'En ik ook,' verklaarde de douairière, en keek Ceciel aan.

'Ja,' zei Ceciel en keek strak naar de douairière, 'zoo denk ik er ook over.'

'Ik ook,' zei ik dus gauw.

'Jullie schijnen het allemaal roerend eens te zijn,' zei Adriaan wat verbaasd. 'Maar kan een van jullie me dan ook zeggen, waar en waarom de schat hier in de buurt opnieuw verstopt zou zijn?'

'Omdat de dief geen tijd heeft gehad hem ineens heelemaal mee te nemen,' zei Charles en keek weer den kring rond.

'Je doet, alsof je de dief kent,' zei Adriaan.

'Wie weet....' zei Henri.

'Precies!' schreeuwde de douairière.

'Ja, dat zeg ik ook,' zei Ceciel en toen keken zij elkaar allemaal weer aan.

'Ik stel voor dat, we hier allemaal in de buurt blijven,' zei Charles.

'Juist!' riep Henri, 'de dief komt zeker terug om de buit definitief binnen te halen.'

‘O zoo,’ brulde de douairière.

Ik zag, dat Adriaan van den een naar den ander keek en niets zei. Dat was een veeg teeken, want het duidde er op, dat hij weer eens wou gaan denken. Daarom stootte ik hem haastig aan, voor het te laat zou zijn.

‘Adriaan,’ zei ik. Hij werd met een schok wakker.

‘Een uitstekend plan, Olivier,’ zei hij luid. ‘Ik ben het volkomen met je eens.’ Toen wendde hij zich tot de anderen. ‘Lieve gasten,’ zei hij, ‘daar ik niet de grondige ervaring als schatgraver bezit, die jullie je in den loop der jaren hebben eigen gemaakt, vertrouw ik me gaarne aan jullie eensgezinde leiding toe. Ik neem dus mèt jullie aan, dat de schat nog in de buurt is en dat het inderdaad niet noodig is de politie hierin te mengen, daar wij, mits wij voldoende waarzaamheid betrachten, de kans hebben zelf de dief te betrappen. Ik stel daarom voor, dat we van nu af aan in elk opzicht samenwerken en, om jullie de goede wil van Olivier en mij te bewijzen, doe ik zelfs het voorstel, dat de schat - als hij gevonden mocht worden - verdeeld zal worden naar rato van het aantal kaarten, dat ieder in zijn bezit heeft. M.a.w. op ieder stuk ingebrachte kaart valt 1/6 deel ofwel twee apostelbeelden. D.w.z. dat Henri en Ceciel, die elk één stuk hadden, samen vier apostelen krijgen, de oude Ceciel twee....’

‘Ben je gek!....’ schreeuwde de douairière.

‘Zooals je wilt,’ zei Adriaan, ‘als je met één tevreden bent, mij ook goed.’

‘Ik heb het niet over de schat,’ brulde de douairière, ‘maar over de oude Ceciel!’

‘Ik ook,’ zei Adriaan.

‘Maar ik ben niet oud, versta je me.’

‘Nee,’ zei Adriaan, ‘dat is natuurlijk wel zoo, maar op den duur zul je er toch aan moeten gelooven.

Ons allen, Ceciel, wacht het valsche gebit, de kale schedel en dan de groeve. Maar ter zake: Charles krijgt dus ook twee beeldjes voor zijn arme gemeente en Olivier en ik elk maar één. Je ziet hoe edelmoedig wij zijn.'

'Dan zijn er nog twee over,' zei Ceciel.

'Die zijn voor Zoete en Berend,' zei Adriaan.

'Belachelijk,' riep iedereen, 'wat moeten die nu met twee gouden apostelbeelden!'

'Ach,' zei Adriaan, 'het staat aardig op een étagèretje boven het buffet.'

Niemand antwoordde iets en Adriaan keek weer den heelen kring rond, alsof hij weer aan het denken wou slaan. Gelukkig zag hij op het laatste oogenblik het nuttelooze daarvan in.

'Om de samenwerking te vergemakkelijken,' zei hij langzaam, 'noodigen Olivier en ik jullie allemaal uit om voorloopig hier te komen logeeren, voorzoover jullie dat tenminste nog niet doen.'

Het was even stil. Ze keken elkaar aan, alsof zij hun wederzijdsche ooren niet gelooven konden.

'Erg, erg graag,' zeiden ze toen in koor, en de een keek nog verheugder dan de ander.

'Erg, erg graag,' zei ik per ongeluk ook en toen lachten wij allemaal en was het ijs weer gebroken.

'Dan wordt het nu hoog tijd,' zei Charles zeer technisch, 'dat wij eindelijk een onderzoek in loco gaan instellen.' En hij stond meteen op. Alle anderen vlogen overeind alsof zij doodsbang waren, dat hij er met den verdwenen schat vandoor zou gaan. Maar dat deed hij niet, en zoo kwamen wij allemaal samen druk pratend, bij de pontonbrug over den vijver.

Wij begonnen allereerst ijverig naar voetafdrukken te zoeken en vonden daarvan een groot aantal. Wij kropen verheugd op onze knieën rond, maten, snuffelden en

maakten aanteekeningen, tot Ceciel ontdekte, dat wij over en weer elkaars sporen volgden.

Vervolgens gingen wij naar de plek, waar de pontonbrug eerst over de grenssloot gelegen had en tuurden er diepzinnig naar, en toen ook dat niets opleverde, keerden wij terug naar de plaats waar hij nu over den vijver lag en trokken in optocht over het wankele gevaarte naar het eiland. Wij klommen allemaal in den kuil waar de schat gelegen had, maar vonden geen enkel spoor van den dader. Wij snuffelden in alle hoeken en gaten van het heele eiland, maakten onze handen vies, kropen door het kreupelhout en haalden onze kleeren open, keken onder dorre blaren en in een hollen boom, die dwars over het grasveldje midden op het eiland was omgevallen en doorkruisten die heele wildernis in alle richtingen.

Wij hielden alleen even op met ons werk, toen wij Adriaan opeens ergens tusschen de struiken heel hard hoorden lachen. We kwamen allemaal kijken, wat hij voor grappigs ontdekt had. Hij stond aan den oever bij het ingevallen rustieke bruggetje op de plek tegenover de pontonbrug, waar wij gisteren over den vijver gezwommen en aan land geklauterd waren. Hij wees naar den overkant en wij begonnen allemaal te schateren. Want daar, over het pad onder de elzen, liepen Zoete en Berend elk met een van hun kinderen in den arm!

Wij wuifden vroolijk naar hen, en voor het eerst sinds ik hem kende, zag ik Berend lachen, toen hij terugwuifde. Maar de kinderen waren nog net zoo verlegen als daarstraks en gaven geen kik, totdat het viertal om een bocht van het pad verdween.

Aanmerkelijk opgevroolijkt door dit komisch intermezzo, staakten wij onze vruchtelooze nasporingen

en keerden over de pontonbrug aan den anderen kant van het eiland weer terug naar den vasten wal.

Nu mag ik mijn zwakke zijden hebben, maar niemand zal van Olivier zeggen, dat hij geen gentleman is, en ik zal dan ook zeker niet de ongentlemanlike fout begaan, waarin een minder fijnbesnaard man dan ik zou kunnen vervallen, door zich vroolijk te maken over een dame. Dat neemt niet weg, dat toen wij allemaal weer op den vasten wal stonden en de brug onder de douairière, die als laatste overstak, bezweek, het beeld dat zich toen aan ons vertoonde zuiver objectief beschouwd, eenvoudig was om te gillen van den lach. Niets zou mij meer tegenstaan, dan mij te vermeien in een beschrijving van den aanblik, dien zij bood, toen wij haar met man en macht in haar natte weelde op den oever sjorden, maar ik moet al weer zeggen, dat - zuiver psychologisch gezien - ook dit een moment was om je buik bij vast te houden, hetgeen zijzelf dan ook deed.

'Henri,' zei de druipende douairière, 'breng jij mij even naar huis? Je moet mij noodig verkleeden, vent. Ik bedoel ìk moet mij noodig verkleeden.'

'Maar,' zei Henri met een smeekenden blik naar zijn zuster.

'Kom,' zei de douairière, en het klonk als de lokroep van de Braziliaansche reuzentortel. Nog één keer wierp Henri een wanhopigen blik naar Ceciel en mij, maar Ceciel praatte net met Charles en ik maakte dus maar een bemoedigend gebaar van 'sterkte, ouwe jongen' en liet hem aan zijn natte noodlot over. Toen zij wegwandelden keek Ceciel hen even met een afwezigen, starenden blik na, nam toen plotseling met een innig lief gebaar mijn arm en zei:

'Kom, Olivier, laten wij nu eens samen het bosch

rondloopen, misschien vinden wij ergens een spoor van de dief.'

'Dan gaan wij samen de andere kant langs, Charles,' zei Adriaan. Ik zag tot mijn verbazing nog even den boozen blik waarmee Charles mij in het weggaan opnam, toen was ik met Ceciel alleen.

'Ceciel,' zei ik juichend, want ik wist, dat dit dus het gelukkigste oogenblik van mijn leven moest zijn.

'Ja, Olivier....?' fluisterde Ceciel. 'Wat is het?'

'Ik weet het niet meer,' zei ik verbaasd. 'Laten wij maar eens op zoek gaan naar de dief.'

'Nee,' zei Ceciel zachtjes, 'nu nog niet,' en haar hand kroop onverbiddelijk naar de mijne.

'Wat wil je dan?' vroeg ik angstig.

'Moet je dat nog vragen?' fluisterde zij ongeduldig.

'Nee, eigenlijk niet,' zei ik gedwee.

Toen nam ik een kloek besluit, trok haar vastbesloten tegen mij aan en keek haar diep in de oogen.

'Ceciel,' zei ik teeder 'wie zou nu toch de schat gestolen kunnen hebben?'

Haar oogen werden groot en donker. Als ik niet beter geweten had, zou ik gedacht hebben, dat zij boos was.

'Zullen wij niet liever over iets anders praten....' vroeg ze, en bracht haar gezicht zoo dicht bij het mijne, dat haar lippen mijn mond bijna raakten. 'Wat wou je me vragen?....' fluisterde zij en hield mij stijf vast.

'Ceciel wil je....?' begon ik, en zweeg toen, want ik kreeg opeens een vreeselijke pijn in mijn buik.

'Malle jongen....' fluisterde ze, en als ik niet beter geweten had, zou ik al weer gedacht hebben, dat zij boos was. Maar op het zelfde oogenblik lagen haar armen om mijn hals en vond haar mond de mijne in een heftigen zoen.

‘Olivier,’ zei ik tegen mezelf, ‘wat ben je gelukkig. Maar nu moet je haar eindelijk vragen je vrouw te worden.’ Maar toen ik mijn mond opendeed om dat te doen, kreeg ik zoo'n vreeselijken steek in mijn ingewanden, dat ik er eenvoudig van in mekaar kromp.

‘Ik kan het niet zeggen....’ mompelde ik, meer tegen mezelf dan tegen haar.

‘Malle jongen...’ fluisterde zij weer en glimlachte zoo vervaarlijk, dat de doodsangst mij te pakken kreeg.

‘Kom....’ zei ze, sloeg haar armen om mij heen, alsof zij mij een trouwring om mijn middel deed en liep zoo, met mij dicht tegen zich aangedrukt, heel langzaam verder. Ze zei niets meer, maar onder het gaan kwam haar mond een nieuwen zoen eischen en terwijl wij in dien zoen voortwandelden, bedaarde het eindelijk wat in mijn binnenste. Zoo kwam ik dan ook al weer een beetje opgeknapt aan een zonnig open grasveld tusschen hooge eiken ergens achter in het bosch tegenover het eiland.

Zwijgend gingen wij in het gras zitten, zwijgend nestelde zij zich in haar volle lengte in mijn armen en zwijgend vergat ik voor het eerst mijzelf in een zoen, waartoe ik nu eindelijk persoonlijk het initiatief genomen had. Dat was bepaald niet onaangenaam en ik voelde mijn zelfvertrouwen weer terugkeeren. ‘Ceciel,’ zei ik bijna juichend, ‘Ceciel, wil je....?’ En toen, juist op dat oogenblik hoorde ik plotseling het heele veers in mijn hoofd, waarvan ik de eerste twee regels al op onze kaart genoteerd had. Zoo klonk het:

‘Geef mij een paard en duizend gulden’
‘En een koele nacht om weg te rijden’
‘Uit dit voor mij te tamme land’
‘Van vette klei en rechte weiden.’

‘Geef mij het blauw der zuiderhemel,’
‘Het barre stof der witte wegen,’
‘De luchten trillend aan den einder’
‘En dan, de laafnis van den regen!....’

‘Geef mij de lauwe manenachten’
‘Waarin om blank verlaten pleinen’
‘Langvergeten steden wachten’
‘Bij het fluistren der fonteinen.’

‘Geef mij en mijn paard een rust aan een beek’
‘Waar jonge meisjes 't waschgoed spreiden.’
‘Een lach en een zoen in de gloeiende zon’
‘En dan weer verder, verder rijden!....’

Ik haalde diep adem en herhaalde die laatste woorden voor mij zelf: ‘En dan weer verder, verder rijden....’ Ja, dat was het, wat mij den mond gesnoerd had. De kunstenaar had den mensch het zwijgen opgelegd! Hoe kon iemand als ik ooit denken aan het kleinburgerlijk geluk van een huwelijk, voorzien van een huiselijken haard met centrale verwarming en van kinderen met stroomend water. Nee, ik als kunstenaar kon daar niet aan denken. Ik moest in felle bewogenheid mijn diepste ik uitleven en belijden in de verheven eenzaamheid van den zwervenden dichter. Voor mij zou steeds de eerste kus reeds den bitteren smaak inhouden van het onvermijdelijk afscheid. Voor mij was er geen blijven, slechts komen en liefhebben en dan weer verder, verder rijden....

Ik keek naar Ceciel en een eindeloos medelijden vervulde mij opeens bij de gedachte, dat zij hier trillend van geluk in mijn armen lag, niet wetend, dat zij mij slechts gevonden had om mij weer te verliezen. Mijn

paard wachtte immers al ongeduldig bij de beek.

'En dan weer verder, verder rijden....' klonk het in mij, en ik zag haar staan in de ritselende blaren, die om haar voeten opdwarrelden, mij nastarend met sprakelooze tranen, terwijl mijn paard en ik met gebogen hoofden wegreden door den gulden weemoed van de herfst, beiden wetend, dat wij haar wèl maar zij mij nooit zou kunnen vergeten.....

Ik drukte haar vast tegen mij aan en kuste haar lang en heftig in troost. Zij boog even het hoofd achterover en keek mij aan. Het sneed mij compleet door de ziel, want ik voelde, dat ik nu spreken moest, dat ik haar brooze geluk ruw moest verstoren, dat ik haar zeggen moest, dat zij zich geen illusies mocht maken....

'Ceciel, liefste....' begon ik, maar zij luisterde niet. Zij staarde met oogen, die niet zagen, strak langs mij over het pad onder de zacht ruischende eiken. Zij was bleek en haar lippen bewogen krampachtig. Voelde zij nu al wat komen moest? Toen, als in wanhoop, klemde zij zich aan mij vast. Ik zag tranen in haar oogen blinken en haar kussen verslonden mijn gezicht. Ik liet haar begaan. 'Wie weet hoe kort ik haar dit geluk nog maar kan gunnen...' dacht ik, en ik had volkomen gelijk want op het zelfde oogenblik zei een mannestem achter mij:

'Wel ja, ga je gang maar! Gêneer je niet!' En daar stond Henri met de inmiddels verkleede douairière.

Ik keek hem verwijtend aan, maar Ceciel was heerlijk om te zien in haar hartstocht voor mij. Zij sprong op alsof zij Henri aanvliegen wou. En inderdaad, als ik niet beter geweten had, zou ik gedacht hebben, dat zij op het punt stond hem de oogen uit te krabben.

'Waarom zou ik mijn gang niet gaan, jij gaat je gang toch zeker ook!' riep ze als een tijgerin, die haar broedsel verdedigt.

‘Dàt is liefde!’ dacht ik.

‘Waarom zou ik mij gêneeren,’ riep zij, en deed met trillende lippen een stap naar haar broer. ‘Jij gêneert je toch ook niet!’

‘Alsjeblieft, dàt is liefde!’ dacht ik.

‘Wij zijn verloofd!’ klonk schallend haar stem.

‘Au!’ riep ik, want daar begon de buikpijn weer.

‘Verloofd....’ stamelde Henri.

‘Verloofd!?....’ jubelde de douairière.

‘Verloofd!’ juichte Ceciel, met de tranen nog in haar oogen.

‘Adriaan, Charles, kom hier!’ brulde de douairière. ‘Ceciel en Olivier hebben zich verloofd. Zoomaar hier in het gras!’

Ik keek om, en jawel, daar kwam de rest van het gezelschap ook aanzetten.

‘Denk er aan, Ceciel,’ zei Adriaan, ‘hij is op je geld uit. Het is hem om die twee apostelbeelden te doen, die jij te wachten hebt.’ Maar alleen de douairière lachte. Henri zag doodsbleek en Charles was er al even beduusd van, om van den armen Olivier maar niet tespreken.

Wezenloos schudde hij alle mogelijke handen en zoo stonden wij daar op het grasveld, alsof de receptie al begonnen was. Ceciel en ik midden in den kring, stralend van geluk. Ceciel tenminste.

‘Een lach en een zoen in de gloeiende zon’

‘En dan weer verder, verder rijden....’ klonk het weer in mijn hoofd, en ik zag mezelf in de gloeiende zon verder en verder rijden met een kinderwagen!....

Ik keek van terzijde even naar Ceciel.

‘Je kan toch wel zien, dat zij vijf jaar ouder is dan ik,’ dacht ik.

‘Olivier is er nog heelemaal beduusd van,’ zei Adriaan vol leedvermaak.

‘Nee,’ zei ik kwaad, ‘ik heb buikpijn.’

‘Die dichters toch,’ zei Charles hoonend, ‘altijd even poëtisch. Kom menschen, we zullen de gelieven niet langer storen.’

Ik keek verbaasd op, want hij sprak zoo vinnig, alsof ik hem ik weet niet wat had aangedaan, maar zij waren al verdwenen om een bocht van het pad. Ik keek hen na en had wel om hulp kunnen roepen, maar Ceciel's armen kropen alweer om mijn nek en daar begon dat misselijke gezoen van voren af aan. Ik was te beleefd om tegen te stribbelen, en eerlijk gezegd, onder Ceciel's leiding begon ik den smaak langzamerhand weer te pakken te krijgen.

‘Ik zal het haar later zeggen,’ dacht ik en zoende haar, alsof het werkelijk in de gloeiende zon was.

‘Ik mag nu haar geluk niet verstoren,’ dacht ik, terwijl zij zich met gesloten oogen tegen mij aanklemde en haar waschgoed langs de beek vergat.

‘Nee,’ dacht ik toen duizelend, ‘het paard kan wachten,’ en zonk met haar neer op een hoop dorre blaren.

‘Au!’ brulde ik toen en sprong weer op.

‘Wat is er?’ vroeg Ceciel opgeschrokken uit haar passie.

‘Ik ben gebeten.’

‘Waar?’

Nu daar kon ik natuurlijk geen antwoord op geven.

‘Tusschen de blaren,’ zei ik.

‘Wat is dàt?!’ zei Ceciel en raapte iets op.

‘Een handje,’ zei ik.

‘Ja, een handje,’ zei Ceciel. Zwijgend bekeken wij het groezelige ijzeren handje, dat tusschen de blaren had gelegen en waar ik in mijn hartstocht op was neergezegen. Zij draaide het om en wij verstijfden. Het

handje was afgebroken bij de pols en de breuk glansde als....

‘Goud....’ fluisterde Ceciel.

‘Goud....’ mompelde ik.

‘Dat is....’ begon Ceciel langzaam.

‘Maar dat is....’ riep ik.

Op het zelfde oogenblik lagen wij op onze knieën en harkten met onze handen de dorre blaren opzij. Wij werkten als razenden, hijgend en zonder een woord te zeggen. In een oogwenk hadden wij de heele hoop opzij gesmeten en toen zagen wij....

‘Niets....’ zei ik.

‘Ja, wel iets,’ zei Ceciel heel zacht en wees op de grond. En werkelijk, daar in de weeke klei waren duidelijk de afdrukken zichtbaar van de apostelbeelden, die daar half begraven onder de blaren verborgen hadden gelegen. Twaalf, keurig op een rij. Maar het eenige wat er van over was, was dat ongelukkige afgebroken handje.

‘O Charles, weer alles voor niets....’ fluisterde Ceciel en begon jammerlijk te snikken.

‘Mijn naam is Olivier,’ zei ik hoffelijk.

‘Wat kan mij dat schelen,’ riep ze woedend. ‘De schat is immers weg.’ Ik begreep er niets van, maar op hetzelfde oogenblik strekte zij haar armen naar mij uit en zei huilend:

‘Waarom zou ik het mij zoo aantrekken. Ik heb immers mijn eigen schat.’

‘Mis poes, die gaat er straks ook vandoor,’ had ik toen natuurlijk moeten zeggen, maar ik kon het niet over mijn hart verkrijgen en zei dus alleen maar:

‘Ja, wat een schat, hè.’ Ik keek haar lang aan.

‘Wanneer ik nog een onbezorgde springintveld van vijfenzeventig zal zijn, is zij een stokoude vrouw van

tachtig,' dacht ik toen. 'Nee, dàt gaat niet. Ik moet het haar nu zeggen.'

'Ceciel,' zei ik vastberaden, 'nu zie ik het helaas alles heel duidelijk....'

'Ik ook! O hemel, ik ook!' riep Ceciel buiten zichzelf, sprong in vertwijfeling op en begon als een gejaagd dier het pad af te rennen naar huis.

Even stond ik verbijsterd, toen drong de vreeselijke beteekenis van dat alles tot mij door en in doodsangst begon ik haar na te loopen.

'Ceciel,' schreeuwde ik, 'neem geen veronal! Neem toch geen veronal! Ik zal altijd bij je blijven! Ceciel.... O, Ceciel bedenk toch wat je doet!....'

Maar ze wilde niet luisteren en verdween in razende vaart om een bocht van het pad.

'Olivier,' hijgde ik tegen mezelf, 'je zult haar leven op je geweten hebben.' En ik zette een spurt in, alsof ik ruzie had met iemand achter mij.

Om de bocht kreeg ik haar weer te zien, rennend ver voor mij uit.

'Ceciel!' schreeuwde ik, 'blijf van die gaskraan af! Blijf van die gaskraan af, zeg ik je!' Maar zij had haar sprint tijdig ingezet en bovendien liep zij een veel zuiverder stijl dan ik, zoodat zij in recordtijd om de volgende bocht verdween, den afstand tusschen ons snel vergrootend.

Ik voelde, dat ik mijn tempo niet lang meer zou kunnen volhouden, maar de gaskraan, het veronal, het verpletterde lichaam in de diepte onder het opengerukte raam driehoog en het overlijdensbericht in de avondbladen gaven mij vleugels en een hartvergrooting.

Helaas, om de daarop volgende bocht kreeg ik haar niet eens meer te zien. Het bloed hamerde in mijn slapen, de boomen dansten schots en scheef langs mij

heen en de vogels in de struiken zongen valsch, zooals een draaiorgel waar je in de tram langs rijdt.

De tram!.... Weer een nieuwe mogelijkheid! Ik zag de stille oploop op het kruispunt, den doodsbleeken bestuurder gesticuleerend tegen een agent.... ik zag een ambulanceauto komen aanrijden.... Nee, ik zag, plotseling aangeland op het achtergrasveld, een spookachtige optocht in razende vaart om den hoek van het huis verdwijnen. Voorop Ceciel en Adriaan naast elkaar, als een span tuigpaarden op een concours hippique. Daarachter, in zijn eentje, alsof hij de wagenmenner van die twee voor hem was, Charles, en in diens kielzog de douairière vastgeklemd aan Henri, die steigerde als een wild paard, dat tracht zich uit de klauwen van een overvoeden tijger te bevrijden.

Dat was mij te machtig. Ik gaf de jacht op, liet mij neerzinken in het gras en besloot mij nooit meer te verloven. Het duurde een heelen tijd voor ik weer een beetje bijkwam, maar toen de ergste hartkloppingen langzamerhand ophielden en het grasveld niet langer om mij heendraaide, besloot ik tenslotte toch maar eens te gaan onderzoeken hoe het met mijn verloving stond. Ik liep langzaam over het gras en toen om het huis heen. Maar ook aan den voorkant was geen mensch te bekennen. Onwillekeurig koos ik het laantje naar den moestuin en richtte mijn schreden naar de tuinmanswoning. Ik hoorde stemmen en ging zonder kloppen binnen. Daar stond het heele stel in de volkomen leege kamer, die Adriaan en Henri daarstraks zoo prettig vernield hadden. Zij bewogen zich geen van allen en stonden in een kring op de kale vloer, alsof het aan een open groeve was.

'Gevlogen....' zei Adriaan.

‘Ja,’ zei ik, ‘ik ben gevlogen, maar ik kon jullie niet inhalen.’

‘Ja, gevlogen....’ stamelde Ceciel met bevende lippen en liep vlak langs mij naar de deur.

‘Ceciel....’ zei ik zachtjes.

‘Zeur me toch niet eeuwig aan mijn hoofd!’ viel ze opeens woedend uit, en ik zag nog duidelijker dan tevoren, dat haar teint niet haar sterkste punt was. Ik volgde haar met de anderen naar buiten.

‘Ceciel,’ zei Adriaan, terwijl wij terugliepen naar het huis, ‘zou je ons nu willen vertellen, hoe je er opeens bijkomt, dat Berend en Zoete de schat toch gestolen hebben!’

Ceciel antwoordde niet dadelijk. Ik zag dat zij met zichzelf streed. Zij keek even naar de douairière, die haar prooi ook nu nog niet losgelaten had, toen naar Charles, die er nog sipper uitzag dan daarstraks en lachte toen een beetje schuldig tegen mij. Ze nam gauw mijn arm.

‘Olivier, liefste,’ zei ze zachtjes, ‘wil je alsjeblieft niet boos zijn, omdat ik daarnet zoo onaardig tegen je was. Ik was een beetje zenuwachtig, zie je....’

Ze keek mij diep en onverbiddelijk in de oogen en ik hoorde de kinderen al krijschen in de suite. Begeleid door die muziek marcheerden wij terug naar ons eeuwige achtergrasveld.

Wij waren volstrekt niet verbaasd toen wij daar Berend geduldig op ons vonden wachten. Er was zoo langzamerhand niets ter wereld meer waarover wij ons konden verbazen. Dat begon ons eenvoudig te vermoeiend te worden. Wij knikten Berend dus vriendelijk toe en gingen op ons gemak zitten.

‘Zoo, Berend,’ zei Adriaan toen, ‘ik heb gezien dat je net verhuisd bent. Kom je ons je nieuwe adres

opgeven, met het verzoek je de post na te sturen?'

'Zooals meneer zegt,' zei Berend uitdagend. 'Ik woon vanaf hede op 't Singel nummero 42d, bij de zuster van Zoete, geen kwertier hier vandaan.'

'Wel, Berend,' zei Adriaan, 'dat zal een heele drukte geven voor Zoete's zuster met al die kinderen. Een troost maar dat er twaalf bij zijn, die niet spreken kunnen. Enfin daarover later. Wat kan ik op het oogenblik voor je doen? Mag ik je misschien een mooi getuigschrift aanbieden?'

'Nee meneer, een getuigschrift kan mij op mijn hooge jare en met mijn in dienst vergrijsde gezondheid niet meer bate. Ik wou alleen me ontslag aangebode gehad hebbe.'

'Mag ik weten waarom, Berend?'

'Als meneer het dan bepaald hoore wil: Dit is geen geschikte plaats voor me kindere.'

'Daarom heb je ze zeker gauw weggesleept.'

'Precies, meneer. Ik mag me kindere, die in Godsvrucht zijn grootgebracht geworde, niet in zondigheid late opgroeie. Het is hier een oord des verderfs meneer, met dronkeschap en zedeloosheid....'

Bij de zedeloosheid keek hij naar Ceciel en ik werd niet eens boos.

'Afgunst, Berend, is een slechte eigenschap,' merkte Adriaan luchtig op, 'waarom gun je ons niet onze landelijke genoegens?'

'Omdat het geen genoege is voor een eerlijk tuinman om een gewone dief genoemd te worde....'

'Maar Berend,' zei Adriaan geschrokken, 'dat heeft toch niemand gedaan! Integendeel, ik stel er prijs op hier voor iedereen te verklaren, dat je een leven van toewijding aan de goede zaak achter de rug hebt.

Jarenlang heb je dag in dag uit onze groente naar de markt gebracht en daar trouw verkocht.'

'Zoo is 't,' verklaarde Berend vol overtuiging, 'een leven van hard werk. Maar wat krijg ik er voor!?'....

'Wat je er voor krijgt, weet ik niet precies,' zei Adriaan, 'maar ik heb wel gehoord dat de groenteprijzen niet meer zijn wat ze waren.'

'Meneer,' zei Berend hoog, 'ik praat op Zondag niet over het slijk der aarde, maar wel ben ik op de dag des Heeren door u gedwongen geworde na te denke, en heb ik op *Zon*dag geprakkizeerd over datgene wat de burgemeester en meneer daarstraks gezegd en gevraagd hebbe. Ik ben maar een eenvoudig tuinman en misschien niet zoo vlug van begrip as de heere, maar ik heb in m'n innerlijk wel begrepe, wat meneer van me denkt. En daar ik als tuinman ook me ponteneur heb, wou ik mezelf maar liefst op staande voet ontslage gehad hebbe.'

'Voorzoover ik zien kan, heb je dat zelf al gedaan, Berend,' zei Adriaan vriendelijk.

'Ja dat ken nou wel weze,' zei Berend en deed dreigend een stap naar voren, 'maar d'r is nòg wat: Meneer uw oom heeft me indertijd pesioen beloofd!'

'Luister eens, Berend,' zei Adriaan, 'ik wil niet, dat je kwaad spreekt van een doode. Mijn oom mag zijn zwakke zijden gehad hebben, maar een overspannen verkwister was hij niet. Geen woord meer tegen hem, of ik zou me ernstig boos moeten maken.'

'Zooals meneer wil,' zei Berend hol, 'maar meneer zal er spijt van hebbe as de dag komt....'

'Nee, Berend,' zei Ceciel opeens, 'die dag komt niet meer. Die is er al. Voor jou tenminste. Je hebt n.l. iets vergeten. Kijk: dit!' En zij hield hem het gouden handje onder zijn neus.

Berend bekeek het lang, verschoof zijn pruim van links naar rechts en zei toen rustig:

'Da's niet van mij, juffrouw.'

'Nee, Berend,' zei Ceciel, 'daar heb je gelijk aan. Maar het gouden apostelbeeld, waaraan dit handje vastzat, was ook niet van jou en dat heb je toch ook meegenomen, net als de elf andere.'

Toen wendde zij zich tot het heele gezelschap en vertelde zonder blikken of blozen, dat ik tijdens onze wandeling over een tak gestruikeld was en in een hoop blaren gevallen, waar wij op die manier het handje gevonden hadden.

'Het is heel duidelijk,' zei ze. 'Berend en Zoete hebben de schat opgegraven. Zij konden natuurlijk niet dadelijk al die loodzware apostelen mee naar huis dragen, vonden dat misschien ook geen veilige plek, of werden gestoord bij hun werk. Zij verborgen daarom eerst de heele buit vlakbij het eiland op de plaats waar wij dit handje gevonden hebben. Daarmee was de eerste étappe afgelegd. De schat was van het eiland gehaald en aan de overkant van de vijver verborgen op een plek waar niemand hem zoeken zou. Vandaar konden ze hem naar een veiliger bergplaats overbrengen, zoodra zij de kans schoon zagen. Zoo kwam het, dat Olivier hen gisteren met hun zoogenaamde kinderen in de maneschijn zag loopen. Op dat oogenblik hadden zij waarschijnlijk al acht van de twaalf apostelen in veiligheid gebracht en zag Olivier hen met numero negen en tien verdwijnen. Daarna moesten zij hun werk staken, want onderwijl waren wij allemaal naar buiten gekomen en ons spektakel zal hen wel gewaarschuwd hebben. Toen Charles daarstraks Berend aan de tand voelde en die opeens met twee echte kinderen voor den dag kwam, was dat zoo'n verrassing, dat wij allemaal

onze verdenkingen prompt vergaten of als volkomen ongemotiveerd gingen beschouwen. Maar toch was het juist Olivier's vergissing en onze verdenking, die Berend op de gedachte brachten, hoe hij nu ook zonder eenig bezwaar de laatste twee apostelen uit hun voorloopige schuilplaats kon halen....'

'Hoe dan?' vroeg iedereen.

'Dat hoef ik jullie toch niet meer te zeggen. Je hebt het hem zelf zien doen.'

'Wat!?' riep iedereen.

'Ja zeker,' zei Ceciel heel rustig, 'daarstraks heb jullie Zoete en Berend zien wegwandelen met de twee laatste beelden. Alleen waren ze voor die gelegenheid aangekleed als kinderen.'

Het werd doodstil om de tafel.

'Dus je bedoelt,' zei Charles eindelijk, 'dat toen wij daarstraks op het eiland stonden en Zoete en Berend aan de overkant van de vijver met hun kinderen voorbij zagen wandelen, dat.... dat....'

'Dat toen onder onze oogen de laatste twee beelden in veiligheid gebracht werden.'

'En wij hebben nog tegen hen gewuifd!....' kermde opeens de douairière.

'En vriendelijk gelachen!' prevelde Charles tusschen zijn tanden.

'Ja,' zei Adriaan, 'dat vind ik ook het ergste. Dat zij ons voor een paar ton aan goud bestolen hebben is tot daar aan toe. Tientallen bankiers maken daar hun dagelijksch werk van. Maar Berend, dat jullie daarbij nog naar ons gewuifd hebt ook, dat vind ik heel leelijk. Dat vind ik bepaald laag. Zooiets doet zelfs een inspecteur van belasting niet. Foei, schaam je wat! Als je dat niet gedaan had, zou ik bereid geweest zijn om alles door de vingers te zien, maar je begrijpt wel, dat je

met dat wuiven te ver gegaan bent. Nu zal de politie er in gemengd worden.'

'Zooas meneer wil,' zei Berend verachtelijk, '*ik* heb niks voor de politie te verberge. *Ik* ga me niet te buite aan dronkeschap en naaktlooperij. Late ze me bescheide woning maar kome kijke. Ze magge alles overhoop hale, wat de heere nog niet afgebroke hebbe. Late ze maar bij Zoete's zuster schande kome make. Ik heb niks te verberge en zeker geen gouwe beelde....'

En met die woorden draaide hij zich om en schreed heen.

Wij keken hem met stomheid geslagen na.

En toen gebeurde het vreeselijke! Voor hij den hoek van de serre omging, draaide Berend zich nog één keer om en .... wuifde naar ons....

XI Stop

‘Hé ja,’ zei ik, toen de stilte mij te drukkend werd, ‘dat moet dus bij die plons in de nacht geweest zijn.’

‘Wàt moet bij wèlke plons in wièns nacht geweest zijn?’ vroeg Adriaan.

‘In de nacht van eergisteren op gisteren, dus de nacht na de dag, dat Ceciel hier verscheen,’ zei ik en keek spijtig naar mijn meisje. ‘Ik stond op mijn balkon om een luchtje te scheppen, toen ik diep in het bosch een plons hoorde. Ik ging meteen op onderzoek uit en liep buiten in het donker Zoete tegen het lijf. Ik begreep het op dat oogenblik natuurlijk niet, maar het is mij nu heel duidelijk, dat zij toen van de schatgraverij kwam.’

‘Prettig, dat je het ons nog vertelt,’ zei Charles snijdend.

‘Wat zei ze?’ vroeg Adriaan.

‘Ze zei niets en ik zei ook niets.’

‘Waarom niet?’ vroeg Adriaan.

Ik keek naar mijn meisje en dacht aan die korte zwijgende worsteling met Zoete in de schaduwen en zag voor het eerst in, dat het eigenlijk heelemaal niet zoo'n wonder was, dat ik haar toen voor Ceciel versleten had. ‘Maar Zoete heeft zich tenminste niet met mij verloofd,’ dacht ik bitter, en daarvoor was ik tenslotte zoo dankbaar, dat ik besloot haar niet bloot

te stellen. ‘Ik had niets met haar te bespreken,’ zei ik eenvoudig, ‘en liet haar dus gaan.’

‘Wel Olivier,’ zei Charles, nog onvriendelijker dan daarnet, ‘het moet een heele voldoening voor je wezen, te weten, dat jij de eenige getuige bent geweest van de heele schatgraverij. Je hebt Zoete die eerste nacht ontmoet, maar je hebt er niets van gezegd, je hebt haar en Berend de volgende nacht met twee apostelbeelden zien wandelen en je hebt er niets van gezegd tot het te laat was, en je hebt haar daarstraks met ons samen met twee andere apostelen zien verdwijnen. Je hebt dus het heele bedrijf van het begin tot het eind meegemaakt. Alleen jammer, dat je altijd wacht met je informaties, tot wij er niets meer aan hebben.’

‘Ach, je weet het Charles,’ zei ik, ‘ik ben altijd een bescheiden mensch geweest.’

‘Ja,’ zei Ceciel opeens, ‘dat maakt de samenwerking met Olivier zoo prettig: hij ziet alles, maar hij zegt niets. Ik wed, dat hij precies weet waar de schat op het oogenblik ligt. Hij heeft vast en zeker gezien, dat Berend en Zoete de gestolen apostelbeelden ergens begroeven, maar hij heeft er niets van gezegd, omdat hij dacht, dat het hun kinderen waren die ze toedekten.’

‘Ceciel,’ zei ik, ‘je woorden hebben een duidelijk vijandige klank. Waarom is dat?’

‘Luister maar niet naar hem, lieverd,’ zei Adriaan, ‘maar denk eens goed na, of je niet tòch iets gezien hebt, dat ons op weg zou kunnen helpen, maar dat je vergeten hebt te vertellen, omdat je zoo'n zeldzaam stom rund bent.’

‘Nee,’ zei ik, ‘ik hèb niets gezien en al had ik iets gezien, dan vertelde ik het nòg niet. Ik doe eenvoudig niet meer mee. Dit spel is mij veel te vermoeiend. Ik ben nu vier dagen op mijn landgoed en heb nog geen

oogenblik rust gehad. Dat is hier maar een komen en gaan van menschen in en uit de vijver, aan alle kanten wordt met apostelbeelden rondgesjouwd en met kaarten gegoocheld, nachtrust krijgt niemand meer, want iedereen rent iedereen achterna in de maneschijn en om de zooveel uur vertellen wij Berend en Zoete, dat zij de schat gestolen hebben en laten ze dan weer gaan. Wat jullie verder uitvoeren kan me niet schelen, maar ik doe niet meer mee. Ik kan niet tegen dit gedoe. Ik word er gek van. Toen ik vier dagen geleden hier kwam was ik een onbezorgde jonge dichter, nu ben ik alleen nog maar een verloofd zenuwwrak.'

'Bevalt het je soms niet om verloofd te zijn?!' vroeg Ceciel scherp.

'Nee,' zei ik, 'volstrekt niet.'

'Nu,' zei Ceciel ijzig, 'stel je dan gerust, "je bent het al niet meer."

'Wat weet jij daarvan?' vroeg ik verontwaardigd.

'Alles,' zei Ceciel, 'want ik maak het af.'

'Je hebt niets af te maken!' riep ik woedend. 'Wat verbeeld jij je wel. De eene minuut verloof je je met mij en de volgende minuut maak je het af, zonder mij te vragen hoe ik daarover denk. Daar komt niets van in!'

'O nee?....' zei Ceciel, en ontblootte haar tanden en verder niets.

'Nee!' schreeuwde ik, en sloeg bijna op de tafel, 'zooiets beslis ik zelf, begrijp je!'

'Dat denk je maar,' zei Ceciel.

'Je vergist je, ik denk nooit.'

'Daar heb je gelijk in.'

'Weer mis,' riep ik triomfantelijk, 'ik heb nooit gelijk!'

'Wat heb je dan?'

'Genoeg van jou!'

‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Daar bedoel ik mee, dat ik onze verloving uitmaak! Hier heb je je ring terug.’

‘Je hebt mij niet eens een ring gegeven.’

‘Des te beter,’ zei ik, ‘het zou toch maar weggegooid geld geweest zijn.’

Ceciel werd heel bleek en deed een snellen stap naar mij toe. Zij haalde diep adem.

‘Misselijk onderkruipsel!....’ siste zij.

Ik ging gauw achter mijn stoel staan, want zij was een vol hoofd grooter dan ik, en een man slaat grootere vrouwen niet. Ik keek haar aan, haalde nog dieper adem dan zij en zei langzaam:

‘Oude vrouw, je mag je tanden wel eens beter poetsen!.....’

Op dat oogenblik kwam Charles doodsbleek naar mij toe en zag ik Henri zich losscheuren van de douairière.

‘Adriaan,’ zei ik gauw, ‘onze gasten worden wild Geef ze toch iets te drinken.’

‘Dat zou niet helpen, broer,’ zei Adriaan berustend, ‘tenzij ik ze een ferme teug van je bloed aanbied. Kijk ze eens naar je kijken.’

Ik kromp ineen. Het was werkelijk een vreeselijke aanblik. Henri, Ceciel en Charles stonden bleek en hijgend van bloeddorst naast elkaar en maten mij met hun blikken.

‘Adriaan,’ zei ik, ‘het wordt hoog tijd, dat ik eens een kijkje op onze bezittingen in Indië ga nemen. Ik ga nu maar meteen.’

Maar zoover kwam het niet. Terwijl dat bloeddorstig drietal mij nog likkebaardend met hun oogen stond te verdeelen, kwam er langzamerhand een verandering over hen. De kleur kwam terug op hun gezichten, hun houding verloor haar dreigend aspect en hun oogen kregen een half zachten glans.

‘Ik neem bij nader inzien de volgende boot maar,’ zei ik tegen Adriaan. Maar niemand lette op mij. Aller oogen waren gericht op het vreemd natuurverschijnsel, dat zich aan die drie voltrok. Ceciel keek eerst weemoedig naar Charles en toen treurig naar Henri, alsof zij niet recht meer wist wie nu eigenlijk de broer was bij wie ze troost kon zoeken. Maar toen trok Henri haar naar zich toe en het volgend oogenblik lag ze in zijn armen. Niemand zei een woord. Charles wankelde achteruit en ging langzaam op Adriaan's schoot zitten. Ceciel huilde tegen Henri's schouder als een klein kind en Henri mompelde onverstaanbare taal in haar permanent als een seniel man. Hij bleef haar een heelen tijd omhelzen, en hoewel zij hem niet bepaald aanmoedigde, was zijn houding toch van dien aard, dat ik het tenslotte nog maar nauwelijks behoorlijk vond van een broer met zijn zuster.

Maar toen zag ik de douairière en mijn verbazing steeg ten top. Zij stond lijkwit te kijken met haar hand op haar hart, voorzoover dat bereikbaar was. Ze zei niets, maar twee dikke tranen rolden langzaam over haar wangen en dropen triest neer in haar formidabel coeurtje. Haastig pinkte zij hen daaruit weg en dwong zichzelf toen tot een glimlach.

‘Zoo, zoo,’ brulde ze, toen Henri even adem moest scheppen, ‘dat noem ik nog eens een hartelijke verhouding tusschen broer en zuster!’

Met een ruk draaide Henri zich om.

‘Wij zijn geen broer en zuster!’ viel hij uit. ‘Wij zijn verloofd, als je het weten wilt!’

Naast mij verhief Charles zich met starenden blik van Adriaan's schoot. ‘Ik heb het gevoeld....’ hoorde ik hem mompelen.

‘Dat hoor ik met genoegen,’ riep de douairière

tegen Ceciel met een schorre bas, ‘ik feliciteer je kind. Je hebt een goede man uitgezocht. En ik kan het weten, want ik heb heel wat met hem afgebabbeld.’ En zij trok Ceciel naar zich toe en zoende haar zoomaar midden in haar gezicht!

Ik echter keek schichtig achter mij, om te zien of Henri misschien Charles, en Adriaan mij wou zoenen. Maar Adriaan wuifde zich koelte toe met zijn ooren en Charles zat er als een gebroken man bij.

‘Adriaan,’ zei ik, ‘ik zal toch deze boot maar nemen. Dit alles vergt te veel van mijn zenuwen. Je zult zien, dat Charles de broer van Zoete, en Berend de man van de douairière is, maar de vader van de boer is ook de moeder van het varken, en dus is Zoete natuurlijk een onecht kind van Oom Wout, terwijl Ceciel een stiefzusje van Berend en Zoete blijkt te zijn. Hun kinderen zijn niet van hun, maar ontsproten aan een verboden verhouding tusschen Henri en jou, en ik persoonlijk begin me straks raar te voelen en ontdek opeens, dat ik een schattig jong meisje ben.’

‘Best mogelijk,’ zei Adriaan.

‘Precies,’ zei ik, ‘en daarom doe ik niet langer mee. Ik word er gek van. Ik ga in een klooster. Ik neem dienst in het vreemdelingenlegioen, ja ik zou er zelfs toe kunnen komen mij candidaat te laten stellen voor de Tweede Kamer.’

‘Nee Olivier,’ zei Adriaan heftig, ‘doe alles wat je wilt, maar dat laatste niet. Waar zou het met dit land heen moeten, als de werkelijk bekwame mannen allemaal in de tweede koffiekamer stemmen zaten te tellen?’

‘Je hebt gelijk, Adriaan,’ zei ik, ‘een Duysz ter Ghasth mag zijn plicht tegenover zijn land niet verzaken. Ik zal met vacantie gaan.’

‘Nog niet, Olivier. We moeten eerst deze malle historie van de schat nog tot een goed einde brengen en daarbij kan ik je hulp niet missen.’

‘Goed Adriaan,’ zei ik berustend, ‘je kunt op me rekenen, mits niet te vast.’

‘Ceciel en Henri,’ zei Adriaan toen, ‘laat me jullie beiden allereerst uit naam van alle aanwezigen heel hartelijk feliciteeren met jullie verloving. Ceciel, je hebt een moeilijke tijd achter de rug. Je bent van half elf tot half twaalf met Olivier verloofd geweest. Je hebt het uitgehouden zoolang je kon, maar toen je ten langen leste inzag, dat iets dergelijks van geen vrouw ter wereld gevergd kan worden, heb je de moed gehad een verbintenis te verbreken, die je slechts financiëeel voordeel gebracht zou hebben. Henri, ook jij sluit thans een allesbehalve gemakkelijke periode van je leven af. Je kwam hier als een eenvoudige speurhond, je ontpopte je echter al dadelijk (en hierbij keek hij tendentieus naar de douairière) als een kloeke schoothond. Je wilde echter nog hooger op, en in de uurtjes die je nu tegemoet gaat zul je je capaciteiten als herdershond kunnen bewijzen. Moge je bekoorlijke aanstaande vrouw het nimmer noodig maken, dat je je loopbaan als waakhond zoudt moeten besluiten. En nu zou ik voor den donder wel eens willen weten, wat die heele comédie te beteekenen heeft!’

‘Dat zal ik je zeggen, lolligaard!’ stoof Henri op.

‘Nee Henri,’ zei Ceciel bits, ‘laat mij het vertellen.’

Zij ging langzaam zitten en keek even naar Charles, alsof die haar moest voorzeggen.

‘Het zit zoo....’ begon zij toen.

‘Wacht even,’ zei Adriaan. ‘Bedenk nu goed wat je zegt. Eerst waren jullie niks van elkaar, toen broer en zuster en nu verloofd. Als jullie, wat ik ernstig ver-

moed, eigenlijk getrouwd zijn, zeg het dan maar liever meteen.'

'Nee,' zei Ceciel,' we zijn niet getrouwd. We zijn neef en nicht.' En weer keek ze naar Charles, alsof die daar iets aan kon doen.

'Dat is weer een stap terug,' zei Adriaan. 'Straks worden jullie waarschijnlijk weer broer en zuster, daarna opnieuw meneer Plint en juffrouw Remèl. Dan zetten wij meneer Plint weer op de trein naar Amsterdam, kleeden jou uit en gooien je weer in de vijver en worden met een zucht van verlichting wakker.'

'Zooiets zeg je niet!' viel Charles, die bemoeial, opeens woedend uit.

'Dank je Charles,' zei Ceciel en keek hem aan, zooals ze dat mij bij dergelijke gelegenheden ook gedaan had. Ik huiverde bij de herinnering.

'Het zit zoo,' begon Ceciel toen weer: 'Henri en ik zijn inderdaad neef en nicht en bovendien al heel lang verloofd, omdat wij geen geld hebben om te trouwen. Het eenige wat wij bezitten zijn die twee stukken van de kaart. Het eene is afkomstig uit Henri's familie, het andere uit de mijne. Waar ze precies vandaan komen weten wij niet. Tot nu toe ging altijd alles goed tusschen ons, maar sinds we hier zijn is alles verkeerd gegaan. We hadden telkens ruzie. Als we dan even alleen waren legden wij het weer bij en begonnen opnieuw zoodra we de kans kregen. Daarom deed ik daarstraks zoo mal met Olivier, zie je.'

'Ja,' zei ik blij, 'wat was dat mal hè!'

'Waarom maakten jullie nu juist hier op Korenvliet ruzie?' vroeg Adriaan belangstellend.

'Waarom twee menschen die van elkaar houden ruzie krijgen gaat jou niet aan, indiscrete lummel!' brulde de douairière opeens, 'maar ik ben er van overtuigd,

dat zij daar voortaan geen aanleiding meer voor zullen hebben.'

'Ceciel,' zei ik zachtjes tegen haar, 'ik bewonder je.'

En ik klopte de dappere rose vleeschpudding bovenop haar rug. Maar daarop schonk ze mij dadelijk zóó'n blik, dat ik haastig mijn voelhorens weer introk. Eén verloving per dag is mij genoeg.

'Als ik nu eens een indiscrete vraag mag doen,' zei Adriaan, 'waarom hebben jullie dan, toen de comedie-Plint niet meer opging, niet dadelijk gezegd, dat je neef en nicht en bovendien verloofd bent?'

'Broer en zuster stond zooveel onschuldiger,' zei Ceciel en keek weer even naar Charles.

'Zoo zie je al weer, dat schijn bedriegt,' zei Adriaan luchtig. 'Enfin, we hebben nu geen tijd daar lang over te praten. We moeten nu eerst Berend laten oppakken.'

'Nee,' zei de douairière.

'Nee!' zei Henri.

'Nee,' zei Ceciel, 'dat lijkt mij niet juist, dan krijgen we de schat nooit. Het feit dat Berend er niet stiekem vandoor is gegaan en met alles gevlucht, bewijst dat hij de schat niet bij zich heeft. Dus moet hij hem opnieuw ergens hier in de buurt verborgen hebben.'

'Juist,' zei Henri. 'Hij hoeft nu niet anders te doen dan rustig af te wachten tot hij de kans krijgt om op zijn gemak beeld voor beeld in de wacht te sleepen.'

'Maar als jullie allemaal gelooven, dat de schat hier nog in de buurt is, waarom zouden wij Berend dan niet laten oppakken?'

'Daar zouden we immers toch niets aan hebben,' zei Charles, die eindelijk wakker werd uit zijn verstarring. 'De politie kan hem toch niet dwingen te zeggen waar hij de schat verborgen heeft.'

‘Waarom niet, Charles?’ vroeg Adriaan. ‘Jij als hoofd van de politie kunt doen en laten wat je wilt. Ik heb gehoord, dat er in het museum in Rittenburg nog allerlei folterwerktuigen zijn, die in voortreffelijke staat verkeeren. Waarom zouden we Berend de duimschroeven niet eens aandoen? Het zou hem keurig staan. Je kunt altijd zeggen, dat het was om vingerafdrukken te nemen. Als er dan tóch nog niets van komt, worden er eenvoudig ergens een paar marechaussees overgeplaatst en de zaak is gezond.’

‘Er is maar één manier,’ viel Ceciel ongeduldig in. ‘We moeten Berend geen oogenblik uit het oog verliezen. Hij moet tenslotte ééns probeeren om de schat voorgoed in handen te krijgen. Dat is het moment om hem te laten oppakken.’

‘Precies,’ zei Charles en keek haar bewonderend aan.

‘Juist,’ zei Henri.

‘Dan mogen we anders wel gauw beginnen,’ zei ik, ‘want we zitten ons hier nu al een uur lang op te winden en wie weet zijn al jullie mooie theorieën toch mis en is hij onderwijl al lang over de grens en zit met al zijn apostelen goed en wel in Amerika.’

‘Olivier heeft gelijk,’ riep Ceciel stom verbaasd, ‘het is tenslotte mogelijk, dat het heele verhaal van zijn verhuizing naar de zuster van Zoete alleen diende om ons een rad voor de oogen te draaien en hem een voorsprong te geven.’

‘Ja,’ riep iedereen, en sprong op, ‘wat nu?’

‘Me dunkt, dat de politie dat makkelijk genoeg kan vaststellen,’ zei Adriaan.

‘Adriaan, je weet waarom ik de politie liever niet in deze zaak meng,’ zei Charles smeekend.

‘De politie hoeft volstrekt niet gemengd te worden,

Charles. Je hoeft Berend alleen maar te laten schaduwen. Je hebt toch zeker wel een flinke schaduw onder je mannetjes?'

'Maar op welke grond?' vroeg Charles aarzelend.

'Dat doet er niets toe,' riep Adriaan. 'In Holland is alles verboden, dus je kunt iedereen overal van verdenken. Zeg dat hij in uniform op Zondag zonder hondepenning op het gras heeft geloopen aan de linkerkant van een verboden parkeerterrein en dat hij na het sluitingsuur van de kroegen met een rijwielplaajte van het vorige jaar kleeden heeft geklopt binnen de bebouwde kom.'

'Ja Charles, doe dat,' zei Ceciel en keek hem heel lief aan.

'Ik zal het doen!' zei Charles toen opeens vastbesloten, stond op en liep meteen het huis in naar de telefoon, om zijn orders te geven.

'Het is altijd makkelijk om een enkele burgemeester bij de hand te hebben,' zei Adriaan. 'Het staat netjes en kost niets, en hij bereikt veel meer dan die dure detective, die wij vroeger in dienst hadden. Weet je nog wel Olivier, die meneer Plint.'

'Adriaan, ik geloof, dat je maar liever zou zien, dat Ceciel en ik zoo gauw mogelijk onze biezen pakten, is het niet?' vroeg Henri.

'Nee Henri, het is niet,' zei Adriaan. 'Samen uit samen thuis. Wij zijn allemaal deelhebbers aan de schat. We moeten dus allemaal samen de schatgraverij tot een goed einde zien te brengen. Jullie zìjn en blìjven hartelijk welkom, zoolang onze pogingen nog geen resultaat hebben opgeleverd.'

'Maar kom ons straks niet vertellen, dat Ceciel je stiefmoeder is,' zei ik.

Henri keek mij even aan, maar daar bleef het bij, en daar kwam Charles ook al weer tevoorschijn.

'In orde,' zei hij. 'Zoete doet de wasch met haar zuster en Berend zit in pantoffels voor de deur van Singel 42d en rookt zijn pijpje. Hij wordt van nu af aan voortdurend bewaakt en gevolgd.'

'Prachtig!' riep iedereen, behalve ik, want, langzaam ontwakend uit de verbijstering der laatste uren, merkte ik nu eigenlijk pas, dat de loodzware last van mijn verloving mij van de schouders was genomen. Ik keek naar Ceciel en moest mezelf toegeven, dat zij er aardig uitzag. Maar daarmee was dan ook alles gezegd. Ze had twee oogen, twee armen, twee beenen en verder alles wat een meisje van goeden huize twee aan twee bezit. Ook daarin echter was zij niet anders dan duizend andere vrouwen. Ik bekeek haar verbaasd van top tot teen en vroeg mij af wat mij de laatste dagen bezield had. Ik hoorde mijn paard vroolijk hinniken tusschen het waschgoed langs de beek en voelde mij met iedere sekonde een nieuwer mensch worden. Opeens sprong ik op.

'Kerel,' riep ik en schudde Henri de hand dat het kraakte, 'kerel, ik feliciteer je met je verloving. Wat ben ik daar blij om! En jou ook, Ceciel. Ons engagement was kort maar heftig en waarschijnlijk daarom niet duurzaam. De naakte passie alleen is geen basis voor een blijvend geluk.'

Henri deed een stap naar mij toe en Ceciel liet al weer haar tanden zien, maar niets kon mij meer remmen.

'Ik begrijp nu, wat jullie in deze dagen hebben meegemaakt. Ik begrijp nu, Ceciel, waarom je onze cadeaux de eerste dag weigerde, ik begrijp eveneens waarom je eergisteren hoofdpijn had en waarom je mij toen onder tranen om de hals viel, ik begrijp nu

zelfs waarom je mij daarstraks zoo plotseling met je verloofde. Dat alles had zijn goede redenen. Maar er is één ding, dat ik niet begrijp: waarom was je die allereerste middag, toen Henri nog goed en wel in Amsterdam zat en geen ruzie jullie horizon verduisterde, al zóó tegen mij?'

'Hoe!?' vroeg Henri en torende dreigend naast mij op. Maar ik was, nu de liefde mijn verstand niet langer benevelde, weer geheel de oude Olivier, klein maar vrij dapper.

'Zóó....' zei ik dus met een heel ondeugend gezicht.

'Hoe?!' vroeg hij weer.

'Dat kan ik je als gentleman niet zeggen,' antwoordde ik als gentleman.

Even wankelde Henri in zijn schoenen, toen draaide hij zich om zonder Ceciel, mij of de verdere omgeving nog een blik waardig te keuren en verdween met gebogen hoofd het huis in.

'Olivier,' zei Charles en stond bleek van drift op, 'je bent een minderwaardig individu. Om je gekwetste ijdelheid te bevredigen, belaster je het meisje, waarmee je een half uur geleden nog verloofd was. Kom Ceciel, een eindje omloopen zal je goed doen,' en hij nam de sprakelooze Ceciel onder den arm en wandelde vastbesloten met haar het bosch in.

Ik keek hen na, terwijl zij om een bocht van het pad verdwenen.

'Die komt verloofd terug,' zei ik.

'Olivier,' zei de douairière en stond al even verontwaardigd op, 'je hebt niet het recht een vrouw zoo bloot te stellen. Kom Adriaan, een eindje omloopen zal ons goed doen.' Maar Adriaan, die blijkbaar bang was, dat ze hem wel het recht zou toekennen een vrouw

bloot te stellen, klemde zich vast aan zijn stoel als de eerste de beste minister, en dus moest de douairière wel alleen het bosch in. Zoo bleven de broertjes sinds vele dagen voor het eerst alleen op hun grasveld.

Adriaan keek mij lang aan.

'Olivier,' zei hij eindelijk, 'nu herken ik je weer.'

'Precies,' zei ik, 'de schellen zijn mij van de oogen gevallen.'

'En wat zie je nu?'

'Dat zal ik je zeggen, Adriaan. Ik zie, dat wij twee arme weezen, tusschen een bende misdadigers verzeild geraakt zijn.'

'Waaraan zie je dat?'

'Aan het feit, dat die heele schat al lang gevonden zou zijn, als wij de eerste keer toen jij dat voorstelde, de zaak in handen gegeven hadden van de politie. Maar toen jij daarover begon, vloog iedereen op en riep nee. De politie moest er met alle geweld buiten blijven.'

'Olivier, ik dank de hemel, dat je het nu eindelijk ook inziet. Charles wou geen politie. Dat is nog te begrijpen. Maar waarom waren Ceciel en Henri en zelfs de douairière er al net zoo erg tegen?'

'Omdat ze allemaal iets te verbergen hebben.'

'En wat kan dat zijn, Olivier?'

'Datgene Adriaan, wat zij van de schat weten en dat wìj niet weten. Ze weten allemaal iets, dat zij voor ons verborgen houden. Daarom vertrouwen ze elkaar ook geen van allen voor een cent. Heb je gezien hoe ze elkaar allemaal aankeken, toen Charles daarstraks zei, dat hij dacht dat de schat nog wel in de buurt zou zijn. En heb je opgemerkt, dat ze ondanks alle wantrouwen het er altijd gloeiend over eens zijn, dat Berend en Zoete de schat zoo en zoo of zus en zus gestolen en weer verborgen hebben?'

‘Adriaan,’ zei ik plechtig, ‘ik heb het allemaal gezien en opgemerkt, maar het is eenvoudig niet tot mij doorgedrongen, omdat ik verstrikt was in de blanke armen van die Ceciel zonder ziel.’

‘Toch zag zij er aardig uit, die eerste keer in de vijver,’ zei Adriaan en zuchtte even.

‘Ja,’ zei ik ‘net een Haagsch freuletje.’

Adriaan's mond ging wijd open.

‘Olivier,’ riep hij, ‘je hebt gelijk: ze ìs een freule!’

‘Maar Adriaan dat kon je in de vijver toch niet zien.’

‘Ik heb het ook niet aan haar gezien, maar aan Henri. En ik stommerd heb er nog niet eens iets bij gedacht!’

‘Waarbij?’

‘Bij het kroontje dat hij op zijn overhemd draagt.’

‘Ik dacht, dat je die op je kop droeg.’

‘Nee Olivier, de lagere adel niet.’

‘Dus?’

‘Dus ze zijn volstrekt niet meneer Remèl en juffrouw Remèl, maar freule dit en jonkheer dat. We moeten nu onmiddellijk onderzoeken, hoe dat precies zit.’

‘Goed Adriaan, maar eerst nog een vraag: Herinner je je die eerste middag hier met freule Ceciel op het grasveld? Toen je mij onder valsche voorwendsels weglokte naar de telefoon?’

‘Ik herinner het mij,’ zei Adriaan en grijnsde dierlijk. ‘Je bleef bijna tien minuten weg.’

‘En onderwijl?’

‘Onderwijl was het lente.’

‘Dus daarom ging haar boezem hijgend op en neer, toen ik terugkwam.’

‘Ja, daarom deed hij dat. Wij waren boezemvrienden geworden, zie je.’

‘En later?’

‘Heb ik geen gelegenheid meer gehad de zoete

vruchten van die vriendschap te plukken, en misschien voelde ik toen ook al onbewust een soort wantrouwen tegen haar. Maar nu moet dit wantrouwen ten spoedigste bevredigd worden. Wij moeten te weten komen wie zij is. Dat is overigens nog niet zoo eenvoudig, want wij weten niet eens haar vorige adres in Amsterdam en dat van Henri al evenmin. Zij heeft er toen op die eerste dag wel voor gezorgd, dat zìj haar hospita opbelde en dat alweer zìj met het z.g. detectivebureau belde. En wij stommerds vonden dat allemaal doodgewoon.'

'Adriaan,' zei ik, 'zij is een vrouw in menschengedaante.'

'Luister nu eens, Olivier. Wij moeten nu snel zijn. We zijn het er over eens, dat het heele gezelschap meer weet dan wij. Als zij dan ook wachten willen tot Berend in de val loopt, zullen zij daar misschien (ik zeg misschien) wel een goede reden voor hebben en is er dan ook alles vóór, dat wij meedoen met het spel, alsof wij van den prins geen kwaad weten. Daarvoor is het echter noodzakelijk, dat het gezelschap niet uiteenspat. Wij moeten ze allemaal in de gaten houden. Zorg jij er dus voor, dat Ceciel en Henri zich weer verzoenen, vóór ze zich met Charles verlooft en zij allemaal boos wegloopen. Zeg tegen Henri, dat je alles over haar gelogen hebt uit dépit, dat is Fransch en klinkt keurig en misschien is het nog wel waar ook. Ik ga onderwijl de tradities van het geslacht Duysz ter Ghasth geweld aandoen en in Ceciel's kamer naar correspondentie of andere aanknoopingspunten snuffelen. Als ik iets vind bel ik onmiddellijk een echt detectivebureau op, om uit te kienen wie zij en Henri nu eigenlijk zijn. Vooruit aan het werk!' En hij verdween meteen het huis in.

Ik zag de douairière weer aankomen en ging dadelijk tot den aanval over.

'Ceciel,' zei ik, 'het moet me van het hart, dat ik mij daarstraks niet als een goed Hagenaar heb gedragen. Ik was beleedigd en gegriefd en zei uit puur dépit onware en onwaardige zaken over Ceciel, alleen om Henri te kwetsen. Hoe kan ik dat weer goed maken?'

'Nu val je me weer mee, Olivier,' zei de douairière. 'Ik zal je helpen. Ik zal naar Henri gaan en het hem uit jouw naam vertellen, ga jij onderwijl Ceciel opscharrelen, voor ze uit pure wanhoop gekke dingen doet.'

Ik weet niet wat iemand van de ervaring van de douairière onder 'gekke dingen' verstaat, maar toen ik Ceciel en Charles eindelijk vond op een bank achter in het bosch, had hij haar al vast bij de handen en praatte zielig ernstig.

'Ceciel,' zei ik gauw, 'ik moet je mijn oprechte excuses maken voor de onware en onwaardige zaken, die ik uit puur dépit en alleen om Henri te kwetsen over je heb gezegd. Kom gauw mee. Alles is weer goed. Henri wacht al op je.'

Ik schoof den verwilderden Charles opzij, pakte Ceciel bij een arm en sleepte haar tegenstribbelend mee naar het achtergrasveld, waar de douairière al met een even onwilligen Henri kwam aanzetren.

'Zoo,' zeiden wij, 'zoen het nu af en laat alles vergeven en vergeten zijn.' En hoewel de afzoening zich zonder eenige geestdrift voltrok, keken de douairière en ik daarbij toch toe als de trotsche eigenaars van twee rashonden, die zoojuist aan elkander worden uitgehuwelijkt. Maar Charles stond erbij met zoo'n hongerigen blik in zijn oogen, dat ik opeens merkte, dat wij sinds het ontbijt nog niet gegeten badden. Ik keek op mijn horloge en zag, dat het tegen zessen was.

‘Menschen,’ zei ik, ‘dit is een drukke en veelbewogen dag geweest. Zoo druk, dat wij heelemaal vergeten hebben te eten. Wat zouden jullie er van zeggen, als wij - daar ons huis-, tuin- en keukenpersoneel ons verlaten heeft - de beide aanwezige dames eens verzochten een eenvoudig maar frugaal maal te bereiden, dat wij in landelijken eenvoud hier buiten in den vallenden avond kunnen genieten. Wij, heeren der schepping, zullen terwijl jullie het wild aan het spit braadt, nog schielijk een kleine zakelijke bespreking houden, daar naar ik verneem de heeren Lucas Bols en Wijnand Fockink ons om strijd verwachten.’

Dat plan vond ingang, zij het dan ook, dat ook nu het enthousiasme der verzamelde menigte niet overweldigend was. De dames verdwenen naar de keuken en wij mannen schaarden ons om het trouwe aardewerk en kristal, dat reeds zoo heel veel geluk onder de menschen heeft gebracht.

Adriaan kwam terug van zijn onderzoekingen en nam mij even apart. ‘Ik heb niet veel gevonden. Geen naam, maar wel twee adressen. Ik heb meteen een echte detective in Amsterdam aan het werk gezet. Misschien hebben wij vanavond zijn telegram nog.’

Hij had niet zoo hoeven te fluisteren, want noch Charles noch Henri dacht er aan ons gesprek af te luisteren. Zij zaten met strakke gezichten achter hun glaasjes en staarden droevig voor zich uit, alsof er water inzat.

En zoo bleef het den heelen verderen avond. Niemand zei een woord en Adriaan en ik moesten de conversatie ophouden, ook toen de dames met het voedsel verschenen.

Het werd een heerlijke nacht en vooral ik - weer geheel mezelf nu ik mij uit Amors klauwen had be-

vrijd - babbelde honderd uit tegen het zwijgend viertal. Maar toen de slagen van den klopper op de voordeur door het stille huis galmden en tot aan onze tafel daarbuiten doordrongen en toen Adriaan opstond om open te gaan doen en toen hij terugkwam en mij zwijgend een geopend telegram in de hand duwde en toen ik dat gelezen had, toen stond zelfs mijn rappe mondje stil. Dit telegram kwam nl. van het 'Internationale Detective Bureau' in Amsterdam en dit stond er in:

'Door u bedoelde personen stop zijn inderdaad neef en nicht stop het zijn stop jonkvrouwe c.w.a. en jonkheer h.w.p. pipsch van remeldinghe stop'

Ik keek Adriaan aan.

'Stop,' zei die.

XII Kitty

‘Adriaan,’ zei ik, toen wij den volgenden dag wakker werden, ‘het is mij nu duidelijker dan ooit. Wij hebben met een complot te doen. Is het je opgevallen, dat in ons heele gezelschap wij de eenige deelnemers van burgerlijken bloede zijn? Charles is een baron, Henri een jonkheer, Ceciel een freule en de douairière een douairière. Alleen wij zijn gewone meneeren. Begrijp je wat daarachter zit?’

‘Nee, jij?’

‘Nee, ik ook niet, maar één ding is zeker, wij hebben te doen met een opstand van de adel tegen de burgerij.’

‘Kom kom,’ zei Adriaan, ‘voor een beetje geld en goede woorden zijn wij straks de jonkheeren Duysz ter Ghasth van Korenvliet.’

‘Dat zou hen nog meer tegen ons innemen, Adriaan, en op zoo'n manier zouden we de schat heelemaal niet krijgen.’

‘Die schat laat mij steenkoud, Olivier. Daar is het mij waarachtig niet om te doen. Het gaat mij er alleen om al dit adellijk geboefte te pakken te nemen.

Laten wij nu eens systematisch te werk gaan. We mogen gerust aannemen, dat Ceciel's theorie over de manier waarop Berend en Zoete het zaakje gestolen hebben juist is. Het lijkt mij inderdaad heel goed mo-

gelijk, dat Berend de boel hier weer ergens in de buurt begraven heeft en nu rustig afwacht, tot hij de kans krijgt de buit definitief op te graven en er voorgoed mee te verdwijnen. De onopgehelderde punten betreffen dan ook eigenlijk niet het stelen van de schat, maar onze adellijke samenzweerders, die misschien juist allemaal tegenstanders zijn. Er doen zich dan ook verschillende vragen voor: 1. Waarom liet de douairière het zich welgevallen, dat Charles, ondanks hun oorspronkelijke belangengemeenschap, botweg weigerde haar de helft van de schat te geven, die hij in de lap Korenvliet, die hij van ons gekocht had, dacht te zullen vinden? Je herinnert je, dat zij iederen keer, dat wij daarnaar vroegen, uitviel dat het ons geen bliksem aanging. Charles moet haar dus op de een of andere manier in zijn macht hebben.

2. Waarom komen Henri en Ceciel hier na alle andere metamorphosen ook nog onder een valsche naam? Waarschijnlijk omderwille van de douairière. Je herinnert je haar woede, toen je Ceciel aan haar voorstelde als een naamgenoote, en zij begon te schreeuwen, dat zij de laatste Pipsch van Remeldinghe was en dat alle anderen oplichters waren. Daar moet iets achter zitten.

3. Wat hebben zij één voor één voor een reden om de politie er met alle geweld buiten te willen houden?

Als wij het antwoord op die vragen vinden, zijn wij waarschijnlijk een heel eind verder.'

'Dat kan wel zijn, Adriaan,' zei ik en stond vastbesloten op, 'maar dat antwoord moet je toch maar op je eentje gaan zoeken. Je eigen woorden hebben mij eindelijk de oogen geopend: de schat laat mij voortaan steenkoud en daarom doe ik aan deze heele malle vertooning niet meer mee. Ik zal in de buurt blijven om

je bij te staan, als de nood aan de man komt, maar ik wil er verder niets meer mee te maken hebben. Ik ben nu vier dagen op mijn nieuwe bezitting, maar ik heb nog geen oogenblik rust gehad. Toen ik hier kwam had ik mij er veel van voorgesteld rustig op het achtergrasveld in de zon te zitten, 's ochtends achter een glaasje sherry, 's middags achter een kruikje jenever en 's avonds achter een vaatje cognac, maar er is niets van gekomen. Ik heb om zoo te zeggen nog geen druppel over de lippen gekregen en je weet zelf hoe ongezond dat is. Op den duur kan het zelfs doodelijk worden. Als een mensch dagen lang niets drinkt, komt hij onherroepelijk om van de dorst.'

'Maar een mensch kan toch ook - b.v. bij wijze van grap - eens water drinken,' zei Adriaan.

Ik keek hem onderzoekend aan.

'Broer,' zei ik, 'dergelijke tegennatuurlijke praatjes zijn niet op hun plaats in de pure atmosfeer van ons maar al te maagdelijk slaapvertrek. Overigens herinnert dit woord mij er aan, dat ons vrouwelijk personeel weg is en dat het hoog tijd wordt, dat ik nu eindelijk eens werk maak van een hupsch kamermeisje. Werkelijk, ik mag me wel eens bezinnen op mijn plichten als landheer. Ik zal dadelijk de deuren van de slaapkamers van het personeel gaan oliën en aan dat vreeselijke kraken van de trap naar de zolderverdieping moet ook een eind komen.'

'Doe wat je niet laten kunt,' zei Adriaan, 'maar ik ga dit raadsel oplossen. Ik ga beginnen met de douairière eens uit te hooren. Die is alles bij elkaar genomen nog de fatsoenlijkste van het heele stel, dunkt mij. Die laat tenminste het hart spreken.'

'Maar het lichaam ook, Adri,' waarschuwde ik, kleedde mij vroolijk neuriënd aan en wandelde toen

zachtjes zingend naar beneden. Ik deed de deur van de eetkamer open en bleef toen onbeweeglijk staan.

‘Ceciel,’ hoorde ik Charles met een heesche stem zeggen, ‘wees niet boos, maar je kunt je niet voorstellen wat er in mij omging, toen ik je eerst zóó zag met die kwasterige malloot van een Olivier en toen met Henri...’

‘Stil, Charles....’ hoorde ik Ceciel fluisteren, ‘het was toch alleen maar omdat ik dacht, dat jij niet van mij hield. Daarom alleen deed ik zoo tegen die misselijke idioot van een Olivier.... van Henri houd ik al lang niet meer sinds jij....’

‘Kwasterige malloot.... misselijke idioot!....’ dacht ik vroolijk, ‘die twee hebben ook niet veel kijk op de menschen.’ Toen voelde ik iets tochten in mijn nek. Ik draaide mij om en zag dat Henri zwaar in- en uitademend achter mij stond. Hij was heel bleek.

‘Morgen Henri!’ riep ik zoo hard als ik kon en duwde met veel misbaar de deur open. Daar stonden Charles en Ceciel dicht naast elkaar bij de tafel, elk met een stapel borden in hun armen.

‘Charles,’ zei ik, ‘ik benijd je vrouw. Help je thuis ook altijd bij het tafeldekken?’

‘Ik ben niet getrouwd,’ zei Charles schor.

‘Zorg, dat je het blijft,’ zei ik.

‘We moesten het zelf wel doen, nu Zoete er niet is,’ verklaarde Ceciel.

‘Natuurlijk,’ zei ik, en ging opgewekt zitten, ‘zùlke dingen moet je nooit aan iemand anders overlaten. Je bent pipsch, Henri,’ zei ik toen, en tot mijn verbazing sprong hij met stoel en al in de lucht. Maar toen begreep ik het. Hij was immers pipsch, Pipsch van Remeldinghe zelfs!’

‘Jij bent ook pipsch, Cecieltje,’ zei ik gauw en had pret voor tien.

Het gesprek vlotte niet erg tijdens het ontbijt. Ook niet toen Adriaan, blijkbaar al op het oorlogspad, innig gearmd met de douairière binnenkwam. Hij keek mij hulpeloos aan, maar ik liet hem aan zijn dikke noodlot over. Als hij dan met alle geweld de samenzweerders ontmaskeren wou, moest hij het zware werk op de koop toenemen.

'Wel Charles,' vroeg Adriaan, 'heb je nieuws van Berend?'

'Nee,' zei Charles, 'hij zat vanmorgen om zes uur al weer in pantoffels voor de deur en maakt niet de geringste aanstalten om iets anders te gaan doen.'

'Ik geef hem groot gelijk,' zei ik. 'Als ik twaalf gouden apostelbeelden achter de hand had, deed ik zeker ook niks anders.'

'Hij heeft ze nog niet!' riep iedereen.

'Dat komt nog wel,' zei ik geheimzinnig en stond op om de kamers voor het personeel te gaan inspecteeren.

Ik stommelde naar de zolderverdieping, waar wij dien eersten dag tante Miesje vandaan gehaald hadden en vond daar tot mijn verrassing haar tijger tusschen den rommel staan. Blijkbaar had Zoete het beest daar gestald, nadat wij op het achtergrasveld tante Miesje in puin geslagen hadden.

'Als jij niet met dat malle mensch was komen opdraven, hadden wij al die ellende niet gehad!' zei ik kwaad en gaf hem een harden schop in zijn buik. Het stomme dier viel prompt in een groot aantal scherven uiteen en tusschen die scherven - hoe kon het ook anders - lag een rol perkament!

Maar nu werd ik toch zoo woedend op dien vervloekten schat, die ons maat bleef vervolgen, dat ik het ding meteen wou verscheuren. Helaas, het perkament was ster-

ker dan ik en het kwam er niet van. Ik keek hulpeloos naar het obstinate dokument en zag op den buitenkant van de rol dat stomme rijmpje, dat al zooveel onheil veroorzaakt had.

Een stuck uyt zes.
Zes stuck uyt een.
Zes stuck is gout.
Een stuck is gheen.

Ten einde raad door de hardnekkigheid waarmee de schat mij bleef vervolgen, hield ik het ding voorzichtig voor mij uit, alsof het mij zou kunnen bijten en liep er mee naar onze kamer, waar ik Adriaan aantrof.

'Broer,' zei ik, 'hier heb je waarschijnlijk de sleutel tot het heele mysterie. Neem hem en wees er gelukkig mee. Maar denk er aan, dat ik er geen woord meer over wil booren. Ik heb afgedaan met de gouddorst.'

Adriaan viel als een wild beest op de stoffige rol aan.

Ik echter liet hem aan zijn beklagenswaardig lot over en ging op zoek naar luchtiger vermaken. Ik wandelde fluitend naar den stal, zag uit een raam aan den voorkant van het huis het bleeke gezicht van Henri naar buiten staren en kwam even later Ceciel en Charles tegen, die alweer hinderlijk ernstig liepen te praten.

'Geen nieuws van Berend, Charles?' vroeg ik luchtig.

'Geen nieuws, liefste,' antwoordde Charles verstrooid.

'Het zal mij een zorg zijn, schat,' zei ik en wipte in den rooden twoseater, dien Adriaan voor Ceciel gekocht had, de stommerd, en toen zij daar niet van gediend bleek, aan mij cadeau gedaan had, de slimmerd.

Ik schoot met huilenden motor en gierende banden het hek uit en vloog den kant van Rittenburg op. Ik

was er bijna dadelijk. Om een bocht kwam ik op twee wielen op een vriendelijken groenen singel. En jawel, daar voor een van de lage huisjes met hun groen en witte luiken zat Berend en rookte zijn pijpje. Ik knikte hem minzaam toe, want ik koesterde nu geen wrok meer tegen hem, en stoof verder de stad in. Hij nam zijn pijp heel beleefd uit zijn mond en spuwde achter mijn auto aan op den grond. Een van die aardige overblijfselen van aloude provinciale courtoisie.

'Olivier,' zei ik tegen mezelf, 'nu begint het leven. Op naar de blanke slavinnemarkt!'

Ik vond het ding niet dadelijk, omdat het in deze afgelegen streek nog heel barbaarsch 'Huisvrouwencentrale' heette. Achter een bureau zat daar een huisvrouw, die meer huis dan vrouw was. Zij keek doorborend naar mijn lichte zomerpak, alsof het haar nog kon interesseeren hoe ik er daaronder uitzag, en zei toen heel erg onvriendelijk:

'U wenscht!?'

'Ik zoek een blond kamermeisje,' zei ik, 'een half hoofd kleiner dan ikzelf, met blauwe oogen en een goed figuur, dat een tikje aan de mollige kant mag zijn. Ze mag niet ouder wezen dan 21 jaar, hoeft niets te kennen en krijgt een hoog loon.'

De huisvrouw keek mij lang aan.

'Voor u alleen?' vroeg ze toen.

'Ja zeker,' zei ik, 'Adriaan heeft er niets mee te maken.'

'Bent u getrouwd?' vroeg de huisvrouw.

'De hemel bewaar me,' zei ik. 'Ik ben een man van principes en zou er niet over denken een vrouw in huis te nemen, wanneer ik eenmaal een onschuldig jong kamermeisje heb. Nee, maakt u zich daar maar niet ongerust over.'

‘Zoudt u niet beter een oudere kracht in huis nemen?’ vroeg de huisvrouw dreigend.

‘O nee, iemand van mijn leeftijd heeft graag jonge menschen om zich heen.’

‘Ik kan u niet ter wille zijn,’ zei de huisvrouw en verhief zich als een wolkenkrabber van haar zetel.

‘Maar mevrouw,’ zei ik onthutst ‘dat verwacht ik ook volstrekt niet van iemand van uw leeftijd. Ik wou alleen, dat u mij aan een kamermeisje hielp. Als het kan moet ze Kitty heeten. Dat is een hobby van mij, ziet u.’

‘Daar is het gat van de deur!’ zei de wolkenkrabber en wees.

‘Inderdaad,’ zei ik verbaasd, ‘goed, dat u het zegt, anders was ik dwars door de muur geloopen,’ en ik trok hem zachtjes achter mij dicht.

In gedachten liep ik naar buiten, in gedachten klom ik in mijn auto en in gedachten liet ik hem vroolijk wegspringen tusschen de menschen in de volle straat.

‘Kijk uit, vent!’ gilde opeens een booze stem.

‘Ik kìjk uit!’ zei ik verontwaardigd. ‘Ik kijk uit naar een blond kamermeisje....’ Toen stopte ik ijlings en hielp haar van mijn rechtervoorspatbord.

‘Het spijt mij vreeselijk,’ zei ik. ‘Ik maak u wel mijn excuses. Die auto is nog niet ingereden ziet u en daarom doet hij nog wel eens wat wild. Ik hoop, dat hij u niet bezeerd heeft.’

‘Ik zit vol blauwe plekken,’ zei ze vinnig en wreef zich over een niet nader aan te duiden achterdeel, dat in elk opzicht het daglicht kon zien.

‘Laat mij eens kijken,’ zei ik hoffelijk, ‘O nee pardon, zoo bedoel ik het niet.’ Toen bleef ik haar met open mond aanstaren: Blond.... een half hoofd klei-

ner dan ik.... blauwe oogen.... een goed figuur.... een tikje aan de mollige kant....

‘Heet u misschien Kitty?’ vroeg ik eindelijk.

‘Ja, hoe weet u dat?’

‘En zoekt u misschien een betrekking als kamermeisje?’

‘Ja,’ zei ze, ‘maar ik kan ook koken.’

‘Dat laat mij koud. Stap maar in, dan gaan wij meteen naar huis. Je bent aangenomen.’

‘Aangenomen?!....’

‘Ja zeker, als kamermeisje op Korenvliet.’

‘Op Korenvliet?!....’ riep Kitty. ‘Zeg u op Korenvliet?’

‘Ik zeg op Korenvliet.’

‘En ik zeg ja!’ verklaarde zij en liet zich met een plof naast mij in de kussens vallen.

Ze keek mij met stralende oogen aan.

‘Dan ben u een van die twee jonges, die dronke tegen de stadhuistrap zijn gereden en op Korenvliet de heele boel op stelte zetten met dat meisje!’ zei ze geestdriftig. ‘Het moet een schande weze, wat er allemaal gebeurt. Drinken en nog eens drinken, en de tuinman is met zijn heele gezin weggeloope, omdat u allemaal samen 's nachts naakt in de vijver lag te zwemme!’

‘Maar Kitty, hoe kom je bij dergelijke verhalen?’

‘Hoe kom ik er bij? De heele stad is er vol van.’ En ze lachte innig verheugd in zichzelf. ‘Ho!’ riep ze toen, ‘u gaat de verkeerde kant op.’

‘Nee, we gaan naar Korenvliet.’

‘Ja, maar ik moet eerst mijn boeltje gaan halen.’

‘Waar?’

‘Bij mijn vorige dienst.’

‘Waar is dat?’

Zij gaf niet dadelijk antwoord en keek mij aan alsof zij zich maar nauwelijks goed kon houden.

‘Eerste straat links,’ zei ze toen.

Ik liet de auto een bocht omdansen en schoot met vol gas een leege straat met deftige oude huizen in. De wind joelde door Kitty's haren en zij juichte van verrukking, toen twee bejaarde notabelen in een hek moesten springen om notabel te blijven.

‘Ho!’ riep ze toen. ‘Nummer 44!’

‘Ho!’ riep ik tegen de auto, en als een gierzwaluw streek hij neer voor de blauwe hardsteenen stoep van nummer 44.

Kitty wipte uit den wagen.

‘Ik moet alleen maar even pakken,’ zei ze. ‘Ik ben in tien minuten terug.’ Toen haalde zij een grooten sleutel tevoorschijn, deed de genoegelijke ouderwetsche deur open en danste naar binnen.

Ik keek op mijn horloge, ging gemakkelijk achter mijn stuur zitten en peinsde tien minuten lang in de zonnige stilte van die straat der notabelen over de aangename vooruitzichten van de nabije toekomst, tot de huizen zelf er een kleur van kregen.

Na tien minuten keek ik weer op mijn horloge en besloot nog iets dieper op de toekomst in te gaan. Maar toen ik na nòg tien minuten alle mogelijkheden voor verdere overpeinzingen had uitgeput, werd ik toch wat ongeduldig en keek verlangend naar het stille huis.

‘Ik ben blij, dat zij in zoo'n keurig milieu gediend heeft,’ zei ik tegen mezelf. ‘Blijkbaar oudere menschen.’ Maar toen ik op de deur keek, waardoor zij straks verdwenen was, stond daar doodleuk: DE SWEVELCHEM.

* * *

Twee uur later kwam Kitty weer tevoorschijn met een hoedendoos en twee valiezen.

‘Zoo, daar ben ik al,’ zei ze vroolijk.

‘Dat heb je hem gauw gelapt,’ zei ik. ‘Maar vertel eens, wie is die familie de Swevelchem, waarbij jij hebt gediend?’

‘Dat is geen familie,’ zei Kitty met een zekere trots. ‘Dat is alleen de burgemeester.’

‘Zoo,’ zei ik, ‘en kun je die zoomaar in de steek laten?’

‘Natuurlijk,’ zei Kitty, ‘hij heeft mij heelemaal niet netjes behandeld.’ Zij had opeens tranen in haar oogen. ‘Wij waren zulke goeje vrienden,’ fluisterde ze, ‘maar sinds vier dagen is hij heelemaal veranderd. Geen grapjes meer, geen.... eh.... geen vriendelijk woord. Aldoor maar zit hij voor zich uit te staren. Vroeger, als er iets was met de gemeente, of als zij in de raad niet lief voor hem geweest waren, dan troostte ik hem altijd. Maar nou mocht ik niet eens meer in zijn buurt komen. Heele dagen was hij weg, en als hij thuis kwam, kreeg ik niet eens een.... zei d'ie niet eens goejenavond. En toen gistermiddag belt hij op, zegt dat ik hem een koffertje met kleeren moet sturen, omdat hij op Korenvliet blijft logeeren en zegt meteen, dat ik maar naar een andere dienst moet omkijke. Zoomaar door de telefoon....’

‘Wat een bruut!’ zei ik en sloeg mijn arm troostend om haar heen, terwijl ik den wagen zachtjes liet aandraven.

‘Maar ik weet wel waarom het is,’ zei ze toen en keek mij opeens weer met glinsterende oogen aan. ‘Het is allemaal om die idiote begraven schat.’

‘Wat!....’ riep ik zoo hard, dat de verschrikte auto meteen in galop ging, ‘wat weet jij daar van?’

‘Hij praatte erover in zijn slaap.’

‘In zijn slaap?’

‘Als hij zijn middagdutje deed in zijn groote stoel bij het raam,’ fluisterde Kitty en sloeg de oogen neer.

‘Wat zei hij dan, Kitty?’

‘Dan had hij het over een begraven schat en over Korenvliet en over papieren die hij had.’

‘Over een kaart?’

‘Ja, en over dokemente.’

‘Kitty,’ vroeg ik, ‘heb jij die dokumenten wel eens gezien?’

‘O ja, ik ben ze wel eens tegegekome bij het stof afneme, maar ik begreep er niks van. Het waren van die gekke letters. En bovendien is het natuurlijk allemaal kletspraat van die schat, zooiets bestaat immers niet.’

‘Kitty,’ vroeg ik mijns ondanks, ‘kun je nu nog bij die dokumenten?’

‘Natuurlijk.’

‘Laat de burgemeester die dan zoomaar overal rondslingeren?’

‘O nee,’ zei Kitty, ‘hij weet heusch niet, dat ik een sleutel van het bureau heb. Om overal bij te kunne met de stofzuiger, ziet u.’

‘Kitty,’ zei ik en liet de auto rechtsomkeert maken, ‘weet je waarom de burgemeester je de dienst heeft opgezegd? Niet om die idiote schat, maar omdat hij verliefd is op een dame uit Amsterdam!’

Dit nieuws schokte Kitty minder dan ik had gedacht.

‘Ja,’ zei ze filosofisch, ‘adel trekt altijd op de hoogere stande, hè. Maar hij had het me toch behoorlijk kunne zegge, na alles....’

‘Kitty,’ zei ik en stopte weer voor numero 44, ‘als je nog eens gauw even wat stof ging afnemen in dat bureau. Mijn broer is verzamelaar, en ik wou hem die papieren zoo graag eens laten zien.’

Even keek Kitty mij twijfelend aan. ‘Goed,’ zei ze toen, ‘het is z'n eige schuld. As ie het me netjes gezegd had, had ik het nooit gedaan.’ En vastberaden ging ze huize de Swevelchem weer binnen.

Ze was al even vluchtig met het stof afnemen als de meeste kamermeisjes en kwam bijna dadelijk weer terug met een map met papieren, die ik wegborg in een zijzak van de auto, zorgvuldig vermijdend ze in te kijken.

Op Korenvliet kwam ik als triomfator voorrijden, met Kitty als oorlogsbuit in mijn zegekar. Ik vond Henri bleek en gramstorig in een van de witte tuinstoelen voor het huis zitten, maar hij fleurde heelemaal op toen hij mij zag.

‘Hallo Olivier,’ riep hij, ‘wil je mij eens even voorstellen?’

‘Dit is Kitty, het nieuwe meisje,’ zei ik streng. ‘Kitty, dit is meneer Remèl, de neef en bovendien de aanstaande man van juffrouw Remèl.... Op wie hij verbazend dol is!’ voegde ik er dreigend aan toe, toen ik haar oogen over Henri's leelijke groote gestalte zag weiden.

Toen kwamen Adriaan en de douairière in druk gesprek naar buiten, de douairière tenminste. Adriaan keek sip en onwillig, maar hij fleurde heelemaal op, toen hij mij zag.

‘Hallo Olivier,’ riep hij, ‘wil je mij eens even voorstellen?’

‘Kitty,’ zei ik, ‘deze lachwekkende figuur met zijn olifantsooren en zijn afzichtelijke klosvoeten is, hoe vreemd het ook moge klinken, mijn broer, mijn tweelingsbroer zelfs. Adriaan, ik waarschuw je, maar dit is Kitty, die hier stof komt afnemen in mìjn kamer.’

‘Jouw kamer is ook mìjn kamer,’ zei Adriaan.

‘Maar dat zal niet lang meer duren, vriendje,’

zei ik. ‘Kitty, dit is mevrouw Pipsch van Remeldinghe, die hier een dag of wat logeert.’

Kitty zei niets en de douairière zei ook niets, maar wat kunnen vrouwen elkaar toch grappig aankijken!

‘Kom,’ zei ik toen, ‘nu zal ik je eerst het huis en het bosch eens laten zien. Adriaan en Henri brengen jullie haar bagage even naar haar kamer. De eerste deur rechts van de boventrap.’ Met die woorden nam ik Kitty bij de hand en bracht haar door de gang naar de groote achterkamer.

‘Dit is de groote achterkamer,’ zei ik, ‘maar er hoeft nooit iets aan gedaan te worden.’

‘Meneer,’ zei Kitty opeens.

‘Zeg maar gerust Olivier, als wij alleen zijn,’ zei ik luchtig.

‘Meneer Olivier,’ vroeg Kitty, ‘wat verdien ik hier eigenlijk?’

‘Dit,’ zei ik en zoende haar in haar nek.

‘Meer niet?’

‘O jawel, wacht maar even.’

‘Nee,’ zei Kitty, die zeer gespierd bleek, ‘dat bedoel ik niet. Ik bedoel mijn loon.’

‘Zeg het zelf maar.’

Ze keek mij argwanend aan.

‘Zou twee en veertig in de maand te veel zijn?’

‘Nee,’ zei ik, ‘te weinig. Laten wij er een rond betal van maken. Honderd gulden lijkt mij een aardig bedrag om mee te beginnen.’

‘Ja, mij ook....’ stamelde Kitty.

Toen bracht ik haar naar het achtergrasveld om haar het bosch te laten zien, maar daar zaten Ceciel en Charles en keken elkaar heel eerlijk aan over een kopje koffie. Ja koffie!

‘Hemel,’ zei ik, ‘is de sherry op?’

‘Nee,’ zei Charles, ‘maar Ceciel maakt zulke verrukkelijke koffie!’

‘Dat is ook veel beter voor iemand met zoo'n zwakke maag als jij,’ zei Ceciel innig.

‘Dat wordt een huwelijk,’ zei ik tegen mezelf. Maar toen werden ze Kitty gewaar en Charles verslikte zich in zijn verrukkelijke koffie.

‘Dit is Kitty,’ zei ik, ‘het nieuwe meisje. Ze was tot nu toe bij de burgemeester in dienst, maar die heeft haar opeens aan de dijk gezet.’ Toen nam ik haar gauw mee naar binnen, want ik wou geen getuige zijn van het verbreken van Ceciel's derde verloving. Maar toen ik, voor wij het huis weer binnengingen, nog eens omkeek, zag ik Charles geweldig praten en Ceciel huichelachtig knikken, alsof zij hem nog geloofde ook.

‘Dat wordt zelfs een gelukkig huwelijk,’ zei ik droevig tegen mezelf, ‘voor Ceciel tenminste, want nu heeft ze houvast aan zijn verleden, voor later.’

Ik wou Kitty daarna helpen haar kamer gezellig in te richten, maar Adriaan, die onder aan de trap op wacht stond, sleepte mij met geweld mee.

‘De douairière heeft niets losgelaten,’ zei hij.

‘De douairière zal jou ook niet loslaten,’ zei ik.

Hij zuchtte even. ‘Ze is al begonnen me hinderlijk te volgen na mijn onschuldige toenaderingspogingen.’ Toen klaarde zijn gezicht weer op. ‘Maar ik ben nu langs een andere weg een heeleboel te weten gekomen: Die rol dokumenten, die je vanochtend uit de tijger gehaald hebt, verklaren op een paar punten na alles.’

‘Als je mij er verder niet mee verveelt, zal ik je nog een heele map met dokumenten geven op de koop toe,’ zei ik en ging hem voor naar de auto, die nog voor de deur stond.

Adriaan sprong letterlijk op die stomme papieren af.

‘Hoe kom je daaraan?’ vroeg hij opgewonden.

‘Van Kitty.’

‘Van Kitty?....’

‘Ja. Kitty was tot nu toe bij Charles in dienst.’

‘Foei Charles!’ zei Adriaan.

‘Maar hij heeft haar gisteren opeens aan de dijk gegezet. Dat vond ik een leelijke streek van hem, en omdat ik nu Kitty heb en Charles toch gestraft moest worden, heb ik voor jou dit zaakje maar eens ter inzage meegebracht.’

‘Dus Charles heeft Kitty alles van de schat verteld?’

‘Nee, zij heeft de dokumenten toevallig gezien, toen ze zijn bureau deed. Hij heeft er alleen in zijn slaap over gesproken als hij zijn middagdutje deed, zie je.’

‘Ja,’ zei Adriaan peinzend, ‘ik heb Charles altijd iemand gevonden om heele nachten lang middagdutjes te doen.’

‘Grove figuur,’ zei ik, maar hij was al weg met zijn nieuwen schat en daar kwam mijn nieuwe schat ook al weer naar beneden.

‘Meneer Olivier,’ vroeg ze, ‘zal ik voor de lunch zorgen?’

‘Net als je wilt, liefje. Ik zal je de weg wijzen.’

Ik gaf haar een arm en bracht haar naar de keuken.

‘Nee, nee!’ riep zij toen gesmoord, ‘dat mag u niet doen!’

‘Ook goed,’ zei ik, en zette de pan voor de spiegeleieren weer neer. ‘Zeg jij dan maar wat ik wèl moet doen.’

Nu daar was ze vlug genoeg mee, en voor ik wist wat er met mij gebeurde, had zij mij een vochtig mouwschort van Zoete aangedaan en stond ik de aangekoekte borden van drie dagen geleden te wasschen, terwijl zij als een vlinder om een lamp rond het fornuis

zweefde en verschillende dingen in verschillende pannen deed.

‘Meneer Olivier,’ zei ze opeens, ‘u zei dat Charles, ik bedoel de burgemeester, verliefd was op die dame uit Amsterdam, was dat die juffrouw waarmee hij op het grasveld zat koffie te drinken?’

‘Ja zeker liefje.’

‘Maar is die niet verloofd met meneer Henri?’

‘Ja eigenlijk wel, maar zij neemt het niet zoo nauw met haar verlovingen. Maar zeg eens, hoe weet jij, dat hij Henri heet?’

‘Dat heeft hij mij daarstraks verteld, toen hij hielp met uitpakken,’ zei Kitty zachtjes tegen de pan met spiegeleieren. ‘Vreeselijk zielig voor meneer Henri...’

‘Volstrekt niet!’ zei ik verontwaardigd. ‘Meneer Henri had haar al lang bedrogen met de douairière!’

‘De douairiére? Is dat die heele dikke mevrouw?’

‘Ja zeker. Meneer Henri houdt alleen van heele dikke mevrouwen van boven de veertig.’

‘Ik geloof er niets van,’ fluisterde Kitty tegen het Cereboszout, en ik smeet van de weeromstuit een bord stuk. Maar toen ik het toch maar ging oprapen, kwam zij gauw bij mij en daar, gehurkt onder de keukentafel met het Cereboszout nog in de hand, zoende zij mij zoomaar op mijn mond, dat ik van pure schrik geweldig mijn kop stiet. Natuurlijk kwam net op dat oogenblik Adriaan binnenstuiven en krijschte: ‘Olivier, Olivier, ik heb het heele verhaal!’

‘Ga weg,’ zei ik van onder de tafel, ‘ik ben pas aan de inleiding.’ Toen werd hij Kitty gewaar, die blozend opdook. ‘Kitty,’ zei hij, ‘je krijgt minstens één gouden apostelbeeld, als wij de schat vinden. Dank zij jou heb ik nu de laatste ontbrekende schakel van het mysterie.’

‘Weet u dan waar die mooie schat is?’ vroeg Kitty nuchter.

‘Nee, maar ik weet nu hoe alles in elkaar zit en voor belooning krijg je zelfs twee gouden apostelbeelden.’

‘Beloof niet, wat je toch nooit geven kunt en zeker niet aan Kitty,’ zei ik heftig. ‘Als er iets aan haar gegeven moet worden, zal ìk dat doen!’

‘Drie, Kitty,’ zei Adriaan.

‘Nee!’ schreeuwde ik.

‘Vijf, Kitty!’

‘Nooit!’

‘Kitty,’ zei Adriaan plechtig, ‘je krijgt de heele schat, al was het alleen maar om Olivier te pesten. Maar dan moet je voorloopig aan niemand laten merken, dat je er van op de hoogte bent. Of weet Charles misschien al, dat jij weet, dat er een schat is?’

‘Nee,’ zei Kitty zeer gedecideerd, ‘dat weet hij niet en bovendien is er geen schat, want het is natuurlijk allemaal onzin. En nu moeten jullie m'n keuken uit, want ik ga opdoen. Als meneer Olivier tenminste even de tafel wil dekken.’

‘Alleen als Adriaan me helpt.’

‘Nee,’ zei de schoft, ‘ik help Kitty opdoen.’

Gelukkig klonk toen net de donderende lokroep van de douairière, die de keuken binnen kwam zeilen.

‘Adriaan,’ brulde zij en keek als een gifzwam naar Kitty, ‘ik heb je de heele tijd gezocht. We kunnen voor de lunch nog net even het bosch omloopen. Kom.’

‘Nee,’ zei Adriaan en vluchtte in doodsangst naar het aanrecht, ‘Kitty gaat dadelijk opdoen.’

‘Goed,’ zei de douairière en wierp een blik met inhoud op Kitty, ‘dan gaan jij en ik gezellig even tafeldekken.’ En zij sleepte mijn weerlooze broertje mee.

‘Je broer heeft lieve oogen....’ zei Kitty tegen een spiegelei.

‘Daar zul jij anders niet veel van merken,’ zei ik heftig, ‘want mijn broer heeft alleen maar oogen voor de douairière. Hij is dol op dikke mevrouwen van boven de veertig!’

‘Net als Henri,’ zei Kitty droomerig.

* * *

Tijdens de lunch heerschte er een eenigszins gespannen atmosfeer op het achtergrasveld. Weliswaar scheen de zon koesterendet dan ooit over ons en onzen overvloed, weliswaar zoemden de wespen genoegelijk om het macaronischoteltje en zongen de vogels rondom onze spiegeleieren in de zachtjes ruischende boomen, weliswaar dartelde Kitty als een goedbetaalde kleine vlinder om de tafel om ons te bedienen, maar de ware stemming bleet toch uit.

Charles en Ceciel dronken heel ernstig hun koffie en Charles verslond zelfs zonder een spier op zijn gezicht te vertrekken de ‘verrukkelijke’ vellen, die Ceciel daarin had gezet. Maar hij werd daar geen haar vroolijker van dan wij van onze sherry. De douairière verslond afwisselend Adriaan en Kitty met haar oogen, alsof zij niet wist wie zij op haar volgende boterham zou nemen, en ik zelf moest voortdurend op Henri letten, die toen Kitty was weggedarteld, zelf de mosterd uit de keuken wou gaan halen.

‘Daar komt niets van in,’ zei ik streng. ‘Je bent Abraham niet.’

* * *

Het werd er niet beter op dien middag. De douairière bewaakte Adriaan, Adriaan bewaakte mij en ik bewaakte Henri. Om Ceciel en Charles bekommerde niemand

zich. Die liepen door het bosch, dronken samen thee, ja thee, en zagen er met de minuut ingetogener uit.

De middag ging in een steeds groeiende spanning voorbij. Kitty zong haar hoogste lied in de keuken, maar wij vieren bleven onafscheidelijk.

Het werd avond. Wij dekten met zijn vieren de tafel, gingen zonder op Ceciel en Charles te letten met zijn vieren zitten, aten zonder een woord te zeggen met zijn vieren Kitty's gewrochten, stonden na tafel zonder onze servetten op te vouwen met zijn vieren op. Het liefst zouden wij dien avond ook met zijn vieren naar bed gegaan zijn, maar dat ging tenslotte niet. Dus volstond ik er mee, Henri, die erge slaap had en heel vroeg naar bed wou, een half uur den tijd te geven om zich uit te kleeden. Toen ging ik naar boven en deed zijn slaapkamerdeur van buiten op slot.

Even later trokken Adriaan en ik ons in ons eigen salet terug. Adriaan sliep bijna dadelijk en ik deed ook alsof ik meteen onder zeil was. Helaas bootste ik zoo bedriegelijk een gezonde slaap na, dat ik midden in den nacht daaruit wakker werd door een donderend geraas. Ik sprong uit mijn bed, rende de gang op en vond Adriaan tierend aan den voet van de zoldertrap liggen.

‘Was je aan het slaapwandelen, vent?’ vroeg ik.

‘Ja,’ raasde Adriaan, ‘ik heb een afschuwelijke smak gemaakt. Kijk, alle roeden zijn uit de looper getrokken, schoft die je bent. Ik had wel dood kunnen vallen!’

‘Ja,’ zei ik blij.

Toen ging boven een deur open en Kitty verscheen in een nachthemd als een ademtocht boven aan de trap, die, met de door Adriaan's val strakgetrokken looper, een rechte glijbaan vormde.

‘Gut, meneer Adriaan,’ zei ze en giechelde, ‘wat spijt mij dat. U hebt zich toch geen pijn gedaan. Ik had morgen de trap willen doen en was vanavond vast begonnen de roeden te poetsen.’

‘Daar heb je heel goed aangedaan, Kitty,’ zei ik. ‘Het werk vóór alles, alles voor het werk! Dat is ons devies. Kom sloeber, naar je bed! Dag Kitty, slaap maar lekker, liefje.’

Adriaan hompelde voor mij uit naar de slaapkamer, maar op de gang kwam hij de douairière tegen, gehuld in een reusachtige peignoir.

‘Wat was dat voor een lawaai?’ vroeg zij achterdochtig.

‘Dat waren de wet van de aantrekkingskracht en die van de zwaartekracht samen,’ zei ik, ‘maar het zal niet meer voorkomen. Goejenacht.’

Adriaan zei verder niets meer en sliep kreunend in op al zijn blauwe plekken. Ik verviel niet weer in mijn fout van daarstraks en wachtte klaar wakker volle drie uur, richtte mij toen voorzichtig op en gleed uit mijn bed. Adriaan gaf geen teeken van leven en ik sloop dus naar de deur. Op de gang was het drukkend warm en ik besloot daarom hoogerop te gaan om koelte te zoeken. Voorzichtig aan den kant van de treden naast den gladgetrokken looper stappend, slipte ik de trap naar de zolderverdieping op Boven bleef ik met kloppend hart staan en luisterde. Niets. Alles was stil Ik was alleen. Of nee,' ik was niet alleen, want aan den anderen kant van den dunnen houten wand, waarvoor ik nu met ingehouden adem stond, hoorde ik iemand even zuchten in zijn slaap

‘Hé, dat moet Kitty zijn,’ zei ik verbaasd tegen mezelf, want daar had ik heelemaal niet aan gedacht, ‘even gaan kijken of zij zich niet blootgewoeld heeft.’

Ik stak mijn hand uit naar den deurknop en.... sprong een meter hoog de lucht in, toen als een baldadig afgetrokken brandmelder de telefoon door het stille huis snerpte.

Ik was beduidend sneller weer beneden, dan ik bovengekomen was, en draafde woedend alle trappen af om het ding te gaan vernietigen, maar toen ik daartoe de hoorn opnam, zei een slaperige stem:

'U spreekt met brigadier Jammer. Dringende boodschap voor de burgemeester.'

'Jammer!' zei ik.

'Ja meneer,' zei de klungel.

'Berend!' dacht ik toen en rende weer naar boven.

'Charles!' riep ik, en bonsde op de deur van zijn slaapkamer. 'Charles! De politie! Nieuws van Berend! Charles!!!....'

'Hier ben ik al,' zei Charles achter mijn rug en stond opeens midden in de gang.

'Waar kom jij vandaan?' vroeg ik en op hetzelfde oogenblik zag ik nog net de deur van Ceciel's kamer aan den overkant stilletjes dichtgaan. 'O....' zei ik, 'vooruit Charles, telefoon voor je!' En we draafden samen naar beneden, want mijns ondanks kreeg de goudkoorts mij weer te pakken.

Terwijl Charles een opgewonden gesprek met brigadier Jammer hield, kwam eerst de douairière, toen Adriaan en tenslotte Ceciel zelf tevoorschijn.

Charles hing de telefoon weer op. 'Berend is op weg hierheen!' riep hij. 'Hij wordt gevolgd, maar wij moeten hem hier ook zien op te vangen zonder dat hij het merkt. Gauw, laat iedereen zich gaan aankleeden!'

Vijf minuten later stroomde het heele gezelschap min of meer gekleed naar beneden. In het voorbijgaan hoorde ik Henri op zijn deur bonken om bevrijd te

worden, maar ik dacht ‘zeker is zeker’ en liet hem bonken.

Buiten was het koud en donker.

‘Vooruit,’ zei Charles koortsachtig, ‘we verbergen ons langs de oprijlaan.’ In minder dan geen tijd hadden wij ons links en rechts in het hakhout onder de hooge boomen verscholen, Ceciel en Charles aan den eenen kant, de douairière met den tegenstribbelenden Adriaan aan den anderen kant en ik - zeer tegen mijn zin - als vooruitgeschoven post in de schaduw vlak tegen den zijmuur van den stal. Het werd heelemaal stil toen wij eenmaal onze stellingen betrokken hadden en ik begon dat juist onpleizierig te vinden, toen uit den stal plotseling een afschuwelijke kreet opsteeg. Een gesmoord gegil, dat eindigde in een jammerende zucht en toen zware slagen en gestommel en gehijg als van een doodelijke worsteling van meerderen tegen een.

Ik verstijfde van schrik, zoodat ik niet dadelijk mijn schuilplaats kon verlaten om de anderen verderop te gaan waarschuwen. Maar net toen ik weer wat bijkwam en hen wou gaan helpen, hoorde ik stappen buiten het hek en op het zelfde oogenblik verscheen Berend.

Ik hoorde vier menschen achter mij hun adem inhouden en ook het lawaai in den stal verstomde plotseling, alsof de heele nacht wachtte op wat er nu komen zou.

Berend voelde alle oogen niet, die uit het donker op hem gericht waren. Hij liep zonder op of om te kijken recht op de staldeur af en knipte daar een zaklantaarn aan. Ik hoorde achter mij vier menschen, die hun adem niet langer inhouden konden, maar Berend merkte dat niet, want het spektakel in de stal begon nu nog erger dan daarstraks.

‘Ja, ja,’ mompelde Berend, ‘ik kom al, ik kom al.’ Hij haalde een reusachtigen sleutel tevoorschijn, deed

daarmee de deur open en verdween met zijn kleine lichtje in de donkere ruimte. Even zag ik den flauwen lichtschijn van zijn lantaarn zwaaiend naar buiten vallen, alsof hij deelnam aan de worsteling, toen werd het heelemaal stil.

‘Ze hebben er met z'n allen een gemold,’ dacht ik, ‘en Berend is de aanvoerder, want hij is de eenige die praat.’

Zoo was het. Berend praatte luid en verontwaardigd tegen zijn trawanten.

‘Doch ik het niet! Daar heeft natuurlijk weer geen van de heere an gedacht!’ riep hij woedend. Het geboefte gaf geen antwoord, maar ik wel. Ik gaf een schreeuw van doodsangst, toen een hand uit het donker zich op mijn mond legde. Gelukkig was het Adriaan maar en versmoordde hij mijn schreeuw tot een zucht, die bovendien nog verloren ging in Berend's steeds boozer verwijten tegen zijn spitsbroeders.

‘Tijd voor drank en slechte vrouwen genoeg!’ riep hij woedend. ‘Maar aan het werk denkt niemand!’

‘Kom,’ fluisterde Adriaan, ‘hier moeten we meer van hebben.’

‘Nee,’ fluisterde ik terug, ‘hier moet ik niks van hebben. Laten wij Charles vooruitsturen, die is burgemeester.’ Maar Adriaan sleepte mij al mee en om het hoekje van de openstaande deur, gluurde ik onder zijn arm door naar binnen. Eerst zag ik niets, toen zag ik Berend en daarna ook het verdere gezelschap. Dat bestond uitsluitend uit Riete!

Uit Riete, die wij sinds Berends vertrek zonder eten en drinken gelaten hadden en die daar had staan hinniken en trappelen van honger en dorst.

Berend sleepte druk met hooi, dat hij in de ruif deed, haalde smerig stroo en den heelen vijgenoogst uit de

box, bracht een emmer met water en gromde bij dat alles voortdurend in zichzelf over menschen zonder hart voor God's schepselen. Ik kreeg het benauwd van berouw.

Wij bleven doodstil staan kijken, maar net toen wij ons ongemerkt weer wilden terugtrekken, snerpte een afschuwelijke gil door de stilte, want een groot wezen stond achter mij en ademde mij in mijn nek.

De gevolgen waren verschrikkelijk. Adriaan sprong van schrik den stal in bovenop Berend, die naar buiten kwam stormen. De douairière viel als een gevelde eik flauw in het hakhout en het wezen porde mij met iets ergs in de ribben en gromde: 'Halt of ik schiet!'

Het werd een spektakel van belang. Adriaan vloekte, Riete hinnikte, Berend stikte bijna in zijn pruim en ik alleen stond doodrustig - van schrik.

Gelukkig kwam toen Charles uit het donker tevoorschijn en bleek aldra dat het wezen brigadier Jammer was, die Berend moest schaduwen en ongemerkt achter ons gekomen was, niet wetende of wij medeplichtigen waren of niet.

Het werd een heele altercatie, maar Berend voerde het hoogste woord.

'Het is een schande,' zei hij wel tien keer. 'Je mag wel eens goed op dit huis hier letten, brigges. Het is hier een poel van zedeloosheid en bederf.'

'Laat dat maar aan de burgemeester over,' zei Jammer trouw.

'Precies!' zei Berend en spoog zijn pruim met doodelijke zekerheid in ons midden. 'Dag Riete!' zei hij toen, en wandelde met opgeheven hoofd het hek uit.

'Zal ik hem blijven volgen, burgemeester?' vroeg Jammer ijverig.

‘Nee Jammer,’ zei Charles mat, ‘ik zou maar gaan slapen. Voor vanavond hebben wij allemaal genoeg beleefd.’

Maar dat was niet heelemaal waar. Toen onze droevige optocht, na de douairière te hebben bijgebracht, het huis weer bereikte kwamen wij op de bovengang Henri tegen.

‘Hoe kom jij uit je kamer?’ vroeg ik.

‘O,’ zei Henri onverschillig, ‘Kitty heeft de deur voor mij opengemaakt.’

Op de zolderverdieping hoorde ik nog net heel zachtjes een andere deur dichtgaan.....

XIII ‘Goldrush’

De dagen, die volgden, leken veel op een internationalen toestand. Iedereen wachtte af wat iedereen doen zou, maar niemand deed iets. Charles en Ceciel maakten eindelooze wandelingen door het bosch, Adriaan speelde ijverig verstoppertje met de douairière, maar wist zich niet dan met de grootste moeite aan haar steeds dringender attenties te onttrekken, ik hielp Kitty in de keuken en het huis, speelde op den stofzuiger, lapte de ruiten en poetste het zilver tot ik handen had als een werkster. Alleen Kitty zelf en Henri waren werkelijk opgewekt. Maar zooals gezegd, overigens was de stemming bepaald mat. Over den schat sprak niemand meer behalve Adriaan, die mij met geregelde tusschenpoozen kwam vervelen met de aanbieding mij nu precies te vertellen hoe de zaak in elkaar zat. Maar ik had het veel te druk met kleeden kloppen en bedden opmaken om naar zijn opgewonden praatjes te kunnen luisteren.

De maaltijden waren ook al niet meer wat zij geweest waren. Ceciel en Charles bedorven de atmosfeer met de afschuwelijke lucht van koffie en spuitwater, niemand deed moeite om de conversatie gaande te houden en bovendien werd de zonnige rust van ons goede Korenvliet uit de verte verstoord door het lawaai van stoomwalsen en andere luidruchtige dieren, die bezig waren

aan Charles' nieuwen weg, die binnenkort officieel geopend zou worden.

Na die eene ongelukkige ontmoeting met Berend in den stal, ging ik iederen dag Riete en ook de tot nu toe verwaarloosde kippen verzorgen, zoodat de stomme dieren zich al gauw aan mij gingen hechten. Maar wat Riete en de kippen mij aan liefde gaven, kon het gemis niet goedmaken van datgene wat ik bij Kitty te kort kwam. Want, ik kan het niet ontkennen, het bleef bij dien eenen onverwachten zoen onder de keukentafel

Riete kon ik tenminste nog over zijn achterhand streelen, maar Kitty zei altijd: 'Ik ben een onschuldig jong ding,' als ik opstandig werd en het waschwater, den mattenklopper of de meubelwas even neerlegde.

Van Berend, die na het avontuur in den stal weer geregeld geschaduwd werd, kwam met droevige regelmaat het bericht, dat hij voor het huis aan den singel zijn pijpje zat te rooken, voorzoover de rapporten tenminste geen melding maakten van een pruim.

Nee, het was een trieste tijd. Zelfs Kitty verloor op den duur haar fleurigheid. Het eenige lichtpunt in al deze duisternis was het feit, dat Henri's vacantie met rassche schreden ten einde spoedde. Maar hij zelf verlangde blijkbaar allerminst naar zijn werk. Hij keek met den dag sipper, zoodat er tenslotte niemand meer was, die een mond opendeed.

Het voorjaar was inmiddels zomer geworden, de vogels zongen niet meer zoo vroolijk om het achtergrasveld, de bloemen waren uitgebloeid, de koesterende warmte werd zwoel en drukkend en tot overmaat van ramp bleek de voorraad sherry in den kelder te zijn uitgeput. Dat wekte Adriaan en mij tenminste uit onze verdooving. Op een goeden middag toen Kitty

mij vrijgegeven had, en Adriaan de douairière had afgeschud, besloten wij onder het genot van het eerste glas van de roode port, waaraan wij nu wel moesten beginnen, dat het nu maar eens uit moest zijn.

'Olivier,' zei Adriaan, 'ik ben zoo langzamerhand tot jouw zienswijze bekeerd: ik heb afgedaan met den schat. Over drie dagen is Henri's vacantie om en moet hij terug naar Amsterdam. Dan moet het heele gezelschap eindelijk maar eens opschieten. Ik heb er genoeg van. De schat wordt toch nooit gevonden en het eenige wat ik nog doen kan is hun allemaal in hun gezicht vertellen, wat ze van plan waren en waarom. Weet je bijvoorbeeld, dat Charles....'

'Hou op,' zei ik, 'ik wil er niets meer over hooren. De zaak hangt mij grondig de keel uit. Ik stel voor, dat wij als het heele zoodje de deur uit is, de boel hier sluiten en eens een kijkje gaan nemen op onze overzeesche bezittingen.'

'Ja,' zei Adriaan, 'daar voel ik ook wel voor, maar het is wel een suf eind. Ik zou mezelf eigenlijk wel gtaag een afscheidsfeestje willen aanbieden. Dan nemen we de kater mee aan boord.'

'Niet gek,' zei ik. 'Weet je wat wij doen? Overmorgen is de plechtige opening van Charles' nieuwe weg. Ter gelegenheid daarvan bieden we de heele bende een groot diner aan en dan kan jij tijdens het eten in een mooie speech alles vertellen wat je blijkbaar van hen te weten gekomen bent en hun dat onder hun nare neuzen wrijven. Misschien heb ik dan ook nog wel gelegenheid hen er een beetje tusschen te nemen met een paar subtiele en geraffineerde grapjes, zooals een luchtkussen op de stoel van de douairière, dat met een verdacht geluid leegloopt, wanneer zij er op gaat zitten, of een pasteitje voor Charles, waar een levende pad

uitspringt of zooiets. Maar het mag natuurlijk niet grof worden.'

'Ik geloof, dat ik wel iets beters weet om Charles er tusschen te nemen,' zei Adriaan opeens.

'Ik ook,' riep ik toen. 'Ik zal....'

'Stop!' zei Adriaan. 'We zeggen elkaar niets. Jij voert jouw plan uit en ik het mijne. Het wordt tijd, dat er hier weer eens gelachen wordt, broer.'

'Ja,' zei ik, 'maar na het lachen gaat de heele partij onherroepelijk het huis uit en wij naar de overzeesche deelen van ons rijk.'

'Accoord!' zei Adriaan. 'Ik begin meteen.'

'Ik ook,' zei ik. Maar toen klonk uit het huis Kitty's ongeduldige stem: 'Meneer Olivier, nu zijn de messen nog niet geslepen!' En tegelijkertijd loeide de douairière uit de serre: 'Adriaan, ben je nog niet klaar! We zouden toch boodschappen gaan doen in de stad!'

Even keken wij elkaar aan. Toen brak de onoverwinnelijke vrijheidsdrang, die het geslacht Duysz ter Ghasth sinds eeuwen heeft bezield, zich eindelijk weer uit ons baan. We stonden als één man op en riepen beleefd doch dringend:

'Jullie kunnen barsten!'

* * *

Die twee laatste dagen herkregen weer iets van hun ouden fleur. We waren allebei druk in de weer met de voorbereidselen voor onze wederzijdsche grapjes en grinnikten stilletjes tegen elkaar, wanneer wij mekaar tegenkwamen.

'Ik heb er al drie,' zei ik dan.

'Ik één,' grinnikte Adriaan, 'maar dat is een heel groote.' Tevreden gingen wij dan weer aan het werk.

De eenige moeilijkheid daarbij was de douairière.

Die had zich Adriaan's mannelijke antwoord zoo aangetrokken, dat ik bepaald medelijden met haar kreeg en dientengevolge toeschietelijker tegen haar deed, dan goed bleek voor haar zielerust, als men zooiets ten minste ziel wil noemen. Ze zocht, zonder overigens haar min of meer teleurgestelde attenties voor Adriaan te staken, dientengevolge steun en troost bij mij en verdeelde zoodoende haar aandacht over ons beiden.

Wij vonden echter een uitweg door haar de organisatie van het afscheidsdiner op te dragen, waarvoor wij inmiddels onze gasten hadden uitgenoodigd, met de aankondiging, dat wij kort nadien naar onze nederzettingen in Indië dachten te vertrekken.

Charles nam dat al heel gemoedereerd op. Ik geloof zelfs, dat hij het in zijn hart een prachtige oplossing vond. Hij dacht waarschijnlijk, dat hij dan op zijn gemak naar den schat zou kunnen zoeken. Maar dat liet ons steenkoud. De schat hadden wij al lang afgeschreven.

Ceciel reageerde heelemaal niet. Ze was zoo langzamerhand onherkenbaar veranderd. Er was niets over van het brutale onbezorgde wezen, dat zoo smakelijk had kunnen lachen, toen zij ons voor het eerst ontmoette. Ze was één triest beeld van geluk, en zat 's avonds te handwerken of patiences te leggen met Charles.

Henri leek al heel weinig met ons plan ingenomen. Hij was de laatste dagen steeds stiller geworden en begon de zelfde symptomen van verval te vertoonen als Charles: koffie en spuitwater.

Het allerergst vond de douairière ons vertrek. Zij was er eerlijk bedroefd over en werd bij de voorbereidselen voor het diner tenslotte zoo'n goede kameraad, dat wij haar zeker in vertrouwen genomen hadden, als zij niet een van de schatgravers geweest was, die ons

met zijn allen zooveel slechts hadden aangedaan. Toch moet ik zeggen, dat zij - ondanks alles - de eenige was, van wie het ons vagelijk zou spijten afscheid te moeten nemen.

Van Kitty merkten wij vrijwel niets meer, behalve het feit, dat zij bij iederen maaltijd een speciaal lekker hapje voor Henri klaatmaakte. Verder zat zij - sinds ik mijn dienst had opgezegd - eenzaam in de keuken en smeet borden stuk.

En zoo brak dan - net als onze borden - de middag aan, dat Charles officieel het net klaargekomen wegvak vlak aan de nieuwe grens van Korenvliet juist op het stuk, dat hij van ons had gekocht, zou openen. Het was heerlijk weer, want het was een schrikkeljaar, en de belangstelling was dan ook aanzienlijk. Onder de aanwezigen merkten wij in de allereerste plaats op baron C.Q.P. de Swevelchem, den burgemeester van Rittenburg en een anoniemen kinkel, die de burgemeester van Woudekerke bleek te zijn, verder eenige wethouders of gemeenteraadsleden met verbazend partijpolitieke tronies, voorts een groot aantal Rittenburgsche notabelen met roddelende vrouwen en tenslotte den commissaris van politie met een gezicht alsof bij voortduring het Wilhelmus gespeeld werd, en een aantal niet nader te noemen provincialen met kleeren aan.

Wat apart stond ons groepje: Ceciel, zeer mondain en door veel lorgnons begluurd, maar met een gezicht zoo ernstig, alsof zij naar den burgerlijken stand schreed om haar eerste kind te krijgen. Dan de douairière in een zomertoilet op natuurlijke grootte en verderop Henri, die er uitzag als een spook in jaquette.

Ik zelf - stralend van jeugd en élégance - stond losjes bij een hoogen stapel platte manden met postduiven er in, die ik op het moment, dat Charles het lint,

dat over den weg gespannen was zou doorknippen, moest laten uitvliegen naar hun respectievelijke postkantoren.

Dat idée had ik Charles aan de hand gedaan, die mij dan ook graag met de uitvoering daarvan belast had. Van die taak had ik mij met veel nauwlettendheid gekweten. Ik had bijna driehonderd dieren bij elkaar. Ik had de manden toegedekt met een doek, zoodat zij niet zouden kakelen tijdens de plechtigheid, en een ingenieus door mijzelf aangebracht toestel van eigen vinding maakte het mogelijk met één handgreep het doek te verwijderen en alle manden tegelijk te openen.

Dit was het beeld, dat de plechtigheid bood, met op den achtergrond de vierde stand: boeren en boerinnen, nondescripte voorbijgangers, neutrale toeschouwers, giechelende jonge meisjes en tenslotte wat melkboeren, een handjevol loopjongens met fietsen, bakkersknechts en eindelijk tot mijn verbazing.... Berend!

Ik wou Adriaan op hem opmerkzaam maken en merkte toen pas, dat Adriaan er heelemaal niet was. Ik begreep er niets van. Maar dat was nog niet het eenige raadselachtige, want terwijl Charles zijn voeten veegde en zijn keel schraapte achter het oranjelint, dat over den weg gespannen was, zag ik dat de heele weg nog nauwelijks klaar was. Op de berm iets verder op stond nog een van die geheimzinnige tenten, waarin gemeentearbeiders den pensioengerechtigden leeftijd plegen af te wachten. Er lagen werktuigen, roode lampen en borden met ‘Werk in uitvoering’ omheen, wat een zeer slordigen indruk maakte. Charles keek er verstoord naar. Hij fluisterde iets met zijn collega en zijn trawanten, maar het gemeentewapen van Rittenburg stond zoo trouwhartig en officieel op het doek, dat ze er geen van allen iets van durfden zeggen.

Charles schraapte dus voor den laatsten keer zijn keel, deed een stap naar voren en bleef stokstijf staan, toen uit het kreupelhout langs de nieuwe grens van Korenvliet met luchtige danspassen twee slanke blanke nymphen op bloote voeten tevoorschijn gleden en over het gloednieuw asfalt op hem toezweefden. Ze waren beiden luchtig ontkleed in een langen, vele malen nauw om het lichaam gewikkelden sluier, die niet meer bedekte dan met het oog op de politieverordening strikt noodzakelijk was. Een groote zucht ging door het publiek. Alle notabelen zetten haastig hun lorgnetten op, een slagersjongen riep: ‘Joehoe Annie!’ en een oude boer zei luid: ‘Zonde’ en bleef vol belangstelling kijken.

Maar de lichtvoetige wezentjes trokken zich niets van dat alles aan. Zij kwamen met een laatsten speelschen sprong voor Charles neer, keken elkaar even aan en zeiden toen met heldere stemmen, zij het dan ook niet met een onberispelijk accent, het volgende veers op in de ademlooze stilte:

In 't goede land van Rittenburg
Waar zon en zomer stralen,
Was eens een burgervader die
Een schat wou binnenhalen.

Charles deed een stap achteruit en botste tegen Woudekerke op, zoodat hun ambtsketenen er van rinkelden, maar de nymphen gingen onvervaard door, terwijl zij op de maat der verzen verleidelijk voor hem heen en weer wiegden:

Hij wist het toch maar al te goed
Er was in zijn gemeente
Sinds jaar en dag reeds onbevroed
Een heele groote leemte.

Woudekerke keek Charles aan, en Charles Woude-

kerke, maar niemand zei een woord, alleen een koe loeide in een wei in de buurt en een bakkersjongen riep: ‘Die zeit wat,’ hetgeen een golf van vreugde door de rijen van den vierden stand deed gaan.

De nymphen echter lieten zich volstrekt niet van hun stuk brengen en begonnen vol vertrouwen aan de derde strophe:

Dies ging hij ijlings aan den gang,
Die leemte mocht niet blijven.
Het graafwerk duurde heel niet lang.
De schat, die zou beklijven.

De schat dien niemand had vermoed
Lag ongeweten in den grond,
Waar, werkende met grooten spoed,
De Swevelchem hem vond....!

Er ging een verbaasd gemompel door de toeschouwers, maar het verstomde dadelijk weer bij de volgende strophe:

De schat heeft hij gevonden!
Ten einde is het werk.
De weg heeft thans verbonden
Ritburg en Woudekerk!

‘Alleraardigst!’ zei een dikke notabel hardop. ‘Alleraardigst!’ Op het zelfde oogenblik echter klonk achter ons aan den overkant van de nieuwe grenssloot ergens tusschen het hakhout van Korenvliet een jubelende muziek en op de tonen daarvan zongen de nymphen Charles de slotstrophe toe:

Edelman, bedelman, dokter, pastoor,
Koning, Keizer, schuttermajoor,
Vuilnisman, raadslid en notaris,
Witkiel, veldwachter, archivaris

En, lest niet best, u burgemeesters
Wenschen wij voorspoed bij dit werk.
Moog tusschen boom en heesters
De weg naar Woudekerk
Zich sling'ren door dit land,
En voor u, stuk voor stuk,
Net als dit brooze band,
De weg zijn naar 't geluk!

Met die woorden gaven zij Charles en den klungel van Woudekerke elk een tip van de respectievelijke sluiers waarin zij gehuld waren in de hand en dansten, terwijl zij juichend het refrein herhaalden, steeds om hun as draaiend, weg over den nieuwen weg.

De twee burgervaders stonden sprakeloos met de einden van de twee sluiers in hun twee handen en zagen verbijsterd toe hoe die steeds verder afrolden.

Het was een allerliefst gezicht, zooals die twee lichtvoetige verschijningen daar wegwalsten over het sobere asfalt, met iederen draai hun slanke lijven verder onthullend uit hun sluiers. Het was doodstil, alleen het uitpuilen van de oogen der notabelen was hoorbaar, en daardoor begeleid dansten zij zingend naar het eind van hun sluiers.

En toen, juist op het oogenblik, dat zij zich met een laatsten zwaai geheel uit hun omhulselen bevrijdden, verdwenen zij met een groote sprong en een schallend ‘De weg zijn naar 't geluk’, in het kreupelhout, waaruit zij daarstraks tevoorschijn gekomen waren.

Even nog was het stil, toen begon ik heel hard te klappen. Iedereen keek afkeurend naar mij, maar de notabel, die ‘alleraardigst’ gezegd had, begon schuchter mee te doen. Toen zijn vrouw hem echter met haar parasol in zijn ischias porde, werd hij rebelsch en riep ‘bravo’ en klapte als een razende. Toen durfden de an-

deren ook, en een donderend applaus steeg op over den nieuwen weg.

Het werd een leven van belang. Loopjongens riepen joehoe, melkboeren rammelden met hun kannen, bakkersknechts klapperden met hun deksels, fietsers belden, straatjongens floten op hun vingers en oude boeren riepen geestdriftig: 'Het is een schande!' Maar toen het eindelijk weer stil werd, was er niets meer te hooren, behalve het tandeknarsen van de vrouwen der notabelen.

'Waar kwamen die twee vandaan?' vroeg de douairière mij verbijsterd.

'Uit Bagdad,' zei ik zachtjes.

'Zijn het dan Arabieren?'

'Nee, ze heeten Jopie en Ansje en komen uit Bagdad in Scheveningen. Niet verder vertellen.'

'Hoe weet jìj dat?' vroeg ze, en zette groote oogen op. 'Uit het adresboek,' zei ik geheimzinnig. Ze wou nog een heeleboel meer vragen, maar nu kwam Charles eindelijk naar voren om zijn openingsrede te houden.

'Dames en Heeren,' zei hij luid, 'na dit bekoorlijk maar ook voor mij geheel onverwacht voorspel, hoef ik ternauwernood meer naar een motief voor mijn rede te zoeken.

Inderdaad, een schat heeft langen tijd ongebruikt in den bodem van onze goede gemeente verborgen gelegen. Die schat was de mogelijkheid van een rechtstreeksche verbinding met onze buurgemeente Woudekerke.' Daarbij boog hij voor den vent naast hem. 'Het heeft lang geduurd,' ging hij voort, 'voor in breeden kring werd ingezien welke rijkdommen hier in den vorm van dezen ongebouwden weg voor Rittenburg verloren gingen,' en hij keek een wethouder met een houten das heel vuil aan. 'Het heeft ook toen nog moeite gekost sommigen te overtuigen van den

noodzaak het bochtige nauwe gevaarlijke weggetje, dat tot nu toe de eenige verbinding tusschen onze twee gemeenten vormde, te vervangen door het directe tracé, dat thans gekozen en voltooid is. Maar nu eindelijk is dan toch het oogenblik gekomen, waarop wij ons streven bekroond zien. Wij aanschouwen thans den nieuwen weg breed en gaaf....'

Hier hield Charles op en staarde naar een vreemde gestalte, die oprees uit de tent met het gemeentewapen er op. Het was een groote smerige kerel in een blauwe overall met een uniformpet, ook al weer voorzien van het magisch gemeentewapen, diep in zijn oogen getrokken. Zijn gezicht zag zwart van het vuil, maar dat deerde hem volstrekt niet. Fluitend kwam hij uit zijn tent opduiken, fluitend haalde hij een groot bord met 'WERK IN UITVOERING' uit het gras en fluitend zette hij dat dwars over de weg. Toen pas werd hij zijn publiek gewaar, maar ook daar trok hij zich niets van aan. Hij keek even naar ons, tikte aan zijn pet en zei: 'Môge.' Verder niets.

Charles stond te trappelen van ongeduld, maar hield zich in.

'Wij zien hier thans,' schreeuwde hij boven het gemompel, dat uit de menigte begon op te stijgen, uit, 'wij zien hier thans den nieuwen weg breed en gaaf....'

Op dat oogenblik hief de kerel met de gemeentepet een reusachtige houweel boven zijn hoofd en hakte met één groote slag een prachtig stuk asfalt uit den nieuwen weg.

'Breed en gaaf!....' brulde Charles weer, maar de vent grijnsde alleen maar even, en een tweede stuk weg vloog in scherven.

'Ben je heelemaal gek kerel!' krijschte Charles, nu plotseling buiten zichzelf.

De man hield even op met zijn werk, keek hem verbaasd aan uit zijn vuile gezicht en zei toen verachtelijk:

‘Nee burgemeester, ik ben niet gek, as u dat misschien bedoelt. Ik mot alleen van me baas nog effe dit karrewei opknappe.’ En weer daalde zijn houweel in Charles' gaven nieuwen weg neer.

Even was er stilte, alleen verbroken door de slagen van den kerel met de gemeentepet, die in een tempo nog nimmer door één gemeentearbeider ter wereld bereikt, een steeds dieper gat in den weg hakte. Charles, Woudekerke en de wethouders overlegden, koortsachtig fluisterend met bleeke gezichten. Op den achtergrond morde de vierde stand alsof de Bastille nog overeind stond, de loopjongens begonnen maar vast weer joehoe te roepen en de oude boeren verklaarden met veel minder geestdrift dan daarstraks, dat het een schande was. Alleen de notabelen zeiden niets en staarden hongerig naar het struikgewas, waarin de nymphen uit hun sluiers waren weggevlucht.

Na eenig onderhandelen kropen de drie jongste wethouders onder het oranjelint door en gingen dapper den vijand tegemoet. Maar die zette gauw twee roode lantarens neer en een bord met het gemeentewapen, een doodskop en de woorden ‘LEVENSGEVAAR! GASLEIDING OPGEBROKEN.’ Toen deinsde zelfs de moedigste wethouder weer af en de koe in de wei in de buurt loeide hoonend, tot vreugde der minder gesitueerden.

Ten einde raad nam Charles thans lijkwit voor de derde maal het woord. Met donderende stem brulde hij boven het gedruisch uit:

‘En zoo zien wij thans den nieuwen weg breed en gaaf....’

Maar toen de gemeentearbeider bij dat laatste woord uit zijn kuil naar het publiek knipoogde, ging er zoo'n gelach op, dat Charles van verdere pogingen afzag, een klein meisje in het wit een schaar uit de hand rukte en zich haastig opmaakte om met één vervaarlijken hap het oranjelint door te knippen.

Toen werd het toch even stil en hij kon zich nog nèt verstaanbaar maken, terwijl hij den weg 'plechtig' voor geopend verklaarde.

Maar toen, juist toen hij de schaar in het lint wou zetten, vloog de gemeentearbeider in de kuil omhoog en brulde:

'Olivier, Olivier! Ik heb hem! De schat! Ik heb hem gevonden!!....'

'Verdraaid,' zei ik, 'het is Adriaan.....'

* * *

Na het zuiver artistiek succes van mijn eerste grapje, bleek nu de door mijzelf niet voorziene practische doelmatigheid van mijn grapjes 2 en 3 Want, terwijl Charles als een razende in het oranje lint stond te knippen, waarin ik listig een stevig ijzerdraad had verborgen, rukte ik het doek van de manden met postduiven af en de manden zelf open.

Juist op dit oogenblik beteikte de opwinding van het publiek achter de ijzerdraadversperring zijn toppunt. Als een groote golf stroomde het naar voren tegen het oranje ijzerdraad. Even weerstond het ding dien aandrang, maar toen in de tuggen der notabelen de vierde stand begon op te dringen, knapte het eindelijk met het gevolg, dat Charles, Woudekerke en zijn trawanten onder een golf van over hen heen vallende notabelen werden bedolven.

Mijn uitvinding met de manden had even gewei-

gerd, maar net op dit moment kreeg ik het zaakje met een laatsten ruk open. Meteen tastte ik diep in de goedgevulde zakken van mijn jaquettebroek en strooide handen vol met gerst en Sluys' ochtendvoeder over de wriemelende menigte op den grond. Het resultaat was treffend. De driehonderd kippen, die ik sinds drie dagen standvastig had laten vasten, stroomden krijschend, juichend en kakelend als het witte leger zelf uit de manden en wierpen zich met een waar gebrul op de met gerst bedekte notabelen.

'Hé,' zei ik heel hard om meteen een alibi te hebben, 'hoe komen die kippen hier? Ik heb er toch zelf postduiven ingedaan!' Ik had mij de moeite kunnen besparen. Niemand luisterde. De strijd van kip tegen mensch was al begonnen.

Ik had helaas geen tijd om daar lang bij te blijven stilstaan, maar ach, ik zal nooit vergeten hoe een reusachtige haan de spartelende vrouw van de notabel die 'alleraardigst' gezegd had, een korrel wegpikte uit haar coeurtje!

Dat was eigenlijk alles wat ik zag, want nu was het oogenblik aangebroken om handelend op te treden. Ik zag Henri en de douairière naar de kuil stormen, waaruit Adriaan apostel na apostel op de berm smeet. Ik zag Ceciel, die opzijstaand aan de charge ontkomen was, even een hongerigen blik op het goud werpen en toen resoluut haar Charles gaan helpen. 'Dat valt me van haar mee,' dacht ik nog, maar meteen zag ik Berend bleek en vastberaden door de menschenmassa waden, recht op de schat af. Ik zei: 'Pardon,' zette mijn voet voor zijn poot en strooide, toen hij lag, de rest van mijn versnaperingen over hem uit. Het volgend oogenblik was hij bedolven onder één groote massa kip.

Toen ik bij den kuil kwam hadden Adriaan, Henri en

zelfs de douairière elk al drie apostelen in hun armen en keken radeloos om zich geen, want de vierde stand, hoewel evenmin als het verdere publiek begrijpend, wat er eigenlijk aan de hand was, begon reeds op te rukken over de lijken der bezittende klasse.

Ik nam de laatste drie apostelen ijlings op. 'Hierheen,' riep ik, 'volg mij!' Ik brak het kreupelhout binnen op de zelfde plek waar Jopie en Ansje verdwenen waren en leidde onze dappere kleine schare naar de plank, die ik voor mijn twee blanke nymphen over de nieuwe grenssloot had gelegd, zoodat zij ongemolesteerd konden verdwijnen om zich op Korenvliet weer te gaan aankleeden.

De tijd drong nu, want ik zag Berend zoo juist een woedende kloek van zich afschudden en opkrabbelen met den waanzin der gouddorst in zijn oogen.

Ik liet eerst de douairière over de plank gaan, die het gelukkig nèt hield, toen Henri en Adriaan en eindelijk, zooals een goede rat als laatste zijn zinkende schip verlaat, stak ik zelf over naar den vasten wal van Korenvliet.

Op het moment, dat ik over de brug was, bereikte Berend den anderen oever. Toen hij zijn voet op de plank zette, riep ik: 'Toeoet toeoet, de boot gaat weg!' en haalde het ding binnen.

'Maak je niet nat, Berend,' zei ik nog. Maar hij wou natuurlijk weer niet luisteren. 'Plons!' zei hij zelfs.

XIV Het familiefeestje

Dienzelfden middag kwam ik als eerste beneden, gekleed in rok maar zonder orden (want die had ik niet) voor het feest, dat het zonderling avontuur zou besluiten, welks onverwachte ontknooping op Charles' nieuwen weg aanleiding zou worden tot een stroom van ingezonden stukken in de ‘Rittenburger Koerier,’ die den volgenden dag zelfs een hoofdartikel aan Adriaan en mij wijdde, onder den origineelen titel: ‘Ergerlijke baldadigheid.’

Gelukkig hoefden wij daar niet op te wachten, want het avondblad van dienzelfden dag bracht al een verslag, waarin ‘de heeren A. en O.D.t.G., sinds kort inwoners onzer gemeente’ er niet malsch afkwamen op grond van het ijzerdraad, de kippen en den gemeentearbeider. Gelukkig had geen mensch behalve de onmiddellijk betrokkenen begrepen wat er nu eigenlijk precies gebeurde, zoodat niemand er meer in had gezien dan een ‘misplaatste grap’. Zoo kwam het, dat het bij ingezonden stukken bleef en dat de twaalf apostelen veilig en wel op de bovenkamer stonden opgesteld.

Charles en Ceciel waren kort na het incident komen aanzetten. Charles had het maar beter gevonden zijn publiek onkundig te laten van den waren toedracht, had iets gemompeld over ‘een kwajongensstreek’ en

‘zelf een onderzoek instellen’ en was met Ceciel, die hem had bijgestaan in de mêlée, buiten adem komen aandraven, kennelijk vreezende, dat wij er al met den heelen schat vandoor zouden zijn. Toen hij echter zag dat zulks niet het geval was, was hij zoo verheugd, dat hij geen woord meer zei over het ijzerdraad, de kippen en het gat in den weg en zich jubelend ging verkleeden voor het diner.

En zoo zat ik daar dus gerokt en wel in de koesterende zon van den laten middag, dronk voor het eerst sinds langen tijd in vrede een enkel glaasje en was tevreden met de wereld en mezelf.

Ik overdacht alles nog eens wat er de laatste weken was gebeurd en dankte mijn goede gesternte voor de wijze waarop het mij temidden van zooveel gevaren had geleid. Hier zat ik onverloofd en wel in het zonnetje, zonder kleerscheuren ontkomen uit Amor's klauwen, niet ten prooi gevallen aan Ceciel's huiselijken haard en tijdig weggevlucht van Kitty's gasfornuis. De schat was gevonden, het verhaal was uit, en straks zou ik mij aan boord van een luxe-passagiers-dubbelschroefmotorstoomturbineschip op weg naar den Oost kunnen vermaken met Adriaan's zeeziekte.

Ik had zoojuist Jopie en Ansje hun honorarium uitbetaald, naar het station gebracht en op den trein naar Bagdad gezet, en verlustigde mij nu in mijn heldendaden in het avondblad.

‘Onze lezers zullen ongetwijfeld met ons eens zijn,’ zoo las ik daar, ‘dat een ingrijpen van de justitie hier alleszins op zijn plaats zal zijn. Hier moet gestraft worden, en wel streng gestraft. Het woord is thans aan de autoriteiten.’

Dat was natuurlijk niet zoo mooi, maar gelukkig had men onder deze bloeddorstige taal der redactie

een ingezonden stuk van een vredelievender Rittenburger afgedrukt.

‘Het wil mij voorkomen, meneer de redacteur,’ zoo heette het daarin, ‘dat een gerechtelijke vervolging dit pijnlijk incident een ruchtbaarheid zou geven, die het aanzien onzer gemeente allerminst ten goede komen zou. Laat ons vergeten, voorzoover wij niet vergeven kunnen, en het heele voorval met den mantel der liefde bedekken.’

‘Abonné’ stond er onder. Die abonné was ik, maar dat had ik er bescheidenlijk niet bijgezet.

Ik keek met welgevallen naar den abonné. ‘Goed werk, Olivier,’ zei ik en klonk met mezelf.

Ach, het leven was goed op het aloude achtergrasveld, dat het uitgangspunt was geweest voor al onze vreemde belevenissen van de laatste weken. Ik had een kleine bar laten komen en mengde cocktails, door uit de verschillende flesschen om de andere wat in de shaker te gieten tot hij vol was. Het resultaat was een allergeanimeerdst gesprek, zoodra de anderen beneden kwamen en er in rok en avondjurk van begonnen te proeven.

‘Vandaag zal ik me maar eens aan een enkel glaasje te buiten gaan,’ zei Charles met een angstige blik naar Ceciel.

‘Denk aan je maag, liefste,’ zei die, honingzoet als een bij, die steken wil.

Nu, Charles dacht aan zijn maag na het glaasje, dat ik voor hem mengde. Hij dacht zelfs nog jaren lang aan zijn maag, die er nooit meer heelemaal van bovenop gekomen is.

‘Zei ik het niet,’ zei Ceciel blij, toen hij weer wat bijkwam.

‘Je hebt gelijk kind,’ zei Charles.

‘Van pantoffels gesproken,’ zei ik, ‘wat zijn eigenlijk de verdere plannen van de verschillende aanwezigen, nu wij hier de boel gaan opbreken?’

‘Nu,’ zei Charles en zwol op, ‘een van de allereerste dingen die ik onder handen zal nemen is de restauratie van het stadhuis. Dan heb ik wel zin de spoorwegovergang door een tunnel of een viaduct te vervangen, ik denk een tunnel, en tenslotte staat een stadion met natuurbad, wielerbaan en openluchttheater op mijn programma.’

‘Maar Charles,’ zei Adriaan zachtzinnig, ‘zijn dat niet allemaal dingen, die heel veel geld kosten?’

Charles lachte overmoedig.

‘Heb je gezien, dat die beelden letterlijk bezaaid zijn met edelsteenen?’ vroeg hij.

‘Ja zeker, maar een stadion bezaaid met edelsteenen zou toch wat raar staan.’

Charles lachte smakelijk.

‘Inderdaad, mijn beste Adriaan, maar ik kan wel tien stadia betalen van de opbrengst van nog geen honderste van die edelsteenen.’

‘Ja maar Charles,’ zei Adriaan, nog vriendelijker dan daarnet, ‘had je dan werkelijk gedacht, dat Olivier en ik je die beelden zoomaar cadeau zouden doen?’

‘Cadeau doen!....’ Charles werd heel bleek. ‘Wat wou jìj mìj cadeau doen!?....’

‘Niets,’ zei Adriaan, ‘en juist daarom zou ik dat plan van dat stadion en de rest maar uit mijn hoofd zetten.’

Maar nu vloog Ceciel als een getergde zeeleeuwin uit haar stoel.

‘Die apostelen zijn van ons!’ krijschte zij.

‘Van ‘ons’?’ vroeg Adriaan onnoozel. ‘Wie zijn ‘ons’?’

‘Charles en ik!’

‘Charles en jij?’

‘Ik heb,’ zei Charles uiterst waardig, ‘mij een dag of wat geleden in alle stilte met juffrouw Remèl verloofd.’

Toen ik dat hoorde, begon ik welluidend te lachen.

‘Charles,’ zei ik, ‘nu ik zal je eens iets vertellen dat je zelf nog niet weet. Je hebt je *niet* met juffrouw Remèl verloofd.’

Charles kwam dreigend uit zijn stoel.

‘Denk aan je zwakke maag,’ zei ik gauw, ‘en luister naar mij voor je dingen doet, waar je later berouw van zoudt hebben.’

‘Durf nog eens iets van juffrouw Remèl te zeggen, als je durft,’ siste Charles.

‘Nee Charles, ik durf niet, als ik niet durf, want juffrouw Remèl bestaat heelemaal niet en jij, Charles hebt je verloofd met freule Pipsch van Remeldinghe.’

‘Adriaan,’ fluisterde de douairière, ‘is dat waar?’

‘Ja,’ zei Adriaan.

‘Ceciel,’ fluisterde Charles, ‘is dat waar?’

‘Ja,’ zei Ceciel.

‘Wat heb jij een pech, Charles,’ zei ik. ‘Daar dacht je een fijne mésaillance te doen, maar nee hoor alweer mis, blauw bloed kruipt waar het niet gaan kan, en daar zit je nu met een meisje van je eigen stand opgescheept.’

‘Het is niet waar!’ donderde opeens de douairière.

‘Kalm aan, Ceciel,’ zei Adriaan, ‘alles op zijn tijd. Als we nu ruzie gaan maken, komen wij er nooit. Wel freule,’ zei hij toen tegen Ceciel, ‘mag ik u heel hartelijk feliciteeren met uw engagement, en u ook, burgemeester.’

‘Dank u,’ zeiden die twee, en toen zweeg iedereen verbijsterd.

‘Nu moeten wij voorzichtig en stelselmatig te werk gaan,’ zei Adriaan, ‘anders worden wij gek. Daarom zal ik beginnen de mysteriën, die ons onthullen voorzichtig te ontrafelen. Ik zal daartoe in de allereerste plaats in het kort uiteenzetten hoe de schat gestolen werd.’

‘Door Charles!’ schreeuwde Henri.

‘Nee Henri, niet door Charles, maar inderdaad door Berend en Zoete. Ziehier dan de reconstructie van de misdaad:

Toen Olivier en ik hier enkele weken geleden aankwamen, werden wij door Berend en Zoete in eerste instantie bijzonder ongastvrij ontvangen. Zoo ongastvrij, dat wij eigenlijk dadelijk argwaan hadden moeten krijgen en hadden moeten begrijpen, dat zij iets te verbergen hadden. Die argwaan ontstond echter pas, toen de een na de ander op een hoogst verdachte manier reageerde op een volkomen uit de lucht gegrepen grapje onzerzijds over een begraven schat. Waarom reageerden die twee zoo op de eerste de beste opmerking over een begraven schat, van welks bestaan wij overigens niet het flauwste vermoeden hadden? Omdat zij iets wisten van het bestaan van die schat? Nee, omdat zij hem toen al gevonden hadden!

Jullie zien de merkwaardige ironie van het lot. Wij allen dachten hier getuige te zijn van een avontuur, dat zich onder onze oogen voltrok, in feite echter was het al afgeloopen nog vóór wij een van allen ten tooneele verschenen.

Hoe vonden Berend en Zoete de schat? Dat zal ik jullie zeggen: door een bot toeval. Net zooals ik daarstraks door een bot toeval de opnieuw verborgen schat voor de tweede maal gevonden heb.

Laat mij jullie verklaren hoe ik tot die conclusie

gekomen ben: Jullie hebben op het eiland allemaal de kuil gezien, waaruit de dief de schat had opgegraven, toen hij eindelijk na lang zoeken de plaats waar hij moest liggen, had ontdekt. Dat dachten jullie tenminste. In werkelijkheid echter heeft de dief de schat heelemaal niet gezocht maar bij toeval gevonden. Met zekerheid bewijzen kan ik het niet, maar het kan bezwaarlijk anders gegaan zijn. Jullie hebben allemaal samen die kuil op het eiland geïnspecteerd, maar niemand van jullie heeft er aangedacht, dat niet alle kuilen gegraven worden. Jullie hebben allemaal samen in de buurt van die kuil een omgevallen beuk zien liggen, maar niemand heeft er aan gedacht, dat het die beuk geweest is, die de kuil gemaakt heeft. Wat immers moet er gebeurd zijn? Twee dagen voor Olivier en ik hier arriveerden, heeft het in deze provincie verschrikkelijk geonweerd. Je kunt in de 'Rittenburger Koerier' nog roerende verslagen vinden van omgewaaide schoorsteenen en geknakte woudreuzen. Wel nu, een van die anonyme woudreuzen was de beuk op het eiland. Wat is nu natuurlijker, dan dat een tuiman na zoo'n storm eens even de schade gaat opnemen? Dat deed hij dan ook en wat ontdekte de tuinman? De door de boom blootgelegde schat.'

'Die zou dus onder de boom gelegen hebben?' vroeg Henri hoonend.

'Precies en ik zal je ook later verklaren hoe hij daar gekomen was. Maar om eerst verder te gaan met mijn verhaal: Berend vond dus op deze manier de schat. Een minder sluw individu dan hij, zou de zaak meteen naar huis gesleept hebben. Niet aldus Berend. Ook thuis bestond immers de kans op ontdekking, al was het alleen maar door zijn eigen kinderen, die er in hun argeloosheid met derden over zouden kunnen praten.

Berend deed daarom het verstandigste wat hij in de gegeven omstandigheden doen kon. Hij liet de schat - waarnaar op het verlaten Korenvliet volgens hem toch immers niemand zou zoeken - rustig liggen, waar hij lag, tot hij een behoorlijke nieuwe bergplaats of een veilige manier om hem ongemerkt te gelde te maken, gevonden zou hebben.

Het ironisch toeval wilde echter dat juist tòèn Olivier en ik ten tooneele verschenen. Dat beteekende gevaar voor Berend. Het eerste wat hij dus deed was het bosch inrennen en het toch al vermolmde rustieke bruggetje, dat de eenige toegang tot het eiland vormde, stuk hakken, zoodat wij daar voorloopig niet zouden kunnen komen. Hij was slim genoeg om dadelijk bij zijn eerste gesprek met ons, heel onschuldig te vermelden, dat het bruggetje de vorige herfst was ingevallen, maar ik heb achteraf de zaak goed bekeken en duidelijk kunnen constateeren, dat het niet vanzelf is ingevallen, maar dat de dwarsbalken zijn stuk gehakt.

Nu lagen de apostelen dus min of meer veilig op het eiland, maar onze als grap bedoelde opmerkingen over een begraven schat, waren voldoende geweest, om Berend tot spoed aan te manen. In den nacht na den volgenden dag legden Zoete en hij de pontonbrug van Charles over de vijver en haalden haastig de schat van het eiland. Wat er toen in het water gevallen is, weet ik niet, maar het moet bij die gelegenheid geweest zijn, dat Olivier een plons in het bosch hoorde, toen hij 's avonds laat inspiratie en een verkoudheid stond op te doen op ons balkon.

Zoete, die waarschijnlijk bij het huis kwam kijken of zij daar veilig langs konden met de buit, liep Olivier, die na die plons op onderzoek was uitgegaan, toen tegen het lijf, maar mijn broertje - onschuldig en

engelrein als het nu eenmaal is - vond dat doodgewoon en vertelde er niemand iets van voor het te laat was. Anders hadden wij de schat waarschijnlijk dadelijk in handen gekregen.'

'Ja!....' zei iedereen en keek naar mij.

'Dank zij Olivier's discretie,' ging Adriaan voort, 'kreeg zij de gelegenheid om langs een omweg naar Berend terug te gaan en hem te waarschuwen. In hun angst betrapt te worden verstopten zij toen de apostelen in de gauwigheid op de plek, vlak bij het rustieke bruggetje, waar Ceciel en Olivier later het eenige restje er van, te weten dat afgebroken handje vonden.'

Adriaan haalde diep adem. 'Schenk mij nog eens in,' zei hij. 'Ik ben doodop van het praten. Wel dan. Nu moesten Berend en Zoete de schat na deze eerste étappe verder in veiligheid brengen. En al weer gaf Berend een bewijs van zijn sluwheid. Hij was er nu vast van overtuigd, dat ook anderen de schat zochten en begreep, dat hij eventueel verdacht zou worden. Wat moest hij dus doen? Er mee vandoorgaan, met de kans meteen gearresteerd te worden? Nee, na eenig nadenken begreep hij, dat hij het spelletje alleen maar hoefde te herhalen door de schat opnieuw te verstoppen en vervolgens te wachten tot de anderen de jacht opgeven zouden, om alle twaalf apostelen dan op zijn gemak binnen te halen. Maar waar moest hij nu de schat verbergen? Overal zou hij gezocht kunnen worden. Overal? Nee, op één plek niet, n.l. daar, waar hij al gezocht en niet gevonden was. Zoo kwam Berend op het geniale idée de schat te verstoppen in dat deel van Charles' aanwinst, dat al vruchteloos afgegraven was.

Hij begon er mee op die avond, toen Olivier Zoete en hem met hun z.g. kinderen in de maneschijn zag wandelen. Charles liet op het afgegraven stuk niet sur-

veilleeren en Berend had vrij spel. Hij ging er de volgende dag, op Zondag nog wel, rustig mee door. Terwijl wij zijn huis overhoop haalden, bracht hij apostel na apostel naar de nieuwe bergplaats.

Hij leidde ons vervolgens met waarlijk duivelsche sluwheid op een dwaalspoor door dadelijk te komen protesteeren tegen de vernieling van zijn huis, maar wij zelf brachten hem tenslotte op de gedachte, hoe hij de rest van de beelden onder onze oogen kon weghalen. En terwijl wij in het eiland rondwroetten, verdween hij aan de overkant van de vijver met de laatste twee apostelen, vermomd als zijn kinderen. Geen half uur later vonden Olivier en Ceciel het gouden handje, maar de schat was toen al in veiligheid.

Toen zette Berend de kroon op zijn werk door heel verdacht opeens om zijn ontslag te komen vragen. Hij hoopte, dat hij onze aandacht zoodoende zou afleiden naar zijn nieuwe adres, en dat wij, als wij daar niets vonden, de heele zaak opgeven zouden. Daarmee was zijn rol voorloopig uitgespeeld. Charles' nieuwe weg zou de schat binnenkort keurig afsluiten, tot Berend hem op een donkeren nacht rustig weer zou komen opgraven. Het was voor hem nu alleen nog maar een quaestie van geduld.

Ten derden male echter toonde het noodlot zijn grillige ironie. Berend's geduld werd niet beloond. Mijn onschuldige bijdrage tot de plechtige opening van Charles' nieuwe weg, bracht geheel onverwacht die meest speelsche aller Goden weer ten tooneele: Het toeval! Ik vond de schat!....'

Adriaan zweeg en het bleef even stil. Toen zei Henri:

'Het zal wel ongeveer zoo gegaan zij, al zou alleen Berend ons daar zekerheid over kunnen geven. Maar hoe kwam de schat onder die boom?'

‘Dat zal ik je zeggen,’ zei Charles opeens en begon haastig te praten alsof hij bang was, dat iemand anders hem voor zou zijn:

‘Twee honderd jaar geleden behoorde Korenvliet aan een van mijn voorvaderen. Die ontdekte bij de werkzaamheden voor een nieuwe tuinaanleg, de schat op zijn terrein, en haalde daarmee het ongeluk binnen voor zich en zijn geslacht, gedurende vele generaties.

Het waren toen woelige tijden. De volksbewegingen van 1747 en '48 tegen de regenten, waartoe hij behoorde, deden hem het ergste vreezen voor zijn have en goed, en hij wist niet beter te doen, dan de schat op een andere plek op Korenvliet opnieuw te begraven en rustiger tijden af te wachten, waarin hij er in vrede zijn profijt mee zou kunnen doen. Op een donkere nacht toen zijn heele familie weg was, verborg hij de twaalf apostelen met behulp van zijn tuinman.

Hij moet deze toen al dadelijk op het eiland begraven hebben, maar dat wisten alleen hij zelf en zijn tuinman. Dat is ons ongeluk geworden. Want de Swevelchem stierf vóór hij iemand de ligging van de schat had kunnen vertellen, en na zijn dood was die alleen nog aan zijn tuinman bekend. Hoe die het heeft weten klaar te spelen, heb ik niet precies kunnen nagaan, maar het volgende wat mijn familiepapieren melden, is het feit, dat de schurkachtige tuinman na de dood van de kinderlooze de Swevelchem prinsheerlijk als landheer op Korenvliet troonde. Heeft hij papieren vervalscht? Heeft hij de weerlooze oude man op zijn sterfbed gedwongen of geprest hem zijn bezittingen te vermaken? Het is niet na te gaan. De zijtak der de Swevelchem's, waarvan ik afstam, heeft echter sindsdien honderd jaar lang tegen de tuinman en diens nakomelingen geprocedeerd. Helaas zonder succes. Het geslacht der

tuinlieden hield wat het had en werd steeds rijker, dat der de Swevelchem's verarmde meer en meer.... en nu na tweehonderd jaar staat weer een verarmde de Swevelchem tegenover de rijkgeworden nakomelingen van een diefachtige tuinman.'

'Zoo,' vroeg ik geboeid, 'hoe beeten die lui dan?'

Charles keek mij met gloeiende blikken aan:

'Die 'lui' heeten:....' begon hij langzaam.

'Nee Charles,' zei Adriaan, 'deze slag wil ik hem zelf geven. Die tuinman heette Duistergast, Olivier...'

Ik schoot in den lach. 'Wat een naam!' zei ik.

'Duistergast is een naam als een ander, Olivier,' zei Adriaan.

'Kan zijn,' zei ik vroolijk,' maar ik heet toch maar liever Duysz ter Ghasth.'

Toen kromp ik ineen alsof ik een zweepslag gekregen had.

'Adriaan,' fluisterde ik smeekend, 'Adriaan, dat kan niet.... Duistergast..... Duystergast..... Duys ter Gast..... Duysz ter Ghast.... Duysz ter Ghasth!!' steunde ik toen.

'Het is niet anders....' zei Adriaan.

'Ja Olivier onze over-over-over-over-grootvader was een tuinman, een Berend!....'

'Nooit zal ik mij meer in den Haag durven vertoonen....' fluisterde ik en boog het schaamrood hoofd.

'Ja Olivier, nu blijft er ons inderdaad niets anders over, dan naar onze koloniën uit te wijken en dienst te nemen als koelie....'

'Een tuinman....' steunde ik weer, 'een tuinman, die zijn heer bestal....'

'Juist!' zei Charles en straalde van vreugde.

'Nee,' zei Adriaan, 'daarin ben je mis Charles. Duistergast bestal zijn heer niet.'

‘Dat deed hij wel. Ik kan het bewijzen. Ik heb de papieren thuis liggen!’ vloog Charles op.

‘Je bent al weer mis, Charles,’ zei Adriaan.

‘Ik zal ze onmiddellijk laten halen!’ blafte Charles.

‘Noodelooze moeite, Charles, jij hebt die papieren niet thuis liggen, maar ìk heb ze hièr liggen,’ en Adriaan legde de dokumenten, die Kitty voor mij uit Charles' bureau had meegenomen voor zich op tafel.

Charles werd doodsbleek.

‘Hoe kom jij daaraan!?....’ siste hij.

‘Och,’ zei Adriaan luchtig, ‘Kitty wou ze eens aan Olivier laten zien, maar die interesseerde zich er niet voor en heeft ze toen maar aan mij gegeven.’

‘In ieder geval,’ zei Charles moeilijk, ‘zul je dan moeten toegeven, dat de schat mij toekomt, als laatste afstammeling van die de Swevelchem, die hem begroef.’

‘Nee,’ zei Adriaan, ‘dat zal ik niet. Jouw dokumenten zijn n.l. niet volledig beste Charles, en om jullie nu maar niet langer in spanning te houden, zal ik zoo kort mogelijk de heele geschiedenis van de schat reconstrueeren, zooals die onomstootelijk blijkt uit de complete dokumentatie, die ik hier voor mij heb. Die dokumentatie is helaas niet, zooals dat in een boek het geval zou zijn, in mijn handen gekomen door scherpzinnig speurderswerk, maar net als de schat: door toeval. De dokumenten van Charles, waarvan jullie de inhoud al ongeveer kennen, kwamen via Kitty bij toeval in mijn handen, het groote dokument, waarvan ik jullie zoo dadelijk een résumé zal geven, kwam via Olivier's slecht humeur waarmee hij laatst tante Miesje's tijger op zolder stukschopte, al evenzeer door toeval in mijn handen, en het laatste dokument, dat definitief bewijst, wie recht heeft op de heele schat, vond ik

zeer onromantisch toen ik hier tusschen oude familiepapieren naar gegevens zocht.

Zoo zien jullie hoezeer wij een speelbal van het toeval zijn. Wij hebben één voor één al onze krachten, intelligentie en ressources aangewend om de schat te bemachtigen, maar konden daarmee niets bereiken van datgene wat het toeval in één grillige handomdraai klaarspeelde. Het toeval wierp Berend de schat in den schoot, het toeval liet mij de opnieuw verborgen schat vinden, het toeval liet Olivier het dokument in de tijger vinden, het toeval verschafte mij eindelijk het laatste dokument, dat de gelukkige rechthebbende aanwijst.'

'Wie is dat!?!....' riep iedereen.

Maar Adriaan lachte.

'Olivier schenk nog eens in,' zei hij.

Hij hield even het limpide vocht in zijn glaasje tegen het licht, trok zijn witte vlinderdas wat recht, liet de ondergaande zon rose op zijn rokhemd schijnen en zei toen:

'Ach het leven is goed, zelfs voor menschen van eenvoudigen komaf, zooals Olivier en ik. Maar het leven was tweehonderd jaar geleden ook goed voor het trotsche geslacht der heeren Pipsch van Remeldinghe, eerbare inwoners van de toen nog bloeiende handelsstad Rittenburg, die in de eerste helft der zeventiende eeuw een machtig fortuin hadden verdiend ter kaapvaart. Tweehonderd jaar geleden echter was de heer Pipsch van Remeldinghe, waarover ik het nu heb, al lang geen stoutmoedig kaapvaarder meer, maar een gezeten edelman, die zijn snuifjes nam in het theekoepeltje van zijn buitenplaats 'Lindenbosch' en plechtige bezoeken bracht bij zijn buurman Baron de Swevelchem op 'Korenvliet'.'

‘Ah....’ zei iedereen.

‘Olivier schenk in,’ zei Adriaan streng, ‘schenk in, zooals de Swevelchem op dien avond zijn vriend Pipsch inschonk, toen hij een hoek van Lindenbosch van hem had gekocht om die bij Korenvliet te trekken. Je ziet, het geslacht de Swevelchem houdt zich aan zijn tradities. Ook nu koopt het nog hoeken van andermans buitens. Thans echter met minder succes dan vroeger, want Charles heeft ons al verteld, wat zijn voorvader vond in het stuk van Lindenbosch, dat hij had gekocht: een schat uit den Spaanschen tijd, en zeker dateerend uit de periode toen de Pipschen nog ter kaapvaart voeren.

Die schat zou, zooals Charles terecht opmerkte, de Swevelchem overigens geen geluk brengen. Het eerste wat er aan te gronde ging was zijn eigen vriendschap met zijn buurman Pipsch, die hem er van beschuldigde, dat hij al te voren van het bestaan der schat op de hoogte geweest was en het stuk grond alleen gekocht had, om hem die afhandig te maken.’

‘Precies!’ riepen Henri en de douairière tweestemmig, en staarden elkaar toen woedend aan.

‘Het tweede wat er aan te gronde ging,’ vervolgde Adriaan, ‘was de verloving van de Swevelchem's eenige zoon, met de dochter van Pipsch. De strijd over de schat tusschen de twee families bracht de jonge de Swevelchem er n.l. toe zijn verloving met jonkvrouwe Pipsch te verbreken. Een ongehoord feit in die dagen. Zoo ongehoord, dat zij zich op een schoone manenacht voor het venster van de trouwelooze jonge baron ophing. Gelukkig had jonkvrouwe Pipsch een goedgevulde figuur, zoodat het touw brak en zij met zooveel kracht in de armen viel van Korenvliets tuinman, de heer Duistergast, die daar toevallig voorbij-

kwam, dat zij een maand of wat later door den ouden Pipsch werd verstooten en met Duistergast, wat laat maar overigens vastbesloten, welhaast reeds gedrieën naar het altaar schreed.'

'Onze stammoeder....' steunde ik.

'Een vrouw zonder bekrompen vooroordeelen,' zei Adriaan ferm.

'Het volgende onheil dat de schat aanrichtte, kostte de beide vijandelijke geslachten elk één lid. De oudste zoon Pipsch daagde de eenige zoon de Swevelchem uit tot een tweegevecht om de schande van zijn zuster, die overigens al zijn eerste tand kreeg, uit te wisschen. De gevolgen waren vreeselijk. Toen de duellanten met getrokken pistolen tegenover elkaar stonden, werden ze beiden zóó bang, dat zij tegelijkertijd aan den haal gingen. Daar zij achteraf deze schande geen van tweeën overleven konden, vertrokken zij allebei naar het buitenland en stierven in vreemden krijgsdienst den heldendood.

Zoo had de schat den ouden de Swevelchem kinderloos gemaakt en Pipsch een zoon en een dochter ontnomen. Maar de vloek van het goud was nog lang niet uitgewerkt. De twee overblijvende zoons van den heer Pipsch verbitterden hun vader dusdanig het leven met hun eeuwig verwijt, dat hij de schat had verspeeld, dat deze zich op zijn ouden dag aan zijn huishoudster verslingerde, een laatste zoon bij haar verwekte en dezen alles naliet, wat hij bezat. Hij stierf echter, net voor hij deze late nakomeling had kunnen echten. Van dat oogenblik dateert de strijd tusschen de drie overgebleven takken der Pipsch van Remeldinghe's, te weten tusschen de afstammelingen van de twee verstooten echte zoons en die van de latere onechte zoon. Deze laatste wist zich n.l. door omkooperij en bedrog toch

de naam Pipsch te verschaffen, waarop hij geen recht had.'

'Dat is niet waar!' schreeuwde de douairière.

'Het is wel waar!' blafte Charles. 'Ik heb de bewijzen zelf in het gemeente-archief gevonden.'

'Tot mijn spijt heeft Charles gelijk,' zei Adriaan tegen de douairière, en toen tegen mij. 'Zie je, dat was het waarmee hij onze douairière chanteerde. Daarom kon hij haar ook ongestraft de helft van de schat weigeren, die hij dacht te zullen vinden en waarop zij volgens hun afspraak recht had. Hij had de bewijzen in handen, dat wijlen de echtgenoot van Ceciel geen recht op de naam Pipsch had. En hij liet niet na er gebruik van te maken, zooals je zelf hebt kunnen constateeren.'

'Leelijk van hem tegen een weerlooze vrouw,' zei ik.

'Hij heeft berouw en zal het nooit meer doen,' zei Adriaan, stak een sigaret op en tegelijkertijd een papier aan, dat hij uit het stapeltje voor hem op tafel te voorschijn haalde.

Iedereen verstijfde toen hij het liet opbranden en de snippers asch liet wegwapperen in de zoelte van den vallenden avond.

'Dank je, Adriaan....' fluisterde de douairière toen met een snik.

'Wij gaan verder,' zei Adriaan vroolijk. 'Olivier, schenk nu toch in, luiaard!

De laatste afstammelingen van de onterfde zoon, hoef ik jullie niet meer voor te stellen, zij noemden zich hier Remèl om geen argwaan te wekken bij de laatste, zij het dan ook aangetrouwde afstammelinge der valsche Pipschen. Je ziet Olivier, nu heb je van alle spelers het motief, waarom de politie er vooral buiten gehouden moest worden. Afgezien nog van het feit, dat niemand

precies wist wat zijn aanspraken waard waren en daarom alleen al vrouwe Justitia maar liever op de achtergrond wou houden, hadden al onze gouddelvers iets voor de openbaarheid te verbergen.'

'Adriaan,' zei ik opeens, 'wij stammen dus eigenlijk af van een freule Pipsch van Remeldinghe?'

'Ja zeker vent, wij zijn verre familie van Ceciel en Henri.'

'Lekker,' zei ik tegen die twee, 'jullie zijn aan gewone tuinlui geparenteerd!'

* * *

'Dit is nu wel een heel mooi verhaal,' zei ik toen tegen Adriaan, 'maar dat neemt niet weg, dat ik - zij het dan ook met tegenzin - toch nog wel eens iets naders over die tuinman zou willen hooren. Ik wed dat hij eigenlijk een te vondeling gelegde prins was.'

'Nee Olivier, luister maar,' zei Adriaan, 'ik ben n.l. nog lang niet aan het eind van mijn verhaal. Ik heb jullie verteld hoe de schat huishield in de gelederen der Pipschen en der de Swevelchem's. Hij zou niet nalaten zijn rampspoedige krachten ook tot de Duistergasten uit te strekken.'

'Wat een naam....' kreunde ik weer.

'De oude heer de Swevelchem, kinderloos achtergebleven na de dood van zijn zoon, kwijnde weg van verdriet. Een proces, dat nog verhaast werd, doordat een ouderlooze neef, die hij nadien in huis genomen had om hem later tot zijn erfgenaam te maken, hem bij herhaling naar het leven stond om de schat maar zoo gauw mogelijk binnen te kunnen halen.'

'De over-over-over-overgrootvader van Charles, zeker hè,' zei ik.

'Natuurlijk,' zei Adriaan, 'en van deze neef stamt

het onvolledig dokument, (hij hield het omhoog) waarop Charles zijn aanspraken grondt. De voortdurende moordaanslagen begonnen den grijsaard tenslotte zóó te vervelen, dat hij de neef verstiet en zijn heele bezit, de schat incluis, vermaakte aan zijn trouwe tuinman Duistergast. Onmiddellijk daarna stierf hij.'

'Een aardige geste,' zei ik.

'Dat is gelogen!' riep Charles. 'Duistergast heeft het hem ontfutseld.'

'Charles,' zei ik dreigend, 'ik ben maar een oneerlijke tuinmans achter-achter-achter-kleinzoon, maar waag het niet mijn over-over-over-overgrootvader te bezwadderen!'

'Dat zal hij zeker niet meer doen, Olivier,' zei Adriaan, 'want ik heb hier de bewijzen van het tegendeel voor mij liggen. Maar daarover straks.

Zoo kwam dus de eerste Duistergast, in tegenstelling met Charles' beweringen, op volkomen eerlijke wijze als landheer op Korenvliet te zetelen. Hij had, in zijn overigens zeer gelukkig huwelijk met freule Pipsch, na de wat overijlde eerste zoon nog een tweede gekregen. De beide jongens heetten....'

'Stil Adriaan,' weerde ik af, 'ik voel het al aankomen. Deze tuinmanskinderen heetten.... Heb ik gelijk, Adriaan?.... Zij heetten.... Adriaan en Olivier....'

'Du sprichst ein grosses Wort gelassen aus....' fluisterde Adriaan.

'Da werden Weiber zu Hyänen....' mompelde ik.

'Chercher la femme or not tot be,' besloot Adriaan droevig. 'Ja Olivier,' zei hij toen, 'het is niet anders, zoo heetten deze twee. Wij mogen echter, gezien hun latere levensloop, gerust aannemen, dat zij slechts adelijke trekken van moederszijde en geen degelijke boer-

sche eigenschappen van vaderskant geërfd hadden. Zij gedroegen zich tenminste, dat het wel niks leek. En ik moet tot mijn spijt bekennen, dat de magische kracht van het goud hen verleidde tot stappen tegen hun eigen vader, die ook in adellijke kringen ternauwernood door den beugel zouden kunnen.

Nadat de oude Duistergast bij bladstil weer tot drie keer toe door een dakpan was getroffen, die uit Korenvliet's dak woei, begon hij argwaan te krijgen. Toen hij vervolgens twee keer door het gloednieuwe bruggetje over de vijver zakte, werd hij zelfs achterdochtig, maar pas toen de stal aan alle kanten tegelijk begon te branden, toen hij daar met zijn paard bezig was, drong de afschuwelijke beteekenis van dat alles tot hem door.'

'Stop eens even, Adriaan,' zei ik. 'Uit je boeiend voorgedragen verhaal maak ik althans één ding op, en wel het feit, dat de afstammelingen van Duistergast recht hebben op de schat. Is dat juist?'

'Het is juist, Olivier.'

'Wat was dat voor een griezelig geluid?' vroeg ik.

'Dat was het knarsetanden onzer gasten, Olivier. Maar om verder te gaan: Duistergast, die in de woelige tijden die hij beleefde, de schat rustig had laten liggen, waar hij hem indertijd voor de Swevelchem had begraven, overzag nu het leed wat het veile goud had aangericht. Eén zoon van Pipsch dood en twee verstooten, een bastaard (houd mij ten goede, Ceciel) heer en meester op Lindenbosch, één zoon de Swevelchem dood, een neef de Swevelchem welhaast de moordenaar van zijn oom en dies verstooten, en thans twee Duistergasten hun eigen vader naar het leven staande. Het eenige goede, dat de schat had gebracht was zijn eigen huwelijk met jonkvrouwe Pipsch.'

'Dat zeg ik ook!' zei ik. 'Een buitengewone vrouw

was ze. Gut Ceciel,' zei ik toen tegen de douairière, 'nu merk ik pas dat wij ook nog verre familie van jou zijn. Over de puthaak tenminste.'

'Olivier!....' riep Adriaan.

'Het spijt mij, Ceciel,' zei ik, 'het was er uit, voor ik het wist. Ik wou je niet kwetsen.' Maar de douairière zei niets.

'Ik kan niet ontkennen,' ging Adriaan voort, 'dat Duistergast....'

'Zeg toch 'opa',' zei ik.

'....Dat opa Duistergast door dat alles min of meer van de kook raakte. Hij besloot ten minste tot een wonderlijk plan: Niemand van al die menschen, die zooveel slechts gedaan hadden om der wille van het goud, zou de schat krijgen. Integendeel zij zouden allen in hun gouddorst gestraft worden, want hij zou allen 1/6 deel van de sleutel tot het goud geven in de vorm van 1/6 van de cirkelvormige kaart, die hij met veel moeite vervaardigde. Dat deed hij dan ook. Hij knipte de kaart in zessen en speelde aan de verschillende deelnemers aan het luguber spel elk één deel in handen. Zoo kregen de beide verstooten zoons van Pipsch elk één deel, zijn bastaard één, de moorddadige neef de Swevelchem één en Adriaan en Olivier Duistergast samen één deel, omdat Duistergast niet zijn eene zoon tegen de andere wilde opzetten door hun elk één te geven. Op deze wijze meende hij in zijn eenvoud hen tot eendracht en een beter leven te kunnen brengen.

Voor zijn dood had hij echter om latere geslachten een waarschuwend voorbeeld te geven, de heele geschiedenis nauwkeurig opgeschreven in een dokument, waar tot mijn spijt duidelijk uit blijkt, dat in hem de schat voorloopig zijn laatste slachtoffer had gekozen, door hem compleet van zijn verstand te berooven.

In deze toestand was het dan ook, dat hij drie dokumenten op Korenvliet verborg, die tezamen de eigenlijke sleutel tot de schat vormden. 1°. het stuk waarin hij de heele geschiedenis van de schat had beschreven, zooals in die nu aan jullie verteld heb. 2°. Het testament van den heer de Swevelchem dat onomstootelijk bewees, dat hij een onvervreemdbaar recht had op alle door de Swevelchem nagelaten bezittingen de schat incluis en 3°. het zesde stuk van de kaart met de woorden 't Eylant' en ‘de Amazone’ er op, zonder hetwelk het bijna onmogelijk zou zijn de schat te vinden.

Uit de wijze waarop hij deze stukken verborg bleek duidelijk, hoever de waanzin reeds bij hem was voortgeschreden. Hij verborg het laatste stuk kaart in een gipsen beeld, thans bekend onder de naam ‘tante Miesje’, zooals hij zelf in zijn verslag schrijft, omdat zij hem ‘zoo zeer aan zijn verscheiden echtgenoote herinnerde.’ Het dokument met de heele geschiedenis er op en het testament van de Swevelchem verborg hij vervolgens in tante Miesje's rijdier.

Hoe hij tante Miesje en haar rijdier opende en na hen met dokumenten volgepropt te hebben, weer sloot, verbiedt de discretie mij hier na te gaan. Maar zie hier de feiten, ziehier de dokumenten en zie hier in zekeren zin aan het eind van dit wonderlijk spel de zelfde spelers die het begonnen: Pipschen, Swevelchems en Duistergasten. Schenk nu toch eens in, Olivier!’

Het bleef langen tijd stil. De zon was achter de boomen verdwenen en de schemer kwam uit het bosch het grasveld optrekken, maar de zwaluwen scheerden nog om de Amazone, die tweehonderd jaar lang de weg naar den schat gewezen had en het bleef lauw en zoel.

Toen zei Henri: ‘Nu weet ik nog altijd niet hoe de schat onder die boom kon komen.’

‘Dat zal ik je zeggen, vent,’ zei Adriaan, ‘omdat opa die boom boven op de schat geplant had. Wij Duistergasten zijn een jong maar intelligent geslacht en wij weten, dat men een begraven schat overal zal zoeken, behalve onder een boom.’

‘Adriaan,’ zei ik toen, ‘heeft opa aan al die menschen 1/6 van de schat vermaakt?’

‘Nee broer, hij heeft hun alleen 1/6 van een kaart in handen gespeeld en verder zijn onwaardige zoons alles laten erven.’

‘Dit wil dus zeggen, Adriaan, dat de eenige rechthebbenden op de schat de Duistergasten zijn.’

‘Ongetwijfeld, Olivier. Nog te meer, omdat opa Duistergast kennelijk niet goed bij zijn hoofd was, toen hij die malligheid met de schat op touw zette. Dus zelfs als men het verdeelen van de stukken kaart over de verschillende deelnemers als testamentaire beschikking zou willen beschouwen, zou die nog geen waarde hebben, omdat hij gemaakt werd door iemand, die niet goed bij zijn verstand was. Daar hij verder geen testament maakte en dus zijn zoons van zelf alles erfden, staat het vast, dat de Duistergasten recht hebben op de schat. Hoor je onze gasten tandenknarsen, broer?’

‘Ik hoor het, Adriaan. Het klinkt valsch, maar ik zal me desondanks een stoomjacht, een renstal en een harem koopen.’

‘Wacht daar nog even mee, Olivier. Want mijn verhaal is nog niet heelemaal uit. Ik heb je tot nu toe alles verteld wat opa zelf te boek gesteld heeft. Nu echter heb ik nog gegevens geput uit een dokument, dat onze oer-Adriaan en -Olivier betreft en dat ik, zooals ik daarstraks al zei, hier snuffelende op Korenvliet, gevonden heb.

Laat ik aan de hand daarvan mijn verhaal voort-

zetten: Opa had zooals gezegd twee zoons, Adriaan en Olivier, de een slim de ander dom. De slimme....'

'Olivier!' zei ik.

'Nee broer: Adriaan! De slimme, Adriaan, zooals ik zei, kreeg na den dood van zijn vader al heel gauw in de gaten, dat die schat wel niet zoo gauw gevonden zou worden en daar hij al dadelijk ruzie had gekregen met zijn broer over de verdeeling der nalatenschap, kwam hij op een zeer sluwe gedachte. Hij deed afstand van al zijn rechten op de schat en vroeg in ruil daarvoor de heele verdere nalatenschap. Zoo sterk was de magische kracht van het goud ook nu nog, dat de ongelukkige Olivier hier op inging. De gevolgen voor hem waren vreeselijk. Hij mocht volgens de overeenkomst met Adriaan op Korenvliet blijven wonen, om de schat te kunnen zoeken. Maar Adriaan verwees hem al heel gauw naar het tuinmanshuis en verhinderde bovendien den onnoozelen Olivier ieder onderzoek naar de schat. Dit alles blijkt niet alleen uit de overeenkomst tusschen de twee broers, die ik gevonden heb, maar ook uit wanhopige brieven van de vrouw van Olivier, waarin zij den hardvochtigen Adriaan vergeefs smeekt haar te geven waar zij recht op heeft.

Deze brieven, waarachtige 'documents humains' (en hij haalde wat vergeelde papieren uit de stapel voor hem op tafel) vertellen ons de bittere tragedie van Oliviers pogingen, die alle vruchteloos waren, tot hij na een vreeselijke scêne met Adriaan van woede dood bleef, en dat nog wel vóór hij aan zijn vrouw had kunnen vertellen, waar hij zijn deel van de kaart verborgen had. De onmenschelijke Adriaan verjoeg nu de weduwe van zijn broer met haar kroost zelfs uit het tuinmanshuis en daar bleef het laatste stuk kaart in een paneel verborgen tot Berend het tweehonderd jaar later ontdekte. Maar hij kon er

niets mee beginnen, en zooals gezegd, slechts het toeval bracht hem op het spoor van de schat, dat de kaart hem niet gewezen had.

Wat ons verhaal verder betreft, het is simpel genoeg: de verarmde afstammelingen van den bedrogen Olivier verdwijnen uit de geschiedenis, die van den slimmen Adriaan daarentegen klimmen steeds hooger op de maatschappelijke ladder. Zij worden eerst Duis ter Gast, dan Duys ter Ghast, daarna in de vorm van oom Wout Duysz ter Ghast en tenslotte in de vorm van jou en mij Adriaan en Olivier Duysz ter Ghasth. Tijdens deze ontwikkelingsgang verbleekte de overlevering van de schat meer en meer, zooals hij ook bij de nakomelingen der andere belanghebbenden verbleekte tot een legende, die merkwaardig genoeg natweehonderd jaar opeens weer tot leven komt en, zooals ik al zei, de spelers die delegende als werkelijkheid begonnen, weer bijeen brengt op het moment, dat de legende alswerkelijkheid eindigt.'

De zon was nu heelemaal onder en de nacht viel snel over onze apéritifs.

'Maar Adriaan,' zei ik tenslotte, 'als je dit allemaal met de papieren bewijzen kunt, is de schat dus inderdaad van ons.'

Lichte stappen kwamen uit het al donkere huis.

'Kan ik nu eindelijk opdoen?' vroeg een heele booze Kitty. Maar Adriaan hoorde haar niet.

'Nee Olivier,' zei hij 'wij stammen af van Adriaan en die deed afstand van al zijn rechten op de schat aan Olivier. Naar recht en billijkheid komt de schat dus toe aan de onbekende en misschien niet eens meer bestaande afstammelingen van Olivier Duistergast.'

'Olivier Duistergast....' mompelde ik.

'Zoo heette mijn vader!' zei Kitty.

XV 's Levens kringloop

Het diner dat volgde werd een ietwat vermoeiende aangelegenheid, want we moesten zelf naar de keuken en de kelder om ons eten en drinken te halen, toen ons nichtje Kitty Duistergast zich in allerijl verkleed had en op Adriaan's verzoek plaats had genomen aan het hoofd van de tafel naast onze neef Henri.

Voor wij echter aan de soep begonnen stond ik op, tikte tegen mijn glas en nam het woord.

‘Lieve neven en nichten,’ zei ik, ‘wij zijn thans gekomen tot de laatste acte van het wonderlijk spel, welks spelers wij in deze korte weken geweest zijn. Vóór echter het scherm voorgoed valt, zou ik nog één keer een blik willen werpen over de gebeurtenissen, die achter ons liggen. En wanneer ik dat doe, lieve neven en nichten, dan zie ik louter goeds.

Eenzaam en onbekend kwamen wij hier aan, en ziet, op de eerste dag reeds verscheen ter onzer begroeting de burgemeester van Rittenburg zelf. Geen wanklank heeft sindsdien onze verhouding tot hem verstoord; niets in zijn houding verried, dat hij ons op slinksche wijze een rijken schat afhandig wou maken, waarvan hij slechts aannemen kon, dat hij aan ons toebehoorde. Daar wij dit dus niet merkten, bleven onze relaties zooals ze nu nog zijn: van den hartelijksten aard.’

‘Dat is....’ begon Charles bleek.

‘Stil!’ zei Adriaan, die tijdens mijn rede voortdurend had zitten drinken, ‘stil burgemeester, hou je bek, mijn broertje heeft het woord.’

‘Lieve neven en nichten,’ zei ik, hief het glas op, dronk het leeg en vulde het weer, ‘nog dienzelfden dag kregen wij ook ander bezoek, een verre verre nicht kwam ons verblijden met haar aanwezigheid te land en te water. Ook met haar zijn onze betrekkingen van den aangenaamsten aard geweest, daar ook zij onze gevoelens voortdurend ontzag, en ons de smart bespaarde van de ontdekking, dat zij ons bedroog met hetzelfde oogmerk als de veile burgervader, met wien zij in de hoop, dat hij de eigenaar van de schat zou worden een vluchtige verloving aanging, die ongetwijfeld spoedig verbroken zal worden, nu hij als wijlen den heer Faust ‘so klug als wie zuvor’ straks zal terugkeeren in de boezem van zijn berooide gemeente.’

‘Dat is gemeen, dat is gemeen!’ riep Ceciel opeens met tranen in haar oogen, ‘ik hou van Charles, als je het weten wil en ik zou dat vervloekte goud heelemaal niet willen hebben. Het heeft niets dan ongeluk gebracht. Ik heb van Charles gehouden vanaf het eerste oogenblik, dat hij mij die kaart gaf en als ik daarna nog die misselijke comedie heb gespeeld met jou en Henri, was dat alleen maar omdat ik zoo wanhopig was, omdat ik dacht, dat hij niet om me gaf, versta je!’

‘Maar liefste,’ zei Charles, ‘hoe kon je dat denken na ons eerste onderhoud. Jij was degeen, die je van mij terugtrok.’

‘Kaart.... onderhoud....’ mompelde Adriaan, ‘was dat dat ding waar Olivier zijn voet opgezet had en waarvan jij toen zei dat Charles.... en dat jij.... een lang en hartelijk onderhoud.... en....’

Hij bleef met open mond zitten kijken en goot er toen maar een glas in leeg om hem weer vol te maken. Maar Ceciel was, vuurrood tot in haar hals, opgestaan. ‘Ja,’ zei ze en wierp haar hoofd in de nek, ‘toen die kaart uit de tasch van ‘nicht Ceciel’ viel, zette Olivier zijn voet er op, maar toen daarna die boom omviel en Olivier van schrik opsprong, zag ik dat Charles de kaart opraapte. Ik ben, toen jullie dachten, dat ik met hoofdpijn op mijn kamer was, Charles nageloopen in het bosch om hem die kaart afhandig te maken en bovendien om mij te wreken op Henri. Maar toen heb ik pas geweten hoe het is, als je werkelijk van iemand houdt, en ik had die heele kaart wel kunnen verscheuren!....’

‘Zoo is het mij ook gegaan,’ zei Charles teeder, ‘ik gaf je de kaart, omdat ik dacht, dat je er toch niets aan zou hebben, en toen heb ik eerst gemerkt wat ik voor je voelde. Maar wij dachten beiden, dat het de ander alleen maar om de schat te doen was.’

‘Ik zou die heele schat niet willen hebben,’ riep Ceciel, ‘hij brengt alleen maar ongeluk. En nu wil ik hier nooit meer terugkomen, want iedereen is hier even gemeen!’

‘Precies,’ zei Charles en sprong ook op, ‘je begrijpt wel Duistergast, dat wij hier niet wenschen te blijven. Ik denk er niet aan mijn aanstaande vrouw nog een minuut langer in deze rotte omgeving te laten!’

‘Ik weet het Charles,’ zei ik ‘jij laat onschuldige jonge meisjes niet in een rotte omgeving. Daarom heb je mijn nichtje Kitty ook uit je huis gezet.’

‘Dat was geen onschuldig jong meisje,’ riep Charles.

‘Wat!’ riep Henri, ‘wat durf jij van mijn aanstaande vrouw te zeggen!’ En pats, daar begon Charles het tafellaken vies te maken met zijn bloed.

‘Laat dat! Laat dat!’ krijschte Ceciel en begon met beide vuisten iets aan Henri's gezicht te veranderen.

Maar nu kwam mijn nichtje Kitty tusschen beide en ach, wat stond Ceciel die gescheurde avondjurk slecht.

Ik schraapte mijn keel: ‘Lieve neven en nichten....’ begon ik, maar toen zag ik dat Henri bezig was Charles' keel te schrapen, met beide handen nog wel.

‘Vuile dief,’ brulde hij, ‘je had de papieren thuis liggen waaruit bleek, dat Duistergast recht op de schat had en je hebt er niet aangedacht dat het onschuldige jonge ding, dat je in huis had Duistergast heette....’

Maar nu begon Charles zulke woedende gebaren te maken, dat hij Henri recht in het oog stiet. Bovendien was hij zoo boos, dat hij niet eens ‘pardon’ zei.

‘Dat heb ik niet,’ schreeuwde hij. ‘Voor mij was ze alleen Kitty.... mijn....’

‘Lieve neven en nichten....’ begon ik weer, maar nu wikkelde Ceciel, die bezig was Kitty's kapsel te moderniseeren, de handen uit haar blonde krullen los. ‘Wàt was ze voor jou alleen, Charles?’ vroeg ze en een ijskoude wind streek door de kamer en deed Charles verstijven.

‘Voor mij was ze alleen het dienstmeisje, dat ik uitsluitend bij haar voornaam kende,’ zei hij en probeerde zijn das weer wat losser te krijgen. ‘Ik heb me nooit veel met mijn personeel bemoeid, zie je,’ voegde hij er hoog aantoe. ‘Voor mij was ze alleen Kitty, het dienstmeisje, dat tafeldekte en stof afnam.’

‘Juist!’ zei Ceciel, maar nu was Kitty weer aan de beurt. Als een klein Nederlandsch leeuwtje kwam ze op Charles af.

‘Zoo,’ riep ze hijgend, ‘was ik alleen het dienstmeisje, dat tafel dekte en stof afnam. En heb ik je soms niet....’

‘Heb jij hem soms niet wàt!?’ brulde Henri opeens van onder zijn blauwe oog en Kitty verstijfde.

‘Z'n schoenen heb ik gepoetst, zijn gang gedaan en zijn vuilnisbak buiten gezet,’ fluisterde ze en viel Henri onder tranen om de hals.

‘Beul!’ gromde die over haar hoofd heen tegen Charles. ‘Kom liefste, wij gaan hier weg,’ fluisterde hij toen teeder tegen de schokschouderende Kitty.

‘Troost je, Henri,’ zei ik, ‘je gaat een rijk leven tegemoet.’

‘Kom liefste’, zei Charles tegen Ceciel, ‘wij hebben hier niets meer te zoeken.’

‘Inderdaad,’ zei Adriaan al wat glazig, ‘de schat is gevonden en die nemen Henri en Kitty mee.’

‘Lieve neven en nichten,’ zei ik, ‘jodium en verbandmiddelen liggen op de bovenvoorkamer, en vergeet niet een bescheiden fooi voor het dienstmeisje achter te laten.’

Maar de deur was al achter hen dichtgegaan en het was opeens doodstil op het verlaten slagveld naast de tafel waar nu kristal en zilver nutteloos prijkten op het bebloed damast. Toen werd ik de douairière gewaar.

‘Zeg Adriaan,’ zei ik, ‘hier is er nog een. Zullen wìj daar nu maar mee gaan vechten?’ Maar de douairière keek zoo verheugd bij die gedachte, dat ik zelf dadelijk zei: ‘Nee, dat zullen wij niet!’

‘Nee,’ zei ook Adriaan en staarde stompzinnig naar een leege flesch.... dat zullen we niet.... ik wil heel iets anders doen.... Maar ik weet niet wat...’

Ik ging vermoeid zitten en nam een lepel van mijn soep. Het spul was ijskoud geworden. Ik nam een glaasje champagne. Het spul was gloeiend heet geworden. Bedroefd gaf ik mijn pogingen op. Het was mij vol-

strekt niet vroolijk te moede. Boven onze hoofden waren haastige stappen, geluiden van dichtslaande deuren en koffers en zenuwachtige stemmen.

Toen klonk de galm van de klopper door het huis en Ceciel's stem op de gang: ‘Charles, onze taxi!’ Daarna waren er stappen, stemmen en gestommel eerst op de trap en toen op het klinkend marmer in de hal, waar wij op die eerste dag, nu lang geleden zoo onbezorgd waren binnengekomen. Toen het kraken van de voordeur, die open ging, nog even stemmen en geluiden, toen een doffe slag toen de deur werd dichtgetrokken en daarna het snorren van een auto, die wegreed door de oprijlaan, waar nu de sterren boven de donkere platanen stonden.

Het werd mij steeds banger om het hart. Nog nooit had het huis mij zoo groot en leeg geleken. Als ik niet boven mijn hoofd Henri had hooren hannessen met zijn beeldjes, die hij blijkbaar inpakte, zou ik in stille tranen zijn uitgebarsten.

Nu echter luisterde ik gespannen naar de geluiden van het naderend vertrek. Het kwam onafwendbaar als het noodlot zelf. Het was net als zooeven. Een klop op de deur, stappen, gestommel en meer gestommel op de trap met al die zware beelden, toen de galm van de voordeur die in het slot viel in het donkere huis en daarna het knerpen van de wielen van een auto in de oprijlaan en tenslotte als eenige afscheidsgroet een toeter toen hij het hek uitzwenkte. Daarna werd het dood-, doodstil op heel Korenvliet.

‘Adriaan,’ zei ik, ‘merk je dat dit het afscheid is van.... van....’

‘Van al dat tuig!’ zei Adriaan zwaar.

‘Ja,’ zei ik, ‘maar nu ze weg zijn, mis ik ze opeens. Die leelijke Charles, en die lange Ceciel en die bedrie-

ger van een Henri en dat perfide nest van een Kitty. Nu ze daar in hun taxi's wegrijden uit mijn leven, merk ik pas wat ze met al hun bedriegerijen voor mij beteekend hebben in deze zonnige weken. En vergeet niet, Adriaan, ze zijn vrijwel allemaal familie van ons ....'

'Drink eens, kerel,' zei Adriaan, schonk zijn glas vol en goot het naar binnen.

'Neem nog een glas,' moedigde hij mij toen aan, 'dan kom je er wel overheen.' En hij sloeg het tweede om.

'Nee dank je,' zei ik, 'neem er zelf maar eentje.'

'Dat is een ideé,' riep Adriaan verheugd en volgde mijn raad dadelijk op.

'Adriaan,' zei ik toen, 'wat wil je nu doen?'

Adriaan staarde mij lang aan.

'Dat vraag ik mezelf al de heele tijd,' verklaarde hij eindelijk. 'Ik wil iets doen.... maar ik kan er maar niet opkomen wat....'

'Drink eens,' zei ik.

Hij gehoorzaamde.

'Dat smaakt naar meer,' zei ik.

Hij gehoorzaamde.

'Adriaan,' zei ik toen, 'wij zullen, nu hier voorloopig onze trieste rol is uitgespeeld, ons weldra inschepen naar de overzeesche deelen van het rijk om onze koelieplantages te gaan bezichtigen.'

'Ja maar....' zei Adriaan koppig, 'ik wil eerst nog iets anders doen, maar ik kan er maar niet opkomen wat....'

'Ik wil ook nog iets anders doen, Adriaan. Ik wil met jouw goedkeuring, Zoete en Berend weer op Korenvliet in hun oude functies herstellen. Bewijst deze heele geschiedenis niet hoezeer het leven een kring-

loop is? Swevelchem's, Pipschen en Duistergasten begonnen dit vreemde spel; Duistergasten, Pipschen en Swevelchem's brachten het ten einde. Zouden wij alleen al om der wille van de symmetrie, niet onzen tuinman daar laten voortleven, waar onze eigen bet-bet-bet-bet-overgrootvader als tuinman de eerste steen plantte waaruit de stamboom van ons geslacht zou groeien?....'

'Mij goed....' zei Adriaan, die me heusch een tikje aangeschoten begon voor te komen, 'maar ik wil nog iets anders doen.... ik weet alleen niet wat....'

'Ik ben blij Adriaan, dat je het met mij eens bent,' zei ik, 'wij kunnen dan het tooneel verlaten, zooals wij het aantroffen, toen wij voor het eerst opkwamen. Dan kunnen wij met een gerust hart de steven oostwaarts wenden over de blauwe, blauwe wateren....'

'Stop,' zei Adriaan plechtig, 'nu weet ik het. Dat was het, wat ik doen wou!'

Hij schreed naar het open raam en voegde de daad bij het woord net op de fuchsia, aan de andere kant in de serre.

'Wat een prachtstuk,' zei de douairière, die blijkbaar veel van bloemen hield.

* * *

Ik bracht Adriaan naar bed, maar hij wou zich niet uitkleeden. 'Ik zou me schamen,' zei hij.

'Foei,' zei ik, toen hij er in lag, verder niets. Toen ging ik naar beneden om de douairière nog wat gezelschap te houden, maar ze was ook te ruste gegaan. Dat dacht ik tenminste, toen ik het mislukte diner verlaten vond. Maar net toen ik een keurige brief aan Berend en Zoete beëindigd had, kwam ze al weer naar beneden van top tot teen in een reusachtige spierwitte bontmantel gehuld.

‘Ik vond het wat kil worden,’ zei ze.

‘Ceciel,’ zei ik opeens ‘jij komt er bekaaid af. Iedereen krijgt iets. Henri krijgt Kitty en Kitty krijgt de schat, Charles krijgt Ceciel en Ceciel een leidende positie in de beau monde van Rittenburg, Berend en Zoete krijgen hun baan terug en wij gaan naar Indië. Alleen jij krijgt niets. Dat spijt mij oprecht Ceciel.’

‘Werkelijk, Olivier?’ vroeg ze, kwam vlak voor mij staan en keek mij diep in de oogen.

‘Ja,’ zei ik, en keek naar haar in bont gehuld figuur.

‘Net een ijsbeer,’ dacht ik.

‘Ga toch zitten, Ceciel,’ zei ik een beetje verlegen, toen ze me maar bleef aanstaren. Maar zij deed het niet, draaide zich langzaam om en wachtte tot ik haar mantel afnemen zou. Dat deed ik dan ook heel hoffelijk. Ik tilde de heele vracht van haar schouders en liet hem bijna weer vallen ook.

‘Groote genade,’ zei ik, ‘mensch, je hebt niks aan!’

En zoo was het. Zij draaide zich naar mij om en daar stond zij, alsof ik haar net had gevild!

Ik dacht eerst nog, dat het een vergissing was, dat het mijn schuld was, dat ik per ongeluk haar kleeren mee afgenomen had, maar toen ik haar eindelijk durfde aankijken, begreep ik, wat ik mij met mijn medelijden op de hals had gehaald.

‘Dat nooit!’ dacht ik.

‘Ik ben dadelijk terug,’ zei ik, en dook hals over kop door het open raam in de fuchsia, die al stervende was na Adriaans optreden.

Ik had geen tijd om daarover te treuren, want nu kreeg de schrik mij eerst goed te pakken. Ik viel zacht, was meteen weer op de been en stormde dwars door de serre naar buiten.

Ik rende, zonder mij iets van de duisternis aan te

trekken, om het huis heen naar den voorkant. In mijn doodsangst wou ik eerst meteen den weg opvluchten, maar toen ik langs den stal draafde, zag ik daar mijn rooden two-seater staan. Ik sprong er in en trapte als een razende op den starter, maar het ding weigerde. Ik begon koortsachtig te werken, maar er was geen beweging in het stomme dier te krijgen. Ik rukte, schopte en trapte aan alle kanten tegen het ding, deed alles wanhopig open en dicht, draaide aan alle knoppen en uitsteeksels, maar het hielp allemaal niets.

Ik was zeker al een kwartier bezig, toen ik opeens stappen hoorde. Ik wou den zolder al opvluchten, maar zag nog net bijtijds dat het Adriaan was.

'Kom, we gaan naar Indië....' zei hij hol.

'Wat is er, Adriaan?' vroeg ik.

'Olivier,' fluisterde hij, 'de douairière....ik ben een gevallen man.... ik kan mij in dit land niet meer vertoonen.... we moeten meteen naar Indië....'

Hij duwde mij weg achter het stuur, draaide het contactsleuteltje om, wat ik vergeten had, en schoot huilend als een meteoor de garage uit en den weg op. Ik durfde niet kijken, hield mijn handen voor mijn oogen en voelde de bochten in mijn ingewanden.

'Hoe hard rijden wij nu?' vroeg ik na een tijdje.

'Zesennegentig,' zei Adriaan, en draaide het stuur drie keer rond.

'Waar rijden we nu?' vroeg ik.

'Om de markt in Rittenburg,' zei Adriaan.

Ik keek angstig op.

'Pas op, Adriaan,' riep ik, 'wij hebben de stadhuistrap nu al één keer in puin gereden.'

'Eén keer,' zei Adriaan, toen het lawaai opgehouden had, 'je kunt niet tellen, vent.'

'Adriaan,' zei ik en schudde de overblijfselen van

mij af. ‘Kom mee. Kom onmiddellijk mee. Daar komt die agent uit het eerste hoofdstuk weer aan en ik kàn dit alles niet nòg eens beleven.’

‘Nee’, zei Adriaan, ‘dat zou te veel van het goede zijn.’

En hand in hand renden we weg - naar Indië!....

EINDE